Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

QVINNORNA.

La nature a voulu, que tous les dons des femmes fussent destinés au bonheur des autres, et de peu d'usage pour elles-mêmes.

M:me de Staël.

FÖRSTA DELEN.

STOCKHOLM,
hos *Zacharias Haeggström*,
1836.

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

FÖRORD.

— — — "men han (författaren) tänker "tillika för *högt* om konsten, för att tänka "*något* om sig sjelf."

L — — M.

Svenska Literatur-Föreningens Tidning, 1835, N:o 42, Sid. 669. I en recension öfver Vännerna, af Författaren till Cousinerna.

En ros ifrån Hesperiens strand
Blef satt i nordens snö.
Så röd — så varm som sol i brand,
Hon skulle der ju dö!

Hon dog! — Men liljan deremot,
Så frisk som Nordens mö,
Och sval och hvit som månens klot,
Böjs ej af Nordens snö.

Och späda sippan, vid dess fot,
Slår upp så blyg och rädd
Sitt öga, — utan minsta knot
Att vext i snöig bädd.

Cap. I.

SKÅLEN, BALEN OCH ROSEN.

Det är ofta, här i verlden, icke mer än ett tunnt plank, som skiljer rikedomen, luxen, slöseriet, från det yttersta elände.

Goethe.

Den 28 Januari 1833 var framliden så långt, att endast en timma deraf återstod. Gatorna i X*** voro toma och ödsliga. I intet enda hus syntes en hel våning upplyst; endast från enstaka fenster såg man här och der ljus, och i den arbetande klassens boningar voro, nu som en annan afton, sömn och mörker redan rådande. En skarp nordanvind ilade fram imellan husen och förde med sig, då och då, hela byar af en hvass och bitande snö. När en dylik kom, tjutande och hvinande, då hväste och smattrade mareschallerna, som brunno mörkt och nästan hemskt utanför det rikt upplysta Stadshuset, hvarifrån man, mellan stormens tjut, kunde höra ljudet af en munter dansmusik, utan att dock egentligen kunna urskilja någon viss ton eller melodi.

— Hu, hvad jag fryser! — sade en späd barnröst och ökade dervid sina steg, så att de nästan blefvo ett språng på den hårda stengatan.

— Gå icke så fort, kära Alfred! — svarade en nästan lika späd röst — Jag kan då icke följa med, utan att slå ut mjölken, och det vore väl det värsta, som kunde hända oss. Tänk, hvad mamma längtat efter den!

— Förlåt mig, kära Martina lilla! — svarade Alfred — Jag tänkte icke på mjölkskålen, bara på min trasiga tröja. Aj, nu blåste min mössa utaf! Vänta, att jag får rätt på den!

— Hu! — suckade Martina och skälfde af köld samt vände det lilla hufvudet så, att icke de skarpa snöflingorna skulle sticka igenom den tunna huden på de späda kinderna.

— Skynda dig, Alfred! Jag fryser ihjäl, och mamma väntar på oss — ropade hon till brodern, efter en liten stunds förlopp.

Alfred kom gråtande upp från gränden. Mössan var och förblef borta. I detta mörker och i denna förtviflade stormen var det omöjligt att finna den, utan de arma barnen slöto sig tätt intill hvarandra och gingo, så fort som de kunde för blåsten och mjölken.

— Se, huru alla lågorna på mareschallerna ligga åt sidan! — sade Alfred, när de gingo förbi Stadshuset.

— Ja! Och hör, huru grannt musiken dånar der uppifrån! — svarade Martina.

— Tänk, hvad de äro varma och må väl — herr-

skaperna deruppe i de ljusa fenstren! — anmärkte Alfred.

— Ja, det är annat, än att gå här nästan barfotad!

— Ja, och barhufvad!

— Ja, och barhufvad! — upprepade Martina — Ack, hvad mamma skall bli ledsen, när hon får veta, att du tappat din mössa!

— Håll, Martina! — Stadna ett litet solgrand här! Jag vill ännu en gång försöka att få rätt på henne; men gå inte från mig, hör du det! — svarade Alfred och sprang tillbaka, för att ännu en gång leta efter den bortblåsta mössan.

Martina rycktè väl litet på de små axlarna, drog halsduken tätare om öronen, svepte in sig så godt hon kunde i den lilla, tunna, röda ullshawlen och satte sig, med sin mjölkskål i knäet, på trappan till Stadshuset. Ingen kom ut, ingen gick in. Ett fullkomligt lugn rådde för ett par minuter; men snart kommer — icke en stormil, utan något, som skyndade ändå fortare, och, innan Martina hann resa sig upp och gå ur vägen, hade en ung, grannt klädd herre, med kappan högt uppdragen och mössan djupt nedsänkt, sprungit förbi henne och i farten gifvit flickan en liten stöt, icke alls känbar, men, ack! så att hon släppte den lilla skålen, och det kära, dyrbara quarteret mjölk i en secund rann ned öfver hen-

nes tunna klädning, och skålen låg i bitar vid hennes fötter.

— Förlåt mig! — sade den skyndande och ilade gatan utföre.

— Gud, min Gud! — snyftade Martina — Hvad jag är olycklig! Hvarföre skulle jag sätta mig här? Alfred, Alfred, kommer du då ändtligen? Ja, det är nu så dags! Mjölken är utslagen, och skålen sönder. Min Gud, min Gud! Hvad har jag gjort, att du så skall straffa mig?

Under tiden kom Alfred, men utan att ha funnit sin mössa. Gråtande knöt han sina kängremmar, under det Martina, med dödlig smärta i sitt tolfåriga hjerta, hopsamlade de små bitarna af den lilla svarta skålen. Nästan lika fort, som han ilat bort, kom nu den granna, unga herrn åter; men, när han såg de gråtande barnen, stadnade han ett ögonblick.

— Hvad gör du, flicka lilla? — frågade han med en mild, klar, ja, nästan klingande, ungdomligt manlig röst.

— Jag letar upp bitarna till min lilla skål — svarade, snyftande, Martina.

— Har du slagit sönder den här?

— Ja!

— Inte stötte jag till dig nyss, när jag sprang förbi?

— Jo! Och det var mjölk till mamma, som är så sjuk.

— Gud, min Gud, du arma lilla! — sade ynglingen, och *ve* låg nu i rösten — Och det ropade du icke till mig, när jag sprang förbi dig så sanslöst! Se der! — Jag hinner icke tala med dig nu. Jag hittar väl på dig en annan gång. Se der! Göm slanten väl, barn lilla; ser du inte, den är hvit, den *måste* du hafva! — och i samma ögonblick flög ynglingen uppför trappan till danssalen. Martina torkade ur ögonen och framgick till en af mareschallerna.

— Se, Alfred! — sade hon — en stor, stor silfverstyfver, mycket större än en sexstyfver! Hvad skall jag med den? Den lär ingen taga i vexel, och ingen mjölk får mamma mer för det; men såg du, huru vacker han var, och grann?

— Han är väl lika vacker och grann än — genmälte Alfred.

— Den unga herrn?

— Åh nej, styfvern menade jag.

— Ja, men jag menade herrn.

— Den såg jag inte på.

— Ja så! Jo, han var så vacker och så grann. — fortfor Martina — Kappan flög upp, när han skulle taga fram styfvern, och då såg jag, att han hade en liten tröja med så mycket guldsnören och med så många små knappar på.

Och nu voro barnen vid moderns dörr. Martina började åter gråta.

— Låt upp, låt upp! Det är bara vi! — ropade hon, och modern lemnade för ett ögonblick sin bädd, för att insläppa de af köld och gråt darrande barnen.

Nu berättade Martina sin och broderns motgång, badande moderns händer med sina tårar.

— Du stackars, stackars mamma, — sade hon — som ingen mjölk *ändå* skulle få! Och jag hade mjölken i vår lilla svarta skål! Och den var så söt och god! Min Gud, min Gud, hvad jag är olycklig, och hvad den granna herrn gerna kunnat få behålla sin hvita styfver, bara han icke knuffat till min mjölkskål!

Modern lade sig tyst och nedslagen på sin tarfliga bädd, sedan hon likväl tröstat de arma barnen och gifvit dem hvar sin halfva rågskorpa, hvilken de tysta och snyftande förtärde, för att sedan, inom några ögonblick, inslumra i barndomens och oskuldens ljufva änglasömn, hvars drömmar må hända äro de enda sanna, lefvande förespeglingar af ett kommande lif, der allt är ljust, skönt och härligt, fast icke så påtagligt och tydligt som här nere, i sorgens materiela verld. — Lofvad vare barnasömnen! Lofvade dess drömmar och till och med dess uppvaknande!

Balen hade nått sin höjd, både hvad tid och nöje beträffar. Klockan slog tolf. Den rika upplysningen, transparenter och decorationer, den höga dagen till ära, spredo en trolldager öfver danssalen. De äldre fruarne, hvilka hvar för sig kanske, om man rätt betraktat dem, varit en *mindre* vacker anblick, utgjorde nu en — af alla luxens och rikedomens hjelpmedel — skimrande krans, hvilken likasom infattade och garnerade det prydligt decorerade, stora och i sig sjelft vackra dansrummet, i hvars midt luftiga gestalter, med blommiga kinder, leende munnar, strålande ögon och omfladdrade af flor och siden, sväfvade vid handen af glada ynglingar, med ungdomens solglans på pannan, athletens styrka i de fylliga formerna och en liten skälmsk amor i hvarje krökning af de rika lockarna eller de zirligt uppvridna moustacherna. Musiken skallade gladt, högljuddt och rent. Öfver allt skämtades och skrattades. En munter française, icke alldeles utan en och annan liten piquante confusion, var nyss slutad, och man började rangera sig till vals.

— Sköna, hulda, milda, goda, tjusande, änglalika Fröken Thekla, förlåt mig! — Om jag bara tordes för alla de nådiga Tanterna, så låge jag i detta ögonblick på mina knän vid edra fötter och kysste golfvet, som de vidrört, och badade det

med mina tårar och tiggde under dessa min förlåtelse. — Förlåt! O, förlåt!

— Hvilket prat! — svarade Fröken Thekla, halft skrattande, halft rynkande den lilla munnen — Jag har ju länge sedan förlåtit. Tror Grefven, jag är så danssnål? Jag behöfde rätt väl den lilla hvilan, fast den var opåräknad; och, för att säga sanningen, så var det mig lika kärt att sitta den farnçaisen som att dansa den, ty jag hade ett samtal, som få dansar kunna uppväga.

— Hvarje ord är ett nytt dolkstygn. — suckade den unga Grefve Leonard G. — Eder liknöjdhet är värre, än eder vrede vore, och eder vrede skulle döda mig. Betänk då mitt tillstånd nu!

— Ja, — svarade Thekla, skrattande — då kan jag icke finna annat, än att ni nu redan är *stendöd*, och att det är endast eder *hamn*, som står här framför mig med alla sina oroande reminiscencer från jordlifvet. Lägg er derföre, som sig bör, ned i grafven, bästa Gref Leonard! Der glömmer man *allt*, — både att man bjudit upp till sjunde françaisen, att man manquerat sin dame, att man *icke* lyckats inbilla henne, det detta skulle skett för att ila hem till sina rum och der bryta en nyss utslagen Provence-ros till henne; — vidare, att man sedan tappat den undersköna rosen på sjelfva Stadshustrappan, utan att der, oaktadt letande, kunna återfinna den! Lägg er ned i graf-

ven, bästa Gref Leonard! Der återfinner ni rosen, ty på jordytan lärer den näppligen vara att finna.

Härvid skrattade flickan så skälmskt, så ironiskt, med så litet misskund för det hjerta, som hon såg brinna, att dettas låga var ett ögonblick färdigt att utblåsas af bara harm. — Men det skedde icke.

— Thekla, Thekla! — suckade Leonard helt sagta — Straffa mig icke så hårdt! Tro mig, jag ljuger icke! Gud och stormen veta, hvar blomman *nu* är; men i min hand fanns hon, tills jag här vid Stadshustrappan råkade en liten flicka, som slagit sönder sin mjölkkruka. Nej, skratta icke så, goda, bästa Fröken Thekla! Vid Gud, det är sanning! Jag kan skämta, jag kan narras, jag kan prata i luften; men ve mig, om jag gör det *nu!*

— Nå väl, fred och försoning! — svarade Thekla, allt skrattande, och sväfvade bort med en af balens hjeltar i valsens hvirflande ringar.

Inom Leonards bröst var det nu så trångt. Han följde den sköna flickans lätta gestalt med begärliga blickar. Han sade inom sig: "Huru skön, huru tjusande, huru förtrollande! Men ack, hurudant är hennes hjerta? — Är det godt? Kan det någonsin blifva varmt? — Jo, så mycket skönt *måste* äfven vara godt."

I ett ögonblick förflyttades scenen för hans

inbildning. Han såg framför sig den gråtande flickan med den lilla sönderslagna skålen i hand, den barhufvade, nästan trasiga gossen, han tänkte på den arma modern, som väl fick en blank riksdaler — men ack, ingen mjölk! Han tänkte sig allt detta i en enda secund, och balsalen blef på en gång så dunkel för hans af en hastigt framträngande tår bortskymda blickar. En skyndsam rynkning på underläppen och ett hårdt tillslutande af de stora mörkblå ögonen bortjagade dock genast både tår och vemod, och Leonard skyndade bort, för att bland grouperna af de unga flickorna söka sig någon, som *väl* och *lätt* kunde följa honom i den svindlande valsen, lika nöjd, om hon annars just hade någon vidare förtjenst, när hon ändå icke var den *enda*, när hon dock icke var — Thekla.

Cap. 2.

DAGEN EFTER BALEN.

På sångens vingar, hänförd af gudomskraft,
Jag stolt min örnflygt höjer mot stjernorna,
Och jorden och dess kungastäder
Under mig flygta i gråa dimmor.

Stagnelius.

Klingen klingen, milda toner!
Hvad är lifvet utan sång?
Sången för till högre zoner,
Från en jord så mörk och trång.

Hvad är kärlek, hvad är vänskap,
Om ej sången helgar dem?
Hjertats ömhet, själens frändskap
Tändes bäst i sångens hem.

Vill jag dansa, vill jag leka,
Glada sång, jag ropar dig.
Vill jag *Glömskans* gudom smeka,
Sången — Lethe blir för mig.

Och, om vemodståren bryter
Ur mitt öga någon gång,
Sagta, mildt och ljuft den flyter
Bort — i melancholisk sång.

Så ljöd Theklas sång, utförd med en ren, klangfull och bildad röst samt ledsagad af fulla, väl uttagna harp-accorder. Thekla var ensam; men,

när den sista tonen af ritournellen förklingat, hördes en svag handklappning, och Gref Leonard G. inträdde i salonen.

— Det var en tjusande sång, Fröken Thekla! — sade ynglingen — Den har jag aldrig hört er sjunga förut.

— Ingen har hört den, — svarade Thekla — icke jag en gång, förrän *nu*, just *nu*.

— Ja, detta *nu* är ock så skönt, att det väl förtjenade en sång. — svarade Leonard — Det är nästan första gången, som ödet unnar mig att, obekrigad af alla andra blickar, få se och tala med er, hulda Thekla!

— Mamma har migraine. Pappa har ännu icke slutat sin post. Adolf svärmar ute i staden. Eva petar och skuggar på sina eviga blommor; men här kommer ett talrikt sällskap i afton, och snart samlas väl alla husets hjon — svarade Thekla, rodnande.

— Har jag då kommit för tidigt, Fröken Thekla? — frågade Leonard.

— *Sent* och *bittida* är väl bland de mest relativa ting på jorden; — svarade Thekla skämtande — hvad som är *arla* för en, är *serla* för en annan, och så tvärtom.

— Får jag då stadna?

— Gerna för mig.

— Får jag äfven tala om allt hvad jag vill?

— Ja, bara jag slipper höra mera, än jag vill.

— Thekla! — sade Leonard sagta, med bäfvande läppar och ett härligt allvar spriddt öfver de manligt sköna dragen — Thekla! — sade han och såg sig misstroget om, för att förvissa sig, att ingen lyssnare kunde finnas — Thekla! Ni måste väl redan länge läst i mitt hjerta? Ni måste väl redan veta, att — det är fullt — ja, bräddfullt af — af —

— Af potpourri utaf den borttappade, *bortflugna* rosen — svarade Thekla, skrattande, när hon redan ett par minuter väntat på fortsättningen af detta vemodiga *af*.

— Thekla, Thekla! — sade Leonard med manlig harm — Ni skämtar, ni leker bort ett ögonblick, som jag så länge önskat mig, som må hända icke snart åter bjudes. Ni vet för väl, hvad jag ville säga er, att icke genast hafva till reds ett ord, som kunde afkyla äfven en brinnande vulcan.

— Hu, det var en ryslig bild! — svarade Thekla — Jag tycker mig redan se lavan, de röda stenarna, eldmassorna och den rykande askan.

— Ja, men för Salamandern äro dessa icke farliga — genmälte Leonard, åter inkommande i skämtets ton, som är sällskapslifvets ovärderligaste krydda.

— Salamandern! — ropade Thekla, liksom vak-

nande ur en dröm — Har ni läst Salamandern, Gref Leonard?

— Ja, — svarade Leonard torrt.

— Nå-å, än sedan? — frågade Thekla.

— Den är förfärlig — genmälte Leonard.

— Den är förträfflig — menade Thekla.

Förundrad, bad Leonard henne förklara sig deröfver.

— Jo! — sade hon — Först och främst är det för mig en ren njutning att blifva litet narrad, emedan det så sällan händer; således må ingen förtycka, om jag förtjustes, så väl när jag fann, bläddrande bland vinterblommor, att en *Gazell* endast var en *Mamsell*, — som, när jag tänkte mig få läsa om en varelse, hvilken kunde lefva bland idel eld och lågor — och Salamandern endast var en brigg. I början kände jag en harm; men det *sköna*, i hviken form som helst, det af den verkliga konstens mejsel bildade mästerstycket, uttager dock slutligen sin rätt, man må häpna och rysa så mycket man vill vid första anblicken, och Salamandern fick, som *flytande*, hela den gärd af beundran, hvilken jag på förhand egnat den såsom *oförbränneli*g.

— Nå, än Gazellen?

— Jo, äfven den var *nästan* lika bra på två som på fyra fötter.

Nu inkom Eva, Theklas fattiga cousin, ett

upptagelsebarn hos Presidenten W., Theklas och Adolfs fader.

— Nå, min goda Eva, — sade Thekla med en, något litet spefull ton — har du nu ändtligen din Anemone Nemorosa färdig?

— Hvad menar du dermed? — frågade den milda, blonda flickan.

— Ja, det är sannt, du förstår icke Latinet. Är din hvitsippa fulländad nu?

— Ja; men hon blef icke vacker.

— Det sade jag ju förut.

— Men de äro ju så vackra i naturen! — anmärkte Eva.

— I naturen — svarade Thekla — är *allt vackert*. Konsten måste dock endast välja det *sköna* till förebild, såsom *rosen* till exempel. — tillade hon, skälmskt sneglande på Leonard.

Men ack, hvad Thekla litet beräknade effecten af detta lilla stickord! Den olyckliga rosen förde Leonards tankar åter ovillkorligt på den arma flickan, och han kände en ånger öfver att icke på hela dagen kommit ihog alla de tårar, hon tröligen fällt för hans onödiga brådska och fjäsk. Leonard satt tyst och tankfull. Då öppnades dörren från tambouren, och Wolmer, en ung artist och högst skicklig figurmålare, som några månader vistats i X***, inträdde i rummet.

Thekla fick likasom en elektrisk stöt. Hon

sprang upp och mötte Wolmer på halfva salonsgolfvet, utropande i en sort ekstas:

— Raphael, gif mig din pensel! Correggio, gif mig dina färger! Michael Angelo, gif mig din rika uppfinning, att jag må kunna måla min fröjd öfver att ni kom hit *nu*, just *nu i afton*, Herr Wolmer!

Wolmer stod stum, men med en glad förtjusning i hvarje drag, dels öfver Theklas skönhet, dels öfver hennes smickrande utrop. När han något hemtat sig och likasom återkommit från den himmel, i hvilken han några ögonblick skenbarligen tycktes lefva, sade han med denna sväfvande, osäkra blick, som är skalden och konstnären så egen:

— O Raphael, du tog en gång din pensel, för att visa efterverlden, huru Elymas blef slagen med blindhet. Men du sjelf, o Raphael, du hade förblindats, och det för evigt, om dina ögon skådat en så bländande syn, som mina nu.

— Nej, nej, — ropade Thekla, återkommen till skämtet — tala icke om blindhet för konstnären! Skalden och sångaren må gerna nöja sig med sitt inre ljus; men den bildande konsten? O, den måste *se*, — *se* med milliarder ögon, *se* in genom tingen, på det att de yttre formerna alltid må ligga färdiga och solklara för henne — och hennes in-

bildning endast må behöfva sysselsätta sig med själen, andan, som skall lifva det hela.

Nu kom en flod af reflexioner och beundrans utrop, imellan Wolmer och Thekla, om konsten i allmänhet, och sedan om Bassano's korsfästelse, Goltzino's bebådelse, Van Dyk's Maria med barnet, Da Vinci's nattvard, Rembrandt's frälsare, som tvår lärjungarnes fötter, Poussin's härliga såningsman, Guercino's förfärliga Johannis-hufvud, som bringas Herodes, Raphaels transfiguration och resurrection o. s. v. Med ett ord, öfver en mängd mästerverk, hvaraf blotta minnet försätter en konstnär, med fullt sinne för dess skönheter, i en verklig hänryckning.

Thekla var så upprymd öfver alla de konstverk, hon skådade i sin rika inbildning, med de härliga soldagrar, som den unga målarens bildrika språk kastade öfver dem, att hon icke märkte, huru sällskapet småningom ökade sig; att Presidentskan inkom litet souffrante, Presidenten med bläckigt långfinger, Adolf med en blå vintergrön-blomma, som han så oförmärkt gaf till Eva. Allt detta märkte hon icke, *knappt nog*, att Leonard sagta aflägsnade sig och icke mer syntes i salonen, och *ännu mindre*, att flere Tanter och andra passagerare efter hand intrippade, helsade, frågade och svarade.

Cap. 3.

ELÄNDE OCH TABLEAUX-VIVANS.

Que de vie auprès de la mort!

M:me Cottin.

Denna afton var ett lugnt och härligt väder. Hela dagen hade det fallit en jemn och ordentlig snö, så att torg, gator och gränder sågo städade och rena ut. Himlen var alldeles klar, och fullmånen satt så mogen och blickade ned på jorden, just som skulle den säga: "Jag kunde väl villja vandra der nere en liten stund, *'men vända åter, när mig behagar'*."

Insvept i sin kappa, gick Leonard, utan att egentligen veta hvart, tvärs öfver det stora torget, der en och annan fotgångare syntes, och der man då och då hörde de klingande bjällrorna af en kommande och försvinnande slädtrafvare.

— Det var han! — sade en liten späd röst, sedan Leonard, utan att fästa någon uppmärksamhet dervid, gått förbi tvänne barn. Han vände hufvudet mechaniskt bakom sig, hans blick föll genast på lilla Martina, och de kände ganska väl igen hvarandra sedan föregående aftonen.

— Se, der är du ju, flicka lilla! — sade Leonard och vände sig till henne — Nu skall jag väl akta

mig att stöta till din lilla kruka. Hvad sade mamma i går, när hon ingen mjölk fick?

— Hon sade ingenting.

— Är hon sjuk ännu?

— Ja, så sjuk, så sjuk!

— Har hon ingen doctor, som går till sig?

— Ack nej! Jag var hos Asessor Q. förliden vecka, men fick blott ett recept.

— Hvar bor du, flicka lilla?

— *Der*, i det lilla huset. — svarade Martina, ty så väl Leonard som barnen hade under samtalet gått framåt.

— Kan jag få gå in och se, huru det är med din mor, mitt lilla barn? — frågade Leonard.

— Ack, så gerna, så gerna! — svarade Martina — Jag har talat hela dagen om Herrn för mamma.

Man gick genom en portgång och en mörk förstuga. Dörren till den torftiga boningen var nu icke stängd, modern låg tyst och stilla samt alldeles bortskymd af sängomhänget på den dåliga bädden. Rummet var kallt och mörkt. Husgeråden voro gamla och visade en hög grad af fattigdom; men, såg man noga efter, så rådde en viss ordning och snygghet i det hela. Ett smalt ljus brann på ett rankigt bord; men staken var blank och ren, samt bordet utan en enda fläck. En vacker Londoner-bibel, en liten alldeles ren och hvit stickstrumpa och ett vattenglas — med

den olyckliga, borttappade rosen — stod dessutom på bordet. På en hylla stodo några kärl, de flesta kittade och zinkade, men alla rena och dammfria. En temligen smakfull gardin för det enda fenstret var rummets största prydnad, och de brunmålade, rankiga, skyhöga stolarne var det, som mest vanprydde denna armodets boning.

Den arma modern gjorde ett försök att sätta sig upp, men återföll genast på sin hufvudgärd. — Var stilla, min goda Fru! — sade Leonard, som kände i sjelfva luften, att han icke borde säga madame — Var stilla! Jag har följt med edra barn hit till eder boning, för att höra, om jag icke på något sätt kan godtgöra mitt fel, att i går aftons beröfvat er en nyttig och efterlängtad spis. — Det har Herr Grefven rikligen ersatt redan. — sade den matta frun, med en ljuf, behaglig röst. — Hon hade genast igenkänt hela stadens älskling, den unga, icke just så rika, icke just så öfverlägsna och förträffliga, men allmänt omtyckta Gref Leonard G.

— Åh kors! Är det Gref G., som alla tala så mycket om? — sade lilla Martina, under det hon framsatte en af de bofälliga stolarna.

— Får jag icke lof att sända till er min vän, Doctor Jarno? — frågade Leonard; men, då den sjuka gjorde en nekande rörelse, återtog han: Tillåt mig det, min Fru! Ni skall icke ångra det.

Ni känner må hända icke Doctor Jarno; visst är han ung, men en skicklig läkare, och så mild, så öm om sina patienter. Tillåt mig det, min Fru! — Söta, goda mamma Linda! — bad Martina, i hopknäppande de små händerna, och nu först såg Leonard, hvad han förut icke märkt, att flickan var vacker och hade en viss skicklig hållning, fast mager och torftigt klädd.

Slutligen gaf den sjuka vika för Martinas och Leonards böner, och Grefven tog afsked af de arma varelserna samt tryckte (icke utan att väga den litet i handen först, dunkelt anande, att de arma förr aldrig emottagit almosor) en 10 Rds. B:cosedel i handen på lilla Alfred, när denne lyste honom genom den smala, mörka gången.

Det var en besynnerlig känsla, som intog Leonard, då han, efter några ögonblicks besök hos sin vän, Doctor Jarno, som han lyckligtvis fann hemma, åter inträdde i det lysande aftonsällskapet hos Presidenten W. Han kände en *inre* känsla, som liknade den *yttre*, man erfar af att hastigt förflyttas från djupt mörker till bländande dager. Théet var länge sedan serveradt, och man var nu församlad i en sidosalon, der Wolmer arrangerat en *tableau*, som genom sin enkla, men

förträffliga anordning gjorde en underbar effect
Det var en efterhärmning af Poussin's härliga taf-
la: *Joseph, varnad i drömmen.* Adolf, en skön man-
lig figur med ett mildt lugn öfver de redliga dra-
gen, förestälde den sofvande Joseph. Thekl
stod der, en fullkomlig afbild af en ängel frå
himmelen; de strålande ögonen, den utsträckta ar
men och de hvita, halft utbredda vingarne gjor
de illusionen fullkomlig, och man väntade hvar
ögonblick, att ängeln skulle höja sig från jorde
och återvända till den himmel, från hvilken må
nen klart framblickade och gaf taflan dess enda da
ger. Maria satt så stilla, så försänkt i Jesusbar
nets betraktande, att man tydligen såg, huru al
la hennes tankar, omsorger, önskningar och för
hoppningar concentrerat sig i denna enda punkt
Den guldlockiga, milda Eva var en härlig afbil
af Guds moder, och portvaktarens lilla son slum
rade så stilla, så skön, så lugnt i hennes arma
likasom kände han, hvilken himmelsk afbild ha
i detta ögonblick skulle föreställa. Mån-dagern
det svarta mörka hvalfvet till höger, allt, allt va
på en gång så väl, så troget och sanningsfullt an
bragt.

Leonard inträdde, just som förhänget drog
upp, och hans hjerta slog häftigt, ty sällan tala
kärleken så lifligt och högt, som när dess förem
är den punkt, dit ett stort sällskap samlat sig

blickar och sin beundran. Wolmer var så förtjust, att han knäfallande gret dessa tårar, som det verkligt sköna kan locka ur konstnärens, skaldens och sångarens öga. Han var en exaltererad, from yngling med exemplariskt rena seder och vandel, och han föredrog såsom konstproduct alla de bilder, som de stora Mästarne valt ur den Heliga Skrift. Den Grekiska och Romerska mythen talade endast döda ord till hans för christlig tro och helig andakt öppna själ. Den Nordiska mythen kallade han rent af barbarisk, och för hans inbildning, sofvande eller vakande, sväfvade endast Madonnor, änglar och strålande Jesusbarn. Nu var han just i sitt rätta element. Den sköna ängeln, den milda Guds moder och den lugnt slumrande Israeliten förflyttade honom fullkomligt till dessa underbara tider, som han så ofta, med hela sin fromma, veka, begrundande, men föga skarpsinniga, själs liflighet, begråtit att icke få lefva uti. Han var nu fullkomligt ett barn, som tror, att, hvad han ser från Thalias liljor, är rena, osminkade sanningen. Med ett ord, han var i en stum, hög och helig förtjusning. Leonard var i en helt annan dylik. Den var väl mer jordisk, men äfven mer verklig. Illusionen försvann icke för honom, på samma gång som täckelset föll.

— Hon är dock en ängel, en *verklig ängel*, — sa-

de han till sig sjelf — och salig den man, vid hvars sida hon skall gå!

Handklappningar, loford, utrop, ekstaser, orerande, kriticerande, analyserande, dogmatiserande, konsttermer, ordbockar, dumheter, prat, skratt och hvimmel felades visst icke ibland det stora och blandade antalet åskådare, efter slutad representation. Hvar och en *tyckte* något, och *alla* ville låta veta, *hvad* de *tyckte*; men få ville höra, hvad de andra tyckte: deraf det grufliga larmet. Midt under detta upptäcker dock Leonard en skymt af Jarno. Han glömmer tableau'en, ängeln, konsten, både i allmänhet och synnerhet, ja, han glömmer sjelfva försmaken af en himmel vid Theklas sida, för att ila till sin vän och säga:

— Nå, bästa Jarno, hvad säger du om den sjuka, fattiga frun?

— Derom har jag ganska mycket att säga, — svarade Jarno med sin vanliga trygghet — men icke nu under detta stojande. Du skulle hvarken höra mig eller fatta mig.

— Åh jo, — bad Leonard barnsligt enträget — tala, säg! Jag fick ett underbart interesse för dessa arma varelser. Säg mig något om dem! De ligga mig om hjertat.

— Nej, — genmälte Jarno — icke ett ord, förrän vi gå hem i afton, men *mycket* då. Nu skall du höra på *näktergalen*, som secunderas af *trasten*

och *vakan*. Ser du icke, det man sansat sig så mycket, att man ändtligen förmått Fröken Thekla famna sin harpa? Ser du icke sångarinnans folium, Adolf och den milda Eva? Ser du, huru de stå bakom, för att deras röster och figurer skola gifva glans åt och skjuta fram *undertinget*?

— Du är elak! — anmärkte Leonard med en viss sorglig brytning i rösten.

— Nej; men jag älskar inga Corinnor.

— Är väl den bibelläsande, psalmsjungande och blomstertecknande, mjellhvita, linhåriga Eva mer i din smak?

— Nej; ett tredje måste finnas.

— Huru ser det ut?

— Det är ännu formlöst för mig; men jag *känner*, att det finns. — svarade Jarno tankfullt och gjorde en vink åt Leonard att vara tyst och höra på trio'n.

Den var hänförande. Theklas starka, fylliga, af ingen räddhoga motade röst, hennes inspirerade utseende och harmonien af det hela, så för öga som öra, var någonting verkligen tjusande. Man hörde nu icke heller en vanlig flicka, *som etalerar sina pensionstalenter*. Man kände sig inom den verkliga konstens atmospher, och man andades in dess luft, och man höjdes deraf omärkligen från jorden, somliga famntals, andra tumtals, allt efter vingarna, men alla dock något.

Sjelfva Jarno utropade hänryckt: Det är verklig konst! Det är verklig sång! — och han var nästan den första, som i en knäfallande ton bad Thekla unna dem mera af en dylik njutning.

Leonard var i himmelen. Dels förflyttade han dit af Thekla, dels njöt han af att höra sin vän Jarno icke neka henne sin beundran, hvilket annars så ofta hände, och som alltid var en plåga för den betagna Leonard. Medan Thekla preludierade på harpan, för att sjunga ännu något, sade Leonard till Jarno:

— Du medgifver dock, att hon är en ängel, eller hur?

— Visst icke, — genmälte Jarno — men en konstnär, en fulländad sångerska och mycket mera till, som jag nu icke så noga kan specificera.

— En konstnär! En sångerska! — upprepade Leonard med harm och gick ifrån Jarno, för att bedja Thekla ännu en gång höja detta lof till sången, som han redan en gång hört samma efter middag.

— Till sången! — svarade Thekla, förvånad — Det minns jag icke.

— Kanske var det en improvisation? — sade Jarno med något litet omärkligt spefullt i blick, om icke just i ton.

Leonard märkte det dock och darrade nå

stan af fruktan, att Thekla skulle bejaka Jarnos fråga.

Så skedde dock.

— Det var blott *stundens*, *ögonblickets* och *sinnets* ingifvelse — svarade Thekla enkelt och behagligt, och utan all stolthet eller skryt; det var troligen ett lappri utan allt värde, så i musikaliskt som poetiskt afseende. — tillade hon mildt och nästan ödmjukt leende.

Leonard andades.

Doctorn fann nu för godt att ingå med den tjusande flickan i ett samtal om dylika inspirationer. Några af de mest *bevingade**) i sällskapet började äfven deltaga deruti, och finalen blef, att man bad Thekla gifva sällskapet en sång till den bildande konstens ära. Ämnet tycktes vid första tankblixten behaga henne och alla. Hon tog å nyo sin harpa. Wolmer andades icke mer. Han stod der nu, väntande på att *skenbarligen* få se pappa Raphael gungande på harpotoner, och *il divino Correggio* i Lebensgrösse omsväfva den sköna sångerskan.

Thekla preludierade med mästarehand, men nog länge. Intet ljud hördes dessutom i salonen. Ingen *andades*. Alla *väntade*. Jarno *undrade*, och

---

*) Dermed menas väl *de*, som hafva förmåga att höja sig öfver stoftet.

Leonard *fruktade* och *hoppades*, han visste icke hvad.

På en gång sätter Thekla hastigt ifrån sig harpan och säger harmfullt småleende:

— Nej, jag kan icke! Likasom hvarje sanning egentligen endast sjelf bevisar sig, likaså måste hvarje konst äfven lofsjunga sig sjelf. Denna amalgamation uppfattade jag icke rätt, och då må man icke försöka att skapa, när ämnet icke är fullt inspirerande.

— Nu tycker jag om henne. — sade Jarno sagta till Leonard — Hon har rätt! Hon är dessutom blygsam och icke sjelfkär. Hon känner skilnad på verklig ingifvelse och begäret att fylla ett åligg gande. Hon känner, när hon är *svag*, och det bevisar, att hon *kan* vara *stark*. Hon är ett *verligt* snille, en fulländad *konstnär*.

— Ack, dränk detta ängsliga ord, som du vet plågar mig till döds! — bad Leonard med ungdomlig liflighet och häftighet — Hon är en tjusande flicka. Hon skall blifva min maka, och jag *öfver*säll. Detta måste du medgifva, om du är min vän.

— Aldrig! — hviskade Jarno, och man förde damerna ut till soupern.

Cap. 4.

REDOGÖRELSE FÖR DIVERSE.

— — ty jag studerar heldre naturen i menniskor än i åkerfält och vet icke något landskap, som lemnar en sådan mångfald åt ögat och sådant ämne åt eftertanken, som olikheterna i menniskohjertat.

Bulwer.

Presidenten W. var en mångsidigt bildad man med ett förträffligt hjerta och lynne. Han var den rikaste i staden och hela trakten deromkring, och hans hus, så i stad som på landet, var bland de angenämaste i hela Sverige af trenne goda skäl: man såg hvarken brist eller ostentation; man var fri och ogenerad; man fann der på en gång goda och bildade menniskor. Presidentskan var väl icke till någon superlativ grad någondera; men hon stod dock i en för henne ärorik comparativus med många af hennes år och vanor. Hon var, hvad man kallar: *charmante värdinna*, hon var en undergifven maka, åtminstone trodde Presidenten så. Hon var god moder, skämde väl bort sin dotter, men icke sin son Adolf, och gaf den milda Eva allt hvad hon behöfde, så af förmaningar som annan utredning.

Adolf var en till sitt yttre vanlig ung karl, med ovanligt godt hjerta, lugnt och fredligt sin-

ne, orubblig rättskänsla, tillräckliga kunskaper, mycket godt förstånd, men intet öfverflödande snille, angenämt och intagande sätt att vara och för resten — vice häradshöfding till professionen.

Thekla var den skönaste flicka i landet; den rikaste, den snillrikaste, den qvickaste, den kunnigaste, den alla andra öfverlägsna. Dessutom var hon god och nästan anspråkslös, såsom det egnar den verkliga förtjensten; och i ett sinne, der ingen afund finnes, uteblifva nästan alltid anspråken, och hon *emottog* väl den hyllning, som alla gåfvo henne; men hon tycktes aldrig *fordra* den, och det kanske äfven derföre, att ingen *nekade* henne den. Hon hade njutit samma undervisning som brodern, hvilken hon alltid sprang om i kunskaper, och i yngre åren hade hon väl stundom skrutit litet dermed, eller snarare den blindt förtjusta modern, under sken att väcka Adolfs täflingsbegär. Detta hade gjort ett visst litet groll mellan de båda syskonen, som ibland var märkbart nog, ehuru man derför aldrig egentligen kunde klandra hvarken den ena eller andra. Thekla tycktes nu till och med ofta närma sig brodern och för hvart år allt mer och mer aflägga den ton af öfverlägsenhet, som hon, ehuru yngre, dock från barndomen tagit emot Adolf; men *han* var för henne mer otillgänglig än för någon annan och kanske den enda i verlden, som, utan att neka hennes stora förtjenster

dock sparade in allt, hvad man kunde kalla *beundran*. Han prisade och berömde henne ofta och mycket; men hon förmådde aldrig att ett enda ögonblick sätta honom i minsta hänryckning. Han var och förblef en alldeles lugn åskådare af hennes stora, i ögonen fallande företräden, men bedömde henne ofta orätt nog, ty han gjorde såsom alla, hvilka *döma*; de döma efter *sin* scala, och icke efter *dens*, som bedömes.

Eva, Presidentens brorsdotter, var åter den magnet, som nästan ensam haft magt att draga Adolf till sig, och detta med hela magnetens ovetande och oförvärfvade kraft. Hon var mer ett *väsende* än en *menniska*. Hela hennes utseende talade om ljusalfer och goda andar. Hennes moder hade mycket lidit och derföre mycket *vakat* och mycket *bedt* i andelig mening. Ifrån de spädaste åren var Eva således invigd i alla Christendomens läror och mysterier. Bibeln var hennes glädje, hennes tröst, hennes käraste sysselsättning. Hon grubblade aldrig deröfver, bara *läste*, *trodde* och *njöt*. Johannes såg ut som Adolf, den unga Tobias såg ut som Adolf, Isak, Jakob, David; alla goda, alla dygdiga, alla sköna och öfverlägsna, i Bibeln uppträdande manliga personer sågo i hennes inbildning alldeles ut som *han*, och hon hade bedt mången varm, mången innerlig bön till Allfader om misskund och förlåtelse, att hon äf-

ven någon gång i sina tankar gaf Frälsaren de älskade dragen.

Men Eva var fattig; derföre låtsade ingen i huset, icke en gång gästerna derstädes, att märka den tillgifvenhet, som rådde imellan de båda unga, och obetydligt märkbar var den äfven för alla andra än dem sjelfva.

Leonard G. var hela stadens, hela verldens favorit. Man visste icke, hvarföre just; men alla *älskade* honom, och få *beundrade* honom dock. Han var måttligt rik, icke just bildskön; qvick och liflig, men intet egentligt snille, åtminstone af den skapande arten; han hade många och verkliga kunskaper, dock icke directe någon lärdom; han hade god smak och någon skicklighet i hvad som tillhörde de fria konsterna; men hvarken var han poet, virtuos eller artist. Han kunde neka sig allt, för att hjelpa en vän eller en nödlidande. Han kunde en annan gång kasta ut hela summor för en nyck, ett nöje, en phantasi. Han kunde rusta, spela och dricka, om hans omgifning så gjorde; han kunde vara sedig och tam som ett lamm och roa sig åt de simplaste, de fredligaste och nästan barnsligaste sysselsättningar. Sorg och glädje kunde vexla inom ett ögonblick hos honom, som regn och solsken i April; han var ju ock i lifvets April. Han antog tonen, der han vistades, och han var dock alltid sig sjelf, fri och sjelfständig, men

böjlig och icke sluten för någonting. Många fel och många förtjenster lågo ännu outvecklade och slumrade hos honom. Jarno var visst icke hans *enda*, men hans bästa vän, och, att han för resten var lieutenant vid ett kavalleriregemente, dansade och red ypperligt, läste *allt* och kom ihog *något*, det kan hvar och en begripa af sig sjelf.

Doctorn kommer man att bättre lära känna af hans handlingar än af alla beskrifningar; således förbigås han nästan i denna lilla redogörelse för den redan presenterade personalen i legenden.

Visst hade Presidentskan många dauber, ostronsaucer och tryffelblandningar, sköldpaddor, hjerpar och geléer, bakverk och confecturer på sin ståtliga souper, dit hela stadens grädda var inviterad; men nu var det dock slut, nu sköt man dock bort stolarna, småborden plockades ut, damerna togo sina shawlar, och herrarne togo sina hattar och mössor. Man hörde kuskarne smälla; man hörde vagnarna rulla och såg lanternorna tindra och glindra som Thümmels drakögon genom natten och stadens gator.

— Jag följer dig hem. — sade Leonard till Jarno, medan de togo på sig kapporna i tambouren, och, uppkomna i Doctorns rum, frågade han genast efter den sjuka frun och barnen.

— Såg du på dem, när du var der? — frågade Jarno, utan att svara Leonard.

— Om jag såg på dem! Huru skulle jag annars veta något om dem? Huru skulle jag annars kunnat visa dig dit?

— Recte! Vet du då något om dem?

— Ja, att de äro fattiga, och modern sjuk.

— Alldeles! Såg du modern?

— Nej; jag mer hörde henne, ty det matta ljuset stod så, att hon låg i en fullkomlig skugga.

— Godt, ganska godt! Såg du på barnen då?

— Ja, de voro vackra, ja, nästan sköna. Men hvad menar du med detta inquisitoriska förhör? Tala heldre om hvad du erfarit! Jag är mer än vanligt nyfiken.

— Så-å, det vore mycket, — genmälte Jarno — ty det är du precist som en flicka ibland.

Leonard ryckte på axlarna och stoppade en liten bit rulltobak i munnen, för att dölja, det han var till hälften förargad.

— Nå väl, — sade Jarno efter en liten paus — jag skall berätta då! När du sprang ifrån mig, för att hufvudstupa falla i förtjusning öfver Poussin's lefvande mästerverk, då slutade jag i stället två bref till tvänne patienter, som icke villja medgifva, att de äro friska som nötkärnor. Derefter tog jag hatt och käpp och vandrade till ***gränden. I porten af det anvisade

huset mötte jag en madame. Jag frågade, enligt din anvisning, efter Fru M. Madamen sade, att hon bodde *der*, och pekade inåt gården. Madamer äro aldrig rädda att frysa i en dragig portgång, när de kunna få tala, fråga eller berätta; jag gjorde således ett utfall på dennas förmåga i den vägen och frågade, hvad hon visste om den sjuka frun. En läkare bör veta *något* om en patient, inan han tager efter pulsen. En läkare, en spågumma och en tjuf böra icke försmå äfven den minsta omständighet att få veta.

— Mig tyckes, du är icke så litet nyfiken heller. — anmärkte Leonard.

— Mig tyckes, — svarade Jarno — att jag är en läkare, och du en ryttare.

— Medgifves. — svarade Leonard — Och hvad sade madamen?

— Jo! "Den sjuka frun har endast några månadar bebott dessa rum. Hon är kommen långt ned ifrån landet. Hon har visst varit rik och förnäm. Nu är hon fattig och eländig, men talar icke stort vid någon. Ingen hjelp ber hon om, och ingen hjelp kan hon få, ty ingen vet mycket om henne mer än vi här i huset. Hon och flickan sydde litet för betalning före Jul; men nu, sedan frun blef sjuk, har jag försålt allt det lilla af värde, hon egde qvar i kläder och dylikt, för att få mat till barnen och betala i scholan för gossen. Bar-

nen äro rigtiga änglar, icke lika våra stadsbarn. Frun är obegripligt vacker, när hon är frisk." — Se der ett sammandrag af madamens upplysningar, och, försedd med dessa, knackade jag på dörren. Den lilla änglaflickan öppnade den. Såg du på de ögonen, Leonard?

— Ja, ja, ja, tala vidare!

— Nå väl! Jag helsade från dig. Flickan rodnade och såg leende på brodern. Modern reste sig med svårighet, och den svarta sidenhalsduken, som hon hade om hufvudet, föll nu utaf. "En gammal sjuk fru" — sade du. O, hvad du och många andra prata i fåvitsko, stundom och få straff derför! Det var väl för ditt eldfängda hjerta att du icke såg det långa, mörka silkeshåret, som nu böljade öfver den hvitaste hals, och de vackra ögonen, de bleka, men runda kinderna. Med ett ord — det var visst ingen gammal, sjuk fru — utan ett det vackraste fruntimmer, man kan se, men sjuk, mycket sjuk. När jag talat något med henne, märkte jag dock, att sinnesoron var det första som man skulle försöka häfva. Hvarföre gråter ni, min Fru? Hvad är, som oroar er? Läkarn bör veta *allt*, om han skall kunna uträtta *något*. — sade jag till henne — Vår konst är den som mest beror af localiteter och omständigheter. Förtro mig er sorg, min Fru, om jag skall kunna göra något till er glädje, ty derför är dock hel-

san ett nödvändigt vehikel. Så der ungefär apostropherade jag min patient, och hon svarade snyftande:

— Min Herre, undra icke, om jag lider dubbelt mot en annan sjuk! Se dessa tvänne faderlösa barn! Se denna toma, torftiga boning! Min sjukdom bringar de arma varelserna slutligen till tiggarstafven. Min död! O, min Gud, hvart kan den föra dem! Jo, till elände och vanheder. Är det underligt, om jag gråter, om jag sörjer?

— Har ni inga tillgångar, min Fru, inga vänner? — frågade jag.

— Jag har haft båda delarna; men de hafva vändt mig ryggen på en gång — snyftade hon.

Nu, Leonard! nu gjorde jag som du. Jag lät ögonblicket och känslan leda mig. Min Fru, — sade jag — var vid godt mod! Ni skall blifva frisk; ni är ung och stark, allt skall åter blifva godt. Men om, emot all min förmodan, himmelen skulle villja strida med jorden om er och slutligen vinna seger, så lofvar jag och min vän Grefve G. att *aldrig* öfvergifva edra barn. Märk detta *aldrig*, min Fru! Jag slösar icke dermed, och jag kan svara för min vän, som för mig sjelf. En af oss skall antaga sig flickan, den andra gossen, eller, tillade jag efter en paus, vi skola vara föräldrar gemensamt för dem båda. Leonard, du skulle sett modern i detta ögonblick! Hon tac-

kade icke, hon bara såg på mig, som ville hon skåda igenom märg och ben. Jag måste flera gånger upprepa min försäkran, inan hon rätt kunde fatta den; men sedan höjde hon blick och händer, icke till mig — utan till honom deruppe, som qvinnorna pläga göra — och hennes puls blef snart lugn, och jag hoppas, att hon snart skall blifva frisk, så att vi åtminstone få hennes hjelp med våra pupiller, ty det äro de dock, i alla händelser, eller huru?

— Gerna, gerna, min goda, redliga Jarno! — sade Leonard och var så glad som ett barn, hvilket fått en ny docka. Han tog nu god natt af Jarno; och i sina drömmar såg han sig redan som en förståndig och erfaren förmyndare. Han skaffade kläder till flickan, böcker till gossen, förmanande dem båda till flit och allt godt, och detta allt i drömmen, ty han sof ynglingens djupa och ostörda sömn. Men, när han vaknade, drömde han om detsamma, kastade snart på sig en pigueche och sprang bort till Jarno.

Han kom just hem.

— Jag anade att redan finna dig här. — sade Jarno — *Vår Fru* och *våra barn* befinna sig väl. Hon har sofvit godt, och barnen ätit din skål i en god frukost. Detsamma skola vi nu sjelfva göra och sedan tänka på, huru man skulle kunna uträtta något klokt för de arma varelserna.

— Får jag gå till dem då? — frågade Leonard.
— Det finner jag mindre nödigt — genmälte Jarno.

Leonard såg missnöjd ut.

— Tänk du på Fröken Thekla! Jag skall sköta vår fru och barn, — sade Jarno.

— Ja, och mig på köpet, — anmärkte Leonard, halft skrattande, halft förargad.

— Alldeles rätt, — svarade Jarno — ty det behöfs ganska väl understundom.

Det blef dervid. Jarno och Leonard uppgjorde tillsammans alla sina små planer för den fattiga familjen. Leonard ingick i de minsta detailer; men Doctorn var och förblef den enda, som syntes hos den fattiga Fru M.

Hon blef imellertid frisk, flyttade i andra, simpla, men snygga rum, försågs med meubler, kläder till sig och barnen, tarfligt, men icke utan en viss smakfullhet. Hon tackade för allt; men det ville hela doctorns stora menniskokännedom och grannlagenhet, att hon icke skulle för mycket känna sin förödmjukande och beroende ställning. Barnen jublade. Tusende hjertliga tackoffer hemburo de sina välgörare, och, ehuru de blott sågo *en* af dem, glömde de aldrig den andra i sina böner och välsignelser. I början var det en plåga för Leonard att icke sjelf få se deras glädje; men han vande sig småningom dervid, och, då Jarno slutligen sade till honom, att han väl kunde följa

med honom någon gång till deras gemensamma pupiller, då kände han nästan en viss motvilja derför och en pinsam försmak af att blifva för mycket tackad.

— Jag vet icke, om jag *vill* gå med dig. — sade han tvekande till Jarno. Denne förstod honom genast och försäkrade honom, att han tagit ett heligt löfte af fru och barn, att, *om* Leonard någonsin komme med honom, de endast skulle säga ett kort och godt och enkelt *tack*, men icke ett ord vidare om den saken.

— O, du är förträfflig! Om jag icke hade dig till vän, hvad vore jag! — sade Leonard och kastade sig till vännens bröst.

— En bra pojke, yr och tanklös, just sådan du nu är; — genmälte Jarno — ty jag lär icke kunna göra dig annorlunda.

— Hvad fattas mig då egentligen? — frågade Leonard.

— Tre ting: — sade Jarno — att du icke *vill*, att du icke *försöker*, att du icke *bryr dig om att tänka*.

— Jag *vill*, jag *kan*, jag *skall!* — utropade Leonard med barnslig harm.

— Nå väl, betänk då, att du är menniska, skapad för något bättre ändamål, än att *lefva* blott för att äta, dricka, dansa, rida, vara kär, springa på visiter, kasta ut dina pengar, ditåt hogen eller hjertat peka

med ett ord — tänk på din bestämmelse! Gör upp dina räkningar med dig sjelf! Se, huru det står till med dig! Har du lefvat? Det vill säga: har du verkat till något godt? Är du redo att dö? Gör dig dessa frågor och besvara dem äfven; sedan skall jag säga, att du kunnat *tänka;* men icke förr.

— Ja, ja, ja, allt det der vill jag göra i afton, när jag kommer hem till mig. — bad Leonard med ett godt barns hela ifver — Låt oss blott nu gå till *vår Fru* — Notre-Dame de X***! Du vill väl icke spela Dom Claude och låtsa, som vore jag Jehan? — —

— Du är en tok i alla skepnader! — sade Jarno, och de följdes åt till den vackra enkan, hvarpå Leonard var mer än rimligt nyfiken.

Cap. 5.

TRENNE OLIKA QVINNO-HJERTAN

Mon amie, croyez moi! Il n'est pour les femmes sur cette terre que deux asiles: l'amour et la religion; — —

Mme de Staël.

— Ack, att du kan tala så! — sade Eva med ett vemodigt skakande på hufvudet — Du kastar der må hända bort ett hjerta, som du aldrig mer träffar så varmt, så ensamt tillhörande dig. Han lefver, han andas ju endast för dig! Hvad vill du mer?

— Ja! — svarade Thekla — Allt det der är godt och väl. Du har rätt: han lefver, äter, dricker, sofver, skämtar, skrattar, dansar och hoppar, endast för mig; men *känslan*, hvar är den? — Men enthusiasmen för det sköna, sinne för konsten, förmågan att svinga sig upp långt öfver jordlifvet, den rena njutningen att stundom kunna skaka af sig allt hvardaglighetens stoft och sväfva fri och lösgjord — i skaldens, i sångens himmel. O, hvar vill du, hvar vill du väl leta upp detta hos Leonard? Nej, det finns icke, och kommer aldrig!

— Ack, min goda Thekla, du fordrar för mycket! — suckade Eva och skuggade tyst och sagta på sina — *"liljor i Saron."*

— Vore det för mycket begärdt, — återtog Thekla efter en liten tankfull tystnad — att jag hos *den*, till hvilken jag ville skänka mig och mitt varma hjerta, att jag hos *honom* fordrade *allt*, ja, *allt* i vida större, högre och mer fulländad scala än hos mig sjelf? Kan det vara en fröjd för en qvinna, att stå högre än — —

— Än sin man? — frågade Eva godsinnt.

— Sin man! — genmälte Thekla, litet rynkande den släta sköna pannan — Hvilket uttryck! Så prosaiskt! Det var väl, du inte kallade honom — min husbonde.

— Ja; men det är dock just, hvad du egentligen ville hafva, om jag förstår dig rätt — sade Eva.

Nu började Thekla hjertligen att skratta, sjunga och dansa, sägande:

— O, du är en dråplig flicka, du blåögda Eva! Hvad du blir för en härlig hustru till hvilken man som helst, ty, hurudan han ock må vara, *tror* du bara helt simpelt, att han är långt öfver dig, och dermed är din lycka färdig.

Eva målade, utan att svara.

— Nå! — sade Thekla efter en liten paus, ty hon ville dock gerna fortsätta samtalet — Nå, har jag inte rätt?

— Om mig eller Leonard? — frågade Eva.

— Om eder båda. Du är en snäll flicka, han är

en bra gosse. Ni passade just till hvarandra. —
Men *jag* — jag vill hafva något annat.
— Nå, så tar jag honom då! — sade Eva små
leende.
— Ne-nej, inte ännu! — svarade Thekla och rod
nade — Han kan må hända *blifva*, hvad han ick
är — och då — då — —
— Du ville väl, att han skulle måla lika ypperlig
som Wolmer? — frågade Eva och sköljde under
tiden sina penslar.
— Ja, det ville jag!
— Och hafva hans nästan galna utseende, tafatt
sätt att vara och phantastiska idéer i mångahan
da? — fortfor Eva.
— Nej, han skulle för resten vara, som han är.
— Och du ville väl, att han skulle spela Piano
som Herr S? — frågade Eva vidare.
— Ja visst, ja visst! — genmälte Thekla, glad å
sjelfva tanken.
— Och vara lika liten, och nätt, och klen? — fort
for Eva med ett halfqväfdt leende.
— Nej, bevars! Stor och stark och reslig, som
han är.
— Så-å; — svarade Eva — men du ville väl, att
han minst skulle kunna *känna* och dikta som Sta
nelius?
— Ja; men annars i *intet* vara honom lik!
— Ack, min goda Thekla, — sade Eva allvarligt —

hvad du vill hafva mycket! Måtte himmelen lyssna till dina önskningar! Men min stackars mamma sade alltid, att, ju mindre man ber om, dess mera får man.

— Ja, ja — suckade Thekla och stödde det lockiga hufvudet på sina händer. Det vore godt, det vore outsägligen väl, om jag bara *kunde* vara så nöjd med *litet* som du är, ty nog vet jag, hvilken sol du har i ditt planetsystem, och den är — — en *sol* för mig, — inföll Eva blygt — och då må den ju gerna vara *måne* för alla andra!

— Ja! — sade Thekla — så skall man tänka, för att *vara*, för att någonsin kunna *blifva* lycklig. Men det kan icke jag. Den jag skulle älska, måste alla andra beundra och afundas mig.

— Säg mig någon enda sådan! — sade Eva och räckte med detsamma fram till Thekla den färdigmålade liljan.

— Lilja eller man? — frågade Thekla litet satiriskt.

— Alltid gör du narr af mina blommor — sade Eva mulet.

— Och du af mina idealer, — svarade, härmande, Thekla.

— Nej; men jag vill veta namn på en af dem — genmälte Eva.

— Det vet jag icke sjelf — svarade Thekla och började åter att skratta, dansa och sjunga.

Här afbrötos väl de båda flickorna; men mången gång fortsattes deras samtal i samma ton, och Thekla lät vintern skrida fram och våren nästan taga den i hand, utan att mer eller mindre lyssna till Leonards kärlek, hvilken väl icke så ofta brast ut, hvarken i ord eller vemodiga suckar, men så mycket mer i tusende små glada bevis, att den fanns. Thekla sökte förgäfves att uppstämma honom, likasom sina harpsträngar; men, likasom dessa springa, när de nått sin högsta möjliga höjd — likaså föll Leonards *enthusiasm för det sköna* ofta i ett enda ögonblick, ned till ett litet skämt, en fråga om sista balen, ett upptåg eller dylikt — och *då* — blef den halfvarma Thekla åter alldeles kall för honom och kände den förfärliga den olidliga smärtan af att stå *ensam*, äfven hvad hon sjelf kallade — *sin himmel.*

Så der ungefär stodo sakerna, när Jarno för första gången tillät Leonard att följa sig till Fru M. — Jarnos förbud hade varit en verklig plåga för Leonard. Han hade längtat till denna stund med ett barns hela otålighet; men han hade äfven medgifvit Jarno, att, både för Fru M:s skull och för hans egen, borde detta besök uppskjutas så länge som möjligt och sedan förnyas högst sällan. Frun var ytterst fattig, vacker, hade e

vacker uppvexande dotter. Leonard var den af alla de unga karlarne i staden, på hvilken de flestas ögon voro fästa. Hela verlden visste äfven, att han var Fröken Theklas förklarade tillbedjare. Hvad behöfdes väl mera, i en mindre stad, der sqvallret hade ett och annat litet tempel och altare, hvad behöfdes väl mera materialier till anekdoter med thy åtföljande fabler än detta? — Jarno visste det mer än väl och gjorde det äfven fattligt för Leonard, hvilken då ofta svarade honom: — Ja, du är en lyckofogel! Inte mycket äldre än jag, och kan ändå opåtaladt få gå *hvart* du behagar och vara så nyfiken du vill.

Tvånget och förbudet hade, nu som alltid, retat och kastat en magisk dager öfver det beslöjade föremålet.

Leonards hjerta klappade våldsamt, när han, tillika med Jarno, sprang upp för trappan hos M., och han såg mer ut som en syndare än en välgörare, när han af Doctorn presenterades för henne.

Fru M. bemödade sig fåfängt att hålla sitt löfte till Doctorn, nämligen att icke öfverhopa Leonard med tacksägelse. Hon kämpade en stund mot sin hog, tårar brusto ut ur hennes vackra ögon, och hon sade slutligen, vänd till Jarno:

— O, min Gud! Hvad det är svårt att se kall och liknöjd ut, när man är så innerligen tacksam som jag!

Leonard tog hennes hand, tryckte den till sitt högt slående hjerta — — och *sedan* — blefvo de lugna och nöjda båda, de visste icke, hvarföre.

Barnen visade oförställdt sin glädje öfver att återse "den unga vackra Grefven". De hade fått så mången vacker och nyttig skänk från honom genom Jarno, att de på intet sätt kunde afhållas från ganska högljudda bevis af tacksamhet, särdeles lilla Alfred. Sin nya mössa, sina böcker, sina tennhästar, — allt skulle fram, för att visas och tackas för. Leonard var på en gång lycklig och ytterst förlägen. För första gången skulle han nästan önskat, att — Jarno varit någor annorstädes. Det förtröt honom, han visste alldeles icke hvarföre, att se Doctorn tala så bekant och hemmastaddt till Fru M., och sjelf vara så ytterst främmande för henne. Känslor, förr aldrig anade, uppstego hos honom. Han kunde alls icke reda hvarken hvad han *tänkte*, *kände* eller *ville*, och han unde knappt en gång få ett sansadt utseende, när Fru M., efter ett långt samtal med Jarno, äfven ropade på honom och så här ungefär tilltalade sina båda välgörare:

— Detta går icke an längre, mina Herrar! När *nöden* står vid dörren, då tager man all den hjelp, som goda, ädla menniskor bjuda; men, när man, som jag nu, är frisk och i stånd att göra något för sig och sina barn, så må jag icke, helt

och hållet åtminstone, stödja mig på mina båda ädla välgörare. I bådas närvaro förklarar jag nu, att de icke *oombedda* få lemna mig någon hjelp mer, utan låt mig nu få försöka egna krafter, egen omtanka! Jag kan arbeta, jag skäms ingalunda att göra det. Nå väl, jag bör då, likasom så många tusende andra, försöka att hjelpa mig sjelf. Det vill jag äfven, ville till och med gerna blott såsom ett *lån* anse all den beqvämlighet, jag nu har omkring mig; men så mycken framgång vågar jag väl icke vänta af mina bemödanden, utan gifver eder gerna, mina ädla beskyddare, hela den gärd af varm och innerlig tacksamhet, som mitt hjerta känner, för hvad de hittills gjort för mig. Doctorns besök och hans omtanka för min lilla Alfred är det enda, som jag icke gerna vill afsäga mig, och, skulle jag, emot min önskan, icke vara i stånd att hjelpa mig sjelf, så är Gref Leonard G. säkert den första, jag i min nöd vänder mig till.

— Det låg någonting, på en gång så simpelt, så mildt, så ödmjukt, så tacksamt, så rörande, men ändå så bestämdt och högsinnadt i dessa Lindas ord till sina välgörare, att de icke funno sig kunna göra några invändningar, utan frågade henne blott, i hvad genre hon önskade finna arbete, för att åtminstone försöka skaffa henne dylikt.

— Derom hade jag ämnat bedja eder, min ädle

vän! — sade hon småleende till Doctorn — Det kan ni bättre än någon annan hjelpa mig med. Jag har alldeles inga bekanta i denna staden, eller ens i hela orten. Jag skulle gerna villja brodera och sy andra fina sömnader, om någon af stadens damer ville förtro mig dylikt arbete.

Hon sade detta med en stadig ton; men ur lilla Martinas ögon — ty flickan stod bredvid dem och afhörde modern uppmärksamt — ur hennes ögon föllo stora runda tårar, och förödmjukelsen stod med tydliga ord skrifven på den oskuldsfulla, nedlutade, lilla pannan.

— Gå till ditt arbete, mitt barn! — sade Linda och började nu tala om något annat, för att draga de båda ynglingarnes uppmärksamhet från flickans tårar. Men intet samtalsämne ville komma i gång. En längre tystnad, som ingen bröt, gaf snart de båda vännerna anledning att taga sina mössor, och i Fru M:s farväl till Leonard låg något så tacksamt, så förbindligt, men ändå så afskedande, att han tydligt kände, huru svårt han skulle kunna finna ett skäl att åter besöka henne.

— När du går till och ifrån scholan, lilla Alfred, — sade han, då han tog afsked af gossen — skall du komma upp till mig ibland; eller huru?

Det låg något sorgligt i denna fråga. Alfred omfamnade honom med förtjusning och var icke sen att lofva. Linda log tacksamt; men smärta

låg i leendet. Lilla Martina suckade så djupt och stod länge i fenstret, ja, långt sedan de bortgångna försvunnit för hennes blickar genom gatans längd.

Äfven denna afton var stor souper hos Presidentens. Vagnar rullade, och unga, elegant utstyrda herrar i hofrättsuniform trippade skyndsamt genom gatorna. Men vid ett enda ljus satt Fru M. med sin söm, lilla Martina med sin stickstrumpa och sin bok, ur hvilken hon läste högt, och Alfred, som mer lekte med sina tennhästar och kortsladar, än just hörde på läsningen.

— Jag förstår icke, hvad du läser, — anmärkte Fru M. till flickan.

— Nej, mamma Linda lilla! jag undrar icke derpå, — genmälte Martina — jag förstår det icke sjelf. Angelini*) är så ledsam i afton; jag kan icke tänka på alla hans kungar och drottningar. De sväfva alla bara förbi tankarna, och ingen stadnar i minnet.

— Du tänker på annat, det är hela saken — svarade Fru M., svagt leende.

— Ja, jag tänkte på Gref Leonard och Doctorn, och sedan på huru salig pappa skulle grätit, om

*) Historisk Handbok för Fruntimmer.

han vetat, att mamma skulle föda sig och oss med söm.

Linda torkade oförmärkt bort en tår, men sade sedan lugnt:

— Ja visst, mitt barn! Änglagod, som han var, så hade han säkert mycket sörjt öfver vårt oförmodade armod; men den sorgen hade dock aldrig varit rätt bitter, ty hvarken var *han* skulden dertill, icke heller hade *vi* egentligen gjort oss förtjenta deraf, utan han skulle snart funnit, att det är en af Guds vanliga pröfningar, som han icke lägger på någon, utan att de dem väl kunna bära, om de uppbjuda alla sina krafter.

— Ja, det vill jag ock! — sade Alfred, kastade undan sina leksaker, tog sin bok och babblade sedan halfhögt på en latinsk lexa.

Martina stickade förtvifladt; men maskor och tårar föllo ned om hvartannat.

Linda satt tyst, tankfull och flitig.

Kl. 9 fingo barnen hvar sin liten smörgås och ett glas mjölk.

— God natt, mamma Linda! Sitt icke för länge uppe och arbeta eller skrif! — sade Martina.

— God natt, mamma Linda! Väck mig snällt i morgon, att jag får titta litet mer på min lexa! — sade Alfred, och de gingo till sina små bäddar i inre rummet.

Ensam vorden, kastade Linda sin söm i kor-

gen och framtog en vacker, mörkgrön, väl inbunden maroquinsbok, lade den framför sig, slog upp den första hvita sidan, och skref:

"Herre, gif mig kraft! — Herre, bistå mig "med mod! Pålägg mig dubbel börda af sorger "och motgångar, men tillslut mitt hjerta för pas- "sionernas intrång! Låt *Frestaren* icke se *så* ut! "Låt den förblifva vid armod och brist, förakt "och förödmjukelse, men icke *sådan!* O, min ma- "ke, min ädle Sigurd, se ned till mig ifrån din "höjd! Låt din ande omsväfva mig, och din rena "kärlek vara den borg, genom hvilken ingen fiendt- "lig magt kan tränga! Låt ingen skuggbild ens "träda imellan dig och mig! *Du* var ju mitt *allt* "i lifvet; må minnet af dig var lika mägtigt! Bed "Gud, som du är så nära, att han bevarar mitt "hjerta rent och endast uppfyldt af dig, sådant "det var, då du lemnade det, sådant jag vill att du "en gång skall återfinna det. Bed Gud för mig "och barnen! Blicka vänligt ned på din Linda! "God natt! O Gud, välsigna oss och led oss!"

Efter denna bön lade sig Linda lugn och tröstad.

O, hvad den är olycklig, som icke kan utgjuta sitt hjerta i bönen, — som icke rätt kan reda, hvarom han *vill* och *skall* och *bör* bedja, — som ber om, hvad han icke behöfver, och nekar för sig och Gud, hvad som egentligen brister! Red dina tan-

kar; afslöja för Gud och dig sjelf ditt hjerta, bed sedan i verkliga, uttalade ord! — och du varder bönhörd.

Cap. 6.

SOUPER OCH LEKAR HOS PRESIDENTEN.

Menniskorna lefva i evig omyndighet. De äro allesamman barn och behöfva ledband och förmyndare. Deras förnuft ligger jemnt uti phantasiens mjuka vagga, och känslorna stå deromkring, för att vagga det.

Zschokke.

Jarno och Leonard gingo tysta gatan uppföre från Lindas boning.

— Hvad säger du om Nôtre-Dame? — frågade Doctorn.

— Hon griper in i själen, man vet icke hvarföre — svarade Leonard.

— Jo, emedan hon är en *fullkomlig qvinna!* — genmälte Jarno långsamt, läggande vigt på hvart ord.

Leonard stadnade plötsligt, vände sig emot Jarno, såg honom skarpt i ögonen och sade sedan forskande och oroligt:

— Du älskar henne!

— Om jag det gjorde, — svarade Jarno lugnt — hvarföre svarade jag icke genast *ja*?

— Du älskar henne, fast du icke vet det sjelf — sade Leonard med en så kraftfull och ingripande röst, att det nästan lät som en förebråelse; men de voro nu vid Presidentens trappa och omringade af andra kommande.

Souper'n var nu i full gång.

— Sådan såg jag er aldrig — sade Thekla, en gång under loppet af aftonen, skämtande till Leonard — Sådan såg jag er aldrig i hela mitt lif — Gref Leonard! Ni hvarken hör eller ser, ni hvarken skämtar eller ler.

— Fröken improviserar allt jemnt — svarade Leonard litet ironiskt.

— Förlåt mig, min ädla Grefve! Det var Doctorns ton: "med förlof, den är stulen." — anmärkte Thekla.

— Med förlof! — Allt hvad jag utgifver som *mitt*, hör *mig* och ingen annan till.

— Är detta Gref Leonards eget *allvar* äfven?

— Mitt, och mitt fullkomligt.

— Men hvarföre så allvarsam i afton?

— Vi äro troligen aldrig skapade till någon Duo, min Fröken! — svarade Leonard litet torrt — En

vexelsång är väl allt, hvad ödet för oss bestämt. När ni är uppe i konstens regioner, då skämtar och leker jag här på vår gröna jord; när jag är allvarlig, då hoppar och leker ni. Ödet tyckes uttala sin dom öfver oss, blott i dessa ord.

— Leonard! — sade Thekla, och i hennes röst och blick låg det första frö till genkärlek, som Leonard någonsin hos henne upptäckt. Nu blef han åter glad, yr, lekfull som ett barn, — och äfven detta förtröt nu Thekla.

Ingen vigtig sysselsättning ville denna afton komma i gång. Man hade uppdukat flera wira- och whistbord än vanligt annars hos Presidentens. Flere af de unga karlarne voro der fästa. Harpan var ostämd. Adolf var borta. Thekla hade ondt i bröstet. Eva hade ondt i halsen. Jarno, hvilken ofta var den osynliga kraften, som satte sällskapslifs-hjulen i rörelse, han var nu inbegripen i en homöopathisk conversation med en professor från Uppsala.

— Gref Leonard måste sjunga i afton — sade Thekla, som mer än vanligt sysselsatte sig med Gref Leonard denna afton.

— Jag ber om förskoning! — sade Leonard.

— Ja; men hela verlden säger, att Grefven har så vacker röst.

— Ja; men hela verlden talar i luften.

— Grefven viker ju *aldrig* från sanningen — sade

Thekla trotsigt — svara då rätt och slätt på min fråga: Har ni sångröst eller icke?

— Jag har en passable tenorröst — svarade Leonard allvarsamt.

— Hvarföre vill ni då icke sjunga?

— Emedan det icke roar mig.

— Är Grefven *rädd* för att sjunga?

— Ja visst, för Fröken Thekla, annars just icke.

— Tack för upprigtigheten! — sade Thekla; men leendet, som ledsagade tacksägelsen, var ganska tvunget, och om musik blef icke mer fråga.

I alla tider måste det ofelbart vara en *plåga* för en finkänslig qvinna, att på något sätt förfära en man. Blott vid *ett enda* tillfälle har hon rätt att skräma med sin öfverlägsenhet.

Man skulle leka lekar. Thekla var då i sitt rätta element. Qvicka, sinnrika lekar äro just ett experimental-fält för *qvinno-snillet*. Der rör det sig så ledigt som fisk i vatten. Det bevisar just, att *qvinno-snillet* är danadt för lek och tidsfördrif, icke för stora värf och allvarliga ändamål.

— Pantens inlösare skall säga, huru *hans lycka* skulle se ut — sade Thekla, som skulle gifva dom i saken under en pantlek.

— Panten är min — genmälde Leonard — och *min lycka?* — Jo den kan se ut på tusende sätt! Men icke mer *original*, än jag är sjelf, icke mer

originel behöfver min lycka vara; således kan jag gerna vara nöjd med Axels:

"Ack, den som långt, rätt långt från striden," etc. etc.

— Det var en menlös lycka — sade Thekla, rodnande. Jag trodde, vi skulle få uppdukad en helt annan sorts lycka. Jag trodde, vi skulle få höra en ung constitutionel frihetshjelte *jubla* öfver en fullkomligt frigjord natur; öfver *snillets* och *förtjenstens*, *sanningens* och det *rättas* seger öfver hierarchien, aristokratien, ja, nästan monarchien; öfver att den gamla, utnötta, chevaleresqua andan ändtligen måste gifva vika för jemnlikhet och broderskap, etc.

Något dylikt trodde jag vi skulle få höra.

— Om jag någon gång *drömt* om allt detta, — genmälte Leonard med blygsamt sagtmod — så var väl icke stunden *nu*, att uppdraga denna tafla af min och hvarje ung bildad mans framtida förhoppningar, eller, bättre sagdt, själsförespeglingar.

— Ja, men om vi skola tro på Axels lycka, så villja vi höra den sjungas åtminstone — dömde Thekla.

— Nå ja, hvarföre icke? — svarade Leonard litet trotsigt — Man gör så godt man kan.

Eva gaf Leonard en guitarre, och med en vacker, enkel, icke ovanligt stark, alldeles obroderad, men böjlig, ledig och känslig röst, sjöng han det man fordrat.

Thekla kunde icke på en gång fatta, att han sjöng så bra, att han aldrig velat sjunga förr, och att han ändå icke var rädd.

Hon teg. Sade intet om sången, ehuru mycket den ingrep i hennes själ.

Leonard var åter allvarsam och tankfull vorden.

Lekarne somnade utaf.

Man vankade fram och åter.

Presidentskan slog en och annan lof omkring Jarno och Professorn, för att få tala med den förra om en nerv i en tand och en nerv i en tå. Jarno förstod slutligen meningen, och, sedan han artigt utlåtit sig öfver de omtalade nerverna i *synnerhet* och alla Presidentskans öfriga nerver i *allmänhet*, ryckte han fram med den frågan, om icke "Ers Nåd, som ändå är den tongifvande i staden", ville gifva en fattig fru, boende der och der, något finare arbete: broderi, tapisseri, etc. etc.

Presidentskan lofvade genast, ty sin läkare lofvar man *allt*, hvad han ber om, och håller gerna så mycket man kan, helst när densamme är sådan som Jarno och flere andra, hvilka förf. känner.

— Du älskar henne! Inte sannt? Eller huru? — sade Leonard till Jarno, så fort de voro nere

på gatan efter souper'ns slut, och i hans ton låg någonting så bedjande, ja, så barnsligt bönfallande om upplysning och förvissning, att det nu blef Jarnos tour att tvärstadna och med förundran vända sig emot Leonard.

— Säg, säg, att du älskar henne! — bad denne sednare — och vi skola blifva, om möjligt, ännu bättre vänner.

— Nå väl, — sade Jarno — jag älskar —

Leonard andades icke.

— Jag älskar; — fortfor Jarno — men — det är icke Linda.

Leonard drog upp andan ur djupet af sitt bröst och frågade med en förundrans röst:

— Hvem annars?

— Blott en skuggbild, en förhoppning, en förespegling i framtiden, en inbildningens hägring, som kanske aldrig blir verklighet; men, om den så skulle blifva, så är du den första, till hvilken jag vill säga det. Må detta vara dig nog. Aldrig ett ord mer i det ämnet, tills jag sjelf härnäst upptager det!

Leonard gaf honom derpå ett handslag, och de fortsatte sin väg under oafbruten tystnad. Jarno bröt den dock först.

— Hvad går åt dig, — sade han — som icke en enda gång nämnt Fröken Thekla i afton?

— Ja, det är dumt, — sade Leonard, likasom upp-

vaknande — ty jag har mycket tänkt på henne. Ack, om hon vore en *vanlig* flicka, en *vanlig* qvinna, med förlägenhet, blyghet, svaghet, brister och okunnighet! Men hon är alltid så *fullkomlig*, och Gud vet, om någonsin kärlek till någon man kan få rum i detta af så mycket annat fyllda hufvud och hjerta.

— Det är ju mitt gamla omdöme om flickan; — sade Jarno — men nu, när du tyckes öfvergått till mina idéer, kastar jag mig på motsatta sidan och tror, att hon dock en gång skall älska, älska utan all gräns. Men föremålet för hennes kärlek skall icke ställa sig i hennes väg, skall icke ligga vid hennes fötter, icke tigga hennes kärlek, utan hon skall uppleta detta föremål sjelf, hafva köld, liknöjdhet och omöjligheter att strida emot, och *då* — då *först*, men icke ännu på långt när, är hennes bröst färdigt att andas kärlek. Hon skall först hafva funnit, att i *konsten* och *vetandet* och *forskandet* och ifrandet att utbilda förståndet ingen sällhet ligger för qvinnan. Hon skall först hafva erfarit, att detta just är stötestenar för qvinnans lycka, och sedan *vaknar* hon, tro mig! — Men för huru lång tid, det kan jag icke säga, ty leoparden mister dock aldrig sina fläckar, och den ädla Lady Morgan har må hända rätt, när hon om sitt kön säger, att "opinioner kunna förändras; men en men-

niskas väsendtliga charaktersdrag äro desamma vid femtio års ålder, som vid femton."

— Ja; men jag har icke tid — inföll Leonard — att afvakta alla dessa evolutioner och revolutioner i hennes sinne, dessa erfarenhetens fullmogna meloner, som nu först börja blomma. Nej tack, det blir för långsamt för mig!

— Slå det då ur hogen! — sade Jarno, skrattande — Du är ju en sadelfast ryttare? *Vänd* nu midt i skarpa carrièren! Men fall icke utaf, ty jag sätter icke ihop hvarken arm eller ben, fast jag gifvit dig rådet!

— Ja, rådet är godt, — suckade Leonard — och om jag icke såge henne så beständigt, så torde det lätt nog kunna följas.

Men, — deruti låg just felet och gjorde detta till ingen lätt sak.

Cap. 7.

EN VÅGSKÅL FALLER, EN ANNAN STIGER.

Tusende olyckor röra oss mindre,
än en enda ömhet.

Bulwer.

"En sonette, en pall, en sac-de-nuit, en pirat, en läsepulpet, en eldskärm, en perpetuel almanacha," se der, hvad Presidentskan nu på en gång behöfde, dels för egen räkning, dels till presenter hit och dit, under de framtida sommarresorna. Mönster till allt detta, stramail, zefyrgarn, förmaningar och föreskrifter, se der, hvarmed Presidentskans première camerière, Jungfru Fanchette, utrustades, för att gå till den omtalade fattiga frun. Hemkommen, hade hon tusende saker att berätta om henne, huru vacker och förnäm hon såg ut, huru hennes barn nickat så bekant åt Grefve Leonard G., som gick förbi och såg mycket upp, huru den lilla gossen funnit Spaniorn på pallmönstret fullkomligt likna *"vår goda vän Gref Leonard"*, och huru han berättat för moder och syster, att han samma förmiddag varit uppe hos grefven och der af honom fått en trumma, en sabel och en stor pepparkaka. Med ett ord, Fanchette's sladder var det första, som knäppte

på en sträng, hvilken sedan skulle ljuda så myc
ket.

Det var en eftermiddag, litet längre fram
mer än vanligt tomt hos Presidentens, fastän vi
sitelådan var inhängd, och tambourdörren öppen
Presidentskan satt och knöt en bourse till Presiden
ten, i fenstret rakt framför reflexionsspegeln, tala
de mycket om kafvel, nålar och silke och filet
rond och alla de sorter knytning, som hon kun
nat i sin ungdom. Thekla exercerade sig på e
dryg piece af Czerny; men ingen hörde just der
på, och hon gäspade sjelf, hvar gång hon vänd
bladen. Presidenten och några äldre herrar gin
go ut och in, men stadnade snart i förmaket bred
vid, för att icke af Czernys invecklade och stum
dom outvecklade idéer störas i sina riksdagssam
tal eller politiska discussioner. En ung, omusi
kalisk häradshöfding satt med hatten i hand, hvil
ken han till tidsfördrif tormenterade grufligt, un
der det han admirerade Presidentskans arbet
och talade om det nya silfvermyntet. Vid ett bord
i ett fenster sutto Adolf och Eva. Den sednare
sorterade blomsterfrön, nyligen ankomna utifrån
och, som allt, hvad blommor tillhörde, särdeles
roade Eva, var det äfven hennes befattning att gif
va trädgårdsmästaren på Lindsjö (Presidentens
stora landtegendom, 3 mil från staden) de nödi-

ga föreskrifterna och de frön han borde utså, ty man var redan i Mars.

— Men du får ju icke se dessa vackra blommor i deras flor, min goda, älskade Eva! — sade Adolf sagta och hjelpte henne behändigt att göra små papperspåsar — Du får ju icke njuta af dina små fingrars arbete, om denna odrägliga resa till Stockholm, Uppsala och norden i sommar skall företagas.

— Ack nej, — suckade Eva — det får jag visst icke! Jag är sannerligen ond på mig sjelf, som kan önska så rakt motsatsen af vår goda Theklas glada förhoppningar. Hvar gång jag af Tante och Oncle hör hinder för denna ängsliga resa, andas jag så lätt; hvar gång jag ser preparativer dertill, suckar jag så djupt och tänker på dig, på mina blommor och det sköna, efterlängtade landtlifvet på Lindsjö. O, hvilken tjusande sommar var icke den förgångna! — tilläde hon, och tårar perlade sig i de klara blå ögonen. — Skall en dylik väl någonsin komma mer, eller var det höjden af all den sällhet, som man här på jorden kan få smaka?

— Visst icke, min huldа Eva! — svarade Adolf och såg med den rena kärlekens njutning dessa små tårar, som fuktade Lathyrus och Helianthus — Den tiden skall nog återkomma, och dubbelt skön. *Tänk dig* blott dagar, då du och jag

och ingen mer bestämma om vår tid; då vi slipp
stadsgatan, diner'er, souper'er, konstresor, artist
och allt detta eviga bråk, utan få lefva ett par
disikt lugnt lif, *du* bland dina blommor och d
lilla hushållning, och *jag* hos dig eller bland m
na göromål i min tillkommande domsaga!
— Ack, min Adolf! när skall väl detta ske?
suckade Eva — Tror du, Tante och Oncle någo
sin skulle gilla denna din smak? Nej, nej, tro d
icke! Mamma förmanade mig alltid att icke på fö
hand njuta af en blomma i knopp. Den hotas af
många stormar, så många öden, — sade hon — o
lyckan finns icke på jorden; den blomstrar förs
himmelen, när vi kunna se Gud, sådan vi nu tänka
honom, när hans änglar omsväfva oss, och vi ge
om ren vandel, bön och bot äfven blifvit sådan
— O, nej min hulda Eva, tala icke alltid *så*
genmälte Adolf — Snart, ja, rätt snart skall
vid mitt hjerta medgifva, att sällhet dock kan fi
nas på jorden, och att den blir vår lott, just
medan vi aldrig önska oss den i någon annan fo
än hvarandras egande och tarflig bergning.
— Ja, är det icke nog? — menade Eva småle
de och torkade bort tårarna. — Vore icke det red
ett paradis?
— Jo visst, jo visst! — hviskade Adolf — Men jem
för blott dessa våra förhoppningar med vår go
Theklas skyhöga önskningar, af hvilka många t

ligen äro så oupphinneliga, att de icke en gång hafva någon form. Tänk dig, huru olycklig hon dock alltid måste blifva, just emedan hon icke *vet*, huru hennes lycka egentligen skulle se ut. Tänk, hvad en aldrig tillfredsställd ärelystnad, ett omättligt begär att *se, veta* och *känna* allt, att blifva ett ljus för sig sjelf och verlden, att dyrkas af *alla*, afundas af *alla*, att finna genklang och motsvarande egenskaper hos *någon**), förutsätta! Tänk, tänk bara på alla dessa omöjligheter, och du skall dock finna, att vi fordra bra litet, jemnförelsevis mot henne. Bifall af mina föräldrar, någon hjelp af dem, se der allt, hvad vi icke ega ännu, men som vi säkert få, ty de äro dock goda, fast de, likasom alla fäder, och som vi sjelfva kanske en gång fram i den kommande tidens blå (Eva rodnade som en ros) kunde blifva, de önska sina barn allt det goda, som kan finnas på jorden, och *mig* således en rik maka; men, när de finna, att *du* är det enda vehiklet för min lycka, ja, för mitt lif, då afstå de gerna från sina rikedomsplaner och glädja sig, när de se, huru de skapat vår lycka. Ack, vore bara denna ängsliga sommarresa förbi, hvilken väl egentligen är för vår goda, kära Theklas skull, som vill se och lära känna allt, hvad vårt kära fädernesland bjuder,

---

*) Adolf skulle ju, enligt sina åsigter, bedöma sin syster så?

innan det andra korståget eller konstresan företages till Frankrike och Italien!

— Ja, *dit* måste jag väl slippa att släpas med? — sade Eva, suckande.

— Ja, det nöjet cederar jag äfven bra gerna. — sade Adolf, halfskrattande.

— Men kan du icke följa med på vårt tåg i sommar? — frågade Eva och såg så bedjande på den älskade cousinen.

— Omöjligt, min goda Eva! Omöjligt, om jag än ville det aldrig så gerna. De hederliga sommartingen börja just då, och att sina dyra pligter sköta är nödvändigt, om man skall vänta sig någon lön för mödan i framtiden.

— Nå; men skall Leonard G. blifva vår följeslagare? — frågade Eva.

— Det tror jag knappt. — genmälte Adolf — Jag har nu på några dagar hört honom tala om, att han torde få föra en expedition inom escadronen i sommar här i staden, och att han för resten måste något litet tänka på sin landtegendom, som annars blir förstörd, om icke egaren understundom tittar till den.

— Så-å! — sade Eva, förundrad — Ja, gerna för mig; men nog hade hans sällskap på resan varit muntert och roligt för Thekla.

— Gud vet; — genmälte Adolf — hon tyckes litet eller intet bry sig om honom, och han tyckes äfven

villja samla ihopa sitt förnuft och resa till en annan marknad, som man säger.

— Huru så? — frågade Eva — Det vore illa, ty *han* är dock den enda varelse, som gjort *något* intryck på Thekla, ehuru detta ofta viker för andra phantasier.

— Tror du det verkligen? — fortfor Adolf — Det skulle nästan smärta mig, ty den öppna, glada, lefnadslustiga, redliga Leonard passar på intet sätt till Thekla, och han ledsnar nog att *bygga* och *mura* på ett sådant Babels torn, som att eröfra hennes hjerta. Nej, nej, annorlunda skall den se ut. Skicka hit en forntidens Alcibiades, en medeltidens Tasso, eller ock en Eugene Aram, som tillika är en tjugofem-årig Adonis, eller Jean Pauls Albano, eller Byrons Manfred, eller La Motte Fouqués Thiodolf, med ett ord, ett underverk i manlig skepnad, och då först kunde man kanske få se kärlekens pilar tränga litet djupare än i yttersta brynet af skärpet.

— Du är bitter, goda Adolf! Du gör Thekla orätt. — sade Eva — Jag säger väl icke, att hon älskar Leonard; men, bedrager mig icke min skygga blick, så är han dock den *enda*, som hon *kunde* älska, och måtte hon icke en gång bittert ångra, att hon nu stöter honom ifrån sig! Har du

någon anledning att tro, det han vändt sig till någon annan af stadens änglar?

— Nej, ingalunda; — svarade Adolf — men han är dock icke nu som förr. Vi kunna vara hela timmar tillsamman, utan att han talar jemnt eller ens något om Thekla. Han synes mer sällan här i huset, tyckes mig, och, om man skulle tro, att en stark rodnad hos en karl förråder någon hjertats angelägenhet, så skulle jag falla på den tanken, att Leonard hade någon dylik, ty jag kom häromdagen upp till honom, och då hade han hos sig en liten, vacker nioårig gosse, som han lekte och roade sig med. Som jag icke kände gossen, frågade jag helt enkelt, hvarifrån han förskref sig. Leonard blef blodröd. "Gå nu hem till mamma Linda! — sade han till gossen — Hon väntar på dig." Men min fråga besvarade han icke, utan började genast tala om annat.

— Kunde det vara den fattiga fruns lilla gosse, hos hvilken Tante låter brodera så mycket? — sade Eva — Jag tycker mig som en dröm hört Fanchette pladdra om, att hennes barn talat om Gref Leonard G., berömt honom eller dylikt. Men Gud nå's, jag tar icke mycket reda på Fanchette's många berättelser, helst de just aldrig ställas till mig.

— Tyst! — sade Adolf — Nu ljusnar det för mig. En fattig enka från Skåne eller Blekinge är ny-

ligen hitflyttad. En af mina kamrater bor snedt emot henne. Hon skall vara mycket vacker, men aldrig gå ut. Ö. kikar jemnt efter henne. Barnen lära vara verkliga änglar, och gossen var i sanning bra söt. Jarno lär ofta gå till henne.

— Ja, då är det densamma, — sade Eva liknöjdt — ty Doctorn har recommenderat henne till Tante.

Just nu inträdde Leonard.

Efter slutad helsning och rund, hvarunder han tog så väl knytning som blomsterfrön gladt och trefligt i ögnasigte, stadnade han naturligtvis vid Piano't. Thekla ville, att de skulle sjunga en trio med Eva eller en quartette med Adolf. Men Adolf såg icke hogad ut, och Eva ursäktade sig med sorteringen af alla sina blomsterfrön, och Leonard började sjunga med Thekla en duo ur Fra Diavolo; men, som han ganska väl kände piecen, såg han icke i noterna, utan kom af en händelse att kasta ögonen i en på Piano't liggande Statstidning. Han sjöng väl rätt nog, men aldeles mechaniskt, ty han läste under tiden följande:

"Anhålles benäget, att fru Emelinda M. ville "uppgifva sin adress till undertecknad, utrednings-"man i boet efter aflidne Frälse-Kamereraren S.; "som till hosbemälta fru testamenterat och öfver-"låtit hela sin icke obetydliga förmögenhet."

Leonard läste och sjöng, sjöng och läste, men båda delarna utan all sans.

Så snart duo'n var slut, förebar han angelägna göromål och skyndade hufvudstupa ifrån Presidentens. Thekla stod med halföppen mun, ty det var en oerhörd casus, att icke Leonard stadnade qvar hvar afton han gjorde besök derstädes. Presidentskan påstod, att Leonard såg ut, som hade han blifvit häftigt sjuk, så ofta skiftade han färg under sången. Adolf och Eva brydde sig icke mycket om alltsammans. Thekla satte sig tyst att brodera, och det hände minsann icke för ofta. Aftonen var trög, tyst och sömnig.

Imellertid sprang Leonard, utan att hemta andan, upp till Jarno.

— Doctorn är icke hemma. — hette det der — Doctorn fick strax på eftermiddagen bud från Lagman K., som sjuknat på landet, flera mil från staden. Doctorn återkommer troligen icke på ett par dagar, etc. etc.

Leonard stampade med foten och sade halfhögt:

— Förbannadt! Huru skall jag nu göra? Annoncen i Statstidningen var införd för tredje gången. Hvarje stund, som man nekar en olycklig tröst, är dock en stöld. Jag går sjelf till henne!

Sagdt och gjordt, ty äfven hos mannen är *någon gång* beslut och handling *ett*.

Fem minuter derefter stod Leonard vid Lindas dörr. Han hörde ett ovanligt jublande. Barnen skrattade, och äfven Linda tycktes tala med en glad, upprymd röst.

— Kanske — tänkte Leonard — vet hon redan det glada budskapet; dock då skulle väl Jarno, hennes *bästa* och *enda* vän, vetat det i förmiddags.

Tvekande öppnade han dörren. I ett ögonblick fann han dock, att helt annat var orsak till barnens glädje. Det stod nämligen i rummets midt ett litet dukadt thébord, och der framför stod en stol, klädd med hvitt och utzirad med gröna kransar och ornamenter af lingonris. *Den 22 Mars* var med stora gröna bokstäfver anbragt på stolstyret. På bordet voro bagarskorpor och kringlor uppstaplade i en liten korg, och ett par handskar och ett litet chemiskt eld-don lågo upplagda på ett hyende midt för den utzirade stolen. Leonard studsade, ty nu först påminde han sig, att det just i dag var hans egen 28:de födelsedag, ehuru han i allt tycktes vara vida yngre.

Både Linda och barnen nego förläget för Leonard, hvilken icke sjelf var den minst brydda. Lilla Alfred var den första, som kom sig före.

— Vi fira i dag mamma Lindas födelsedag, — sa-

de han med litet triumpherande röst — Hon fyller i dag 28 år. Martina har köpt handskar åt mamma för pengar, som hon sytt sig till; jag har sålt min trumma till Apothekarens Axel, förlåt mig det, Gref Leonard! Men det var för att köpa mamma Linda ett sådant litet eld-don, som hon så mycket önskat sig, och nu skola vi dricka thé alla fyra; det är äfven jag och Martina, som *bestå* den tractaten.

Linda och Leonard skrattade hjertligen åt detta lilla tal. Martina satte fram en stol till Leonard och började servera thé, hvarvid rätt väl syntes, att det var icke första gången hon härmed biträdde, så ordentligt och beschäftigt tillgick det. Leonard märkte på allt, att den lilla familjen var fullkomligt okunnig om sin oförmodade lycka.

Sedan den lilla festen under gladt och fint skämt var till ända, det vill säga, thé'et förtärdt, handskar och eld-don profvade, bad Leonard att få tala enskildt med Linda, och de ingingo i inre rummet. Lindas hjerta slog så underligt. *Ett* skäl dertill var hennes aning, att Leonard ville beställa något större arbete af henne, eller annars gifva henne något råd i hennes tryckande belägenhet, och den gamla vanan af oberoende och förmögenhet revolterade sig emot hennes villja och föresatser vid tanken på hennes närvarande armod och beroende ställning. Dessutom var det för henne

omöjligt att egentligen *se upp på Leonard*. Det var, som motade en osynlig hand hennes blick, hvar gång hon ämnade detta, och deraf kom, att han af Linda nästan endast kände de vackra nedslagna ögonlocken, men knappt en enda gång sett in i hennes mörka, ljufva, själfulla öga.

Nu måste det dock ske.

De darrade båda. Han tog hennes hand, och allt som han talade tryckte han den hårdare till sitt högt klappande hjerta.

— Fru M.! — sade han — Vi äro födda på en dag. Himlen har dock fäst ett osynligt band imellan oss, och det är visst icke *ödets lek*, utan *ödets allvar*, att det i dag skickar mig som ett lyckligt sändebud till er. Se här, — tillade han och tog upp tidningsbladet — se här! Det måste väl vara er, som man här menar. — och han visade henne tidningsartikeln.

Linda läste och läste om, och, när hon rigtigt fattat sin lycka, sade hon med sansad, men innerlig glädje:

— O, min Gud! Jag tackar dig! Jag skall då kunna få uppfostra mina barn, gälda mina vänner alla de förskott, de gjort mig, kunna hjelpa andra, lika betryckta som jag det sjelf varit, och lefva ett indraget, men ändå oberoende lif. O, min Gud, jag tackar dig af allt mitt hjerta! Måtte jag nu icke frestas på *annat sätt*!

Detta var en tacksägelse till den högste, som ingenting, icke Leonards närvaro, icke en hel verld kunnat hindra henne att låta sina läppar uttala; men sedan gjorde hon begripligt för Leonard, att det verkligen var hon, som menades med Fru Emelinda M.; att den aflidne Testatorn varit upptagelsebarn och sedan tjenat i hennes föräldrars hus, hvilket han alltid varit mycket tillgifven; att han på godt och ärligt sätt förvärfvat en liten rätt vacker förmögenhet; att hans hustru och tvänne barn dött inom ett par år; att hon för resten icke hört något om honom på någon tid, men ofta i sin nöd tänkt på honom, fast hon haft en stor motvillja att anlita så väl honom som alla andra om hjelp. Leonard var barnsligt glad åt hennes oförmodade lycka, och de kommo öfverens, att han skulle bestyra om hela saken, åtminstone så länge, tills Jarno kom hem. Linda var härmed ganska nöjd, och denna händelse, sammanlagd med den lilla familjfesten och den till hjertat gående slumpen, att de voro födda på en dag, allt detta gaf en sådan ton af bekantskap och förtroende imellan Linda och Leonard, att de skiljdes som goda, tillgifna vänner, hvilka hoppas att ofta och mycket se hvarandra.

En så glad afton hade moder och barn icke haft sedan den gode, saknade faderns död. Barnen fingo del af den lyckliga händelsen, med för-

behåll att tiga dermed, i fall ödet skulle på något sätt lekt med deras förhoppningar, och alltsammans bara vara något misstag eller bländverk, en händelse, som modern af flera skäl gjorde för dem ganska trolig.

— Åh, nej, mamma Linda lilla! — sade Martina — Jag minns ju den gamle, gode S., huru han alltid omfamnade mamma och oss små, huru han gaf oss pepparkakor och nötter, och huru han sade, att han så gerna ville gälda oss barn all den godhet, salig mormor och morfar visat honom. Hans barn äro ju döda. Hvad är naturligare, än att han tänkt på mamma, när han kände sig skola dö, helst han nog vet, huru illa det gick oss, sedan pappa dog. Det är nog sannt med vår lycka. Vi skola åter få goda, glada dagar, fast aldrig *så* goda och glada, som när vår goda pappa lefde; men mamma Linda kan nu slippa att arbeta hela nätterna igenom, och kan få sina små beqvämligheter, som hon är van vid; jag och Alfred kunna få lära något, Alfred kan med tiden få blifva Doctor, som vår goda vän, eller kanske en grann officer till häst, som Grefve Leonard. —

— Det vill jag! — inföll Alfred; men Martina fortfor:

— och jag kan någon gång få litet att gifva alla de fattiga, som hafva lika litet som vi, när vi bodde der borta i den mörka kammaren in åt går-

den. Min stora silfverstyfver kan jag då *aldrig* behöfva vexla; nu hade jag ämnat göra det till sommaren, för att mamma Linda skulle få en hatt, så att hon kunde få gå ut på landet ibland, hvilket jag vet hon tycker så väl om.

Martina klappade i händerna.

— Kanske få vi rent utaf flytta ut på landet alla. — sade hon — Ack, så roligt, så roligt! Hvad vi äro lyckliga nu, emot alla andra!

Äfven Alfred jublade åt dessa framtida sköna drömmar.

Linda smålog, tankfull, åt barnens oskyldiga glädje och önskade till Gud, att icke deras ljufva förhoppningar måtte svikas eller bedragas. Äfven denna afton, sedan barnen gått till hvila, framtog Linda sin gröna bok och skref:

"Min Gud, blicka ned på mig! Min Sigurds "ande, omsväfva mig! Se, huru tacksam jag är! "Se ned i mitt hjerta! Sorgen och nöden hade "förvillat det, likasom mitt sinne. Din godhet, o, "min Gud, höjer åter upp mig! Om min under- "gifvenhet för ödets hårda slag således var för "ringa, för vanmägtig, så må min tacksamhet för "din hjelp åtminstone icke blifva detsamma! Må "ingen blyghet hindra mig att tala med min Gud "och min förklarade make. Må jag fritt för dem "kunna bekänna, att den onda *dämon*, som ett ögon- "blick lagt sin tunga hand på mig, att den *nu* gen-

"om Guds godhet vikit. Jag har i den *farlige*, den "högt *fruktade*, nu blott skådat en *broder*, må hän- "da en *son*, ty *han* är ju så ung, ung, och jag så "gammal, fast vi sågo ljuset på en och samma dag. "Men han har blott *dansat* fram sitt unga lif på "rosor, — och jag, jag har hunnit så mycket, li- "dit så mycket. *Han* är en yngling, som träder "in i lifvet, och *jag* en qvinna, som står vid ung- "domens sista utgångsport. Ett par år till, och "den öppnar sig sjelf; ett par år till, och den till- "slutes för alltid bakom mig. Och sedan är jag "ju *gammal*, och då kan man väl icke känna ung- "domsblodet brusa och hjertat slå. Gode Gud och "du, min Sigurds trogne ande, följen mig dessa par "af år! Gifven mig en vink, hvar gång jag vill "*glömma*, att jag för evigt invigt mitt hjerta i "nunnecellen, i evig försakelse och till evig tro- "het mot min gode, min älskade make, och att "hvarje delning af mitt hjerta vore ett rån från "mina barn, hvilkas enda stöd, enda tillflygt på "jorden jag är satt af Gud och dig att vara. Men "på ärlig, oegennyttig vänskap kan jag ju få tro? "Den ädle Jarnos tillgifvenhet bör jag visst icke "skjuta ifrån mig. Äfven jag kunde ryckas från de "mina, och hvad skulle då deras öde bli, om icke "goda menniskor vore de hjelpkällor, som Herren "sänder dem? Gud kunde väl skicka dem dylika, "min bön förutan; men så bör jag icke handla,

"som jag vore förvissad derom, utan sjelf försöka
"att lägga en svag grund, på hvilken hans godhet
"sedan kan bygga. Så känner jag i botten af mitt
"hjerta, att hans villja är, och att lyda den har
"jag förpligtat mig till, det må då kosta hvad
"som helst. Men Leonard! Är jag icke jäfvig,
"när jag talar om honom? Upplys mig härom!
"Är det sjelfbedrägeri eller sanning, att jag tyc-
"ker mig vara *alldeles lugn*, endast glad och lyck-
"lig, då jag ser hans tillgifvenhet och deltagande
"för mig och de mina? Det kan ju icke finnas
"något gift i en dylik känsla? Mitt hjerta är ju
"nu så stilla, så tyst, och med bitter harm har jag
"ju förr ofta känt det våldsamt slå, blott för att
"den gode ynglingen red förbi mina fenster och
"kastade en vänlig blick och en glädtig nick åt
"barnen. O, hvad jag föraktat allt det blod, som
"stundom trängt upp i mina kinder, när tanken
"mot min villja fallit på honom! Nu åter tänker
"jag så lugnt och godt på honom. Faran är förbi.
"Det var blott ett prof, en nådig väckelse från
"höjden, som jag icke föraktade, icke afslog, icke
"låtsade som märkte jag den icke, utan tog den
"och gömde den i mitt hjerta. Och derföre fick
"jag lugn och frid inom mig. Jag tackar dig, o,
"min Gud! Blif städse hos mig, du och min Si-
"gurds ande!"

Cap. 8

ALVIKEN OCH MORGONRIDTEN.

Men'ska, vill du lifvets visket lära,
O, så hör mig! Tvänne lagar styra
Dettа lif. — Förmågan att begära
Är den första. Tvånget att försaka
Är den andra. — — —

Stagnelius.

Det var en Söndag.

Majsolen lyste redan så härligt ned på den lilla, vackra, trefliga staden, som stod så ren och söndagsklädd på den gröna jorden, och som låg och speglade sig så lugnt och orörligt i den klara blå insjön, på den vackra söndags vår-morgonen. Det ringde friskt till ottesången i stadskyrkans torn, och dess afbild i vattnet rörde sig omärkligt. Annars var allt så stilla, tyst och heligt lugnt. Gatorna så rena och toma, hvarje trappa så sandad och granrisad, och björklöf och hvitsippor i mer och mindre vackra krukor och burkar syntes i undra våningarnas mesta fenster. Men i Presidentens stora hus vid torget voro alla fenster öfverkritade, och endast bakporten öppen för portvaktaren och hans lilla familj. Här och der sprang en lärpojke med klappande skor genom gatorna med en vattenflaska i handen; här

och der trippade en stadspiga skyndsamt fram med bagarbröd i en serviette. Söndagsklädda madamer med bok och näsduk, som i tid begåfvo sig till ottsången, började äfven sagta vandra fram, mötas vid gathörnen, helsa och sedan i förökade rader fortsätta vandringen. Rullgardiner uppdrogos, herrar i nattrock slogo upp ett fenster här och der och tittade utefter gatan, hundar kommo utrusande genom öppnade portar. Bland dessa utmärkte sig snart en stor, brun rapphönshund, ovanligt vacker, med ett blankt halsband, på hvilket bokstäfverna L. och G. lyste på långt håll. Han nosade väl litet på de andra hundarna, men tycktes i allmänhet vänta på något, och, då han snart, längst fram på gatan, såg tvänne ryttare, i lagom traf på en söndagsmorgon, komma framridande, tog han afsked af de andra hundarna, sprang emot de ridande och lydde villigt den ena ryttarens hvissling samt sprang, sedan han sett sig litet om efter sin herrskares mening, före de ridande ut genom den östra tullen.

— En gudamorgon! — sade Leonard och tog af sig den lilla husarmössan, för att låta Majvindarna spela igenom sina rika, mörka lockar.

— Ja, morgonen är onekligt skön; men din häst stöter alldeles förb... — anmärkte Jarno och sagtade trafven.

Leonard skrattade litet, men tillbjöd sedan Jarno att byta hästar.

— Huru kunde du tro mig vara en sådan stackare? — svarade Jarno — Hvad man *börjar* skall man *sluta*, eller ock aldrig *börja*. För mannen är ingenting nödvändigare, än att på förhand noga eftersinna alla *mot* och *med*, alla hinder, som ett företag kan möta, taga dem alla i öfvervägande, betrakta saken på alla sidor och, först sedan detta är gjordt, gripa den an.

— Ja, den, som vore så klok alltid! — suckade Leonard och grep efter en halft utslagen löfqvist.

— Det blir man, — fortfor Jarno — så snart man vänjer sig att upprigtigt och utan scrupler, fördomar och advoceringar tala med sig sjelf, fråga sig, hvad man *vill*, fråga samvetet, om det, som man vill, är *rätt* och *möjligt*; eftersinna, om icke raka motsatsen ofta vore bättre och rättare, leta ut det bästa och sedan blindt och ovillkorligt följa, dit det pekar, eller ock rent af taga mod att säga till sig sjelf: "Jag vet, hvad som är rätt; "men *det onda*, men mina *passioner* drifva mig att "gå åt den orätta sidan, och jag utsätter mig fri-"villigt för det straff, som aldrig *kan* utebliva."

— Tänker och handlar du alltid så? — frågade Leonard med ungdomlig oeftertanka.

— Då vore jag mer än menniska; — svarade Jarno — men jag *försöker* och jag har funnit, att

dessa försök lyckas mig bättre i dag än i går, bättre i går än i förrgår, och det styrker både mod och ihärdighet. Vi måste väl blifva något mer, än hvad vi äro, vi måste väl för hvar stund skola förbättras, det är väl meningen med oss; annars vore ju menniskan det enda, som gick från naturens ordning. Se på träden omkring oss! De vexa med hvart år, grenarne tjockna, nya skott skjuta ut öfver allt, de gifva för hvarje sommar mer och mer skugga. Så fortgår det, tills yxan afhugger dem, eller naturen uttorkar deras safter. Det bör vara vår förebild, och, när trädet förkofras till det yttre, så är det i vårt inre, som förbättringen bör ske, ty derföre äro vi menniskor, hvaraf skalet dock alltid är den ringaste delen.

— Men hvaraf sluter du, — frågade Leonard — att sådan är vår bestämmelse, och hvar finner du lönen för alla dessa uppoffringar, all denna kamp och strid? Ty den är oundviklig, när man blott vill gå den snör-räta vägen.

— Du gör tvänne frågor på en gång, och man kunde behöfva ett sekel för att blott hinna besvara den ena, om man skulle göra det i dess helhet.

— Nej, nej, — bad Leonard — bry dig icke derom, utan tag all din homöopathi till hjelp, —

concentrera dina idéer så mycket som möjligt och gif mig ett kort och godt svar!

— Hm! — sade Jarno, som icke just *gerna* skämtade om homöopathien — dess principer vill du väl hafva i tankar, men skrattar åt dem i burkar.

— Alldeles, — genmälte Leonard — men besvara nu mina frågor i korta ord, ty vi ha icke långt fram!

— Och *dit* längtar du! — anmärkte Jarno — Det vet både min svettiga panna och våra löddriga hästar.

— Nå väl, låt oss rida i skridt den öfriga vägen, besvara blott nöjaktigt mina frågor!

— Ja, huru kan jag veta, om du blir nöjd, när jag säger dig min tro, som är den: att hvarje menniska har i sitt samvete fått nyckeln till sin bestämmelse, ledtråden för sina handlingar. Säger samvetet intet emot, när man Nb. verkligen frågar det, då gör man icke illa, äfven om man skulle gå alldeles åt motsatt sida med en *annan* individ, hvars samvete gifver en *annan* dom. Hvart samvete har sina lagar, och *mördaren* kan i det hela vara mindre brottslig än tempelbyggaren. Motiverna till våra handlingar, se der grunden för deras äkthet eller oäkthet! Äro dessa goda i den handlandes egna ögon, då är hans gerning rätt, äfven om den synes orätt för en annan. Af denna inneboende kraft att kunna villja och att

kunna lyda sin villja finna vi ju, att något *stort* åsyftas med vår bestämmelse, ty den Allvise skapade än aldrig något, som tjenade till intet. Hans mening är således säkert, att vi skola lära känna oss, pröfva oss, luttra oss, fullborda hans verk med att höja oss dit han ämnat oss, och icke hända hans stora ändamål med att stadna, der slumpen kastat oss, att endast äta och dricka och sofva, och taga dagen som den vill komma, och kalla allt hvad som sker — för *öde*.

— Nå väl! — sade Leonard — Du har nu åtminstone till någon del visat mig, att vår bestämmelse är ett evigt sträfvande till förbättring; säg mig nu, huru lönen slutligen ser ut!

— Lönen! — genmälte Jarno med harm — Försök blott först det förra, och du skall snart finna det sednare. Så väl det goda som ock det onda förer lönen omedelbarligen med sig. Om du skyddar ditt fädernesland för fiendens våld och förtryck, så gör du ju något, som är dig tillfredsställande och ljuft. Du ser frukten af din möda i allt det *onda*, *som uteblifver*; men icke kan du begära, att en *tillsats af godt* skall derföre nedfalla öfver dig och land; att detta skall vara skönare, blidare, rikare på fröjd än förut, och du sjelf likaledes. — I tillfredsställelsen är lönen, i ångern är straffet. All annan lön, allt annat straff är blott illusioner, som betyda intet, som icke

finnas, som aldrig böra finnas, som försvinna likt irrbloss, om man någonsin tror sig fattat uti dem. — O, hvad det då blir tungt att lefva, — suckade Leonard — om jag icke får tro, att, hvad jag försakar och uppoffrar för det rättas skull, att det icke på något sätt skall gäldas mig!

— Nå väl, — svarade Jarno — lef, och lef lycklig i din tro! Äfven den kan föra till målet. — Illusionernas himmel är töcknig — men det är dock en himmel, äfven den. Lef i den! Du passar der. Bekämpa blott dina allt för häftiga lidelser! Bed Gud som ett godt barn om hjelp och stridskraft! Försaka i dag en blomma, i hopp att i morgon derför vinna en mogen frukt, och fall ned och tacka Gud, när du fått hvad du önskat; men knota icke, om du icke får, — ty *dig* kunna båda delarne hända. Din tro är illusorisk, dina förhoppningar och din fruktan således oberäkneliga och vanskliga. Med din jättestyrka och manliga beslutsamhet och många härliga, karlavulna egenskaper, är du dock ett fromt barn, och, när *min tro* icke är dig fullkomligt tröstande och tillfyllestgörande, så gör du bättre att följa din egen. Kanske snafvar du någon gång på den, och då blir min god att finna. Tilldess må vi vara de bästa vänner, med de olikaste åsigter, ty det kan man, det känner jag mägtigt.

Och nu voro de vid målet för sin färd.

Ett litet täckt landthus, sådant man utom de större städerna ofta finner, låg nu framför dem vid den stora, klara, blå insjöns gudasköna strand. Det mjellhvita huset, med sina gröna fensterfoder och jalousier, låg så behagsjukt mellan häckar af syren, krattade sandgångar, städade blomtersängar och lummiga träd. Den lilla zirliga, gröna gallerporten öppnades af en glad, hoppande och sjungande, varm och rödblommig gosse, och på trappan stodo Linda och Martina, de sannaste bilder af en nyss utvecklad ros och en lofvande knopp. De voro båda så sköna. Hela stället föreföll de kommande som en stor blomsterkorg, och de två lefvande varelserna, som deruti rörde sig, voro just sjelfva de lefvande blomstren.

"Detta är för mycket fioriteter!" — hör jag en läsare utropa. — Men förlåt, o förlåt, du sträng! — Minns du icke, huru Majluft och ungdom och skönhet och vänskap och ännu en känsla, som man icke vill nämna vid namn, minns du icke, huru allt detta alstrade blomstertankar, och huru hela verlden på en gång blef en rosengård, och lifvet ett blomsterlif, och hvarje andetag en insugen blomdoft? Minns du icke detta? O, saknar du verkligen alla dessa berusande blomsterminnen, då är det synd om dig, och då finner du i min lilla bok icke en enda rad, som passar dig; kasta den derföre genast med alla dess fioriteter — i

kakelugnen, ty vid en sådan måste du väl söka och finna din värma åtminstone. *Vi andra* återvända till den lyckliga fembladiga blomma, som utgjorde ett enda odeladt *helt*, omkring det lilla zirliga frukostbordet i Fru M:s matsal.

— Jag kan aldrig blifva lyckligare, än jag nu är — utropade Alfred, på en gång betraktande ett par små sporrar, som han just nu fått af Leonard, och en vacker bok med många lithographier, som var en ny skänk af Doctorn, samt under tiden bredande sig en omätlig smörgås.

— Icke heller jag, — sade Martina och såg förstulet först på sin nya sykorg med allt dess tillbehör, sedan på Leonard, men sist på mamma och Doctorn, och slutligen endast på Chasseur (Leonards hund), som hon matade med mycken omsorg.

De trenne stora tycktes med sin tystnad jaka till de glada barnens utrop.

— I min lefnad såg jag aldrig ett trefligare och sötare ställe än detta! — utropade ändtligen den glada Leonard.

— Ja! — svarade Linda — Jag kan aldrig nog tacka Herrarne, som hjelpt mig att *så väl* använda mitt oförtjenta, men högst välkomna arf. Jag känner mig äfven här så lycklig som — som jag kan det blifva — tillade hon, och den vackra fär-

gen på hennes kinder steg en grad närmare pur-
pur-rosens.

— Huru så, min Fru? — frågade Jarno — Hvar-
före skulle icke *ni* och *jag* och *vi alla* kunna
blifva ändå vida lyckligare? — En status quo i
lycka finns icke, knappt nog i något annat. Allt
kan stiga, allt kan falla, allt är relativt, och intet
är fast och orubbligt — intet är allt hvad det
kan blifva, mer än de eviga sanningarne, och —
— Ja, men det är just en af de *eviga sanningarna*
att vi nu allesamman äro rätt lyckliga — sade
lilla Alfred med barnslig otålighet och slukade
som ett intet en väldig sparris.

På detta gossens naiva uttryck och de andras
hjertliga skratt hade Doctorn rätt ingenting att
invända, utan förtärde småskrattande och i god
ro sin cotelette och svälde smånickande och me-
ningsfullt sitt goda glas Madera.

När frukosten var slutad, började man se sig
om. Oaktadt alla Doctorns invändningar, rådde
dock bland det lilla sällskapet, Doctorn sjelf in-
begripen, just denna lycksalighet, som må hända
är höjden af jordisk lycka. Det var icke denna
öfverhängande, tunga, nedböjande, nästan qväf-
vande lycka, som den känner, hvilken från ytter-
sta elände och fattigdom hastigt blifvit försatt i
stor rikedom och öfverflöd, eller en, som varit
föraktad och förföljd, men på en gång får mag-

och anseende, blir ärad och fruktad, eller grälmakaren, som oförmodadt vunnit sin tvifvelaktiga process, eller en politisk kannstöpare, som lyckats omvända en fruktad motståndare, eller en grymt och rysligt recenserad författare, som ser allmänna opinionen antaga sig dess sak, eller — höjden af all mensklig, all fattlig lycka — *den*, ett ömt hjerta känner, som tror sig glömdt, förskjutet, utträngdt, och som på en gång återfinner en, endast i den svartaste inbildning förlorad, varm, liflig kärlek.

Nej, det var icke någon dylik universal-lycka, som spred sin solglans öfver våra fem. Det var denna tysta inneboende lycka, till hvilken man icke *anar* orsaken, endast *känner*, att den finns. Detta tillstånd af sällhet, då man icke önskar något mer, ehuru *något mer* väl kunde finnas, om man bara, för ögonblickets ljufva fulla fröjd, kunde få tid att tänka derpå.

Man strövade omkring i den vackra nejden och den härliga vårluften.

Linda gick arm i arm med Leonard och talade med honom om fordna dagar, när hon var lycklig vid sin slumrande Sigurds sida, samt redogjorde för vännen en hop omständigheter ur sitt framfarna lif. Hon talade, och han afhörde med denna ifver och liflighet, som vänskapen väl egentligen icke har, men som länge nog be-

drager på sin natur. Doctorn botaniserade med Martina, och Alfred hoppade sjungande omkring dem, då och då fångande en ljusgul eller ljusgrön fjäril i sin mössa.

— Ni var således fullkomligt lycklig i edert äktenskap, dyraste Fru M.? — frågade Leonard med en nedtystad suck.

— Ja visst, så lycklig man kan vara, tror jag!

— Men eder make var ju 30 år äldre än ni sjelf?

— Ja!

— Och ni älskade honom verkligen, när ni vid fjorton års ålder förlofvades med honom?

— Ja, så tyckte jag åtminstone då, — svarade Linda, men ångrade nästan de sista orden.

— Ni *tyckte!* Ja, det kan vara. — genmälte Leonard — Man vet icke mycket, hvad man tycker, vid fjorton år.

Här blef en lång tystnad, och samtalet tog sedan en annan vändning.

Dagen framflöt lika ljuft och behagligt som den börjat. Middagen blef åter en point de ralliement för den glada och lyckliga femväplingen, för gladt, godt och fint skämt och för Doctorns litet sarkastiska humor, hvarmed han öfverströdde alla, kanske minst lilla Martina.

Martina hade haft inspection vid dukningen och sjelf lagt olika bouqueter af blommor vid hvarje couvert; men Leonards var och förblef den

vackraste, ehuru Martina litet rodnande *påstod*, att mammas och Doctorns voro lika vackra. Alfreds var då påtagligen och odisputabelt den sämsta och fattigaste, hvilket äfven gaf ämne till ett af dessa glada skämt, som är måltidens aldra bästa krydda.

— Rätt nätt! — sade Alfred med ironisk dragning på de små röda läpparna — Rätt gentilt! Ett solöga med svarta kryp uti, en gammal guldvifva, en nästan vissnad narciss och en outsprucken syren! Men minsann ingen bouquet-ros eller tulipan, som i din egen!

— Ja, du är icke mycket mera värd; — sade Martina, med en liten näpen sväng på det lilla vackra hufvudet — ty om två minuter hade du plockat sönder alla blommorna, de måtte då varit aldrig så vackra.

— Ja, nu äro de sin död värda! — genmälte Alfred och nappade hvart blad för sig och strödde dem, skälmskt sneglande på de andra, öfver sin redan tömda tallrick.

Eftermiddagen var bestämd till en båtfärd på den lugna, spegelklara, vackraste insjön i Sverige. Barnen hoppade af förtjusning. Doctorn stoppade första delen af Runebergs snillebarn i fickan, och Leonard hängde en guitarre öfver axeln. Linda plockade in åtskilliga små förfrisk-

ningar i en liten mjellhvit videkorg, biträdd häruti af Martina, och Alfred var redan alldeles våt om fötterna, så mycket hade han rustat i båten under dess ösning. Klockan var half fem. Sällskapet stod resfärdigt på trappan, väntande på Martina, som Doctorn *förbjudit* att fara ut i tygskor, utan som nu snörde på sig ett par kängor.

Men i en hast får man höra ett sig allt mer och mer närmande skrammel af hjul, och, innan man hinner sansa sig eller ens ana till sin olycka, åker Fru Hofrättsrådinnan Pr. *en famille* in på den lilla gården, och de förtretade både unga karlarne nödgas nu, midt i sin harm, plocka ur vagnen hennes nåd sjelf, tvänne fröknar, en gouvernante, två små pojkar, samt ruska äldsta sonen, Notarien Algernon Pr., i handen.

På Linda märktes intet. Hon bad de främmande artigt och förekommande vara välkomna, och Hofrättsrådinnan gratulerade henne i en ström af omärkvärdiga ord till "hennes nya, charmanta, för söta, för eleganta, för charmanta bostad. Jag har haft en stor önskan att besöka er, — fortfor hon — min lilla söta, bästa fru M.! Allt sedan vår agreabla bekantskap formerades, tänker jag jemnt på er och eder aimabla familj. Dessutom var det min skyldighet att göra er *första visiten*, ty ni flyttade visst ut två dagar före mig här på landet." etc.

Den goda frun sprang nu före genom hvar vinkel och vrå. Linda och alla de öfriga utgjorde den stora, vidlöftiga kometens svans, hvilken nödgades kröka sig i hundrade bugter genom de rätt nätta, men något små rummen.

Leonard och Doctorn stadnade dock i matsalen.

— Förb.. dumt och ledsamt! — utbrast den förra, när alla de öfriga trippat in i de inre rummen.

— Förb.. nyttigt, — svarade Doctorn — ty man bör *späkas* understundom, och Hofrättsrådinnan Pr. är för mig en verklig gissel. Denna pratsjuka, detta beröm, dessa dumma, inskränkta, småaktiga, apade reflexioner om "de fria konsterna, literaturen, talenter, nutidens uppfostran, tidens anda, etc." och, utom allt detta, en under askan blossande afund- och klandersjuka och tadelbegär, — se det är något, som hos den värda damen ofta plågat mig värre, än farfar Job var det på sin tid.

— Jag ger henne f—n — menade Leonard — med hennes både fel och förtjenster, bara hon blifvit borta i dag och inte kommit och förstört hela vår trefliga eftermiddagsplan.

— Du trifves således bra här? — frågade Jarno med en litet spefull ton.

— Ja, och du äfven, tyckes mig — svarade Leonard, något rodnande.

— Hvad tror du, Fröken Thekla företager i närvarande stund? — frågade Jarno med en fin dragning omkring munnen.

— Derpå har jag just icke tänkt; — genmälte Leonard — men hon har säkert roligt, hon, som vi kunde haft på denna vackra sommardag, om icke f—n och Hofrättsrådinnan varit lösa. Kanske skådar den sköna, genialiska flickan nu som bäst verlden från Åreskutans högsta topp eller jordens inandömen i bottnen af Falu grufva — eller — jag vet icke hvad. Frid vare med henne!

Nu skulle man dricka thé, och herrarne vara inne och artiga.

— Jag mår nu så väl. — sade den i talande outtröttliga Hofrättsrådinnan, vändande sig till Jarno — Landtluften är så välgörande för mina nerver. Ni minns, hur' *nerveuse* jag var i vintras; — ja, nu är det tvärtom. Men appetiten är icke återkommen ännu — tillade hon, under det hon med ögonen genomletade värdinnans triumph, de läckra thébröden, för att deraf välja det bästa.

— Huru mår Gref G.? — frågade hon, vändande sig till Leonard och doppande rån på rån, kringla på kringla i den rykande thékoppen — Är det icke litet trögt och ledsamt i vår goda stad, så här på sommartiden? Äro icke de kritade fenstren hos Presidentens en sorgesyn, eller huru? — sade hon och log, icke förstulet, utan med menande blic-

kar och nickar åt höger och venster — Gref Leonards hjerta måste i närvarande ögonblick vara likt magnetnålen, som oupphörligt vänder sig åt norr — tillade hon, sjelf gapskrattande åt sin förmenta qvickhet.

Leonard — gjorde hvad han oupphörligt gjorde, nämligen rodnade, och Linda kastade en flygtigt frågande blick på honom och bleknade kanske mer än rodnade. Efter thé'et besöktes trädgården och parken. Hofrättrådinnan fann nu tillfälle att *underrätta* Linda om hvad hon förut icke ens anade, emedan hon kände så få och hört så litet sqvaller i X., nämligen Leonards *af alla* kända kärlek för Presidentens dotter, den undersköna och mångkunniga Fröken Thekla. Linda afhörde henne tyst och tankfullt och började snart tala om Hofrättsrådinnans egna döttrar.

— Ack, ni är för söt, lilla goda Fru M., som tycker så mycket om min Stephanie! — svarade hon på en simpel, artig anmärkning af Linda — Ja, hon har Gud ske lof verkligt *tycke* med sig; alla, både karlar och fruntimmer, tycka om henne, och det är minsann rart. — Och ett sådant *hufvud*, som hon har! Det är verkligen brillant, förvånande. Hon skrifver vers, ack för sött, för sött, och målar rätt gentilt och skall nu börja att sjunga med allvar, ehuru hon just icke har någon egentlig röst eller fallenhet för musik, fast hon

spelar excellent forte-piano. Men hon har en ifver, en villja, en lärdomshog! Och *arbetet* och *ihärdigheten* gör mest i de fria konsterna. Det är min öfvertygelse, ehuru jag är i en evig strid derom med Thekla W. och Presidenten. Den skrattar bäst, som skrattar sist. De skola få se, att en vacker dag, om icke förr, så efter vår tilltänkta resa till Stockholm, skall Stephanie snart hinna upp Thekla, ty deruti ligger hela hennes sträfvande, och *täflan* är minsann den bästa sporren för talenternas framsteg hos ungdomen, etc. af dumt, tanklöst, orimligt prat, som vår goda fru höll för den något tankspridda Linda.

Imellertid höll Stephanie tal för Leonard, i hvilket hon jemnt hvarannan minut nämnde "Thekla W", som hon sade vara sin *bästa vän*. Doctorn hade samlat alla barnen hos sig. Gouvernanten trippade med maroquinskor, som hon var rädd skulle taga skada af sanden på vägarna och daggen i gräset, lyfte således lika näpet på fötterna, som med två spetsiga fingrar på musslinsklädningen, och loverade för nätt imellan träden, så att hvarken frisuren eller den svarta slöjan skulle lida någon mehn. Dessutom ropade hon då och då med en gäll, konstgjord accent: "Stephanie, gardez vôtre blonde! Josephine, prenez garde à vous! Vous allez abimer vôtre robe en vous roulant ainsi sur l'herbe. Oscar! Låt bli tuliperna! Lilla

Charles får icke 'oter les gants', hör han det, lilla Charles!" — Notarien gick och sneglade på den vackra värdinnan och såg, om det var sannt, hvad hans vän och kamrat, Notarien Q., sagt, nämligen att hon var det vackraste fruntimmer man ville se, den skönaste i hela X.

— Lappri! — tänkte Notarien — Hur' kan man kallas för vacker, när man är öfver tjugo år och har en mest fullvuxen dotter! Visst är hon enka; men ändå — — Och Gud vet, om hans tankar räckte till längre, ty de voro i allmänhet af den kortvilliga sorten.

Cap. 9.

BÅTFÄRDEN.

Den, som icke har älskat, skulle här lära sig det; den, som känner, hvad kärlek är, skulle här älska dubbelt mer, ty detta är kärlekens hemvist.

Byron.

— Ett förb.. slut på en så treflig dag! — utropade Leonard, när han och Jarno om aftonen i det skönaste sommarväder trafvade hem till staden — Kan du säga mig, hvarföre Linda skulle

bedja dem stadna qvar på souper, hela den ängsliga skaran? Det var ju så onödigt.

— För att Linda är bland de få, som alltid göra hvad de böra göra. — genmälte Jarno — Hon tyckte må hända likasom vi, att detta intermezzo var ledsamt; men hon vill skaffa sig och sin isolerade familj så kallade *vänner*, och det sker ju med att vara artig och vänlig. Så tror den goda Linda åtminstone; men jag anar, att det ändå icke lyckas henne, ty Linda är för vacker, för öfverlägsen mängden, för ensam, för ostödd, att icke afunden och förtalet skulle mot henne hvässa alla sina pilar.

— Och hvad vill du att *afund* och *förtal* skall få att säga och syssla med en varelse, som man aldrig kan förebrå något, oaktadt hon dock icke är ett så kalladt mästerverk? — frågade Leonard.

Jarno skrattade.

— Har du icke ännu kommit under fund med, — sade han — att afund och förtal hvarken spara mästerverket eller den stilla, milda, ädla qvinnan, eller förtjensten, *hvar* och *hurudan* den är, endast någon gång den gyldene medelmåttan och småsinnet, emedan dessa stå så få i vägen. Men du är ännu en gosse, hvad godtrohet beträffar. Du tror menniskorna ännu om sju dygder emot ett fel, och lycklig du, om din erfarenhet icke en gång lär dig att omvända de räknetalen!

Sommaren framskred, eller rättare framilade. Jarno och Leonard gjorde då och då, icke för ofta, för prat skull, icke för sällan, för sin egen smak skull, små lustresor till Alviken, Fru M:s lilla vackra landtställe. Doctorn hade börjat en allvarsam curs i historien, geographien och moralen med Martina. Martina var uppmärksam, flitig och läraktig, sprang alltid först till Doctorn, när de båda vännerna kommo dit, tog två och tre gånger afsked af honom, när de reste, plockade de största och mesta bären till honom, kallade honom med tusende små skälmaktiga smeknamn, gjorde honom månget litet gladt spratt, men neg och rodnade, endast när Leonard *någon gång*, ty det var ganska sällan, tilltalade henne. Med lilla Alfred åter förde han ett förfärligt väsende, så snart han icke kunde få samtala med Linda, hvilket för honom var blifvet ett oemotståndligt behof. Han hade för henne bekänt sin kärlek till Thekla, med alla dess variationer af hopp och icke hopp, af förtjusning och ljumhet, af hela dess ombytlighet med ett ord. Thekla var nästan alltid *början* till hvarje hans samtalsämne med Linda; men sedan kom han alltid så oförmärkt in på capitlet om *ömsesidig* kärlek, *trogen* kärlek, kärlek, der full, ren sympathi egde rum, och der *intet* haltade. Linda talade äfven med skenbart lugn i dessa ämnen. "Det var ju icke farligt *nu mer*,

sedan *vännen* just gifvit henne förtroende om sin så kallade passion för den sköna Thekla." Hvar och en af dem utvecklade sina idéer i ämnet, lånade icke af erfarenheten, utan af en rik, frisk, ungdomlig, obortblandad inbildning, och de märkte nästan icke, att, när de kommo i största ifvern, blickade de djupt in i hvarandras öga, och deras händer hvilade hårdt slutna i hvarandras. O, de lyckliga! Och detta skulle bara föreställa vänskap! O, J oerfarne — J salige på jorden! — ty:

"Skönast är kärleken, innan den talat."

Deras ögon skulle dock snart öppnas.

Jarno och Leonard hade lofvat att en söndagsmorgon helt tidigt komma till Alviken, för att med dess älskvärda invånare göra en båtfärd öfver till "*ön*", der de ämnade bivista gudstjensten och sedan fram emot aftonen ro hem. Allt var dertill bestämdt och i ordning; roddare betingade, korgar omsorgsfullt inpackade, herrarne försedda med apelsiner och confect, och en hvar med en stor portion lefnadslust, sommarglädje och oskyldiga förhoppningar på dagens nöje. I denna sinnesstämning vandrade våra fem lyckliga varelser ned till stranden.

— Nu skall väl Fru Pr. slippa att komma och hindra vår rodd. — anmärkte lilla Alfred, hoppande och skuttande.

— Ja, derför bevare oss milde Herre Gud! — bad Leonard andäktigt, och de andra nickade tysta och småleende ett halft litet bifall.

Men Rotatosker, som allt ondt stiftar, kunde väl hitta på något annat hinder än vår goda Hofrättsrådinna och hennes gröda. Nedkomna till stranden, befanns det, att inga roddare voro ankomna.

Jarno smålog.

— Detta har jag verkligen anat, — sade han — ty vädret var för vackert, och vår hog för stor.

— Anat! — genmälte Leonard förargad — Om jag hade anat det minsta deraf, så skulle jag väl låtit min betjent vaka öfver de slynglarne hela natten, ty troligen hafva de supit och derföre försummat sig. Men de bo just icke så långt borta. Jag skall rida till dem.

Sagdt och gjordt. Fru M., Doctorn och barnen sutto väntande på stenarna vi stranden, och Leonard flög på sin Liberal stranden utföre till fiskrarnes boning.

— Hollah, godt folk! — ropade han, dit ankommen — Sofven J ännu? Hvarföre ären J icke vid Alviken med båten så sent på dagen, enligt aftal? — Hå, det är ingen tid förliden än! — svarade en dusig, rödhårig karl, med ett vidrigt utseende, hvilken tittade ut genom stugudörren.

— Det är det visst! — fortfor Leonard, utan att

dock sitta utaf hästen — Kom nu genast, ty vi villja resa i ögonblicket! Klockan är redan ganska mycket.

— Hå, det är väl inte så brådtom! — svarade karlen, utan att göra minsta rörelse för att gå ut eller in.

— Jo visst, jo visst, go' vänner! — sade Leonard halft vänligt, halft otåligt — Säg nu beskedligt genast till din kamrat och kom sedan i ögonblicket! Ni kan få hålla i mina stigbyglar, så går det fort.

Karlen log försmädligt och gick in i stugan. Leonard väntade stund efter stund. Slutligen började han åter ropa på dem; men ingen kom ut, oaktadt han genom fenstret såg menniskor gå fram och åter i stugan. Tålamodet brast honom slutligen, han hoppade af hästen och gick in i stugan, med sitt lilla ridspö i handen.

— Sade jag icke, att han skulle komma in sjelf? — qvad en späd, sorglig qvinnoröst, när Leonard kom i dörren — Kan icke du gå nu, när du lofvat Herrn der!

— Åh, han kan vänta, och du kan tiga! — svarade den rödhåriga karlen och slog dervid till en ung, klen qvinna, som stod vid spiseln med ett litet barn på armen, så att de båda föllo mot spiselkanten. Tvänne andra karlar, med vidrigt utseende och tydligt öfverlastade af bränvin, sutto

vid bordet, med flaskan imellan sig, och gåfvo till ett gapskratt vid den unga, arma qvinnans fall.

— Hvad ären J för folk och hvad hållen J för ett lefverne här? — frågade Leonard i en myndig ton och framgick mot den rödhåriga karlen samt svängde med ridspöet litet, dock utan att komma i någon contact med karlen eller hans öron.

— Det angår inte Herrn — svarade karlen och tog med detsamma ett så hårdt tag i den unga qvinnans arm, likasom låtsade han villja upphjelpa henne, att hon häftigt skrek till och åter dignade ned mot spiselhällen.

— Niding! — ropade Leonard och gaf karlen en af dessa vredens och harmens örfilar, som med Leonards kraftfulla arm icke just smakade rätt väl.

Den rödhårige tumlade väl omkring en gång eller par, men sprang dock genast fram till Leonard, hvilken försökte upphjelpa den afdånade qvinnan, som låg mot spiseln med det skriande barnet i sina armar.

— Ja, se nu har jag två vittnen på, att jag blifvit öfverfallen i mitt eget hus! — sade den rödhårige trotsigt — Det ska' Herrn nog få betala! Jag ska stämma'n, det ska' han se.

— Ja, jag ska' vittna!

— Och jag med! — sade de druckna karlarne — det ska Herrn lita på.

— Det skolen J få göra bäst J villjen; — svarade Leonard — men understå er icke att röra ett hår på den arma, unga qvinnan, utan kom hit med vatten till henne och kom sedan med mig och ro!

— Nej, det skall inte bli utaf någotdera, — svarade den rödhårige ilskefullt — för min del åtminstone, och inte tänker jag, att någon af er har lust heller.

— Nej, inte jag, — svarade den äldre af de båda andra karlarne; men den andra, som var vida mindre drucken, steg upp och kom fram till Leonard samt frågade temligen ödmjukt:

— Hvad vill Herrn ge, om jag ensam ror öfver till ön?

— Det kan du icke. — svarade Leonard.

— Det har jag gjort många gånger. — försäkrade han.

— Nå väl, hvad vill du hafva? — frågade Leonard.

— Sex riksdaler fram och åter. Tycker Herrn, det är för mycket?

— Åh nej! Det får gå, kom nu bara! — svarade Leonard. Sedan vände han sig till den rödhårige och sade hotande:

— Våga inte tillfoga den arma qvinnan der det minsta ondt! Jag skall nog låta fråga efter dig, du slyngel och fyllhund!

Och dervid gick han ur stugan, ty medels

litet vatten, som han sjelf gifvit den stackars olyckliga hustrun, hade hon uppvaknat och satt nu gråtande och tyst med sitt lilla barn i skötet.

— Det har Herrn inte för fyra styfver med att göra. — sade den rödhårige, när Leonard gick ur stugan, och ett gällt gapskratt hördes derinanför, sedan han, bitande tänderna, stängt dörren.

Den friska morgonluften och den snabba farten gjorde snart den unga fiskaren nykter, och rätt som han sprang vid sidan af Leonards häst, sade han näsvist:

— Hvad vill Herrn ge mig, för att jag ska' låta bli å vittna mot honom, när Lars Carlsa stämmer'n?

— En förb... god örfil — sade Leonard och var just färdig att exsequera sin hotelse; men karlen vek behändigt åt sidan, och nu voro de à costi.

Leonard berättade icke sitt äfventyr, utan sade blott, att han omöjligt kunde få mera än en roddare, och försäkrade sig i värsta fallet gerna vara att anse som den andra.

Som Leonard var den, hvilken bäst förstod dessa ting, öfverlemnade man sig åt hans ledning och steg i båten.

Till den härliga ön gick det förträffligt. Sjön var nästan lugn, och den lilla vinden, som blåste, hjelpte till så väl, att roddaren ensam och utan

särdeles ansträngning kunde förrätta sitt värf. Jarno läste högt små, för tillfället passande bitar och lät barnen betrakta de sköna stränderna, hvilka han beskref, genom sin utmärkt goda kikare. Leonard satt litet tankfull, men ytterst lycklig, vid Lindas sida. Äfven Linda var lycklig. "Jag är ju hans *vän*, hans bästa, tillgifnaste *vän!* — sade hon till sig sjelf, när hon kände en sällhetskänsla genomströmma sig, som hon dessutom tillskref den sköna, blida sommarmorgonen, det härliga vädret, den vackra omgifningen och mycket annat, utom just egentligen Leonards nära grannskap.

På ön besåg man alla märkvärdigheter; men, som man icke vill specificera, *hvilken ö*, för att icke gifva någon Ariadne-tråd i handen på alla dem, som skulle säga: "Ja-så, var det *der*? Ja, då är Förf. *den* eller *den!*" I anseende till detta och mycket annat, redogör man således icke för öns alla minnen och vackra lemningar, hvilka annars kunnat fylla mer än ett vackert capitel, både läsaren och förf. till gagn. Men det vankas intet. Något straff bör väl den läsande allmänheten hafva, för att den gissar så fånigt, gissar och grundar mer på den stackars förf. än på hans anspråkslösa foster, håller sig mer vid småsaker än syftet och andan i det hela; med ett ord, som silar förfärligt den *okända* myggen, men sväljer med

god appetit de *välkända* kamelerna med hull och hår. Således, icke ett ord om den sköna, af historiska och romantiska reminiscencer fyllda ö, som ligger så lång och så smal och slingrar sig likt en ål på den klara, genomskinliga, himmelsblå ytan af den vackraste och interessantaste insjö i hela Svea land.

Hemresan för våra fem blef litet betänklig. Det blåste friskt emot. I början sjöng Leonard skälmaktigt och muntert:

Det blåser lustig vind, etc. etc. —;

men först när man kommit ett stycke från stranden märktes, att vår enda roddare hade smakat litet för mycket på öns aqua vitæ. Leonard måste således genast taga till årorna, och, huru stark han än var, och ehuru han ofta rott mindre stycken väg, blef han dock nu så varm, att den ena svettdroppen efter den andra föll ned från hans vackra, ungdomliga, rena panna.

— Håll jemna årtag med mig, kära Herre! — sade roddaren då och då, när Leonard ville torka svetten ur pannan. Detta blef honom således omöjligt, utan ett göromål för Linda, som satt gent emot honom med lilla Alfred. Doctorn och Martina språkade om himlahvalfvet och jordens rörelser, om sol, måne och planeter, icke förglömmande den utlofvade kometen.

Leonards ögon voro oupphörligt häftade på

Linda. Hon måtte se åt hvad håll hon ville, hans blickar följde henne dock beständigt.

— Torka min panna! — bad han oftare, än det behöfdes, och ibland lyckades det honom att med sina brännande läppar snudda förbi den välgörande lilla handen.

— Det är ju bara tacksamhet! — tänkte Linda; men hennes hjerta slog häftigt, hon andades kort och fort, och hennes ögon undveko Leonards. Ett par gånger bleknade den starka ynglingen förfärligt; men snart återtog han sina krafter, och, hurú många gånger Jarno än bad honom att få byta, ville han aldrig tillstädja det, dels för Jarnos just icke rätt starka bröst, dels af andra skäl, som han mer *kände* än redogjorde för sig. Först när de redan hunnit hemstranden, och Leonard kastat ifrån sig årorna, sade han nästan utmattad:

— Se så, nu är resan slut, och mina krafter nästan äfven.

Han hjelpte fruntimmerna ur båten; men, när dessa gingo upp, stadnade han qvar, under förevändning att betala roddaren, men egentligen emedan han kände en häftig och stickande känsla i bröstet. En våldsam blodspottning blef snart följden deraf, och, när han slutligen sagta kom uppgående, kunde man knappt igenkänna den rödblommiga, friska Leonard, så blek och förstörd såg han ut.

— Donner und Wetter! Hvad går åt dig? — frågade Jarno, när Leonard inträdde i matsalen.

— Jag mår illa.

— Du är mycket sjuk!

— Nej; men jag mår gruſligt illa.

(Linda likbleknade.)

— Ja, det lär väl vara just detsamma. — menade Jarno och förde Leonard in i ett litet invid salen beläget sidorum, som Linda ämnat begagna till gästrum, och som dertill var iordningställdt. Jarno lade upp en hufvudgärd, och Leonard kastade sig på sängen.

Jarno hade svårt att bibehålla sin kallblodighet, när han kände på vännens matta puls och fann, att hans tillstånd icke var alldeles utan fara. Dessutom har vänskapen farhogor, som liknöjdheten icke vet utaf, äfven hos en så själstark varelse som Jarno; men hos honom var ock vänskapen en vida starkare känsla än hos vanligt folk.

En djup svimning blef följden af den starka blodförlusten, och, när Leonard uppvaknade, såg han vännen och *henne*, som han tillbad, med omsorgsfulla händer bada hans tinningar med ättika och fukta hans läppar med vin och vatten. När Leonard såg upp, sade Jarno:

— Gud ske lof, du glor nu som en stare! Nu

skall jag gå i nådig Fruns husapothek efter en dosis åt dig.

— En homöopathisk då — sade Leonard, svagt leende, och qvarhöll Linda, som ville göra sin hand lös, för att följa Jarno till de ganska få burkar och flaskor, som funnos.

— Det kan ju Martina visa Jarno. — bad Leonard svagt, men enträget.

Linda stadnade.

— Linda! — sade Leonard, när de blefvo allena, och han lade hennes darrande hand på sin brännande panna. — Linda! dig älskar jag och ingen annan. Det känner jag *nu* mägtigt och *måste* säga dig det.

Jorden, verlden, tiden, allt, allt försvann på en gång för Lindas tankar, utom det *enda*, *enda* medvetandet, att i ett enda ögonblick fått visshet om hvad hon, sig sjelf ovetande, dock högst på jorden önskade. Hon hade trott honom älska en annan, och han älskade henne. Hon hade med våld velat gifva sin egen känsla namn af vänskap; men nu kände hon, att det var den varmaste, den allsmägtigaste kärlek, sådan hon den aldrig förr tänkt eller anat. Att sjelf vara föremålet för en kärlek, som man trodde en annan ega, att på en gång blifva förvissad derom, när man sjelf gränslöst älskar, det är en himmel på jorden, som *här* icke en gång störddes af tanken på Thekla, ty hon

var ju, enligt Leonards tro, alldeles kall för honom.

Nu har man redogjort för Lindas innersta tankar, men icke för hennes företag.

Hon drog sin hand sagta ur Leonards, gick bort till fenstret, lade sin heta panna mot den svala rutan och stadnade så, tills Jarno kom med tvänne flaskor, hvaraf han i vredesmod gjorde en mixtur i en sked, småmumlande om dumheten att *någonsin* resa *någonstädes* utan sitt schatull.

— Rida med schatull! — hviskade Leonard småleende och matt.

— Anmärkningsråd! — sade Jarno och hällde utan särdeles ceremoni en god dosis i vännens mun. Linda lät ställa i ordning bädd äfven åt Doctorn och drog sig tyst undan till sina rum.

Skola vi nu dröja hos de båda vännerna eller gå till Lindas gröna bok?

— Det ena först och det andra sedan! — svarar du, min värde och aktade läsare, och gerna, ja mycket gerna hörsammar jag ditt kraf i dessa små ting, bara jag får råda mig sjelf i de större.

Jarnos mixtur gjorde en förträfflig verkan på Leonard. Han befann sig snart styrkt och nästan alldeles återställd. Med låtsad butterhet och liknöjdhet satt vännen vid hans hufvudgärd; men den odelade uppmärksamhet, han egnade sin patient, jäfvade fullkomligt detta utseende.

— Jag har mycket att förtro dig. — sade Leonard efter en lång tystnad och med stärkt röst.

— Du *får* icke prata, utan skall försöka sofva — menade Jarno.

— Omöjligt! — återtog Leonard — Jag har *för mycket* att säga dig.

— Du är pratsjuk som en flicka. Tror du inte, jag *vet* allt, hvad du kan hafva att förtälja, att jag vetat det längre än du sjelf, och att det för mig icke behöfdes hvarken denna båtfärd eller din krankhet för att öppna ögonen?

— Hvad vet du då?

— Att du brinner af kärlek, men verklig kärlek, sympathisk kärlek, icke blott flyktig beundran, ensidigt tycke eller dylikt. Nå, icke sannt?

— O, att så vore!

— Ja, *sympathien!* Det var väl det ordet, som klingade likt en harmoni i ditt öra?

— Nej, i mitt hjerta, i min själ, i hela min lekamliga och andliga varelse.

— O, de kära, de kära, huru vältaliga bli de icke!

— Du ler åt kärleken och begabbar den, tills den hämnas.

— Väl möjligt, — svarade Jarno tankfullt — jag hyser ofta sjelf den tanken; men lemnom det tills vidare!

— Du skall väl förundras, — återtog Leonard efter en liten tystnad och reste sig upp ifrån sin

bädd — om jag nu faller in i ett helt annat ämne, himmelsvidt skildt från kärleken, ja, som är mer slägt med hat och afsky. Jag hade i morse en förb.... ledsam händelse med de betingade roddarne.

— Jag kunde väl se, — svarade Jarno — att du såg mer upprörd ut, än den skarpa ridten kunnat göra till, när du åter var hos oss.

Leonard berättade nu ordagrannt sitt äfventyr och talade med ledsnad om de följder, det troligen skulle hafva.

— Ja, det är ju förunderligt, — sade Jarno, när Leonard slutat — att J alla af eder cast, J afkomlingar af tolfte Carls bussar blå, J män af svärdet, J fändrikar och lieutenanter särdeles, att J aldrig kunnen förmå er styra sinnet och betänka, att hvad man företager skall göras för ett godt ändamål, och att *edra medel* oftast verka motsatsen.

— Ja, — svarade Leonard — jag medgifver allt. Jag föraktar sjelf denna usla vana, att med armen bana väg för sin villja, äfven när den är god. Jag hatar i botten alla dessa af djupt inrotad aristokrati och feodaltyranni qvarlemnade gamla, ohyggliga vanor, som, ehuru så mycket i aftagangande, dock lefva ännu, fast med svagt lif, och blossa upp under askan då och då.

— Det är godt, att du *hatar* dem, fast du ibland

hånger vid dem. — genmälte Jarno — Så gjorde icke din hög-grefliga, ärche-aristokratiska och andryga herr fader, Gud fröjde själen! Förstår du den slutsats jag deraf vill göra?

— Ja väl, mycket väl! — svarade Leonard — Du menar, att detta fel kan icke med ens, icke med en, två, knappt tre generationer ännu, totalt försvinna. I fädernehuset insuper gossen sina idéer, verlden gnager väl utaf dem, utspäder dem, böjer eller rättar dem; men den gamla grunden finnes dock oftast qvar. Du menar nu, att, äfven om mitt *sinne* till en del samt emot min villja och mitt bättre vetande tillhör den *gamla*, så kallade *goda tiden*, så äro dock mina grundsatser alldeles införlifvade med den nya. Och sina barn uppfostrar man enligt sina grundsatser, icke enligt sina vanor, när man har eftertanka och förstånd; ergo skola mina herrar söner en gång blifva vida mer moderata och mindre handgripligen utföra sina idéer än jag, och deras söner åter skola blifva verkliga lamm. Icke sannt, så är din mening?

— Alldeles rätt! — svarade Jarno — Icke just för det; jag tror, att dina afkomlingar med ditt blod i sina ådror någonsin kunna blifva *lamm*; men de blifva, hvad som bättre är, de blifva *män*, som hafva ett *mål*, och som söka den *rätta* vägen dit, hvilken ofta nog är krökt och icke bör med

våld och armstyrka brytas igenom. Jag vill nu taga ditt eget morgonäfventyr till exempel. Du var uppbragt och otålig öfver felslagna beräkningar, väntan och dröjsmål. I denna sinnesstämning träder du in i stugan. Din vrede får en ny och starkare vind, då du ser den arma qvinnans misshandling. Du önskar vinna tvänne ändamål, du vill hafva roddare genast för vår färd, och du vill försäkra den värnlösa om skydd mot våld och förtryck. Och, enligt traditionerna från din barndom, söker du att på en gång och alldeles enligt homöopathiens concentrerande principer afgöra hela saken med *en enda* väl applicerad och troligen ganska väl utförd örfil — det enda och kraftigaste medel, du i hast fann rätt på — och fullkomligen homöopathiskt, ty du ville ställa vrede mot vrede, orättvisa mot orättvisa o. s. v. Och hvad vinner du med denna bragd? Låt se! Roddarne fick du icke. Qvinnan, den arma varelsen, fick säkert umgälla sin brutala herr mans kullerbytta, och du får dig kanske en smutsig och ledsam rättegång på halsen, som skall sticka förb.... utaf mot dina liberala, jemnlika, moderata och doctrinära nutids-idéer och principer.

— Ja, jag inser det! Jag insåg det genast; — svarade Leonard — men hettan och arfsynden

arfsynden! Mina söner skola blifva bättre. Det lofvar jag!

— Ja väl, — återtog Jarno — det vore godt, om alla framginge med dylika föresatser. Då kunde man åtminstone i framtidens perspective se en tid för sig, då det stränga klarseende förnuftet och icke de uppblossande förblindade passionerna styrde våra steg. Och, blir detta en gång en vana, så blir det icke som *nu*, att de *få*, hvilka göra försök dermed, kallas för pedanter, predicanter, reformatorer, och philosopher i otid etc. etc.

Småningom länkade sig samtalet åter på Linda, och Leonard beskref sin kärlek med dessa lefvande färger, som ensamt tillhöra den älskande, och som, huru man än må leta, ändå aldrig kunna finnas i bläckhornet.

— Du afstår således för evigt och utan afsaknad från din tvååriga afgud, fröken Thekla? — frågade Jarno, och i hans ton låg en viss förnöjelse, som icke undföll Leonard.

— För evigt och utan afsaknad! — svarade han i en enthusiasm af kärlek och trohet, som i detta ögonblick helt och allsmägtigt intog honom.

Först emot morgonen somnade de båda ynglingarne, och, medan de slumra ungdomens ljufva sömn, vända vi våra steg till Lindas cell.

QVINNORNA.

La nature a voulu, que tous les dons des femmes fussent destinés au bonheur des autres, et de peu d'usage pour elles-mêmes.

M:me de Staël.

ANDRA DELEN.

STOCKHOLM,
hos *Zacharias Haeggström*,
1836.

Cap. 1.

HÄGRINGAR AF LYCKA.

Unutterable happiness!
Which love alone bestows, and on a
favoured few.

Thompson.

Martina och Alfred voro djupt försänkta i änglars slummer. Linda gick fram och åter väl hundra gånger från det ena till det andra hörnet af sin sängkammare, utan att dock kunna reda en enda tanka, en enda föresats. Allt var så nytt, så oväntadt, så himlasändt, så ljuft, så suavt, så förtrollande och hänförande. Verlden såg icke mer ut som förr. Hvarje föremål hade vunnit eller förlorat ett värde, en egenskap, ett fel. Med ett ord, *intet* var sig likt nu mer för alla Lindas sinnen. Hastigare än en blixt fattades hon af den tanken, att hon endast i ett samtal med andeverlden kunde återfinna någon fattning. Hon antände ljus. Hon gick till sitt skrifbord. Hon tog sin gröna bok. Hon vägde den i handen. Den tycktes bränna henne. Hon visste icke hvarföre. Hon hade icke skrifvit i den på så länge, så länge. Hon kände en ånger, hon visste icke öfver hvad. Hon kastade en flyktig blick på hvad hon förr skref, och de sista or-

den contrasterade våldsamt mot de tankar, de känslor, som nu intogo henne. Hon tyckte, att ett sekel förrunnit på mellantiden, och dock tyckte hon sig många år yngre nu än då. Hon tog pennan, och följande ord flöto derur:

"Min Gud! Min Sigurds ande, mitt förnuft, "min rättskänsla, min villja till allt godt och rent, "kommen mig till hjelp! Hör, hvad jag vill för- "tro eder, och svara på hvad jag frågar! Han "älskar mig, mig, icke henne, den sköna, den un- "ga, den rika, utan mig! Är nu denna kärlek en "skänk från himmelen, eller är den väl en den "största frestelse, som någonsin utlades för ett "armt qvinnohjerta, allt sedan Eva bröt ned äplet? "Hvilket är det? Huru är det? Skall jag tacka "himmelen på knä, eller skall jag rusta mig till "strid mot mig sjelf och den mägtigaste fiende, "jag någonsin tänkt mig? Är *hans* hjerta, *'det ri- "ka hjertat och det varma'*, är det en skänk från "dig, o min Gud och himmelske Fader, eller är "det en pröfvosten för ditt arma barn? Min för- "klarade make, ler du eller vredgas du? Blickar "du vänligt ner på mig från din himmel, eller vän- "das dina ögon med afsky från din arma, förvil- "lade Linda? O, om himmelen har någon röst, "som kan nå mina sinnen, så sänd den mig! Blott "ett ord, blott ett ljud, och jag vill förstå dig."

Hon tystnade. Hon lyssnade. Hon andades

icke mer. Hon var försatt i ett af dessa exalterade tillstånd, som en vek, upprymd qvinnosjäl någon gång kan falla uti. Hon väntade ett svar från höjden, ty hon vågade icke söka det i sin egen själ, ehuru det der ropade högt och tydligt. En fullkomlig tystnad rådde i denna nattliga stund. Barnen sofvo; en lätt vind förde en ljuf, mild doft af törnrösor och caprifolium genom det öppet stående fenstret. Linda drog den till sig, inandades den balsamiska ångan; men den var stum. — Hon ber ännu en gång — hon lyssnar, och snart hör hon en svag rörelse från Martinas bädd, och snart ljuda, med barndomens milda och sömntalarens sällsamt och underbart inverkande röst, följande ord från den slumrande flickan:

"Gref Leonard! — *Han* — är visst — en — Guds ängel."

— O, jag tackar dig, min Gud! — sade Linda och nedföll på knä — Mitt hopp, min tro, de dårade mig då icke! Det var ju en röst från höjden, — och, om Leonard är en ängel, hvarföre skulle jag icke kunna lägga mitt öde i hans hand och vandra vid en ängels sida?

Hon tänkte icke mera. De bilder, som sedan susade förbi hennes inbildning, de voro dels med, dels utan någon egentlig form; men de voro alla sköna, ljusa, rena och milda, — och hägringar af

en himmelsk framtid uppstodo i lointainet — och närmast, närmast i förgrunden, der stod en bild, som för *intet* annat lemnade rum, och på hans rena panna stodo Martinas ord.

Linda inslumrade slutligen, och hennes drömmar! — Hurudana voro väl de? Minns du några dylika, du som ögnar igenom dessa rader? Minns du dem, så vet du dem. Minns du dem icke, eller har du aldrig drömt dylika — då lönar det icke att förtälja dig dem, ty du skulle hvarken *tro* eller *fatta* eller förstå dem, utan häpna och undra och säga:

"Dumt prat! Hvad betyda drömmar, de äro ju blott strömmar!"

Och inte bryr jag mig då om att lära dig, huru dessa strömmar dock egentligen hafva sin urkälla i hjertat och själen. Nej, det må någon annan göra, som med Euklides' cirkel, Plato's visdom ock Kants philosophi kan bevisa sina satser. Jag lemnar gerna stridsplatsen och dukar helt menlöst och ödmjukt fram frukostbordet den följande morgonen i Lindas lilla matsal.

Man samlades åter.

Leonard var blek; men hans ögon brunno.

Jarno såg vetande, spetsfundig, speculersam och skämtande ut.

Linda var högröd, såg mycket på koppar och fat, torkade théskedarna, oaktadt de voro spegel-

blanka, och slog *illa* uti kaffe, ty *"vin blef spildt dervid"*.

Barnen läste sina lexor.

— Jag måste rida in till staden nu genast; — sade Jarno efter slutad frukost — men i eftermiddag kommer jag ut med din Bruxellare och hemtar dig, Leonard, och då kan din Guido rida hem din häst, ty i dag får du icke rida.

Leonard svarade intet. Icke heller Linda, och Jarno tog sin mössa och ett stumt, men menande afsked.

Jarno hade gifvit både Martina och Alfred ganska bekymmersamma lexor till eftermiddagen, hvilka fordrade hela deras tid och uppmärksamhet. De drogo sig derföre snart in i sitt rum, och Linda satt stum vid Leonards, vid *vännens* sida, som nu alldeles hade blifvit en annan varelse, af en helt annan natur, med helt nya drag och ingifvande helt andra känslor. Så tyckte Linda åtminstone, och tyckte så, emedan hon nu först rätt vaknat.

En tystnad, som endast afbröts af Lindas och Leonards allt kortare och kortare andetag, varade en lång stund. Slutligen tog Leonard plötsligt Lindas hand och sade utan allt betänkande:

— Linda, du *måste* blifva min — och vi båda outsägligen lyckliga!

Nu klarnade det på en gång för Linda, hvad hon borde göra.

Hon drog sagta bort sin hand, såg kärleksfullt och mildt på den högt älskade, men sade lugnt och stadigt:

— Leonard! Vi måste känna hvarandra. Vi måste se, om kärleken håller, hvad vänskapen lofvade. Vi måste icke brådstörta med något beslut. Vi kunde ångra — Leonard kunde ångra — kom ihog, som qvinna är jag många år äldre, det är en farlig klippa. Leonard, Leonard! Ni har må hända icke rätt betänkt det — (och hon gömde de tårfulla ögonen i sina händer) Och den sköna, unga Thekla! — Ni skall återse henne. Ni skall glömma mig och kalla hela denna eder känsla för en kort dröm — tillade hon, under det att tårar fuktade hennes kinder.

— Linda! — sade Leonard på knä framför den tillbedda — Linda, hvad talar du! Nämn aldrig mer Thekla! Jag har glömt henne, eller snarare jag älskade henne aldrig verkligt. — Nu, nu känner jag det. Det var fåfänga, det var beundran, flygtigt tycke, Gud vet hvad, men icke kärlek, icke någonting, som ens hade likhet med den känsla, som drager mig, som rycker mig till dig. — Och *du*, du barnahjerta, du oskyldiga varelse, du unga, du sköna, du hänförande qvinna! *Du*, tala om att vara mycket äldre än jag! Hvad är det

för drömmar, phantasier och spökbilder? — Vi hafva ju sett ljuset på samma dag, samma stund! — Tror du icke, Försynen menar något med detta? Du är ett barn, jag är det äfven, fast vi lefvat hela tjugoåtta år på jorden; men i min famn, vid din sida, skall *du*, skall *jag*, skola *vi* börja ett nytt lif, — ett lif, som änglarne i himmelen skola afunda oss, och menniskorna icke begripa, ingen, ingen mer, än min ädla Jarno, ty han skall känna den renaste, den mest oblandade fröjd af vår sällhet.

"Chose assez banale qu'une causerie d'amou-"reux! C'est un *je vous aime* perpétuel: phrase "musicale fort nue et fort insipide pour les indif-"ferens qui écoutent, quand elle n'est pas ornée de "quelques *fioritures*."

Så säger *någon*, som förstår den saken, och allt annat äfven, tusende, ja millioner gånger bättre än jag, men på hvars namn man ännu något stöter sig, emedan det är för nytt, för *segerrikt* och för *huggande*. Jag säger icke mera. De *vetande* gissa snart till författaren.

Imellertid afbröt man nu Lindas och Leonards samtal, ehuru detta väl varade flera timmar. Men hvad de sade det får ingen veta, och mycket slug deraf blefve man väl icke heller, ty det var, som sagdt är, mest enahanda. Linda medgaf sin kärlek, men uppsköt alla beslut. Leonard måste

ändtligen lofva att icke yrka derpå, fullt besluten likväl att hvarje dag förnya sina böner.

"Hvarje dag!" — Det lät sig likväl icke göra, ty ett af Lindas ifrigaste förbehåll blef dock: att Leonard icke oftare skulle komma till Alviken nu än förr, och aldrig utan Jarno.

Leonard knotade, nekade, framförde tusende argumenter för sin sak; men det blef dock dervid. Linda trädde icke en hands bredd ifrån sitt påstående. Nu var Linda den *kloka*, den *förnuftiga*, och Leonard *barnet*; men ett ögonblick derefter, och i *andra frågor* — då var det tvärtom. O, de öfversälla! — —

Cap. 2.

SKINGRADE HÄGRINGAR.

Souffrir ce n'est pas mourir, c'est vivre.

M:me de Staël.

Var denna sommar skönare än alla andra somrar? Var Augusti månsken klarare, Augusti afnar härligare, än de någonsin varit det förr? Hade jasminerna och törnrosorna, caprifolium och reseda en alldeles ny, finare, mildare, mer hänförande doft än andra år? Sjöng trasten helt annorlunda

nu än någonsin? Nämnde han icke nu älskade namn, som han aldrig kunnat förr? Var allt detta *sanning* och *verklighet*, eller tyckte blott Leonard och Linda så? —? —?

Fråga den, som led tusende marter denna samma sommar! Fråga den *ensamma*, den *öfvergifna*, den *glömda*, den *förskjutna*, den i tårar vaknande och somnande, fråga den! — Och du skall snart få veta rätta förhållandet.

Men kärleken förgyller allt. Den har så vida mera magt än sjelfva solen, att den gifver glans åt *alla* sidor. Dess dagrar falla öfver allt på hvarje föremål och lemna inga rum för skuggor. Prisad vare kärleken! Men den *rätta*, den *rena*, den *gömda*, den *heliga*, den allt uppoffrande, allt försakande likvisst.

Sådan var Lindas och Leonards kärlek. Ingen kunde den se eller förnimma. För hvarje mensklig öga eller öra var den en hemlighet. Endast Jarno hade nyckeln dertill; men den lemnade han alldeles obegagnad. Han *kände*, att de båda älskande voro sig sjelfva nog och hvarken hade behof eller ens förmåga att med någon annan *orda* om sin kärlek, derföre teg äfven Jarno; men ifrigare och ifrigare sysselsatte han sig med barnen och hade snart icke ögon eller tankar för annat än Martina, som likt en blomma hastigt, ja, för hvar dag, hvart ögonblick uppspi-

rade och utvecklade ett nytt behag. Detta märkte Jarno mer än väl; men Leonards ögon de egde blott en enda brännpunkt, der alla deras blickar samlades, och utom denna — var allt annat i dimma för honom. Alfred liknade ganska mycket Linda, derföre var han Leonards favorit, och, när Linda var frånvarande, ilade gossen, likasom af en instinct att då vara välkommen, till Leonard, gjorde honom tusende små glada skälmstycken och puts och lät honom sällan få ro att kyssa hans rödblommiga kinder, som med sina små gropar särdeles påminde om Lindas.

Leonard och Linda voro skapade att älska hvarandra. Det låg hos Leonard ett herrskaresinne och en viss öfverlägsenhet i allt, hvaruti *mannen bör* vara qvinnan öfverlägsen, hvilket äfven är det nödvändigaste villkoret för en ömsesidig kärlek. Mannen *tål icke* att stå efter eller bakom; qvinnan *förlorar* på att träda framom honom. Kärleken blir alltid den lidande. Men *här* hade den nått höjden af sin magt. På vördnad, på en viss beundran och afgudadyrkan var Lindas kärlek grundad; Leonards på förtjusning och hänryckning och den renaste aktning. Linda var undergifven i allt, utom i de fall, der qvinnan har rätt att befalla. *Der* herrskade *hennes* villja och icke *hans*. Hon tillstod honom fritt och öppet

sin oändliga kärlek, sin oinskränkta tillgifvenhet; men hvarje *yttre* bevis deraf förnekade hon.

— O Linda, Linda! Hvarför skall du vara så *kall*? Hvarför evigt och evigt stöta mig ifrån dig? — frågade Leonard väl tusende gånger, men fick alltid samma svar:

— Du skulle icke älska mig, jag skulle icke kunna utstå dina blickar, jag kunde icke lefva, om jag handlade annorlunda.

— Har du då ingen *känsla*?

Linda teg.

— Säg, säg blott *ja* till denna fråga, — bad Leonard — och jag skall icke be dig mer. Jag skall vara som ett *lamm*, säg blott ja! —

Linda teg — och Leonard var länge, flera dagar, som ett *lamm*. Men icke i evighet ändå.

Det led nu mot hösten. Linda hade behållit sin lilla våning i staden och ämnade, dels för barnens uppfostran, dels för egen smak, flytta in under vintermånaderna. För hvar dag blef Leonard enträgnare. En afton, den sista som de båda vännerna skulle tillbringa på Alviken före Lindas inflyttning, satt Jarno och berättade historier för barnen i matsalen, och Linda och Leonard framför en kolnad brasa i förmaket.

— Linda, min dyraste Linda! Säg nu, att du vill

blifva min! — bad Leonard enträget — Låt mig nu snart för hela verlden få föreställa dig som min trolofvade brud! *Min brud!* Känn, huru mitt hjerta slår blott vid de orden! Linda min brud, min maka! O, hvar finns på hela jordens yta en skönare bild af sällhet än denna? Hvarföre skola vi dröja? På hvad vänta vi? Vill du kanske pröfva mig, om jag uthärdar Theklas anblick, — frågade han leende — eller på hvilka andra prof vill du sätta mig och min kärlek? Är det icke nog med *dem*, som du dagligen har af min undergifvenhet för din villja, just *då*, när det kostar mig mest? Hvarföre kan du icke en gång sjunka till mitt bröst och säga, att du är min? Hvarföre, hvarföre, när du ändå *känner*, att deruti ligger den enda lycka, som ämnas dig, mig, oss? O Linda, Linda! Låt dessa väggar, som hört mina tusende eder, låt dem äfven höra en din! Kom, kom; dröj icke nu!

Linda var öfverväldigad af sin känsla. Hon hade må hända lydt den lockande rösten — om icke just *då* en tillsägelse, att *"bordet var serveradt"*, stört de båda älskande. Mulen och nedslagen gick Leonard ut till salen. Linda var äfven tyst och fåordig. I salen voro ljusen antända, som bländande föllo i ögonen på de från mörkret inträdande.

Martina hade på något sätt förbrutit sig i en

lek eller dylikt mot sin goda vän Jarno, och han hade, till straff derför, upplyft henne på kakelugnen, der hon nu, med sina stora, klarblå ögon, sina kring axlarna flytande guldlockar och den smärta, lätta, nästan utbildade flick-gestalten, alldeles liknade en seraph eller annat öfverjordiskt väsende.

— Hvad Martina blir vacker med tiden! — sade Leonard till Linda, när de inträdde i salen, och Linda kände en underlig, hälften glad, hälften vemodig känsla ila genom hela sin varelse, vid detta ovillkorliga och sanna utrop. En smärtsam förkänsla af någon sorg sväfvade dunkelt förbi hennes tankar. Aftonmåltiden var ovanligt tyst och enformig. Alla tyckte det var ledsamt att sista gången vara tillsammans på Alviken. Det var, likasom tog nu först sommaren slut, ehuru man redan var långt framliden i October. Detta gafs åtminstone till skäl för hvars och ens mulna lynne, ty sjelfva Jarno, annars så jemn och sig alltid lik, just som en äkta humorist plägar vara, han var nu mer tyst och tankfull än vanligt. Han hade om aftonen hållit en sorts esthetisk föreläsning för barnen, eller egentligen för Martina, och det hade blifvit fråga om det *sköna* i allmänhet, och hvad dermed egentligen menades. Martina skulle försöka att derpå gifva en förklaring; men, huru hennes ord och tankar föllo, nog af, hon kunde dock

icke i hela sin inbildning uppleta någonting, som var fullkomligt skönt, fullkomligt felfritt; mer än — gissa hvad, — jo! deras gode vän — Doctorns vän — Gref Leonard! — Jarno studsade.

Stumma och fåordiga redo de båda vännerna hem i kolmörker och smått huigt regn, och Linda grät, hon visste icke hvarföre, hela denna långa, svarta, ändlösa Octobernatten, i stället för att sofva.

När man har en smärta, en sorg, en oro, om det då bara alltid ville vara vår eller sommar! Dessa långa höst- och vinternätter, de borde ensamt tillhöra glädjen och sorglösheten, ty för allt äro de en råga, och bland det goda märkas de icke: tvärtom, der hafva de stundom sina goda sidor.

Linda kände denna hemska försmak af en formlös sorg. Hon trodde, att den kom af afskedet från Alviken, der hon, hon medgaf det nu, dock tillbringat sina ljufvaste och skönaste dagar. Hon trodde det och sörjde. Hon tyckte, att allt på en gång var slut. Inflyttningen till staden ångrade hon och ansåg nästan som en dårskap. Hon tyckte sig på en gång vara ett sekel äldre än Leonard, och att han, äfven om han *nu* aldrig så varmt, så innerligt älskade henne, dock icke

länge, icke *evigt* kunde göra det. Denna tanke är kärlekens värsta spöke och *den*, som oftast infinner sig hos qvinnan, sedan hon lemnat de aldra första, sjelfkära ungdomsåren. I denna fruktan ligger just det största födoämnet till hennes kärlek. Allt hvad man fruktar att förlora får dock ett vida högre värde än det, som man vet och är öfvertygad aldrig kan beröfvas en. Linda grät.

Andra dagen bestyrde hon om sin resa till staden. Bords- och bureaulåder skulle genomsökas, tömmas och inpackas. Bland de förra var en, der Martina brukade hafva sina småsaker. Linda letade efter något och började slutligen äfven i denna en liten visitation. Martina var icke inne. Bland lappar och bandbitar och små flaskor och silkesnystan och andra små flick-leksaker upptäcker hon slutligen en liten — väl gömd bok, häftad synbarligen af Martina sjelf och omgifven af rödt papper, på hvilket flerahanda barnsliga, men temligen smakfulla zirater voro anbragta. Förundrad öfver denna lilla klenod, som säkert kostat sin mästare ett längre arbete, men som aldrig förr var sedd af Linda, öppnade hon den lilla boken och fann den till sin yttersta förvåning innehålla — en noggrann förteckning på *hvart enda ord*, som Leonard någonsin under loppet af sommaren talat till Martina. Sjelfva bokens titelblad antydde denna dess bestämmelse.

— Besynnerligt! — sade Linda för sig sjelf — Hvad kunna väl dessa obetydliga och nästan slumplika ord hafva för värde för flickan?

Hon läste:

"Har Martina inga dockor nu mer?

"Nej, jag leker icke med dockor.

"Hvarmed leker Martina då?

"Med *intet*.

"Vill icke Martina hafva något att leka med?

"Jo, det ville jag.

"Och hvad? Säg mig det, söta flicka lilla!

"Nej, det säger jag aldrig.

"Ja, då kan du aldrig få det heller.

"Nej, det vet jag nog."

Längre fram läste Linda:

"God afton, Martina! Huru mår mamma i dag?

"Mycket bra.

"Än du sjelf?

"Inte bra.

"Hvad fattas dig då?

"Allt och intet.

"Det är *mycket* och *litet* på en gång. Du skall tala ordentligt, flicka lilla! Säg, hvad fattas dig? Är det något, som jag kan skaffa dig, så vet du väl, min snälla unge, att ingen gör det heldre än jag.

"— Se, der kommer mamma!"

Vidare läste Linda, bleknande och med blodet stelnande i hvarje ådra:

"Martina, hvarföre gråter du?

"För att jag sörjer.

"Och hvarföre sörjer du? En liten flicka som du, med en god mamma och goda vänner, har ingenting att sörja för.

"Jo, jag sörjer; men jag säger aldrig hvad. Förr ville jag dö.

"Nå, så tig dermed! Det är väl ett band, som är borta, eller ett perlband, som gått sönder?

"Nej, det är ett hjerta.

"Ja så, nå gif hit, så skall jag snart låta laga det hos guldsmeden.

"Nej, det finns icke mer. Det är borta.

"Ja, då är det ohjepligt; men du skall få ett annat.

"Af Gref Leonard!!!

"Ja visst!

"Hurudant jag vill?

"Ja gerna! —

"(Men det fick jag icke, icke *det*, som jag ville hafva; men väl ett *stenhjerta*, och det kastade jag i sjön.)

Fastän det nu svartnade för Lindas ögon, läste hon dock vidare:

"Hvad är din käraste klenod, Martina lilla?

Det är väl Serinette der borta i sin lilla blomsterprydda bur, eller huru?

"Nej, visst icke!

"Nå, hvad då?

"Jo, min stora silfverstyfver och en länge sedan vissnad törnros.

"Åh, du lilla smickrerska!

"Nej, långt derifrån!" etc.

Linda läste icke mera. Nu ljusnade det och mörknade på samma gång för alla hennes sinnen, och en känsla af oändligt ve bemägtigade sig hela hennes varelse. Hennes tankar vandrade i en dimmig natt, och blott en enda redig bild utvecklade sig allt mer och mer ur mörkret, antog form af en orygglig föresats, den att för *alltid*, för *evigt* — (hon ryste att tänka ut) afsäga sig Leonard och hans varma kärlek.

— Det är min pligt, min dom, — sade hon till sig själf — äfven om Martina, det arma barnet, icke derpå skulle vinna det ringaste.

Att Leonard på flickans hjerta gjort ett djupt, ett må hända outplånligt intryck, var påtagligt. Linda förebrådde sig bittert att icke förr än af slumpen låta öppna sina ögon. Men Martina hade alltid varit tyst och sluten, likt fadern, och knappt en blick hade förrådt henne. Dock *nu*, sedan täckelset en gång var fallet, nu tycktes Linda minnas tusende småsaker, som styrkte henne i

hennes förmodan. Att vara Martinas, sitt eget barns, rival, var för henne en så ryslig tanke, att den nästan qväfde sjelfva kärleken till Leonard.

— Heldre lida allt, än detta afgrundsqval! — sade hon till sig under den långa, sömnlösa natt, som följde på denna olycksaliga upptäckt, ty Linda såg i den endast sorg och ve, icke en gnista af hopp om glädje i någon möjlig skepnad, hvarken för sig eller det arma barnet.

— Om Leonards kärlek ändå på en gång, likasom af ett enda trollslag, kunde öfverflyttas på mitt barn, på min arma Martina, — tänkte hon — o, då skulle jag snart lära mig att glädjas, och icke sörja; men en hemsk aning säger mig, att vi förlora honom båda, och min lilla Alfred det stöd, han så väl behöfde.

Hennes tårar föllo ymnigt utför de bleka kinderna.

— Det är slut med all fröjd. — tänkte hon — Den var kort och skön; men den är slut. O, Leonard, Leonard! — Om du ändå *kunde*, om du ändå *ville* blifva min son! Denna *enda* tanka är den ljuspunkt, omkring hvilken hela mitt hopp för framtiden hvilar; men ack, men ack! Hvad det är på för en bräcklig och lös grund!

I böner och tårar tillbringade hon de sista stunderna på Alviken och tog afsked af stället

med samma bittra känsla, som skulle hon sagt farväl till hela sin ungdom, hela sin dröm om lifvet, ty dessa ansåg hon nu mer för alltid förrunna.

Med hvilka olika känslor hade hon icke lemnat sin boning i staden, mot dem, som nu intogo henne! *Då* var hon så lugn, så nöjd, så glad öfver sina förbättrade omständigheter och sina vänners tillgifvenhet. *Nu* hade allt detta stigit ändå högre, och nu kände hon sig dock så olycklig, så utan hjelp lidande, ty detta var en sorg, som af *intet* kunde lindras och till *ingen* förtros.

Redan första aftonen Linda kom till staden, voro hon och hennes barn bjudna på en liten "amical souper" till Hofrättsrådinnan, med hvilken hon, genom det nära grannskapet på landet, och för att skaffa jemnårigt sällskap till sina barn, samt sig sjelf något umgänge, lefvat på en temligen familier fot. Men nu var Linda trött, utvakad och hade en brännande hufvudvärk. Barnen sågo misslynta ut, och slutet blef: att Lindas kammarjungfru fick föra dem dit, och Martina fick uppdrag att göra ursäkt för sin mamma.

Linda befallde, att hennes dörr skulle stängas. Kokerskan var nere i köket, betjenten på sitt rum, och jungfrun med småherrskapet.

Linda var ensam.

Efter några vemodiga och långsamma hvarf

upp och ned i sina rum, lade hon sig slutligen på sin säng, och tvänne sömnlösa nätter och ett lugnt samvete (fast mycken smärta både till kropp och själ) slöto dock snart hennes ögonlock och gjöto öfver hennes sinnen denna vallmodoft, som är sorgens enda balsam.

Det var djup skymning.

Jungfru Marie hade under sin färd funnit förledande sladdersällskap, och på den dörren, som hon befallds stänga, hvilket hon vid afmarchen *alldeles glömde*, på den föll icke en enda af hennes stadspigstankar. Derföre var det icke så underligt, att Linda vaknade af en välkänd röst, som kom henne helt nära, sagta framhviskande hennes tusende gånger från samma läppar flutna namn.

— Linda, min älskade Linda! Sofver du, eller leker du blott med din Leonard?

Linda ryste, men teg.

— Linda, Linda, jag hör, att du är vaken! Säg, säg, vill du, att jag skall gå? Jag gör det genast, om du befaller det; men låt mig stadna ett ögonblick, låt mig tala några ord så här ostörd med dig! Det bjudes oss icke så ofta. Jag vet, att dina barn äro borta. Jag mötte dem och kastade bara sedan in några kort här och der, för att sedan flyga till dig och medelst böner eller finurlighet förmå dig öppna din dörr. Men huru

förtjust blef jag icke, när jag fann den öppen! Var det slump? Säg icke *ja* denna gång, säg heldre *nej!* Du ville *unna* mig något, eller huru, du ängel? Du ville icke neka mig att en enda gång *ostörd* få uppdraga den tafla af sällhet och förtjusning för vår framtid, der du dock är det skönaste och bästa föremålet. Jag älskar visst dina söta barn; (Linda ryste) men, jag nekar det icke, deras eviga kommande och gående plågar mig outsägligen, och jag känner en sällhet utöfver allt hvad du kan tänka dig, att en enda gång få tala med dig ostörd.

Linda kunde icke svara. Ilennes svar skulle ju blifva en dödsdom för dem båda, och hon ville dock en gång till i lifvet höra dessa kärleksljud, hvilkas trollkraft det dock är, som sätter hela qvinnans lyckohjul i gång. Icke just att hon ej kan känna annan lycka äfven, långt derifrån; men det är dock en *stillastående*, *död* lycka, den *lefver* icke, den *böljas* icke, den *flyter* icke, än stilla och lugnt, än brusande och vildt, som denna, denna *enda*.

Linda teg.

— Du älskar mig ju, min Linda? — fortfor Leonard — Du har ju tusende gånger medgifvit det, fast du aldrig med en enda, enda kyss vill besegla dina ord. Nå väl, om du älskar mig, blott en hundradedel af hvad jag tillber dig; om du det gör,

så *måste* du ju blifva min. Jag måste ju skaffa mig med våld hvad du icke vill gifva mig med godo, ty din make måste du väl icke neka en enda, enda kyss. Och för att tala *kallt* och *förnuftigt* som andra menniskor: Du beror ju af dig sjelf? Du är ju din egen förmyndare? Dina barn (Linda ryste) måste väl skola hafva mera godt än ondt af att du binder ditt öde vid mig. Jag är väl icke hvad man kan kalla rik, men oberoende och min egen herre. På det lilla tjusande Alviken skulle vi bo en tid af året, en annan på min gamla romantiskt sköna fäderneborg, och för Martinas (Linda ryste) och lilla Alfreds skull ville vi äfven besöka hufvudstaden på längre eller kortare tid. Martina (Linda darrade vid hvarje ord) har fallenhet för musik och landskapsteckning. Det skall blifva ett nöje för oss båda att skaffa henne öfning i dessa vackra fruntimmerstalenter. Säg, säg ett enda *ja*, och en lyckligare varelse finns icke under solen, än din Leonard.

Nu brast Lindas hjerta.

— Nej, — sade hon — nej, ett evigt oåterkalleligt *nej!* Jag *kan* aldrig blifva din, jag *skall* det aldrig. Nu har du hört mitt sista ord i det ämnet. Och *nu*, farväl all kärlek *af dig*, farväl all kärlek *till dig!* Den skall dö, äfven om jag sjelf skulle blifva offret derför.

Leonard var stum af förvåning och en dödan-

de fasa. Han hade i Lindas beständiga uppskof mer sett obeslutsamhet och en qvinnlig blyghet, än något annat, och han hade aldrig anat detta rysliga slut på alla sina ljusa, sköna, himmelsblå drömmar om kärlek och en framtid vid Lindas sida.

— Är jag vid mina sinnen, O Linda! — sade Leonard efter en lång förfärlig tystnad — eller är jag redan vansinnig? Drömmer jag, eller är jag vaken? Är det *du*, min Linda, min huldа Linda, som så talar? O nej, säg, att det är en fasansvärd dröm eller ett prof, som du vill sätta mig på! Tag igen dina ord, Linda, eller jag svarar icke för mina gerningar!

— Leonard, — bad Linda med mildare ton — min goda, älskade Leonard, tag allt ditt förnuft till hjelp och hör mig nu! Jag *kan* icke tillhöra dig. Det är *icke* i brist af kärlek, *icke* för att ej hela min lycka låg i denna förening; men jag *kan* det icke. Det finns ett hinder, som jag hvarken kan uppgifva eller trotsa. Det är så mägtigt, det är så oöfvervinnerligt, att, vore du min broder, eller min fader, eller min — min son, det kunde icke vara större.

— Hvad är detta? — sade Leonard — Hvad betyda alla dessa vansinniga exempel? Vi äro ju båda fria som foglar i luften! Har någon kunnat inbilla dig, min dyraste Linda, att *jag* kunde haf-

va några band, som förbjöde mig att fästa mitt öde vid ditt? O, då har man förfärligt bedragit dig. Min vandel har varit så ren, åtminstone jemnförd med mina jemnårigas och lekkamraters. Nej, nej! Visst har jag kunnat begå ett och annat pojkstrek, jag så väl som andra af min bortskämda, men till sin förbättring sträfvande caste; men inga vanhedrande band har din Leonard någonsin kastat öfver sina fria axlar. Ingen egentlig *synd* står på hans rena panna. Säg, säg, har du icke fått någon falsk underrättelse om din gosse, din trogna gosse, din yra, lättsinniga, men renhjertade gosse?

Linda grät malörtstårar.

Detta språk från hennes älsklings läppar var höjden af marter för henne, och hon kände nu, för väl, för väl, att i hennes afsägelse, af hvad hon dock på jorden mest önskat och älskat, aldrig någon lycka skulle finnas, hvarken för henne eller någon annan; att hon kastade bort, hvad Martina dock aldrig skulle få, med ett ord, att hon ref ned ett helt tempel af lycka och fröjd, utan att dock på dess ruiner kunna med en enda sten lägga grund till ett nytt, ty det stod tydligt för Lindas ljusa blick, att en bekännelse af den verkliga sanningen för Leonard hade i detta ögonblick kunnat ingifva honom en verklig afsky för det oskyldiga och ovetande hindret för deras förening. Hon såg

således klart, att hela hennes oerhörda uppoffring till *intet* skulle båta, och dock förblef det Linda omöjligt att en handsbredd vika från sin föresats att icke med uppsåt, vett och villja blifva sitt eget barns rival. Moderskärleken kändes väl ögonblickligt underordnad; men den vek dock icke från sin höga ståndpunkt en enda gång. Leonard *bad*, och Linda *afslog*, och bägge med allt mera och mera enträgenhet, tills Leonard slutligen sade med en förtviflad, en af sårad manlig stolthet uppdrifven känsla:

— Nå väl, farväl då, Linda! Mig ser du aldrig mer! Har du *lekt* med mig så länge, har du gifvit mig tusende gånger hopp, för att nu på en gång njuta af din triumph, så skall du åtminstone slippa se offret för din qvinno-fåfänga. Jag bjöd dig mitt hjerta, jag bjöd dig allt hvad jag egde på denna jorden, och du trampar det under fötterna! Nu bjuder jag dig farväl, men ett evigt farväl — och ber Gud för oss båda, att han måtte bespara *mig* vansinne och förtviflan, och *dig* för heta, för gnagande samvetsqval öfver att ha krossat det varmaste hjerta, som någonsin brann för en qvinna. Farväl, Linda! — tillade han, och den ursinniga, förtviflade kärlekens kyss var den *första*, som någonsin brann på den förintade Lindas läppar.

Först sent om aftonen vaknade hon till något besinnande, när barnen hemkommo.

O moderskänsla, du heliga, du allsmägtiga! Tror väl någon, att hon med en enda ovilljans blick såg sin oskyldiga, milda Martina? Tror du det, du blinda och ovetande läsare? O, så är du dock säkert icke *moder*, ty en sådan tror det icke. Nej, Martinas åsyn var just *det enda*, som tröstade Linda. Hon hade uppoffrat hela sin jordiska lycka för henne, och just *det* gjorde flickan ändå dyrbarare för hennes hjerta. Nu först kände hon en *lön*, en verklig tillfredsställelse för sitt oerhörda offer. Flickans smekningar och kärleksfulla, ömma omsorg om sin "sjuka mamma Linda" var det enda, som lindrade hennes oerhörda smärta, ty *sådan* var den dock.

Sorg, nattvak och mycket tårar gjorde, att hon hela natten hade anfall, dels af frossa, dels af feber. Martina ville i hvart ögonblick skicka efter Jarno; men detta ville Linda under ingen förevändning tillstädja. Mot morgonen gjorde Martina det dock, Linda alldeles ospord, och, när hon efter en lätt och rolig half timmas slummer uppvaknade, satt vännen vid hennes sida. Men det var icke hans vanliga, lugna, milda uppsyn. Han såg allvarlig och sträng ut, sådan han brukade vara, när han var missnöjd med någons handlingssätt, förfarande, med ett ord, när han ogillade nå-

gon. Linda for rysande tillsammans vid denna anblick, ty hon visste för väl, för väl orsaken till detta förändrade skick hos sin enda och bästa vän. Icke en gång till honom kunde eller ville hon bekänna den verkliga innersta sanningen, och det af många skäl, hvaraf några väl lågo dunkla och outredda för Lindas sinnen, men som hon dock kände att de funnos.

Linda hade haft föga erfarenhet af verlden hittills. Ännu som ett barn hade hon knutit sitt äktenskap med en äldre, bildad, redlig och vältänkande man, med mycken verldserfarenhet och lefnadsvana. Hennes tid blef således genast delad mellan omsorger om sin make, sitt hus, sitt barn och en flitig, noggrann fortsättning af sin egen knappt påbörjade intellectuela uppfostran under hennes innerligt älskade och vördade makes ledning. Herr M:s lefnadsregel, helst för en ung, oerfaren qvinna, hade varit: *"Bättre fly än illa fäkta"*; derföre sökte han att, så vidt möjligt var, aldrig utsätta sin unga maka för de frestelser, som ofta möta en äldre mans ledsagarinna genom lifvet, när denna ännu är i sin ungdoms vår och prydd med alla yttre och inre behag. Nyttiga och roande sysselsättningar ansåg han som ett hjelpsamt medel för framgången af sitt företag. Ganska noggrann var han i valet af umgänge för sin unga fru, så väl hvad fruntimmer som karlar beträffade, och för

de sednare af den yngre, tanklösa och lättsinniga sorten var och förblef hans hus alldeles otillgängligt. Men allt detta gjordes så omärkligt, tycktes varit så slumpens och händelsernas verk, att Linda det icke märkte; och en brist på verldserfarenhet, just i de ämnen, som qvinnan lättast och först uppfattar, blef den enda olägenheten, eller må hända en ny vinst, af detta hennes förträffliga makes kloka och väl beräknade förfarande. Imellertid var hon nu, med sina alla tjugoåtta år, ett verkligt barn, och, som hon sjelf *nu först* vaknat till känsla af lif och kärlek, hade hon aldrig kunnat ana, att en dylik känsla äfven kunde finnas inom ett trettonårigt bröst. Men, hennes blickar en gång afslöjade, och hon började allt mer och mer skåda igenom tingen. När hon nu betänkte *allt*, började hon äfven finna claven till Jarnos hjerta och uppförande vid många tillfällen och trodde sig åtminstone göra *bäst* uti att *icke* gifva honom del af sin misstanka, hvad Martina beträffade. Hon kände sjelf med smärta, huru dolken i hennes hjerta sved, hon ville åtminstone icke *onödigt* gifva ett dylikt stygn åt ett annat hjerta, lugnt och svalt till utseende, men må hända mer varmt och känsligt i det hela, än de flesta andra menniskors. Så hade hon bedömt Jarno. Hon mötte således hans sträfva blick med en rotad föresats att tiga och lida.

— Huru befinner ni er, fru M.? — frågade Jarno — Är det verklig kroppssjukdom, som plågar er, eller är det blott dyningarne efter ett utbrott af qvinno-nycker, de vidunderligaste jag någonsin hörde?

Jarnos ton var sträf, och hans blickar skarpa och genomträngande. I känslan af sitt rena medvetande och af att göra rätt, höjde Linda till vännen oförfärade blickar och bedjande händer. — Jarno, Jarno! Döm mig icke så hårdt! — sade hon — Jag vet, jag vet, skenet är förfärligt emot mig; men det bedrager, och tiden, tiden, den *kan* en gång, *skall* en gång gifva mig rättvisa. Tro mig, jag ville gifva mitt lif, om jag kunde frigöra mig från de hinder, som lägga sig blytunga och hotande imellan tvänne hjertan, hvilka voro skapade för hvarandra, hvilka troligen *aldrig* skola finna någon sällhet på jorden, brutna från hvarandra.

— Så-å, och detta medgifver ni, min Fru, och är ändå obeveklig, orygglig i edra phantastiska föresatser.

— Ja, — svarade Linda nästan ohörbart — jag *måste*. Skulle jag än digna under bördan af denna hårda uppoffring — jag *måste* dock. Ödet befaller, och jag vore usel och ovärdig, om jag icke lydde.

— O qvinna, qvinna! — sade Jarno — Lifvets

himmel eller plågoris! Hvarför skall man någonsin lägga sin lycka i edra händer? Nej, leka med er, likasom J leken med oss, det är allt hvad J förtjenen af *männerna*, och nu farväl, Fru M.! Jag förstår er icke. Jag vet icke, *hvar* jag skall söka nyckeln till denna gåta. Jag vet icke en gång, *om* jag vill söka den, och i hvilka mörka schakt jag skulle finna den. Allt nog! Jag lemnar i deras värde edra beslut samt motiverna dertill och frågar er för sista gången och utan alla omsvep: Har ni icke *ett enda* tröstande ord till min förtviflade vän?

— Jo — svarade Linda, smältande i tårar — säg honom, — dock, det kan ju icke trösta honom; men säg honom ändå, — att *hans* lidanden, *hans* saknad, *hans* bittra känslor, — äro ett intet emot mina egna.

— Och ändå, ändå! — sade Jarno mildt och medlidsamt.

— Ja, och ändå måste det så vara. — suckade Linda nästan ohörbart.

— Farväl, Fru M.! — sade Jarno häftigt, men kallt — Om ni har något att befalla i och för eder helsa, så är jag redo — tog sedan sin mössa och lemnade Linda i denna stumma, gränslösa sorg, som försätter en arm varelse likasom uti en lufttät kula, utur hvilken ingen enda, enda utväg finnes.

Cap. 3.

MÖRKER OCH NATT.

Il resta ainsi plus d'une heure sans faire un mouvement, l'oeil fixé sur la cellule déserte, plus sombre et plus pensif qu'une mère assise entre un berceau vide et un cercueil plein.

Victor Hugo.

Som Linda af naturen hade en stark helsa och constitution, öfverväldigades hon just icke lekamligt af sin inre obotliga smärta, utan började, fast med ansträngning, att fylla dagens vanliga värf. Men denna dag var som en dödsdag. Ingen sol fanns på firmamentet. Mörker i naturen, mörker i Lindas själ och hjerta. Snö och regn föll ömsom från den mulna himmelen, och de nordliga vindarne kommo tjutande från den svartgrå sjön. Eldade man, så dånade det förfärligt i kakelugnen. Eldade man icke, så darrade Linda af en inre och yttre köld. Hon var visst icke sjuk, men långt ifrån frisk. Barnen voro tysta och nedslagna, och Lindas hjerta ville brista, när de mot aftonen oupphörligt kikade ut åt gatan, hvarifrån Leonard kunde komma, och lilla Alfred slutligen med otålighet utropade:

— Jag kan icke förstå, hvad Gref Leonard gör, som icke kommer hit!

Martinas blick sade tyst detsamma, och Lindas hjerta blödde af tusende stygn.

Martina och Alfred gingo tidigare än vanligt till sängs denna afton, och Linda längtade att ostörd få samla sina sorgliga tankar och i samråd med sin Gud och sitt samvete få eftersinna, om hon verkligt gjorde rätt, eller om hon dårades af någon fördom eller någon omogen fix idé. Men, ju mer hon betänkte sin olyckliga ställning, dess mer blef det för henne allt tydligare och tydligare, att, huru gränslöst hon än älskade Leonard, skulle hon dock aldrig finna en minuts sällhet vid hans sida, så snart hennes ögon eller tankar föllo på det arma barnet; och, att aflägsna henne ifrån sig, det var Linda lika omöjligt, som hon ansåg det orätt. Hon hade ju nästan uppvuxit vid sidan af sin lilla Martina. Hon mindes henne allt sedan sina egna barndomsdagar, och hon kände, utom denna moderliga kärlek, som talar högre än allt annat, äfven denna vanans magt och denna barnsliga tillgifvenhet för Martina, som en liten flicka känner för sin favoritdocka.

— Nej, jag gör rätt, huru jag än må vända saken, — sade hon gång efter gång till sig sjelf — och ho vet, om icke framtiden kan gifva mig lön

för så gräsligt lidande, för en så stor uppoffring?

I detta ögonblick hägrade framtida bilder för hennes phantasi, som nästan antogo form af Leonard, vandrande vid den unga blomstrande Martinas sida. Linda hade länge och vemodigt vankat fram och åter i de mörka rummen, då hon nu gick något lugnad och med en viss mild smärta till sin säng, att söka en länge saknad hvila; men hvem kan måla hennes förvåning, när hon ser ett försegladt bref ligga på sin hufvudgärd? Hennes första tanke blef: *"Huru kom det hit?"* och den andra att med egna ögon öfvertyga sig om, hvad hon i förhand kände, att det nämligen var från Leonard. Hon gick till sängs, och derpå, darrande för detta nya, grymma prof, bröt hon brefvet, sedan hon offrat tusende kyssar och tårar på den enkla adressen, som endast innehöll ordet *Linda;* ett tydligt bevis, att Leonard sjelf och ingen annan måste varit brefdragaren. Linda såg sig orolig om, likasom kunde han eller hans ande ännu vara i hennes grannskap. Hon uppvecklade brefvet och läste följande:

"Linda! En hel natt och en hel dag hafva "icke räckt till för att återgifva mig den sans och "det förnuft, jag *ville* hafva för att kunna tala "med dig lugnt. Jag är densamma, som jag i går "afton skiljdes ifrån dig. Med blygsel och [illegible]

"öfver min egen svaghet, måste jag bekänna för "dig, att jag på knä, och i inbildningen vid dina "fötter, tecknar dessa ord, som skola nå ditt hjer- "ta, om du är en qvinna med milda, menskliga "känslor och icke en mörkrets ande i den skönaste "skepnad. Linda! Hvad har jag gjort dig? Har "jag må hända älskat dig *för mycket?* Är du kan- "ske en af dessa etheriska varelser, som icke kunna "känna eller förlåta våra menskliga svagheter, vå- "ra sinnliga intryck och utbrotten af en varm, lå- "gande kärlek? Är det icke så, min hulda Linda? "Nå väl! Jag vill blifva en annan menniska. Jag "vill tvinga alla mina upprusande känslor inom "de strängaste band. Icke en förebråelse, icke en "harmfull blick skall du mer hafva skäl att kosta "på din Leonard. Jag skall taga all den magt, "som mannen kan ega öfver sig, till hjelp, och du "skall icke mer behöfva klaga öfver min djerfhet "eller enträgenhet. Är det icke så, min Linda? "Har du icke blifvit uppskrämd af min vansinni- "ga, häftiga, lågande kärlek? Fruktar du icke nå- "gra sorgliga följder deraf? Får jag tala ut, får "jag säga dig, hvad jag anar, hvad halfva ord af "dig ofta gifvit mig anledning att tänka? Du har "fått en fix idé, att du, oaktadt solklara bevis om "motsatsen, dock är, som qvinna betraktad, äl- "dre än jag. Nu tror du må hända, att min var- "ma kärlek, en gång hunnen till sina önsknin-

"gars skönaste, härligaste mål, skall blekna och "svalna. Icke sannt? Så *tror* du, och jag tror, "att jag älskar dig ännu högre, om det är möjligt, "för denna din fruktan. Men, min Linda, jaga "bort dessa skuggbilder! Min ljufva Linda, betrak- "ta dig sjelf! Se dig icke med dina egna ödmju- "ka blickar, utan med hela den öfriga verldens! "Du har aldrig velat unna mig att tala om för dig, "huru alla, ja, alla beundra och älska dig. Din "skönhet, detta oskuldsfulla, ja, jungfruliga skyg- "ga i ditt väsende, förenadt med din milda, ung- "domliga glädtighet och din fina, anspråkslösa bild- "ning, utgör ett helt, som ingen *man* någonsin e- "motstod, om hans hjerta icke förut var uppfyldt af "ett annat *dylikt* föremål. Sådan är *du*, och det "är icke mot en *sådan qvinna*, som en man, jag "vågar med någon stolthet säga, *sådan som jag*, "kan blifva otrogen, kall eller ens ljum. Nej, jag "känner, jag känner, att du är skapad för mig, och "att, äfven om icke din skönhet mägtigt droge mig "till dig, skulle du ändå vara *den enda*, som pas- "sade mig, som fyllde alla de fordringar, jag kun- "de göra på en qvinna, en maka, en vän, en tro- "gen följeslagarinna genom ett helt långt lif. *Se* "nu allt detta, som det verkligt är, och säg sedan "sjelf, om din luftiga fruktan icke är falsk, äfven "den, att i opinionen du eller jag skulle finna någon "stötesten för vår förening! Låt oss tala kallt och

"lugnt derom! I dessa jemnlikhetens och fördoms-
"frihetens tider står du ju fullkomligt på samma
"höjd som jag. Vanor, bildning, åsigter, allt är
"lika hos oss. Om du icke räknar sexton anor, så
"räknar du tusende dygder och behag, och det är
"väl i våra tider (Gud vare lofvad att lefva i dem!)
"de första egenskaper, man vill finna hos sin äl-
"skade, tillbedda maka. Din förmögenhet, hvarom
"du sjelf kan bestämma, gör det för dig visst ic-
"ke nödvändigt att gifta dig; men då kan den o-
"delad tillfalla dina två barn. Detta blir äfven
"ett ljust drag i opinionens skumma ögon. *Den*
"har således *intet*, ja mindre än *intet* att säga.
"Fruktar du Thekla? Nå väl, vet du då, hvad
"jag förut blygts att säga dig, på det du icke skulle
"kalla mig lögnare? Vet, att från första afto-
"nen, jag någonsin var hos dig med Jarno, så vek
"Theklas bild för din, och, ju mer jag *försök-*
"*te* (ty, att jag det gjorde, bekänner jag äfven), ju
"mer jag *befallde* mig att qvarhålla minnet af hen-
"ne, dess blekare och otydligare blef det, och dess
"mer trädde du i hennes ställe, eller, bättre sagdt,
"uppfyllde du hela mitt hjerta, ty det rum, du
"der innehar, har ännu ingen annan dödlig egt
"och *skall* aldrig ega, *kan* aldrig få, hända hvad
"som hända vill. Nej, min Linda, du måste blif-
"va egenkärare, om du skall vara lycklig. Tro dig
"om mera! Se dig blott ett ögonblick med mina

"eller endast med den ädla, skarpsynta, *icke* för-
"bländade Jarnos ögon, och du skall göra dig rätt-
"visa. Bed honom välja imellan dig och Thekla, bå-
"de *för mig* och, jag hade så när sagt, för honom
"sjelf; men jag tror, han sjelf är *döf* och *hård* för
"kärlek, om icke en gång med tiden din (vår!) upp-
"blomstrande Martina skulle kunna smälta hans is
"och stålhjerta. Något sådant anar jag. O Linda! jag
"talar med dig såsom fordom, öfvertygad, att du
"äfven *är* och *känner* som fordom, och att det
"blott var ett snart öfvergående moln, som ett ö-
"gonblick hängde öfver vår närvarande och fram-
"tida klara himmel. Säg, säg, min älskade, att så
"var! Säg, att du i din rika inbildning sett spök-
"bilder, som jag nu bortjagat, dels med min oänd-
"liga kärlek, dels med mina orygglige löften att
"vörda din villja i *somliga* afseenden och att på mi-
"na önskningar lägga alla de band, som du kan for-
"dra af mig både *nu* och framdeles såsom din öf-
"versälla make. Och nu farväl, min älskade, min
"tillbedda brud! I morgon helt tidigt skickar jag
"Guido för att hemta ditt svar. Tro icke, att jag
"sofver, när du genomläser dessa rader. Jag vakar,
"likasom du, och, huru hårdt ditt hjerta än kan slå,
"när du ännu en gång hör den varmaste kärleks
"språk, så klappar dock mitt tusende gånger häfti-
"gare. God natt! Sof godt, och må morgondagens
"sol lysa på tvänne lyckliga!"

Men morgondagen hade ingen sol, och, om tvänne lyckliga funnos till i verlden, så var det åtminstone icke Leonard och Linda; ty, sedan hon till svar på Leonards varma, kärleksfulla bref, som hon badat med alla försakelsens och den förhärjade kärlekens tårar, sedan hon till svar derpå blott tecknat följande ord:

"Jag *kan*, jag *får* aldrig blifva din; men jag "dignar må hända under tyngden af detta ödets "hårda slag. Vare dessa ord de *sista*, du i det "ämnet någonsin får af

Linda."

så satt hon stum och känslolös vid sitt arbete, afhörde medvetslöst, huru Martina uppläste sina lexor, huru Alfred berättade ur scholan, och huru båda barnen oupphörligt undrade, hvarföre Doctorn och Grefve Leonard aldrig kommo.

Och Leonard! Han rullade fort och utan alla uppehåll på vägen till sin egendom, sedan han endast med ett handslag tagit afsked af Jarno för en längre tid.

Och nu var staden, verlden och Lindas eget hjerta så tomt, så ödsligt för henne; men dock kunde det ändå blifva tomare.

Cap. 4.

EN IS, SOM SMÄLTER, RINNER OCH BLIR GLÖDANDE LAVA.

L'on brave un tems l'amour, enfin il se venge.

Et ce qu'il y a d'inexplicable, c'est que plus cette passion est aveugle, plus elle est tenace. Elle n'est jamais plus solide que lorsqu'elle n'a pas de raison en elle.

Victor Hugo.

Några timmar sedan Leonard, i sin Bruxellare och utan att lyfta hufvudet ur handen, hade rullat ut genom den vestra tullporten, rullade Presidentens stora Landau och öfriga bagagevagnar in genom samma tullport, och ännu samma afton smuttade Presidentskan och hennes *vän*, Hofrättsrådinnan Pr., ur hvar sina thétassar, uti Presidentskans eget lilla gentila cabinet och heligaste — sqvallertabernakel. Thekla, Eva och Stephanie promenerade i salonen och berättade sömnaktigt nog för hvarandra om den passerade sommaren. Presidenten arbetade i sina rum. Adolf var ännu icke hemkommen, stora tambourdörren läst, och visitelådan redan uthängd, gapande efter inkrom.

— Ulle Marie har haft frossan hela sommaren; — fortfor Hofrättsrådinnan, knaprande på en pepparkaka — men, Gud ske lof! med Doctor Jarnos tillhjelp ha *mina* nerver varit ovanligt tysta hela tiden. Hur' är det? Har du varit mycket *nerveuse* i sommar? Jarno är en excellent läkare, och en bra hygglig och agréable karl. Man trodde en tid i våras, att han speculerade på giftas, och att en skön enka lagt embargo på hans qvinnohatande hjerta; men han lär råkat blifva utstucken af det, som bättre var.

— En enka! — svarade Presidentskan, rörande i sin thékopp och tittande i taket — Vi hafva icke en enda ung eller vacker enka i hela vår stad, mig veterligen. Men kanske det var någon från landet.

— Hon har varit på landet i sommar, men är nu i staden. — återtog den förra damen med en något bakslug min — Det är den der Fru M., som fick arfvet, som var så fattig, som genom Doctor Jarnos och Gref Leonard G—s försorg fick köpa det lilla gentila Alviken för så godt pris, alldeles som det stod, af den galningen Rinmanson.

— Ja så hon, — genmälte Presidentskan — hon, som aldrig sydde färdiga alla mina tapisseri-arbeten, hon åtagit sig, när hon då fick det der arfvet! Men hvad i all verld har Jarno och framför allt Gref Leonard G. med henne att gö-

ra? Jag tycker mig förr hört nämnas henne och dem på en gång: Hvad är det för en *sort* menniska? Är hon *comme il faut*, har hon någon *tact*, eller är det en sämre sort? Och hvem har stuckit ut den hederliga Jarno? Det är väl någon af våra unga, gentila hofrättsherrar, kan jag tro, ty, är hon bara vacker och aldrig så litet hygglig, så lemna de henne icke ur sigte, det litar man på.

— Nej! — sade Hofrättsrådinnan och tömde just sin kopp, för att dölja ett bakslugt leende — Nej, det är icke någon af våra unga *lagkloka*. De vänta på det, som bättre är än enkor, som man ingenting vet om och med flera barn. De veta bäst, att derigenom kunna många tvistigheter, rättegångar och trassel uppstå. Men herrar militairer, de tänka icke så långt framför sig och äro i allmänhet ett *flygtigt* folk. Flygtigt och ombytligt, i dag *här*, i morgon *der*, och lika *ömma*, lika *kära*, lika *förtjusta* öfver allt. Har jag inte rätt deruti? Nej, tacka vill jag min Algernon! Han blir säkert *constant* en gång med tiden. Det var en gång fråga om, att han skulle blifva militair; men det tackar jag Gud hvar dag att han hvarken ville eller passade till.

— Nej, han ser rätt näpen ut i sin hofrättsuniform! — anmärkte artigt Presidentskan — Men säg, hvad menar du för en militair? Vi hafva

just icke så många dylika att välja på, här i vår stad.

— Än Gref Leonard G. då? — svarade Hofrättsrådinnan med en inre triumph och Schadenfreude, men med låtsad indignation.

— Gref G., Gref Leonard G.! — svarade Presidentskan med någon dämpad häftighet och skrufvade hit och dit på lampan, som brann på bordets midt — Det är omöjligt! *Han* en ung pojke, *hon* en äldre enka! Det förefaller mig otroligt, att det skulle vara något allvar med i spelet. Det är väl bara en pojkcourtise, en passe-tems, rien de plus?

— Nej, minsann! — menade Hofrättsrådinnan — Det lär vara skarpa allvaret. Det är nästan en afgjord sak, att de gifta sig en vacker dag. *Han* är kär som en klockarekatt, det kan hvem som helst se, och hon kniper väl på munnen litet, men kan dock aldrig se på honom, utan att rodna upp till öronen. Han reste just i dag till sin egendom, och snart får man väl höra mina ord sannas.

— Nå, à la bonheur, gerna för mig! — sade Presidentskan och rustade med sina knytnålar och kaflar, lampan, renetter, nötter och nötknäppa — Hvad annat nytt? Hör man icke till något parti-assorti mellan *förnuftigt* folk? Hurudant var det vid Medevi detta år? Vi ha gjort en charmant

resa, en bra agréable tournée, sett så mycket vackert, att det icke låter tänka eller beskrifva sig. Hvad den Norrlandsnaturen är charmant! Alldeles som Schweiz! Och det Uppsala! Jag trodde, jag skulle blifva hufvudyr af allt hvad jag der såg, vetenskapligt, historiskt, antikt, allt, allt. Och Thekla! Hvad hon jouerade af denna tournée! Hon ville se *allt*, veta *allt*, hafva reda på *allt*, och, om hon hade fått råda, så vore vi väl qvar der ännu. Men den stackars Eva! Hon har icke sinne för *konsten*, hög natur, fornlemningar eller dylikt. Hon plockade sina alp-blommor, suckade och såg åt söder och var icke egentligen uppspelad under hela resan, mer än då vi en dag, under vår sejour i Stockholm, voro bjudna till Justitierådet X., som har ett sommarnöje ute på Djurgården, och hon, i vår aimabla värds charmanta trädgård, utom andra för charmanta blommor, äfven räknade femtio varieteter af törnrosor. Då var hon verkligen förtjust.

— Ack, den Flora, den Flora! — jäspade Hofrättsrådinnan.

Flickorna promenerade imellertid med allt snabbare och snabbare steg genom den dunkla, endast af ett enda ljus i kronan upplysta salonen. Thekla bestämde farten, och, allt som Stephanie Pr. berättade om den sköna Fru M., om h..ru *alla påstodo*, att hon var förlofvad med

Gref Leonard G., om huru han lekte med Alfred och redan tycktes tagit en faderlig myndighet öfver honom, och huru allvarsamt och faderligt han behandlade Martina, alldeles som ett barn, ehuru hon nästan var fullvuxen flicka, — när hon (Stephanie) alldeles som en papegoja sade efter allt detta, som hon hört *mamma och bonne amie* säga förut, då gick Thekla ovanligt fort och andades ännu fortare samt skiftade färg, allt i samma tact.

När Hofrättsrådinnan och hennes dotter nu gifvit alla sina bulletiner från staden och nedsväljt en lätt souper och tusende gånger försäkrat, huru glada de voro, att ha återfått till staden *"sina aldra bästa vänner"*, då vände de hem, och Thekla och Eva till sina rum.

Thekla hade med största otålighet väntat på denna stund. Mer än en gång jagade hon på betjeningen under soupern och afvaktade knappt de tvänne främmande damernas afresa, förrän hon sade "god natt" åt pappa och mamma. Inkommen i sitt rum, kastade hon sig handlöst på sin säng och utgöt en ström af obehindrade tårar. Derefter reste hon sig häftigt upp, sprang bort till sitt res-schatull, öppnade det med yttersta hastighet, mer ryckte än framtog ett litet miniature-portrait utan cadre, hvilket låg mellan några papper, och var just färdig att bryta det oskyldiga elphenbenet i stycken,

när Eva, som tyst och utan att säga ett ord klädt utaf sig och lagt in en hop saker, dem kammarjungfrun uppackat, nu hastigt framträdde och nästan tog portraitet med våld ur Theklas händer.

— Thekla! Thekla! — sade Eva, som, oaktadt sina bestyr, aldrig ett ögonblick lemnat sin vän ur sigte — Hvad gör du? Var icke så häftig! Hvarföre skall du *tro* och bry dig om, hvad Stephanie pratar? Vänta och döm med dina egna ögon, och, om *pratet* skulle ega grund, då bör du ju gratulera dig, att i tid ha öppnat ögonen.

— Du talar om hvad du icke förstår! — sade Thekla — Om du tror, att man lika lätt kan rifva en känsla ur sitt hjerta, som ett ogräs ur din blomsterbänk, så bedrager du dig. Mig värdig eller icke värdig, mig trogen eller icke trogen, var dock Leonard den enda *man*, för hvilken *mitt hjerta* kunde slå. Tanken på kärlek och på honom äro hos mig fullkomligt amalgamerade, och jag kan lika litet befalla mig att glömma honom, som att älska en annan, han måtte då ega tusende företräden framför Leonard.

— Ack, Thekla, Thekla! Hvarföre talade du icke så i fordna dagar, då Leonard låg vid dina fötter?

— Ty jag *tänkte* det icke. Denna sommar, alla dessa nya hvimlande bekantskaper, allt detta smicker, all denna tomhet, alla dessa svulstiga tal,

som man trodde sig böra vända till mig, allt *detta* har öppnat mina ögon och visat mig skilnaden mellan ett varmt hjerta och fåfängans anspråk på en ung, rik och med någon högre bildning utrustad flicka af vår caste. Han ville icke följa oss på vår resa. Jag nekar icke, att smärtan deröfver nästan var det första, som visade mig, huru dyrbar han var för mitt hjerta. Men jag trodde mig finna skälen till detta hans uteblifvande i den köld, jag visade honom, och jag ärade och satte värde på hans stolthet, och den uppflyttade honom i mina tankar långt mer än hans fordna ödmjukhet och blinda tillgifvenhet. Ju längre jag kom ifrån honom, dess lifligare stod hans bild för mitt sinne, och man skall älska, oändligen älska den man, hvars drag man så väl fäst i sitt minne, att man midt under en bullrande resa kan framtrolla dem så lika, så lika som de här äro. Se, Eva! Se den stolta pannan, som tyckes anklaga mig! O, se, hur' skön han är! Och han var min! Och han skulle nu älska en annan! Bara jag tänker ditåt, vill jag förstöra hans bild och qväfva mig sjelf. *De* ögonen skulle fästas på en annan! *Den* munnen skulle le åt en annan! O, Eva, Eva! Det finns dock afgrundsqval på denna jorden, som jag hittills tyckt vara så grön och jemn.

Och hon smälte i ohämmade floder af heta,

bittra tårar, vred sina händer och bad Gud att få dö.

Cap. 5.

FEBERN.

Kunde man afslöja ett enda af lidelser uppfyldt och förvilladt hjertas hemligheter, så skulle man der finna långt romanesquare saker än i alla de dikter, dem vi med misstroende och ett förnämt förakt förkasta såsom öfverdrifna och onaturliga.

Bulwer.

Tidens ur skred fram. Man rustade nu till Jul och julklappar. Allt gick sin jemna gång. Middagar och souper'er togo hvarandra i handen. Då och då en liten dans, likasom förelöpare för den egentliga vinterns nöjen, i den åt dansen invigda, lilla, trefliga staden. Men Thekla var icke mer lifvet och själen i dessa nöjen. Blek och betydligt afmagrad, följde hon med strömmen, liknöjd och utan att hvarken glädjas eller glädja någon annan. När *hon ville*, då sjöng hon, bättre och med mera känsla nu än någonsin; men, när hon *icke ville*, och det var nästan alltid, då hade hon

ondt i bröstet. *Man sade*, hon var sjuk, *man sade*, att hon under sommaren gjort bekantskaper, som *o-ändligen* interesserat henne, och som hon nu ända till förtviflan saknade, *man sade* dessutom så mycket dumt ibland i den lilla goda staden, att vi skulle behöfva tre delar till, för att upprepa hälften deraf, och en afton, sedan *man sagt* och *försäkrat*, att nu vore Gref Leonard G. på sin landtegendom, till att sätta allt i ordning för sin tillkommande unga fru, och att han snart väntades till staden för att hålla bröllopp, samt att fästmön såg ut, som saknade hon otroligt sin älskling; när man nu en afton som högst *sannfärdigt* berättat allt detta, då, då nedsjönk den arma, lidande Thekla vanmägtig på sin plats, bars in i sitt rum och vaknade först upp efter flera timmars fåfänga ansträngningar af de sina och Jarno, men vaknade upp till en fullkomligt sanslös och härjande nervfeber. Jarno var outtröttlig vid hennes sjukbädd, och han var ock den enda, som hon tålde omkring sig, ty honom igenkände hon alltid, stundom äfven Eva, men ingen annan.

— Jag *vill dö*, — sade hon stundom — ty han älskar icke mig, utan en annan.

— Säg honom, att jag var honom trogen i döden, att jag aldrig älskat, aldrig *kunde* älska någon annan än honom! — sade hon en annan gång, allt vänd till den förvånade Jarno.

Hennes sjukdom var för Doctorn ett alldeles nytt studium. Han hade aldrig haft en dylik patient. Hennes kropp och hennes själ tycktes vara så tillhopasmälta, att ett läkemedel för den ena äfven verkade på den andra. Han nyttjade ofta *ord* i stället för medicamenter och *hjerttröst* i stället för lindrande medel. Han genomskådade snart den häftiga, lifliga, blodfulla flickan. Han märkte snart, att ingen *förkylning om fötterna*, utan om hjertat, att icke *nattresan på Gustaf Vasa*, utan en försmådd kärlek, var grunden till Theklas sjukdom, och att kroppen fått gifva vika för själens lidanden. Thekla var i ett oupphörligt tillstånd af sanslös yrsel, men äfven under detta så lik sig sjelf, så olik andra menniskor.

Än tecknade hon med fingret på sitt sängtäcke och beskref med skaldens varmaste colorit meningen af sina utkast.

— Ser du icke, — sade hon en natt till Eva — ser du icke *der* (och pekade på täcket), hur' jag nu ändtligen målat en Manfred, som är *honom* lik? Ser du, huru blek han är? Ser du, huru han öppnar läpparna, för att tala till Astarte's vålnad? Ser du henne? *Der* står hon. Hvem är hon lik, tycker du? Icke den rödblommiga, unga, muntra, glada Thekla W. — eller huru? — utan en *hamn*, som blott har hennes *tårar* qvar; allt, allt annat är förvissnadt, ögon, läppar, allt, allt. Hon är kom-

men ur grafven, ur grafven! O, der får man väl ro! Bara icke Manfred ropar mig opp! Tror du det, Eva?

En annan natt sjöng hon brutet, och med recitativets hela underbara och hänförande pathos, följande feberord:

Lefva! O, lefva! Hvad är det att lefva?
Det är att älska och älskas igen.
Och döden, döden! Hvad menas med döden?
Jo, det är att *glömmas* och älska ändå!

En annan gång, vid litet mera sans, sjöng hon med ren, klar silfverstämma följande ord till en aldrig förut hörd melodi:

Förr *jorden* var grön, och *himlen* var blå,
På rosor jag flög genom lifvet.
Nu har *hon* svartnat, nu är *han* grå.
Lycktemplet är nedbrutet blifvet.

Förr hoppade jag så yr och så glad
I salen, i dalen, i skogen.
Om kärlek och fröjd så lustigt jag qvad,
Ty då var *han* Theklas, och trogen.

Nu annat det är! Nu ligger jag här,
Och han — vid den lyckligas fötter.
Om döden, om döden jag endast begär,
Jag dansat och qvädit mig trötter.

Med tillhjelp af hela sin konst och begagnandet af all sin menniskokännedom, lyckades det slutligen Jarno att efter många olikartade försök slutligen få Thekla till sans, stilla febern och försätta henne i detta tillstånd af svaghet och matthet, förutan hvilket ingen bättring var att hoppas.

— Så länge hon stormar så här, så länge hennes själ arbetar så gräsligt, — sade han en gång till Eva — finnes ingen hjelp; men, kunde hon bara stilla sig och finna ett *mål* för sina tankar, så kunde man börja hoppas.

Hon började nu äfven så småningom att förbättras, och fram i medlet af Februari skref Jarno till Leonard följande:

"Leonard, fy! *'Klagan och suck för en qvin-*
"*nas skull!'* Nu bör det vara slut. Nu måste du
"återkomma hit, om icke för annat, så för att se
"mig som Renegat. Allvarligt taladt, i sakernas
"*nuvarande* ställning *bör* du komma. Jag har i mi-
"na förra bref sagta knäppt på en sträng, som du
"låtsat alldeles icke höra; nu vill jag fullkomligt
"anslå den, ty jag tror, att det är *rätt* och min
"pligt att så göra. Efter jag nu en gång valt en
"musikalisk metaphor, så måste jag äfven fort-
"sätta den, ty jag älskar icke att jemnt vexla med
"bilder. Jag måste således äfven låta andra strän-

"gar ljuda, på det att harmoni skall blifva af det "hela."

"Må jag då först tala om Linda."

"Du älskade henne, jag medgifver det, mer "än du någonsin skall kunna älska någon; men *hon* "är för dig förlorad, och *du* får derföre icke blif- "va en Trappist, ty dertill är du dock för god. Lin- "da var dig dessutom icke värdig. Hvilka moti- "verna till hennes handlingssätt mot dig än må va- "ra, orätta äro de dock alltid. Orätta i sig sjelf- "va eller emanerade af orätta principer, orätt om- "döme. Och, skulle hela hennes förfarande en- "dast vara verkningen af en nyck, en vanlig qvin- "nocaprice, då bör du tacka Gud, just på ditt sätt, "att du slapp derifrån för så godt köp. Jag sä- "ger likväl detsamma nu som förr: alla mina "idéer, all min slutkonst kantrar vid tanken på "denna varelse. Jag förstår henne icke och har "ännu icke kunnat på minsta sätt komma hennes "verkliga motiver på spåren, ty hon uppgifver *in-* "*ga*, hon häntyder på intet, och utan högsta nöd- "vändighet nämner hon aldrig ditt namn. Jag "ser henne äfven ganska sällan, ty hon är för mig "en ängslig och plågande gåta och tyckes in- "se detta sjelf; hvarföre något högst kallt och "sträft eger rum imellan oss, så himmelsvidt o- "likt fordna tider. Ja, om det icke vore för att "fullborda det jag en gång börjat, hvad Martinas

"handledning angår, så säge mig fru M. ganska o-
"betydligt i sitt hus. Men jag kan icke förmå
"mig att straffa barnet för moderns skull, och jag
"tror, jag är nog egenkär dertill, jag tror, att Mar-
"tina en gång skall rättvisa mina bemödanden för
"henne. Hon vexer upp, hon utbildas likt en Maj-
"ros. Hon är må hända, undantagande dig, den en-
"da varelse, som omedelbarligen talar till mitt hjer-
"ta, utan att gå alla omvägar genom förnuft och
"öfvertygelse. Öfver hennes glädtiga barnasjäl är
"breddt ett visst melancholiskt töcken, som under-
"bart drager mig till henne, och för första gången
"i min lefnad *låter* jag draga mig; kanske blir jag
"straffad derför, ty Achilles sårades just i hälen."

"Jag har, utan att lägga några band derpå,
"låtit mina tankar taga, hvad kosa de behagade,
"och rycker nu fram med en af Iliadens hjeltar,
"när min mening dock egentligen var att tala om
"vår egen goda stads *hjeltinna*. Du anar väl om
"hvem! Jo, om *henne*, som jag förnekade varm
"känsla eller, snarare sagdt, som jag bedömde rätt
"nog, då jag förutsåg, att hon först i motgången
"skulle finna den flinta, mot hvilken hennes stål-
"hjerta skulle gifva gnistor. Nu *gnistrar* det!
"Och för hvem! Jag tror mig göra rätt, när jag
"säger det, jag tror mig kanske befordra tvänne
"varelsers lycka på denna jorden, der den är så
"tunnsådd, om *jag*, — som må hända bland tusende

"millioner menniskor, som kräla på vår Tellus,
"dock är den *enda*, hvilken ödet kallat och utsett
"till länk imellan detta lågande hjerta och dig, —
"om jag bekänner för dig, att du älskas och äl-
"skas outsägligen af henne, för hvars kärlek du
"en tid ville gifva *bra myeket*, *ditt lif* sade du väl
"ibland på den tiden; men en sådan sjelfspilling
"tror jag dock icke du kunnat blifva, om icke för
"den otacksamma, hjertlösa Linda. Hör du, jag
"ber dig komma! Du finner här ett hjerta af i-
"del eld och lågor, och *du sjelf* är sannerligen den
"sista ingrediens jag vet i den homöopathiska cur,
"som jag begagnat för att få lif och sans i detta
"från Calabrien eller Sicilien förirrade sinne, som
"antagit en nordisk flickas convolut. Det är icke
"mer den sjelfkära, högmodiga, alltid öfver jor-
"den sväfvande varelsen. Det är en svag flicka,
"som dukar under för sin kärlek till dig, som ut-
"om dig hvarken kan lefva eller dö, tror jag. Allt
"detta, sagdt om en annan flicka än Thekla W.,
"skulle må hända för dig vara motgift för kär-
"lek; men jag minns dig ju så nyss qvida öfver
"den stolta skönas hårdhet, att jag icke kan för-
"moda dig ändå hunnit blifva alldeles liknöjd för
"hennes fullkomliga omvändelse, helst när den äf-
"ven dragit min i släptåg.

"Begrunda nu icke saken länge, utan glöm
"den otacksamma och återkom till din första kär-

"lek! Gör dig nu genast redo och resfärdig! Far-
"väl och välkommen! Du väntas med otålighet
"af mig

Jarno."

"P. S. Lindas närvaro kommer icke att plå-
"ga dig. Hon flyttar inom ett par dagar åter ut
"till Alviken. Sluten inom sig, som hon nu mer
"är, vet jag icke egentliga skälet dertill, men blott
"att så sker. Härom dagen firade barnen årsda-
"gen af sin första bekantskap med dig på stads-
"hustrappan. Detta uthärdade dock icke Linda,
"utan gjorde på ett fint sätt slut på dessa för hen-
"ne troligen bittra och förebrående minnen. Tänk
"nu icke mer på henne! Hon är en Gordisk knut,
"som icke mer lönar att bry sin hjerna med. —
"Visa nu, att du är en verklig *man*, ty en sådan
"bör *genast* kunna glömma en qvinna, när hon är
"otacksam och honom ovärdig. Det är blott den
"arma qvinnan, som älskar ändå — allt detta o-
"aktadt. —"

Svar.

"Och jag kommer! Och jag kommer! Men
"dock icke egentligen på dina böner, utan på an-
"dra persuasioner i en högre application: lagens
"och rättvisans. Jag erhöll, på samma postdag,
"ditt bref och stämning till X:s häradsrätt för

"min så kallade *hemgång* hos torparen Lars Carl-
"son i P. Ser du! Rättvisan skall hafva sin gång,
"och hvad man bryter om sommaren, skall man
"plikta för om vintern. Det är ju allt som sig bör,
"i lagen och i lifvet."

"Jag svarar icke ett ord på dina besynnerliga
"tankegångar, hvarken rörande den ena eller den
"andra. Det finns ett namn, kort och tusende
"gånger upprepadt, som jag aldrig vill nämna mer;
"således intet ord om *henne*, hvarken nu eller
"framdeles muntligen. Och Thekla! Hvad vill
"du jag skall svara på dylikt? Talar du sannt,
"eller vill du mystifiera mig? Båda delarne är
"lika troligt och otroligt. Besynnerligt nog är:
"att, äfven om en gnista sanning skulle ligga till
"grund för dina ord, mitt hjerta är så bepansradt,
"att det icke känner hvarken glädje eller sorg öf-
"ver en dylik triumph. Det är ett rysligt tillstånd
"att vara liknöjd. En bestämd villja eller önskan,
"om än dess mål är aldrig så aflägset, aldrig så
"omöjligt, är ett himmelrike emot liknöjdheten. I-
"mellertid skall du finna mig vara *man* och icke
"underkufvad af en dåraktig sorg, hvars pleureu-
"ser jag nu börjat utslita. Jag ljuger väl litet;
"men *så* skall jag åtminstone bete mig. Hvad
"som spökar i botten af hjertat, *'det märker in-
"gen'*, och det har ingen med att göra. Den är en
"*man*, som handlar manligt, men icke just den,

"som är ett stycke, brutet ur klipphällen. Det *ville* "jag dock gerna vara, och hvad man *vill* vara, det "kan man dock slutligen blifva. — Farväl, till å- "terseende!"

Cap. 6.

NU KOMMER HAN!

Le spectacle des lieux toujours invariables, quand nôtre cœur est si changé, produit une impression amère et triste.

M:me de Staël.

Det finns något, som en karl sällan kan förlåta, och som han (äfven den bästa) alltid söker att hämnas. Det är att se sin *vän* bedragen, förrådd, gäckad, behandlad med trolöshet och förakt af en qvinna. Älskar han sin vän upprigtigt, så blir denna qvinna hans fiende, ofta med mera bitterhet än sjelfva den förorättade, ty *denne* känner ändå ofta hemliga orsaker och månget frö till öfverseende, som vännen är okunnig om. Den ädle Jarno kunde icke fördraga Lindas onaturliga, hjertlösa uppförande mot hans innerligen älskade Leonard, som, oaktadt sitt anspråkslösa väsende och sin, i vissa fall, underlägsenhet mot Jarno, dock var den vän, som just passade, och som full-

komligt tillfredsställde honom. Han hade en brinnande åtrå, dels att läka sin väns hjerta, dels att visa den *"nyckfulla qvinnan"*, att denna hans vän *snart* gjort sig lös ur hennes garn, och framför allt att befrämja Leonards lycka, hvilken han nu började tro verkligen kunde bestå i Theklas egande. Den oerhörda häftigheten och lifligheten i flickans temperament förskräckte väl Jarno något; men allt det der kan kärleken väl mildra, trodde han, och man bör icke bedöma en nervfebers-patient, angripen af alla kärlekens och svartsjukans demoner, derefter, utan tro, att med lugn, lycka och helsa skulle äfven sinnesfrid och stillhet återkomma hos den sköna flickan.

En afton satt han, ifrigt sysselsatt och djupt försänkt i sina speculationer, hemma i sina rum. Han hade afslagit alla bortbjudningar och sagt sig borta för alla andra än sjukbud.

— Om menniskan icke stundom samlar sig tillhopa och återgår i sig sjelf, känner på sin egen puls och föreskrifver sitt eget *jag*, hvad som är nyttigt, eller förbjuder det hvad skadligt är, om hon icke då och då gör det, — sade Jarno för sig sjelf — så blir hon så utspädd och utblandad med andra främmande ämnen, att det vill en hel chemisk process, inan hon sedan får rätt och reda på sjelfva grundpartiklarna. Huru står det till i mitt hufvud? — Har jag vunnit något *der*

på en tid? Huru ser det ut i min själ? Svingar *den* sig renare och lättare ur stoftet nu än förr? Hvad säger du, sagta hviskande hjerta? Äro dina kamrar lika toma, eller fyllas de icke så småningom med ett rent, ljust, mildt ämne, som slutligen vore i stånd att höja dig till himmelen, likt luftseglarens bräckliga farkost, som dock endast uppbäres af dunster och gas? — Se, detta är frågor, som jag *vill* och *bör* göra mig! Om hufvudet nu skulle svara: Här är en status quo, och själen: jag står stilla, och hjertat: jag känner *intet*. Huru går det då? Jo, då befarade jag ju, att de, nästa gång jag till dem ställde dessa frågor, skulle svara: "Jag tömmes", jag sjunker, jag kan icke mer känna; ty stillestånd finns i intet, *uppför* eller *nedför* skall allt gå. Hvad som icke förbättras, det försämras. Hvad som icke stiger, det faller, och den *stora driffjädern*, den *stora magten*, den gaf oss ju en activ *förmåga* att höja oss och endast en passiv *möjlighet* att falla. Höj derföre vingarna, om du icke skall förneka denna sköna, härliga lott, som blef dig gifven, när du vaknade som menniska, och icke som denna medvetslösa, flaxande, kraxande kråka, jag der ser!

I dessa och dylika betraktelser var Jarno försänkt, när snabba, ilande steg hördes uppför trappan, och yttre rummets dörr med häftighet sprang upp.

— Så för tusan! Att de syndapaltarne icke kunna hålla sig på fötterna, bara i afton åtminstone! — sade Jarno för sig sjelf, som trodde sig få ett sjukbud, så häpna voro stegen; men huru ljuft bedragen blef han icke! Inom ett ögonblick låg vännen vid hans bröst.

— Du, verkligen du! Jag väntade dig icke så snart. — sade Jarno, ytterst glad vorden — Det var ett förträffligt påfund af dig att just komma i afton. Låt se, huru ser du ut? Mager som en hamn! Blek, som komme du från skuggornas land! Hvart skall detta taga vägen?

— Åh, det är inbildning! — svarade Leonard och började nu spörja vännen om allt, utom — Linda. Icke heller talade han just gerna om Thekla, och, när det skedde, så var det med en viss liknöjdhet och ljumhet, men ingen direct köld eller afsmak.

— Och hvad har *du* företagit under denna tiden? — frågade nu Jarno i sin ordning — Hvarmed har du dödat den, dessa långa eviga månader? Jagat, sofvit? Hvad vet jag!

— Ingendera, mer än nödvändigt för hvila och motion. — svarade Leonard — Nej, jag tror mig rätt nyttigt användt min ensamhet. Jag har läst mig in i tiden. Hvad som förut blott var dunkla, ovissa aningar, det ligger nu klart och redigt för mig. Häfderna hafva för mig upplåtit sina skatter. Jag har läst och betänkt, jemnfört och

begrundat. Historien i allmänhet, nationernas och opinionernas hvälfningar och skakningar, de få ett helt annat interesse, ifrån den stund man börjar anse sig sjelf och hvarje individ såsom en, om än aldrig så obetydlig, kugg i det stora helas hjul. Blotta vetandet, det hör till scholgossen; men förmågan att jemnföra, att sätta godt och ondt på deras rätta ståndpunkter, att gradera tingen efter vissa bestämda scalor, att bedöma, antaga eller förkasta, fatta posto, der ödet ställt en, och söka *derifrån* åtminstone verka något, se der, hvad som tillhör mannen, och hvartill hogen vaknar, allt som blicken skärpes, tankarne utvecklas och utvexlas, och tiden kräfver. Må efterverlden med blygsel och harm vända sina ögon ifrån de sednaste seklernas elände och vanära; nu känner jag mägtigt, att en *ny tid* upprunnit, och att en *ny sol* kastar sina strålar från fästet. Det är den *sanna* religionens, frihetens och jemnlikhetens, och dess *dagrar* heta dygd, förtjenst och personlig öfverlägsenhet, och i dess *skuggor* vill ingen mer vandra, och den lifvar och den värmer, men bränner endast *der*, som det är nödigt att något bortskrapa eller jemna. Jag vet icke, om du fattar mig, eller om mina tankar få fatt i de rätta orden; men jag vet: att inom mig *sofver* det icke mer, utan jag är färdig att med *ord* och *arm* för-

svara, hvad jag tycker vara rätt, ty nu har jag gjort mig redigt, huru det ser ut.

— Nu tycker jag om dig! — sade Jarno — Det är icke mer den yra gossens, utan mannens språk. Äfven om en försmådd kärlek, äfven om en qvinnas otro varit den kraft, som för dina blickar dragit slöjan af tingen, så bevisar just det, att *allt* är godt till *något*, och att i tidens underbara kedja det är omöjligt att förutse den *nästa* länkens beskaffenhet, utan vara nöjd, om man tydligt kan urskilja den, som man håller i handen, och veta, huru den ser ut, och hvarifrån den kom.

Hela aftonen och halfva natten vexlades lifliga, kärnfulla, sorgliga eller glada ord imellan de båda vännerna; men om Linda icke ett enda. Leonard blef sin föresats trogen.

Cap. 7.

ÄNNU EN SOUPER HOS PRESIDENTENS.

— — Men'skan aldrig bättre,
Och sällan sämre, än sitt öde är.
Stagnelius.

Après la serie de secousses fatales, elle n'avait trouvé debout dans son âme qu'une chose, qu'un sentiment, son amour pour le capitaine.
Victor Hugo.

Ett talrikt sällskap väntades en afton till Presidentens. Betjeningen svängde i stort livré, vaxljus uppsattes tjogtals, och thékoppar rangerades i plutoner. Hela stadens grädda var bjuden på stor souper, egentligen höga resande från främmande orter till ära, men vår goda stad till stor fröjd och gamman, som så länge saknat det vanliga, angenäma sällskapslifvet hos Presidentens, i anseende till Fröken Theklas långvariga sjukdom. Nu var hon frisk, fast något mager och blek, eller snarare hvitare och finare än någonsin; men, lifvades hon af någon känsla eller tanke eller intryck, då runno purpurrosor åter fram ifrån kindens snö, och hon var äfven skönare än någonsin. En enkel, hvit musslinsklädning flöt likt ett

moln omkring den smärta gestalten, och det mörka håret, halfafklippt efter nervfebern, böljade sig i naturliga lockar kring hals och axlar. *Ingen enda* prydnad förtog effecten af det smakfulla hela. Hon darrade, hon såg åt dörren. Ännu voro inga komna; men det gick i tambouren! Det kunde ju vara *han*. Äfven *han* var ju bjuden. Hans kort hade man ju funnit i lådan.

— Eva, Eva! Hvad gör du så länge, som icke kommer in? — ropade Thekla; men rösten var osäker och darrande.

— Jag kommer, jag kommer! — svarade Eva; men äfven hon skälfde af oro och blygsel och rodnade i förhand, ty äfven *hon* visste, hvad som förestod *sig*, och fruktade det. Hon visste, att hon af hvar och en skulle blifva lyckönskad till sin för ett par dagar sedan kungjorda förlofning med cousinen, och att hon för slägtingar och bekanta skulle presenteras som Adolfs trolofvade brud. Hon darrade således äfven, men helt olika med Thekla. *Hvem* som skrapade i tambouren, var Eva likgilltigt. *Alla* voro lika farliga, lika fruktade. Thekla hade blott tankar för *en*.

Nu skrapar det å nyo!

Men en tante var det, som kom in! Det lugnar *alltid*. Någon gång kan det väl reta litet äfven; men så var det icke nu.

Menniskorna kommo nu vågtals, tjogtals, skock-

tals. De pratade, de skrattade, de gratulerade till återvunnen helsa, till fästman och mycket annat. Eva hade redan hällt så mycket vatten i koppar, som alla de femtio systrarna i sitt kar, spelborden började rangeras, coterier att formeras; men ändå ingen Jarno, ingen Leonard! Bland de främmande i staden var en ung virtuos, som sjöng mästerligt, och hvaraf en hvar väntade sig mycket nöje. Han lät icke bedja sig, utan på Presidentskans första vink gick han till piano't, och, när han med den största skicklighet och liflighet exsequerade flera piecer utur Auber's Masaniello, trodde man sig i hast försatt till Neapel och der höra "dess folkmelodier spelas och sjungas af det phantasirika och phantastiska folket i dess eget pittoresqua land, med dess blomstrande scènerie, dess balsamiska luft, dess strålande månskensnätter, dess bländande solsken, dess vulcaner, ruiner, uselhet och förnedring".

Alla voro förtjusta, hänryckta. Thekla skulle troligen ha varit det mest; men hon hade nu blott tankar och ögon och sinnen för den stängda tambourdörren, som oupphörligt gäckade hennes väntan; lofvade, men höll aldrig. Den unga sångaren började en ny aria. Den ostörda tystnaden blef allt djupare och djupare, ju mer hvar och en blef uppmärksam. Men nu går dörren upp — sagta, utan ljud, så att få det märka. Men Thekla! Hvad

ser hon? Jo, Leonard, men så blek, så mager, och munnen, icke leende och skälmaktig som förr, utan allvarlig och sluten, och ögonen långsamt sväfvande från föremål till föremål, icke häftigt blott letande *ett*, såsom fordom!

— O, hvad jag kastat bort! — ljöd en röst i Theklas bröst, som dref blodet från kinderna och fyllde med tårar de strålande ögonen. Just *då* häftade Leonard en blick på sin första kärlek, och se, tårar i Theklas ögon! Det var en perldagg, som kunde gifva lif, äfven åt det, som varit dödt för länge sedan. Han kände inom sig en rörelse, som han knappt kunnat ana, och, om han just icke, som fordom, med lågande häftighet sade: "Hon *skall*, hon *måste* blifva min!" — så ljöd dock inom honom en röst, sagta och vemodig, som sade: Jag vill försöka att blifva hennes."

När sången var slutad, blef en allmän rörelse eller röra. Alla ville, som vanligt, redogöra för sin smak, och under denna villervalla såg blott Jarno, huru hans vän och hans patient helsade hvarandra. Men huru himmelsvidt olika med fordom! Leonard var lugn, Thekla darrade skenbarligen. Hon vågade icke se upp på honom. Den tanken, att han må hända var en annans trolofvade, sväfvade oupphörligt för henne. Hon var förintad. Icke en blick, icke en rörelse förrådde

den fordna öfvermodiga och allt kufvande, lefnadslustiga flickan. Hela hennes tillvarelse tycktes bero på en mild blick af *honom*, som så ofta tiggt en dylik af *henne*. O, hvad han skulle hafva älskat henne som sådan i fordna dagar! Nu såg han på henne med en viss ömhet, som Thekla tog för medömkan, och ett ögonblick höll den gamla stoltheten på att segra öfver den nya kärleken. Men kärleken tog öfverhand.

— Hon har blifvit så mild och god och sagtmodig — sade Leonard en gång i förbigående till Jarno.

— Ja, man har bevis, att en våldsam sjukdom, just en sådan, som denna hennes nervfeber, kan alldeles förbyta både kroppsconstitutionen och sinnestemperamentet — genmälte Jarno.

Man ville, att Thekla skulle spela, sjunga och, som vanligt, blifva lifvet och själen i den yngre delen af sällskapet; men hon ursäktade sig.

Äfven Eva och Adolf tycktes alldeles icke hafva någon hog att roa sällskapet, så roade sågo de ut af hvarandra.

Nu blef det den gyldene medelmåttans tour:

— "Nådigaste Fröken Stephanie! Bästa Fröken Stephanie! Söta Stephanie, gör oss det nöjet! Kära Stephanie, låt inte bedja dig! Det är icke tidens anda."

Man fattar väl, att den sista apostrophen var

af Frn Hofrättsrådinnan, mamma sjelf, de förra af sällskapet.

Shawlen lades bort, handskarne knippades utaf. Ett dussin ringar lades på högra sidan, ett dussin dito på vänstra sidan af piano't. Ljus placerades och omplacerades. Noter framletades. Knipp gjordes på alla hörn. Metronomen sattes i gång. Bladvändare betingades. Stolen utbyttes mot en högre eller lägre. Ändtligen slog Fröken Stephanie ned och fattade posto vid piano't. Tystnad och väntan rådde; men, Herre Gud, hvad litet lön man fick för den! Redan första anslaget till en ändlös sonate af *Kalkbrenner* var falskt och ojemnt. Passagerna gingo alldeles som en skramlig vagn i krakigt väglag: bra och fort på jemna ställen, men illa och långsamt på de qvistiga. Stod det ett *p.*, så var Fröken Stephanie så rädd derför, som hade det varit sjelfva Aftonbladets P., och spelade då så doucereust, att man hörde intet, alls intet. Stod det åter ett *f.*, så slamrade hon som en hel Janitscharmusik, och, stod det *ff.*, då hade *"der böse Feind sein Spiel"*, som Knigge säger, när två lärda damer komma tillsammans. Under den sorgliga Andanten eller Adagion jäspades allmänt, under den sista Allegron eller finalen pratades allmänt, och, när pinan nått sitt slut, då tackades allmänt och högljuddt, ty man kände sig just säll.

— Tack, söta Stephanie! — sade Thekla vänligt och upprigtigt till den omusikaliska och derföre egenkära flickan — Du har öfvat dig mycket i sommar; men Kalkbrenners sonate är bra svår och väl lång. Du borde exercera in mindre piecer, det är nästan roligare.

— Ja, ser du det! Det säger jag ju alltid — sade Hofrättsrådinnan, som *nödvändigt* skulle afhöra Theklas reflexioner om musiken.

— Tvärtom, söta mamma! — sade Stephanie — Mamma har ju sjelf oupphörligt manat och påmint mig om den välsignade sonaten af Kalkbrenner.

— Åh ja; — svarade modern litet förläget — men i societé bör man spela små piècer, korta piècer, det är angenämare, det är tidens anda. Eller hur', söta Thekla?

— Ja, lilla Tante! det är så localt — svarade Thekla mycket evasivt.

Imellertid persuaderades en af de andra unga damerna att spela; men hon hade inga noter, och bland Theklas stora väldiga förråd fanns *intet*, som passade. Hon skulle således spela ur minnet. Hon såg litet i taket, hon lade fingret betänksamt, först öfver ögonen, sedan öfver munnen, likasom letade hon i minnet bland en hel hop piècer; men resultatet blef dock just hvad man kunnat ana förut, nämligen den stackars utslitna, ängsliga,

pjunkiga *"Webers sista tanka"*, som den stora mästaren säkert aktat sig att *"tänka"*, om han vetat, huru den skulle blifva filad, än i galopp, än i skridt och än i haltande passgång och traf. Nu var det allt på en gång, ty den unga damen hade så *oändeligen mycket känsla*, att takten alltid fick sitta imellan derpå, och, som den olyckliga *"tankan"* tänktes om två gånger, om inte tre, så hade hon fritt fält att variera dess tempo.

— Sådan musik hörde jag väl aldrig här i huset — sade Leonard halfhögt till Thekla och Jarno. Den förra drog litet och skalkaktigt på munnen, och den sednare gapskrattade.

— Jo, jo! — anmärkte vår spefulla Doctor, äfven halfhögt — Hvart och ett har sin tid, säger ju Salomo; god musik har sin tid, och dålig sin. Köld och frånvaro sin tid, kärlek och återseende sin.

Och nu gick Doctorn sin väg, för att tacka och complimentera för *"tankan"*, och Leonard och Thekla stadnade ensamna qvar i fenstret.

— Har ni någonsin kostat en tanka på mig, Fröken Thekla, under hela denna sommar? — frågade Leonard efter en lång och besvärlig tystnad, och med en ton, som skulle han hafva tillagt: det har jag knappt varit värd.

— Troligen lika ofta, som Gref G. tänkt på mig —

svarade Thekla, småleende, och med något återvunnen fattning.

— Det har jag icke mycket gjort, det medgifver jag — sade Leonard i en af dessa medvetslösa natur-ögonblick, då en god varelse icke *kan* och icke *vill* ljuga; men nu — tillade han efter en liten tystnad — *nu* gör jag det så mycket mer.

Thekla betraktade honom med stora ögon. Detta besynnerliga språk var nytt för henne.

Thekla! — sade Leonard åter, efter någon tystnad — Kan ni förlåta mig?

— Hvad? — frågade flickan, darrande.

— Att jag varit — eder otrogen.

Thekla bleknade.

— Men det *vill* jag icke mer blifva — tillade han, likasom talande i sömn.

Thekla rodnade af den högsta, mest oväntade glädje.

— Får jag skrifva till er, Fröken Thekla? — frågade Leonard, när mängden började yra till souper, och han såg, att ett muntligt samtal icke kunde blifva längre.

Thekla sade väl icke *ja*, men derföre ingalunda *nej*.

Andra dagen gaf Adolf sin syster en förseglad rulle noter från Leonard, och imellan dessa blad låg följande:

"Thekla! Är det en villa, eller läser jag icke

"tillgifvenhet i eder blick? Dock, det är troligen "en villa, ty hela *qvinnan* är en villa. Hon lofvar, "hon lofvar; men hon håller icke. Icke så med "*mannen!* Om han *lofvar*, så är det, emedan han "ämnar *hålla*. Om jag lofvar er *trohet*, Thekla, så "ve öfver mig, om jag den bryter, och, vill Thekla "blifva min maka — så *lofvar* jag. Förlåt detta "korta, oändligt innefattande språk! Blomstersprås- "tiden är förbi för mig. Jag har mycket lidit. "Thekla är må hända den huldängel, som skall "läka mina sår. Vill ni det? Jag kan icke för- "må mig att ljuga för *den*, som jag en gång vill "kalla min maka; derföre fritt ut dermed: Jag "är icke mer den yra, vid edra fötter liggande, "halfgalna, heltförtjusta yngling som förr. Jag är "bättre! Och hvad jag *är* för er *nu*, det kan jag "*alltid* blifva. Det är en känsla inom mig *nu*, som "tiden icke just har så mycket med att göra. "Men *lek* blott icke med mig, det ber jag er, Thek- "la! Ett rent *ja* eller *nej* är allt, hvad jag fordrar. "Inga omsvep, inga kringgångar! Ni känner mig "tillräckligt, Thekla, och ni vet, hvad ni sjelf vill. "Var nu olik alla af edert bedrägliga kön, bry er "icke om alla de der små krokar och vinklar! Icke "för *första*, men för *aldra sista* gången: Vill Thek- "la blifva min? —"

Svar, inlagdt i en bok, öfverlemnad af Adolf:

"*Ja*, i lif, i död, i lust, i nöd!"

Leonard blef nästan försagd. Han hade velat *ila* genom lifvet, och i hans uppmaning till Thekla att svara bestämdt låg lika mycket en önskan att få sitt öde *genast* afgjordt, som en egentlig förhoppning att få den sköna flickan. Men *nu*, när hon för evigt var hans, nu svor han henne ock en evig trohet och tillgifvenhet.

— Jarno, — sade han, när han, några timmar sedan han fått Theklas svar, råkade honom — se der, läs! *Hon* lockar mig då åtminstone icke in i ett Eden, för att sedan stöta mig ut i en öken. Lefve min *första* kärlek!

— Ja! Må den lefva, åter uppspira i höjden, bära sköna blommor och härlig frukt! — sade Jarno, upprörd, och tryckte vännen till sitt bröst.

Cap. 8.

JUBELDAGAR.

Himmelhoch jauchzend,
Zum Tode betrübt,
Glücklich allein
Ist die Seele, die liebt.

Goethe.

Nu blef det glada dagar hos Presidentens! Tvänne unga, nyförlofvade par! Presidenten hade alltid varit en passiv åskådare af Leonards tycke för hans dotter, emedan han på intet sätt ville lägga band på hennes smak; men kanske fanns det *ingen*, till hvilken han heldre skänkt henne, än till denna unga man, hvars alla företräden och förtjenster Presidentens ljusa blickar snart upptäckte. Dessutom hade han känt honom sedan de spädaste gossåren, stått i slägt- och vänskapsförbindelser med hans föräldrar och visste ingenting, som brast honom, mera än en särdeles stor förmögenhet, och det hade Thekla nästan sjelf att vänta, hvilken, sammanlagd med Leonards, blef ganska betydlig. Presidenten ansåg dessutom lyckan icke ligga i några guldtunnor mera eller mindre, och äfven i denna öfvertygelse låg något, som vida höjde honom öfver mängden så väl af hans samtida som jemnåriga. Presidentskan hade alltid

önskat, att Thekla skulle blifva Grefvinnan G.; således mötte saken icke minsta motstånd. Den goda Eva var nästan lika glad öfver Theklas lycka, som öfver sin egen, och Adolf höll verkligen nästan mer utaf Leonard än sin sköna syster. Han emottogs således med öppna armar af hela familjen, och hela staden jubilerade. Det var, som hade hvar och en känt en verklig skadeglädje öfver att icke den *okända*, den främmande, den hemlighetsfulla, den besynnerliga, men sköna och älskvärda enkan, som *några* till och med hedrade med binamnet: *Aventurière*, skulle uppmeta stadens och hela ortens älskling, den allmänt omtyckta, unga Leonard G.

Och *han!* Hurudan var han sjelf? Jo, god, mild, allvarlig, nöjd med sitt öde, men aldrig mer glad och yr som fordomdags.

Och Thekla! Hon var nu å nyo vorden en annan varelse. Rosor och liljor blomstrade åter på hennes sköna anlete. En soldager hade spridt sig öfver alla hennes drag. Hon var outsägligen lycklig, och med hennes lycka återkom äfven hela hennes liflighet, hela hennes enthusiasm för allt skönt, allt stort, allt ädelt. Hon var den fullkomligaste motsats af Eva, i deras temligen lika nuvarande förhållanden. Dessa stilla, ljufva, små bestyr, som en tillkommande brud så blygt, men så gerna åtager sig, om *dem* bekymrade sig icke

Thekla ett enda ögonblick. Hon bara sjöng, hoppade och skrattade, hvar gång söta mamma talade om hemgift och utstyrsel.

— "Ja, det der får mamma sköta, som hon vill!" — det blef hennes enda svar på alla frågor i den vägen. Eva var uppe före solen om morgnarna. Thekla åter låg stilla i sin säng, men sof visserligen icke, utan sjöng då improvisatoriska berättelser om all Evas flit, så muntert, så qvickt och med så många små fina saltkorn, att de båda unga flickorna ofta kiknade af skratt, och att till och med Evas idoghet som oftast icke fick någon fart genom Theklas många upptåg. Förmiddagarne i Mars och April, påstod hon, voro just de rätta och bästa för att måla i olja, och det gjorde hon äfven med mycken ifver. Hon fulländade nu en copia af *Johannes i öknen* af Salvator Rosa, der det sköna landskapet täflar med de härliga figurerna, samt började sedan en stor familjetafla, der hennes fader, moder, Leonard, Eva, Adolf och hon sjelf voro föreställda i en huslig krets, högst väl och naivt grouperade: Vid ett litet bord sitter Presidentskan med sin älskade knytning. Vid samma bord sitter Presidenten, vårdslöst lutad mot handen, med en mängd tidningar framför sig, af hvilka han tyckes vara mycket sysselsatt. På sidan om honom sitter Leonard, äfven med en tidning i handen, men sneglar litet skälmskt

åt sidan på Thekla, som, på tå bakom hans stol, just är färdig att sätta båda händerna för hans ögon. På andra sidan om föräldrarne synes Eva, som visar Adolf sitt vackra broderi, i hvilket Adolf väl tager, men utan att se på, ty hans blick hvilar oupphörligt på den älskade. Detta arbete roade Thekla oändligen och var det enda, som kunde ersätta henne stunderna af Leonards frånvaro. Men, kom han, då kastade hon palette och penslar, ja, sjelfva staffletten visste icke ibland, om han skulle stå eller falla, så litet brydde hon sig då om alltsammans. Hennes frågor och svar till Leonard voro som oftast poetiserade och framsjungna. Hennes röst var klarare, böjligare och med mera känsla än någonsin, och alla aftnar, innan hon lade sig, och medan Eva gick och sysslade och pysslade med diverse, utgjöt Thekla sitt fulla, öfversjudande hjerta i långa skriftliga stancer till den högt älskade, som han dels fick, som hon dels gömde, när hon sjelf och hennes sköna, rena finkänsla sade henne, att de voro för ömma, för varma, för glödande. Visst uppsteg hos henne någon gång en dunkel aning om, att hennes varma, söderländska, brännande kärlek icke var fullt ut besvarad med samma temperatur; men hennes rika phantasi ersatte bristerna, och Leonard var nu för henne samma afgud, som dikten, sången, konsten förut varit. Af vanlig kärleks-ny-

fikenhet, gjorde hon, i början af deras förlofning, några frågor till Leonard om den förgångna sommaren och hans medgifna otro; men, när han allvarligt bad henne att aldrig mer röra denna sträng, så blef det dervid, och detta sist förflutna halfva år klipptes alldeles ur tidens bok och hoppades *alltid* öfver, när man talade om förra dagar.

"Här är mig godt att vara!" — Dessa ord upprepar legendens antecknare med verklig mening. Han dröjer gerna i detta glada Presidentshuset, ty aldrig var der trefligare och fröjdefullare än nu. Hvart man sig vände, glada, nöjda anleten. De tvänne trolofvade paren och de nöjda, lyckliga föräldrarne utgjöto öfver gäster och tjenare sin förnöjsamhets solglans. Öfver allt skrattades och sjöngs. I hvar vinkel talades om bröllopp och fester; med ett ord: det var en *"tems de fête et de verdure"* i hela detta hus, som gör, att man så ogerna vänder derifrån för att inträda i ett *annat*, öfver hvilket ett svart sorgflor tycktes vara draget.

Cap. 9.

LINDA OCH MARTINA.

Je me vante de deviner les caractères dissimulés; mais, quand une ame franche ne veut pas laisser connaitre un secret, sa reserve simple et naturelle deconcerte les efforts de l'esprit le plus observateur.

M:me de Staël.

— Söta mamma Linda! — sade Martina bedjande — Hvarföre skola vi dröja längre här ute på Alviken? Här är ju så tomt, dödt och ängsligt. Mamma blir sjuk. Mamma ser redan sjuk ut; blek och mager, som i höstas ett år sedan. Mamma behöfver leka med Alfred. Tänk, hvad sorgligt det skall vara för honom att komma och gå till scholan, utan att dessimellan få se mamma och mig! Och våra andra vänner! Dem se vi ju aldrig här, vår goda Doctor, Hofrättsrådinnan och hennes barn, och — och — Gref Leonard G.

Linda for tillsamman, men teg.

— Dessutom, — fortfor Martina — dessutom, mamma lilla! vi höra ju till stadsförsamlingen, och barnen skola nu snart börja läsa. Mamma har ju lofvat sin lilla Martina att få vara med, fast jag ännu icke alldeles fyllt mina fjorton år. Men ack, jag är ju så *färdig!* Jag älskar ju min Gud så

mycket, så upprigtigt, och mamma har ju, allt sedan jag kunde tänka, inplantat hans heliga och gudomliga lära i mitt hjerta. Hvad gör då *ett år* mer eller mindre? Visst är jag barnslig, det medgifver jag gerna; men icke så mycket, som det ser ut. Mycket gör jag ibland, på det de icke skola säga, att jag är lillegammal, och mången gång tycker jag mig vara rätt så klok som Stephanie till exempel, fast hon är så många år äldre än jag. Söta mamma! få vi icke resa in till staden? Jag längtar dit, mer än jag kan tala om. Jag kan icke tänka mig något härligare, än att få gå och *läsa*, dessa vackra stundande vårdagar, för den goda, milda, kärleksfulla Pastor W. Och sedan att åter få se våra älskade vänner!

— Nå väl, — sade Linda — ske din villja! Måtte det blifva till ditt gagn åtminstone, om icke till din glädje!

— Till båda delarna, till båda delarna! — sade Martina och kysste med glad förtjusning moderns händer.

Några dagar derefter sutto Linda och Martina en förmiddag tysta vid sitt arbete i sin lilla våning i staden. Barnens nattvardsläsning skulle först börja den följande veckan, och, utom ett besök derför till Pastorn, hade hvarken Linda eller hennes dotter varit ute i staden ännu. Men

nu trippar och knarrar det i trappan, nu skrapar och hviskar det i matsalen, och, inan Linda och Martina hinna tänka, stå Hofrättsrådinnan, hennes döttrar och bonne-amie i Lebensgrösse för dem.

— God morgon, lilla, söta, goda Fru M.! — började Hofrättsrådinnan — Jag såg edra gardiner vara uppe. Jag råkade er jungfru på gatan och hörde med mycken glädje, att ni kommit åter till oss. Men hvartill denna lilla échappade åt landet midt i muntra vintern? Det kunde jag väl tro icke skulle vara så länge. Vår stad är nu så lustre! Den har icke på många år varit sådan. De många förlofningarne bidraga väl mest dertill. Jag kommer just nu från Presidentens, der jag varit för att se den charmanta familjetaflan, som är under arbete. Den är för söt, för charmant! Vår gemensamma bekanta, fästmannen i huset, Gref Leonard G., han sitter der så lik sig, så skälmaktig, kär, yr och glad som en spelman, just sådan som han är nu för tiden. Och hans fästmö, Fröken Thekla! Hon är för söt, ehuru fästmannen påstår, att hon är den enda figuren, som icke blifvit embellerad. Det är för skada, att ni icke umgås hos Presidentens, lilla, söta Fru M.! Om jag bara visste, huru jag skulle kunna skaffa er det nöjet att se denna charmanta tafla! Kanske genom Gref Leonard? Den

skall visst exponeras på målarakademiens exposition. Den är charmant.

Nu drog hon andan.

Än Linda då? Jo, äfven hon andades, ty man kan ju icke *lefva*, utan att andas, och *död*, det var hon icke, det kände hon nog, fast hjertat kämpade med döden.

Och Martina? Hon fattade inte rätt det hela af alltsammans. Det var för mycket och för nytt. Dessutom var hennes kärlek till Leonard en outbildad känsla, som ännu låg i knopp, nästan otillgänglig för alla yttre stötar. Den *kändes*; men den var aldrig uttänkt. Om Leonard var en annans trolofvade eller icke, det verkade icke så mycket, som man skulle kunna tro, på detta barna-hjerta, ty hon hade aldrig tänkt sig honom annat än som en vän, för hvilken hon velat gå i döden, som *den*, hvilken hon såg på och afhörde heldre än någon annan, hvars minsta vink var en lag, mot hvilken hon aldrig kunnat bryta; men som något annat hade *barnet* ännu aldrig tänkt sig honom.

Men Linda!

Det första, som litet lyfte den blytyngd, hvilken lagt sig öfver hennes sinne och hjerta, var Hofrättsrådinnans ändtliga aftroppande. Hon drog då först efter andan. Den kom väl icke upp mer än till en fjerdedel; men det var ändå en lättnad.

Med ett rent samvete är ensamheten det önskligaste för en bitter, tärande sorg. Se så! Nu voro de då förrunna, alla dessa drömmar om lycka i framtiden, om *lön* för skyhöga uppoffringar. De voro nu ramlade, alla dessa hoppets tempelgårdar. Det fanns nu intet qvar af *allt*, hvad som *varit*, som *kunnat blifva*, mer än outplånliga minnen och en sorg utan gräns och en saknad utan like. Det var *slut*. Och, när detta ord säges om *all* den glädje, *alla* de förhoppningar, man för ett helt, långt lif skapat sig, då är det ett hårt ord, hvars make icke finnes.

Men tro icke, att Linda dukade under för sin smärta! Nej, hon kom, hon gick, hon uppfyllde sina värf. Icke en gång Martina kunde märka, att hjertat var brustet, och Lindas sol nedgången.

— Skall han då gifta sig med den sköna fröken Thekla, som jag sett ibland igenom fenstret? Skall han det, mamma? — frågade Martina, något blekare än vanligt, om aftonen af den dag, då Hofrättsrådinnans visite timat.

— Ja väl, mitt barn, och vi skola bedja Gud för hans lycka!

— Ja, det vill jag! — sade Martina med vida mera häftighet, än man någonsin hos henne såg. Hon sprang upp, kastade sig på knä framför Linda, lutade sitt hufvud mot henne och sade, likasom i en sorts inspiration:

— Herre, se ned till honom! Herre, beskydda honom! Herre, ingjut i honom din anda, att han må blifva *tacksam*, om han är lycklig, och *tålmodig*, om han skulle lida! Herre, tag gerna *vår* lycka och gif den till honom, ty han förtjenar *allt!*

Dessa ord ingjöto en mild, lindrande känsla äfven i Lindas krossade bröst, och en tanke slog henne med blixtens hastighet, *den*, att hon sjelf äfven, såsom Leonards maka, kunde känt afgrundsqval, kanske tusen gånger bittrare än nu, hvar gång hon sett Martina, och hon tackade Gud, att det icke så var, ty det hade dock varit ett *samvetsqval*, och icke *ett enda* sådant gnagde nu Lindas hjerta. Men en föresats tog hon:

— Jarno måste icke misstyda mig hädanefter. — tänkte hon — Om icke *hela* sanningen skall uppenbaras för honom, så måste dock en del deraf icke döljas. Dessutom, hvarföre skulle jag tiga längre? Förhoppningar för framtiden, der Leonard kunde ega rum, finnas nu icke mer, och troligen har jag misstydt den ädle Jarnos tillgifvenhet för Martina. Den är visst stor, men fullkomligt oegennyttig, tror jag dock. Han skall således icke känna smärta för egen del af mitt förtroende.

Ännu samma afton skref hon till Jarno följande.

"Min ädle vän! Den mur, som skymde mina "till utseendet oförklarliga handlingar, har nu till

"en del ramlat. Det skulle vara en fröjd för ett "lidande hjerta, att få öppna det för en vän och "något få skingra det mörka töcken, i hvilket jag "länge nog stått för *den*, hvars aktning och till- "gifvenhet jag framför hela den öfriga verldens "dock mest sätter värde på. Jag är säker, att den "ädle Jarno icke dröjer länge att besöka sin vä- "ninna efter denna uppmaning."

Det gjorde icke heller Jarno. Med en innerlig glädjekänsla erfor han, att Linda återkommit till staden, ty hans förtrytelse för Leonards skull hade verkligen varit så stor, att han ingen gång besökt enslingarne på Alviken, ehuru detta för honom var en verklig uppoffring, ty intet fruntimmer egde dock för honom samma umgängesvärde, som Linda, och i Martina kände han en magnet, som för hvar dag blef allt starkare och starkare.

Med en viss otålighet, som till och med genombröt hans antagna köld mot Linda, kom han upp till henne en afton. Martina var icke tillstädes, och Linda hade yttersta möda att vid Jarnos åsyn qväfva den rörelse, som väcktes genom minnet af den för evigt förlorade. Hon hade sett dem så ofta tillsamman. De voro lika som tvänne delar af ett helt. Och nu var detta *hela* dock så itubrutet *för henne*, ty, lika tydligt som hon nu såg Jarno för sig, lika omöjligt hade det varit, att *han*,

som alltid fordom kom på samma gång, att han nu skulle kunna framstå för Lindas blick.

— Huru mår ni, Fru M.? Ni har låtit kalla mig; men jag var på landet, när edert bud kom — sade Jarno med låtsad liknöjdhet.

— Jag mår lekamligen så väl, man kan må, när man är misskänd af sina enda vänner.

— Hvem säger det? — frågade Jarno med så mycken köld, han kunde skaffa tillhopa.

— Det säger *jag!* — genmälte Linda — *Jag* är det! Jag bör vara det. I edert ställe skulle jag döma alldeles på samma sätt, och detta har varit den tyngsta rågan på min outsägliga smärta.

Tårar runno sagta utför de bleka kinderna; men, utan att annars förändra röst eller hållning, fortfor hon:

— Leonard har knutit band, och kanske just dem, som ändå på det hela passade honom bäst. Tro icke, att mina tårar äro någon klagan deröfver! Nej, jag ödmjukar mig för ödets villja. Jag älskar honom må hända starkare och lifligare än någonsin; men, som han alltid varit mot mig lik en ängel, önskar jag honom af upprigtigt hjerta all den lycka, han förtjenar, all den tro på qvinnovärde, som jag, till min eviga sorg, kos honom till en stor del utplånade.

— Men, Linda, Linda! — sade Jarno med hela ungdomens och förebråelsens häftighet — hvar-

före, hvarföre handlade ni så? *Nu* är det ohjelpligt; men, om ni någonsin fordrar ett mildt minne af er förlorade vän, om ni någonsin satte värde på min tillgifvenhet, så lös denna gåta på något tillfredsställande sätt, eller blott på *något* sätt åtminstone, ty tillfredsställande kan det dock aldrig blifva, hurudant det ock må vara.

— Nå väl, — sade Linda — ut ur mitt bröst, du blytunga börda, du förfärliga hemlighet, som, o, jag ryser att säga det, som må hända blott var en osalig dröm, en mörk skuggbild utan verklighe!

Jarno lyssnade med yttersta otålighet och uppmärksamhet.

— Vet då, — fortfor Linda, blek som en hamn och under oupphörligt framträngande, medvetslösa tårar — vet då, att jag afsade mig Leonard, mitt hjertas enda, enda kärlek, mitt lifs förtjusning, emedan jag trodde mig ha upptäckt, att han väckt en liflig, farlig känsla hos — — min arma Martina.

Jarno sprang häftigt upp, slog handen våldsamt mot pannan och gick med brådstörtade steg flera gånger öfver golfvet, utan att se upp. Slutligen stadnade han hastigt framför Linda och utropade i en känsla, som var nära nog förtviflan:

— Himmel och helvete! Hvarföre har ni icke talat förr?

— Jag *kunde* det icke!

— Och hvarföre?

— Det var mig omöjligt. — svarade Linda, förkrossad af egen smärta och den annars så lugna vännens sinnesrörelse — Jag hade förr gjort hvad som helst, än bekänt det för Leonard.

— Arma, beklagansvärda qvinna! — sade Jarno lugnare, men med det yttersta deltagande — Jag ärar nu edra motiver, jag vördar er tystnad, och jag delar er oändliga smärta, ty gränslös måste den vara, det känner jag. Och en tröst nekas er ändå, olyckliga Linda! Jag vågar icke gifva er hopp att kunna ställa er i den *rätta* dagern för honom, som *var*, som må hända *är* er tillgifven ännu. Hans stackars lycka kunde deraf kanske instörta för evigt, och han förtjenar all den ersättning, ödet kan unna honom.

— Nej, det var aldrig heller min mening. — sade Linda, smältande i dessa tårar, som det första deltagandet af en vän i oerhörd sorg alltid väcker — Jag ville blott stå i rätt dager för *er*, min ädla vän. *Det* vore redan en stor, mägtig tröst, som, sammanlagd med mitt rena samvete, skall lära mig att fördraga den tunga börda, ödet lade öfver mig.

— Och Martina? Hvad säger hon? — frågade Jarno med någon brytning i rösten.

— Intet! Det är ett *barn*, en *ängel*. Hon älskade Leonard som ett högre väsende. Hon gör det

må hända ännu; men jag tror icke, att hon vid denna kärlek fäster några jordiska tankar, och att den snart nog doftar bort med barndomsåren. Helt annorlunda *kunde* det dock hafva blifvit, om hon dagligen och stundligen uppvuxit och utbildats i hans närhet. Jag *tror* det åtminstone och nu nästan *vill* tro det, — att icke allt för mycket ångra den oerhörda lycka, som jag kastade ifrån mig.

— Beundransvärda qvinna, — sade Jarno, — jag faller i stoftet för er! Ett barn kan af en moder icke fordra mera, och en moder kan icke gifva mera. Förlåt mig, Linda! — sade han vekt, tryckande ömt hennes händer till sina läppar och sitt hjerta — Förlåt allt det onda, jag trodde er om, allt det onda, jag för er bidragit till, ty jag måste säga er, i fall uti dessa ord kunde finnas en droppe balsam för edert lidande hjerta: Leonards nya band äro lika mycket *mitt* verk som hans egen villjas. Han älskar Thekla; men han tillbad Linda.

— Ack, må han älska henne och blifva lycklig! — sade Linda med hopknäppta händer — Jag vore bra usel, om jag icke morgon och afton skulle bedja för honom, att han i en ny, varm kärlek må dränka alla minnen af en, som var.

— Det gör han må hända i framtiden; — svarade Jarno — men icke har han hunnit dit ännu.

Och nu, farväl, Linda! *Vår* vänskap är hädanefter för hela lifvet. Ni måtte företaga hvad som helst, i mig skall ni aldrig mer finna en oblid domare. Jag tror, att jag mot min egen öfvertygelse vore i stånd att gifva er rätt efter denna dag. Och *en sådan* qvinna skulle Leonard gå miste om! Men, jag medgifver det, ödet ville så. Frid och försoning, dyraste Linda! Dessa ögonblick hafva verkat för häftigt på mig. Jag måste vara ensam, för att rätt kunna reda alla mina tankar. Lef väl! Får jag komma till er, så ofta jag vill, så blir det hvar dag hädanefter. Farväl, du höga, sköna själ! Finner du icke lugn och tillfredsställelse inom dig af uppfyllda pligter och försakad jordisk fröjd, så finner det aldrig någon på denna jorden.

Och han skyndade bort.

Cap. 10.

TIDENS OCH FÖRNUFTETS MAGT.

Men det ligger något undransvärdt stärkande i ett godt samvete, och den, som med stolthet kan vända sina blickar till det förflutna, lär sig snart att med hopp blicka fram åt det tillkommande.

Bulwer.

En dryck för en törstande, ett bröd för en hungrande, ett stöd för en dignande, och en vacker recension för en stackars författare, se der något, som liknar den verkan, Jarnos ord gjorde på Linda! De gjorde henne godt för ögonblicket, utan att dock egentligen inverka på det hela af hennas oändliga smärta, och så är det ju äfven med *drycken*, *brödet*, *stödet*, ja, äfvenledes med recensionen: de smaka bra; men, får man icke mera af de tre förra sorterna, och känner man icke en inre röst, som motsäger hårda, oblida tillmälen, och som skrifver under, när man blir strängt, men rättvist bedömd, då är alltsamman bara palliativ och till ringa nytta.

— Det är ett stort, stort fel att någonsin komma ihog, att, hvad man låter rinna ur pennan, skall läsas, bedömas, ransakas, kalfatras. Det gjorde jag aldrig fordom; men nu står stundom (mycket

sällan likväl) hela detta hårdnackade läsande publicum för min inbildnings blick, och deras tusende ögon falla som Vesuvii eldstenar ner på mig, och deras tadel som dess lava och deras beröm som — dess rök. Då gör jag alltid just som *nu*, kastar pennan åt höger och manuscriptet åt venster, dansar om med mina vänner och förtror icke, hvarken dem eller mina ovänner, på flera dagar, huru det gick med Linda och Jarno och lilla Martina och alla de andra, samt tager icke förr till pennan, än jag totalt glömt både *rök*, *eldstenar*, *lava* och upphofvet dertill.

I stilla sorg och otillgänglig för hela det yttre lifvet, utom hvad som deraf rörde hennes barn, framlefde Linda sina dagar. Martina tycktes endast lefva i sin nya, heliga sysselsättning. Om det någonsin fanns en varelse, helt och hållet införlifvad med Gud, samt med tankar och sinnen endast för honom och hans storhet, så var det nu Martina. Linda gladdes innerligen åt denna flickans sinnesstämning och äfven åt den goda pastorns försäkran, att det änglabarnet ofta var en uppbyggelse både för honom och de andra barnen, af hvilka hon gemenligen kallades *Maria*; ty en liten gosse hade en gång under förhöret, hvilket sällan skedde med ordagrannt upprepande ur

katechesen, utan samtalsvis, han hade en gång sagt, att Guds ängel kom in till en skön, god och from Judisk jungfru, just en sådan som Martina M. der borta, och sedan kallades hon nästan alltid af sina kamrater Maria.

Hon blygdes väl litet för den vackra anledningen till detta heliga namn, men tog dock upp det med en viss inre förnöjelse.

Efter man nu talar om Martina, så vore icke ur vägen berätta, huru hon en dag hemkom till Mamma Linda och då med lugn glädje talade om, huru hon på hemvägen från kyrkan mött Gref Leonard och hans sköna fästmö, huru den sednare sagt: "Ser du, Leonard, det der milda människansanletet! Ack, om den flickan ville sitta för "mig, ty jag vill i en tafla hafva en ängel, som "sväfvar för mina tankar." Då hade Leonard sett upp och blifvit så röd, så röd — sade Martina — och gått emot henne, tagit hennes små händer, tryckt dem mot sitt hjerta och frågat, huru Alfred mår, och hvarföre han aldrig helsar på honom nu mer. Men, då Leonard, på Fröken Theklas fråga, sagt Martinas namn, fortsatte fröken sin gång, och Gref Leonard tog hastigt afsked af Martina och sprang fatt sin sköna fästmö.

O, Linda, Linda! Ditt arma hjerta! Det fick för hvar dag nya stygn! De få bekanta, hon egde, utom Jarno, gjorde sig ett grymt nöje af a-

så detailerad som möjligt beskrifva Leonards lycka och hans tusende små kära omsorger för sin tillkommande brud. Linda önskade af själ och hjerta hans lycka; men hon älskade icke målningen deraf. Och ingen må fördöma Linda.

— Jag har aldrig sett någon så kär. — sade Hofrättsrådinnan — Han hvarken hör eller ser, utan blickar ofta hela långa stunder rakt upp i taket. Vet ni, min lilla, söta fru M., han är sig icke det minsta lik nu för tiden! Han är, som vore han förklarad. Kärleken har tämjt yran och sjelfsvåldet. Han går som en drömmande, af bara förtjusning etc. etc.

Linda unnade honom *allt*, bad Gud derom; men, ack! hon var ju äfven menniska, och med så lifliga känslor, att ingen må kasta sten på henne, om man medgifver, att det fanns ögonblick, då hon tändes af den grymmaste, den obarmhertigaste svartsjuka. Hon föraktade dessa ögonblick, hon föraktade sjelfva sin egen känsla. Hon bekämpade den och vann alltid seger. Men ack, svartsjukan är en *hydra*, och, huru många hufvuden man än afhugger, finnas dock alltid några qvar.

En dag kom Alfred in, ursinnig af glädje och med ett litet gevär, ovanligt vackert och väl gjordt, i handen.

— Mamma, mamma! Se, mamma Linda! Se, Martina! Det har jag fått af den goda Gref Leonard!

Vi voro ute och exercerade, vi alla scholgossar, och då kom han till oss, tog mig i famn och lyfte mig högt upp, såsom han alltid förr gjorde; sedan frågade han mig, hvarföre jag icke hade ett gevär, likasom några af de andra, utan bara en påk, bad mig följa med sig hem och gaf mig detta. Han är ändå kronan för dem alla, här i staden! Eller hur' mamma, eller hur' Martina?

Men, utan att afvakta svar, ilade han ut igen, troligen för att uppleta sina kamrater och visa dem sin lycka. Jarno kom och gick nu dagligen hos Linda och började å nyo sin curs med Martina, hvilken för hvar dag med allt mera och mera tillgifvenhet och ömhet fäste sig vid sin outtröttliga och älskvärda lärare. Men han och Linda talade, likasom af öfverenskommelse, aldrig om Leonard. Jarno kunde icke *tala* om honom, och Linda kunde icke *höra*. De tego; men ack, hvad deras hjertan ofta möttes, sysselsatta med samma föremål!

Ännu hade slumpen besparat Linda den förfärliga åsynen af den oändligt älskade och för evigt förlorade. Men äfven detta prof måste hon utstå.

Jarno hade en längre tid sökt förmå Linda att lemna sin ensamhet och att bland verlden och menniskorna något utspäda sina qval. Han fruktade, att denna tysta och af ensamheten upp-

hörligt närda smärta slutligen skulle undergräfva hennes starka helsa, och han bevisade henne dessutom, att för Martinas skull det började blifva nödvändigt att någon gång visa sig i verlden. Men Linda hade en oöfvervinnerlig afsky för att återse Leonard. Det lilla lugn, hon tycktes hafva tillkämpat sig, fruktade hon skulle då försvinna på en gång. Hon visade sig aldrig ute, hon vågade knappt gå till fenstret, hon hade en beständig oro, en oupphörlig räddhoga, att hennes blick någon gång skulle råka *honom*, som hon visste vara så nära och ändå så himmelsvidt skiljd från sig. Hvad henne sjelf beträffade, lefde hon helt och hållet i sina minnen. Aldrig runno hennes tårar hetare, än då hon af småsaker påmindes om den glada, förflutna tiden, då de, lyckliga och glada, voro allt för hvarandra, och då alla små och stora interessen voro enahanda och likstämda. Den verkliga kärleken har en stor njutning af att *gifva* och *få* af hvarandra. Linda hade en mängd småsaker, som hon fått af Leonard, och dessa kunde hon aldrig med köld och liknöjdhet betrakta. De hade för henne en helt annan verkan än allt annat. Hon gömde dem alla på ett ställe och gjorde sig endast då och då en sorts fest med att betrakta dem och föra dem till sina läppar tusende gånger. En temligen lik profil af Leonard, en lock af hans hår, en svart halsduk,

som han sjelf nyttjat, men som han en kall afton knöt om Lindas hals, voro de käraste af dessa reliquer. En ring, som Leonard gifvit henne, bar hon alltid. Med ett ord, hon hade väl afsagt sig sin kärlek; men i botten af hjertat närde hon den dock. Detta märkte den klarseende Jarno, huru *väl* hon än trodde sig dölja det, och hans erfarenhet försäkrade honom, att endast förströelser samt ombyte af lefnadssätt och sysselsättningar skulle kunna gifva Lindas nedslagna sinne en annan rigtning.

— Var stolt och djerf, Linda! — sade han en gång — Ni har ett medvetande, som bör ingifva er mod. Trotsa faran! Utsätt er med flit en gång derför, eller låt åtminstone slumpen och ödet styra! Någon gång måste ni likväl återse honom, det kan aldrig hindras. Gör det då så godt i dag som i morgon! — och Jarno föll nu in i sitt favoritelement, philosophien, hvarmed han bevisade, att tingen endast äro sådana, som vi se dem, olika för hvar individ, och att en hvar kan skapa sig en egen verld, och att, om man bara kan komma derhän att kufva känslan, så blir man sedan fri och myndig att endast kunna följa förnuftets och vishetens röst etc. etc.

Linda afhörde honom gerna och uppmärksamt, förlorade intet ord, utan uppfattade dem alla, men bevisade sedan å sin sida, att, om för *max-*

nen en hög grad af ren philosophi är nödvändig, så har *qvinnan* alldeles nog af religionen, ty i den kan hon finna all den tröst, hon vill, endast hon söker, endast hon rätt insuger och förenar sig med dess verkliga anda.

— Och denna tröst blir icke på känslornas bekostnad. — tillade hon — Religionen är tvärt om dess amma, och ve öfver den arma qvinna, som skall söka tröst någonstädes, der känslan måste bannlysas och qväfvas!

Hvar och en blef väl vid sin tro; men dessa samtal hade dock den verkan, att Linda började erkänna, det hon icke gjorde alldeles rätt i detta verldens undflyende, att ett *ondt* deraf kunde uppstå, och att det i alla fall icke kunde vara evigt. Förtal och menniskors *undran* började hon äfven tänka på och taga i öfvervägande, icke just så särdeles mycket för sin egen skull, men för barnens, hvilkas enda egentliga pelare hon dock var. Hon började således med fromt sinne och höjdt hufvud vandra till kyrkan. Hon gjorde ett par besök hos Hofrättsrådinnan. Hon darrade väl ibland och kände denna fruktans och ovisshetens oro, som ofta är värre än sjelfva saken; men, när hon var hemkommen, kände hon sig litet nöjdare, om intet annat, så just åt den känslan, att nu åter vara hemma och i ro samt ensam med sig sjelf och sina minnen.

En temligen god theatertroupe hade redan gifvit sina representationer; men Linda hade envist afslagit alla Jarnos försök att locka henne dit. Nu kom han dock en morgon och berättade, huru theaterdirecteuren annoncerat en god och moralisk pièce för aftonen, och hvars hela inkomst skulle tillfalla de nödlidande i Norrland.

— Detta var till ett så vackert ändamål, — sade Jarno — att ingen kan undandraga sig, och *här*, — tillade han — här äro nu billeter till en loge på första raden.

Martina rodnade af glädje och längtan. Alfred hoppade med stormande förtjusning, och småleende måste Linda slutligen gifva efter för de sinas villja och önskan.

— Det var nu ganska snällt och förståndigt, — sade Jarno glad — och i afton kommer jag, en af mina vänner samt en annan bekant och hemtar Fru M. och hennes barn. På det sättet äro vi sex i logen, som det skall vara.

Och nu gick Jarno, som hade ondt om tiden, likasom alla omtyckta och eftersökta praktiserande läkare.

Linda kände väl en oro, men mindre än man skulle kunnat tro. Jarnos philosophi hade åtminstone verkat så mycket, att Linda kände en viss sjelfständighet, ett visst uteblifvande af denna o-

emotståndliga skygghet att visa sig så ensam, så utan mannens stöd inför verlden.

— När Gud beröfvat mig ett sådant stöd och nekat mig ett annat, — sade hon till sig sjelf — så är det väl hans villja, att jag skall stödja mig sjelf, börja förlita mig på mig sjelf och underkasta mig frimodigt verldens skarpa blickar.

Och, att dessa blickar voro skarpa och genomträngande, det märkte Linda vid minsta steg, hon gjorde ut bland menniskorna. Men hon missförstod dessa blickar. Så litet egenkär, som hon var, och så litet van att smickras för yttre behag, kunde hon knappt fatta, att alla de blickar, som så nyfiket och oafvändt tycktes rigtade på henne, för det mesta voro en gärd åt hennes mer än vanliga skönhet, hvilken af den enkla, svarta drägten, som hon alltjemnt bibehållit, ännu mer upphöjdes.

Klockan var sex. Barnen voro klädda och färdiga, och Linda stod der så skön med den stora svarta slöjan öfver de milda, intagande dragen, väntande med någon hjertklappning på Jarno.

Cap. 11.

SPECTAKLET.

— *Comment faut il être pour vous plaire?*
— *Il faut être homme.*
— *Et moi (dit le philosophe) qu'est que je suis donc?*
— *Un homme à le casque en tête, l'epée au poing et des éperons d'or aux talons.*

Victor Hugo (Nôtre Dame).

Barnen voro utom sig af glädje, väntan och otålighet. För flera år tillbaka, under deras älskade faders lefnad, hade de sett ett par theaterrepresentationer och hade deraf behållit samma minne som af en verklig förtrollning. Men hvem kan måla deras sorg, när icke Jarno, utan endast hans omtalade vän, Häradshöfding Q., en ung hygglig karl, som Jarno satte stort värde på, och som Linda kände något litet, kommer och gifver dem den ledsamma underrättelsen, att deras efterlängtade vän icke kunde komma, ty han hade fått ett högst angeläget sjukbud från landet just i detta ögonblick, och att han med verkligt stor saknad nödgades afsäga sig det nöjet att vara Fru M. följaktig, men bad tillika, att hon skulle fullkomligt lita sig till hans vän, budbäraren. Linda besinnade sig väl något; men barnens bedjande

blickar och den unga mannens ödmjuka försäkran, att han skulle vara en högst pålitlig ledsagare, bestämde henne snart att fullfölja sin plan.

Nästan alla voro ankomna, när Linda inträdde i sin loge, på hvars främsta bänk hon och barnen placerade sig. Häradshöfdingen och den andra herrn stadnade bakom. Jarno hade behållit sin billet.

Det nästan svartnade för Lindas ögon, när hon ändtligen intagit sin plats och såg, hvart hon vände sig, nyfikna blickar häftade på henne. Hon föresatte sig väl hundrade gånger att se upp; men fruktan för *ett enda* par ögon afhöll henne beständigt.

— Se, mamma! — sade ändtligen Alfred — Se! (och Lindas ögon följde mechaniskt gossens lilla hand) Se, der står Gref Leonard midt öfver och ser på oss!

Linda ville sjunka. Linda ville dö. Men hon fick ingendera. Der stod han, så lång, mörk och blek. Linda igenkände honom vid första ögonkastet, men tyckte sig dock aldrig sett hans drag hafva *det* uttrycket, som nu. Han såg så allvarlig ut, men icke som detta varit ögonblickligt, utan fastmer, som skulle motsatsen vara det. Framför honom satto trenne damer: en äldre, med förnämt och temligen behagligt utseende, en underskön flicka, som skrattade och nickade åt alla håll, och som med ett förtrollande sjelfsvåld tyck-

tes säga: "Jag kan ju göra hvad jag vill, när jag "icke gör något ondt. Verlden är ju så god, så ro-"lig och ligger ju dessutom vid mina fötter!" — och slutligen en ljusalf, mild och tyst och med en verklig månskensblick, just sådan vi känna den lugna, lyckliga Eva. Bakom henne stod Adolf, endast med henne sysselsatt. Allt detta såg Linda i en enda blixt; men nu drogs förhänget upp, och hon föresatte sig att egna en åtminstone till utseendet ostörd uppmärksamhet åt piècen.

Men denna tanka delade Leonard på intet sätt. Från sin mörka plats i skuggan rigtade han långa, oafvända blickar på Linda, på *henne*, som han så outsägligen hade älskat, som han må hända — dock hvarföre förråda hans hjerta, der han nästan lyckats att för sig sjelf tysta och qväfva dess rop? Han sade väl till sig sjelf, att han endast ville *undersöka*, hvad det egentligen var, som så fängslade honom vid Linda, äfven sedan han förlorat den höga tankan om hennes rena själ och förträffliga hjerta. Han förebar väl för sig sjelf denna pretext; men i detta *forskande* blandade sig dock känslor, som flera gånger lockade tårar i Leonards öga. Han nickade flera gånger åt Alfred och Martina, och, då Linda en enda gång under en mellanact kastade en flygtig blick till Presidentens loge, då helsade han henne djupt och vördnadsfullt.

Thekla var förtjust åt representationen, ty theaterpersonalen öfverträffade sig sjelf denna afton. Visst gjorde hon väl några små esthetiska anmärkningar, som noga tillkännagåfvo hennes rena, obortblandade och verkliga smak samt omdömesförmåga i allt, hvad man kunde kalla skön konst; men på det hela var hon dock nöjd, och glädjen samt den ungdomliga munterheten lyste i hvarje hennes drag, hvarje hennes rörelse. Imellan acterna gjorde hon tusende lifliga tecken till sina bekanta, och hennes blickar, stärkta af en utmärkt god theaterkikare, irrade oupphörligt omkring salonen.

— Nej, men hvem är detta sköna Madonna-hufvud, med den svarta slöjan, här midt öfver? — frågade hon en gång, hvem som ville svara henne.

Leonard teg.

— Det är Fru M., den vackra enkan från Blekinge, som fick arfvet — sade Adolf, när ingen annan svarade. Thekla stack kikaren i sin pirat, svarade icke ett enda ord, blef ögonskenligen tyst och eftersinnande och kastade sedan, hvar tredje, fjerde minut, en hastig blick till logen midt öfver.

Man var redan hunnen ett stycke på fjerde acten, då man på en gång förnimmer ett lindrigt os. Snart derefter ser man de spelande på theatern sväfva i en skenbarlig rök. På parterren hviskas, och man ser nyfikna, oroliga blickar rigtas in åt

coulisserna. De spelande förlora all uppmärksamhet, man hör rop och väsende bakom theatern, och snart inkommer directeuren, som, med så mycket lugn han kan, tillkännagifver, att elden väl vore lös, men icke farligt; rådde dock dertill, att hvar och en i sagta mak tänkte på att begifva sig hem. Den vinken behöfdes då icke, ty vid första aning om eld stodo alla upp, och i hvar enda logedörr smälldes, och trängseln blef för hvar minut större i gångar och trappor, helst aftonens goda ändamål gjort, att huset var alldeles öfverfullt.

Presidenten, Leonard och Adolf voro bland de aldra första, som med sina damer nedkommo; men, när dessa sednare väl voro hulpna i vagnen, som redan väntade, då vände Leonard om, och i en af de nedra gångarna möter han Häradshöfding Q., som nästan bär Martina, och som håller Alfred under ena armen, alldeles som en annan liten påse.

— Hvar är Fru M.? — frågade Leonard.

— Strax efter! — genmälte Häradshöfdigen.

— Nej, nej! — ropade Martina, gråtande — Jag såg *aldrig* mamma komma ut ur logen, det försäkrar jag. Logedörren gick igen, de påträngande menniskorna slogo igen den, och hon kom aldrig med oss.

Leonard lät icke säga sig detta två gånger, utan med all den skyndsamhet, som det mötande,

påträngande folket kunde medgifva, styrde han kosan till den loge, Linda intagit. Ändtligen dit ankommen, ser han dörren läst och finner ingen nyckel. *"Är det någon här inne?"* — ropar han och stöter häftigt på dörren.

— Ja; — svarade Linda — men jag får icke upp denna dörr, hon måste gått i baklås.

Nyckeln hade förmodligen mängden dragit med sig, och nu återstod för Leonard blott en enda utväg, hvilken äfven tycktes vara högst af nöden, ty röken ökades med hvart ögonblick och blef snart alldeles qväfvande. Till *all lycka* var det en af de små arffurstarnes namns- eller födelsedagar, Leonard var således utrustad i full uniform; med ett enda väldigt sabelhugg är dörren öppen, och, inan Linda hinner sansa sig, rycker Leonard henne till sig och bär henne i sina armar, genom rök och folkträngsel, ned till den undra vestibulen.

Aldrig ett ord, endast hjertats slag vexlades. Linda hade knappt något medvetande, men full känsla, ingalunda afdånad. När Leonard kom ned, satte han Linda varsamt på en liten aflägsen bänk, der frukthandlerskor brukade uppehålla sig.

— Nu skall jag leta upp Martina och Alfred; — sade han — stadna blott här, tills jag återkommer!

Att barnen voro i säkerhet, derom tviflade aldrig Linda, ty vid första aning om eld hade

den unga Q. bedt Linda göra sig färdig, bjudit henne armen, hvilken hon likväl afslagit, under försäkran, att hon väl skulle följa efter, blott han ville taga båda barnen. Linda kunde således egna en tanka åt den stunden, som *var:*

— — Hon satt nu *här!* Hitburen af *honom!* Hon väntade i hvart ögonblick — hvem? Jo, *honom!* Tonen af hans röst hade varit mild och försonad! Hon hade icke på så länge sett de älskade dragen! — O *du,* som ämnar kasta en sten på den arma Lindas saligbetsblixt, väg den litet i handen först och se dig om, huru vida den icke kunde passa bättre på något annat håll!

Men nu kom, af en händelse, Häradshöfdingen och barnen, och då trodde sig Linda icke böra vänta längre, utan vände nu hem.

Efter denna dag blef Linda lugnare. Man kan icke rätt förklara hvarföre; men allt nog, hon blef det. Efteråt påminde hon sig så många småsaker vid denna händelse: under nedgåendet, när Leonard bar Linda, hade hon tydligt erfarit, huru han sökte att få fatt i hennes venstra hand, och, när detta lyckades honom, helt hastigt känt efter, om hon ännu bar hans ring. En svag, nästan omärklig tryckning af hans hand och en lång, halfqväfd suck blef resultatet af hans undersökning.

Med eldsvådan gick det bättre, än det plär gå vid dylika tillfällen. Förträffliga släckningsanstalter, vederbörandes rådighet och kallblodighet, ordning, bestämda befallningar och sträng lydnad, och i allmänhet ämbetsmän, som tänka på sitt *kall* och icke på *sig sjelfva*, på det allmänna bästa och icke blott på sitt enskilda, som genom ett värdigt uppförande, dygder och förtjenster (och icke endast genom dumma magtspråk) veta att i nödens stund göra sina befallningar gällande och sina ord åtlydda, se, *allt detta* är något, som kunde förmå att dämpa sjelfva Muspels söner, hindra otaliga olyckor och svårigheter, bespara en hel nation att onödigt dela med sig af svårt nog förvärfvade medel samt gifva ära och tillfredsställelse i stället för allmänhetens harm och spefulla åtlöje till *dem*, som beställt om saken. *Allt detta goda* vankas visst icke öfver allt, derpå har man tydliga bevis; men se, man bestod sig dylikt i det lilla härliga X***, och derföre släcktes elden genast, och derföre var det lugnt och tyst, som hade intet passerat, redan kl. 11 om aftonen, och derför hade vederbörande heder och tillfredsställelse. Vid den tiden hemkom Jarno från landet. Leonard gick väntande fram och åter i hans rum.

— Hvarföre går du här och vankar? — frågade Jarno, litet förundrad; ty nu för tiden var icke Le-

onard alldeles så ofta hos Jarno som fordom, e-huru visst ingen köld fanns imellan de båda vännerna; men de hade *tappat* åtskilliga, fordom så interessanta, samtalsämnen, och de *nya* räckte icke alltid så väl till.

— Jag måste tala med dig; — sade Leonard, upprörd — du tiger *för hårdnackadt* med hvad som angår Linda. *Min* pligt är, att icke mycket tänka på henne, men *din!* O, du lycklige, du kan ju göra, huru du vill! Jag *vet*, att du nu för tiden mycket ofta ser henne; det gjorde du icke, om hon ännu för dig stode i samma mörka, tvifvelaktiga dager, som när jag återkom hit i vintras. Dina grundsatser vika och ramla icke för annat än öfvertygande sanningar. Säg mig, o, jag ber dig, säg mig, bedraga mig mina aningar, bedrager mig mitt hjerta, mina ögon, är icke Linda oskyldig? Har hon icke *för dig* afhöljt någon mörk och o-genomtränglig hemlighet? Är hon icke ännu denna ängel af dygd och oskuld och ren qvinnlighet, som jag alltid fordom fann henne? Säg, o jag ber dig, jag besvär dig, är hon icke det?

— Det är hon! — svarade Jarno, för hvilken en lögn i detta ögonblick varit omöjlig. Det är hon! *Ve* öfver mig, om jag kunde förtiga denna sanning, när du så frågar; men äfven *ve* öfver mig, om jag ingår i flera omständigheter i detta ämne, och, *ve* öfver dig, om detta enda bejakande af din fråga

på något sätt rubbar dina föresatser och den bana, som du sjelfvaldt tagit!

— Du kände mig då aldrig, — svarade Leonard, med en lugn röst, hvaruti dock låg en bitter smärta — du kände mig aldrig, om du kunde tro mig så *eländig*. Nej, ödet har bestämt min väg, och den går jag, och går den kanske, tvärtemot din förmodan, lugnare och nöjdare *nu*, sedan jag vet, att jag icke till en ovärdig gaf *hela* mitt hjerta, *hela* — ty den tiden var det *helt*. Nog derom! Du har i min själ gjutit en droppa balsam, som jag evigt skall tacka dig för, och framtiden skall få afgöra, om du icke finner mig värd att höra något mera i detta ämne, som — som — som kanske interesserar mig mest af allt.

— Ja, just *derföre* lemna vi det. — sade Jarno — God natt nu! — Hurudant var spectaklet?

— Bra! — svarade Leonard och gick.

Först andra dagen fick Jarno erfara något om eldsvådan, den hastiga släckningen etc.; men om Leonards och Lindas möte, det visste endast de sjelfva och den Gud, som vakade öfver dem och ensam såg, hvad de ledo.

— Jag vill flytta ut på landet! — sade Linda, nästa gång hon träffade Jarno — Jag står icke längre ut här i staden! — tillade hon — Solen bör-

jar skina. Jorden börjar grönska. Jag längtar *härifrån*, min ädle vän! Martina skall jag gerna följa till staden, hvar gång hon skall läsa; men jag längtar till Alviken och vill *dit*.

— Och deruti gör ni rätt, Fru Linda! — sade Jarno och tycktes grubbla på något — Så ofta jag kan, ser ni mig hos er, ty jag har nu en gång vant mig att anse mig på sätt och vis tillhöra er och eder familj.

Linda tryckte vännens hand, men rodnade icke, ty, att Jarno endast och allenast, nu och i all evighet, blott var hennes vän, det kände hon, och det kände hon att *han* äfven kände. Deraf uppstår någon gång ett skönt och härligt förhållande, äfven imellan jemnåriga yngre personer af olika kön.

Linda flyttade till Alviken.

QVINNORNA.

La nature a voulu, que tous les dons des femmes fussent destinés au bonheur des autres, et de peu d'usage pour elles-mêmes.

M:me de Staël.

TREDJE DELEN.

Carin Mörner.

STOCKHOLM,
hos Zacharias Haeggström,
1836.

Cap. 1.

OM JORDEN.

Jag skall föra dig omkring i mitt bergiga konungarike, så att du må se, på hvilka ödsliga och nakna trakter Friden, denna själens skörd, kan insamlas.

Thomas Moore.

Du som, förvillad af dina häftiga passioner, förledd af dina otyglade begär, förblindad af verldens och fåfängans åtrå, kastat dygdens och religionens läror åt sidan och begått stora fel deremot; med ett ord, *du*, som *brutit* och *derföre* känner dig gränslöst olycklig, *tänk* icke på någon lindring i dina plågor, någon fröjd, någon förhoppning, någon enda ljuf känsla, inan du med kraft tagit den fulla föresatsen att ångra dina fel, rätta dina brister, rifva passionerna ur ditt hjerta, hat och agg ur din själ, *tänk* icke derpå, inan du icke allenast tagit, utan äfven verkställt dessa föresatser! Ångra, vaka och bed! Gör dig en sträng lag, som du följer, ehvad det ock må kosta! Skaffa dig Thomas à Kempis, om du icke har den förut, eller leta upp den, om du hittills

föraktat den! Läs och begrunda, efterfölj hvad du kan, försök det omöjliga; men, framför allt, tro icke på roliga förströelser, döfvande tidsfördrif, bortjagandet af smärtande tankar, af ånger och förödmjukelse, ty allt sådant ökar blott dina lidanden och bittra qval!

Men *du* som, renhjertad och god, med den ljufva inre tillfredsställelsen af uppfyllda pligter, af seger öfver det onda och tusende uppoffringar för det goda och rätta; *du*, som ändå lider och sörjer, och hvars tårar väl borttorkas om dagen, för att icke qvälja din omgifning, men flyta oräkneliga i nattens tystnad; *du*, som fyller alla dina värf, fast en olidlig smärta oupphörligen följer dina fjät; som blott ber Gud om hvad som är dig nyttigt, men som sjelf icke har någon annan önskan på jorden för din egen räkning, än att kunna *glömma*. *Du* arma, beklagansvärda, på en gång väckande beundran och medlidande, *du* måste söka förströelser, äfven af dem verlden kan gifva, och oskyldiga sysselsättningar, på en gång nyttiga och angenäma.

Linda längtade till Alviken. När hon kom dit, började hon genast, till och med icke utan någon ifver, sina anordningar i trädgård och park. Detta är må hända af alla qvinnans sysselsättningar, som icke egentligen röra hjertat, den tacksammaste. Sjelfva arbetet är roligt och underhållande,

och sedan kommer det sköna hoppet, som ömsom faller litet, ömsom stiger, och så slutligen lönen för mödan: nyttan, förnöjelsen, triumphen öfver svårigheterna, och alla *skördens* tillfredsställelser, den må då sedan ske på Guds gröna jord eller i "hjertats tysta kamrar". — För den, som *sådde*, är den alltid ljuf.

Du, arma, lidande qvinna, som verlden och menniskorna och ödet bedragit i dina ljufvaste förhoppningar, skaffa dig derföre en jordlapp under Guds fria blå himmel och ansa *den*, likasom du fordom skötte den vän, som öfvergaf och glömde dig; beså den, vattna och rensa den, likasom du fordom uppbjöd alla dina krafter för att tillfredsställa och förnöja den otacksamma eller den förlorade. Försök, och du skall ändå erfara någon lindring i dina qval, någon liten fröjd af att finna den svarta mullen, tacksammare än menniskorna, åtminstone erkänna din möda och dina osparda omsorger, fast dessa det icke gjorde, fast ödet ibland hindrade dem att göra det, äfven *dem*, som det velat.

Linda fann en verklig tröst och lindring i dessa små bestyr. Äfven Martina fann deruti mycket behag, och för hvar sak, som företogs, hade hon alltid tvänne tankar, den ena: "Hvad detta blir vackert och nyttigt!" — den andra: "Jag undrar, hvad vår goda Jarno skall säga derom!" — ty hans omdöme i all-

mänhet hade nästan blifvit Martinas andra samvete. Gillade han henne, så var allt godt och bra; ogillade han henne, så var hon otröstlig, tills hon rättat hvad felaktigt var.

Doctorn var en stor vän och praktisk kännare af blomsterculturen och trädgårdsskötsel i allmänhet. Linda fick således af honom förträffliga råd och föreskrifter, som, förenade med hennes egna goda smak, nödvändigt skulle åstadkomma ett högst förtjusande helt. Alviken tycktes äfven förändra skick, just såsom en ung, tarfligt klädd landtskönhet, hvilken på en gång ikläddes en viss enkel och smakfull elegans, i hvilken hon dock icke vantrifves, utan snart finner sig hemmastadd.

Lindas andra favoritsysselsättning blef efter hand läsning. Hennes man hade, genom sina år och vanor, varit en afgjord älskare af de äldre så kallade klassiska författarne och en afsvuren fiende till den nya romantiska scholan, både sådan den utvecklat sig i Tyskland (dess egentliga vagga), som sedan i England, Frankrike och vårt eget fädernesland. Linda hade således för det mesta hittills inskränkt sin läsning till de äldre författarne och till dem, som just stå på gränsen imellan romantiker och klassiker. Af nyare snillefoster kände hon således ganska obetydligt; men Jarno, dels för sjelfva sakens sanning, dels för att gifva en nödig förevändning åt ett för Linda

nyttigt och angenämt tidsdödande, försäkrade hen-ne, att, då man hade en son, som stundade till verlden, och som i hvart ögonblick gjorde frågor samt önskade och behöfde upplysningar, vore det en moders skyldighet att insamla allt hvad hon kunde, för att sedan till honom utså.

— Ni måste *läsa* er in i vår tid, för att rätt kun-na fatta den, min goda Fru Linda! — sade Jarno ibland, när han kom med hela packor af böcker, för att litet sprida och skingra molnen på Lindas panna.

— Här är det bästa och nyaste, jag kunnat leta upp: — sade han en gång — Coopers romaner, hvilka jag anser hafva vida företräde fram-för de sednare af Walter Scott; Ingemanns dito, sköna, härliga skapelser, som endast national-af-unden kan förneka; och här Lady Morgans resor och sednare romaner, hvilka, ehuru litet hvassa och skarpa, dock gifva en temlig reda på den nya tiden; och här ett urval af Spindlers romaner, ty *somliga* af dem böra aldrig finnas i ett någorlunda valdt "*Bibliothek*"; här äro några småbitar af Zschokke, den ena olikare den andra, såsom vore de af lika många olika författare. Här är en interessant ro-man af Bulwer, Eugène Aram, hvars syfte man dock aldrig rätt kan utleta. Detta vidlåder äfven andra högst underhållande producter, som för mig dock skulle få ett ännu högre värde, kunde jag

bara rätt fatta, hvad de egentligen ville bevisa, och hvilka satser de försvarade. Att blott måla efter naturen de första föremål, som ligga för ögonen, är, tycker jag, att missbruka en god pensel och härliga färger. I urvalet af förebilder kan man se konstnärens själ, och i utförandet endast hans större eller mindre härmningsförmåga. Här är Cinq Mars af Alfred de Vigny, en roman, som icke har många likar för sin förträffliga hållning och stora historiska sanning. Här är Poesi af La Martine, och här ett litet urval af Berenger's sånger, det nuvarande Frankrikes mest omtyckta och populära skald, och här något af Victor Hugo och Eugene Sué, som ni kan läsa eller lemna, hvilket ni sjelf anser bäst. Äfven har jag tagit med mig lecture för Martina, när ni sitta och arbeta, nämligen några rätt underhållande Svenska resebeskrifningar, sådana som Gosselmans, Kernells, Nicanders (fast den blott är half), Beskow's, Geijers, och en liten smånätt dito af Arfwedson etc., och, vill Fru Linda sedan hafva solidare historiska verk, så skall jag äfven dermed uppvakta.

Linda bad skrattande om förskoning.

— Får jag väl allt detta i mitt hufvud, — sade hon — så blir jag säkert så vis, som jag behöfver vara.

Men det gick mycket fortare, än hon trodde, och inom en liten tid bad Linda om ny lecture.

Medan hon nu sköter sina blommer, ansar sina träd, uppfostrar sin lilla Martina till allt godt och nyttigt samt njuter af Doctorns literaira häfvor och sörjer de flydda och icke mycket bekymrar sig om de kommande dagar, medan hon gör allt detta, och tiden dessutom kallar sig Maj, Juni, och snart Juli, villja vi vända vår hog annorstädes.

Cap. 2.

OM HIMMELEN.

Den verld, som i hans barm låg fången,
Se, fram i dagen har hon gått!
En evig längtan är ej sången,
Han är en evig seger blott.

Tegnér.

På Lindsjö, Presidentens sköna landtegendom, belägen en tre mil från X **, åt en helt annan sida än Alviken, var nu allt i så förträffligt skick, som smak och rikedom kan förmå åstadkomma. Allt var så färdigt, så putsadt, så i ordning, så utsökt, så skimrande och blankt, och man såg nu tydligt, att de mesta bröllopstillredelserna redan voro undanstökade. Man väntade nu blott på Leonards hemkomst från mötet, och denna väntan kunde

heller icke blifva lång, ty redan den nästa dag skulle han komma. Hans väg gick förbi Alviken. Det var en vacker Juli-afton. Han körde sjelf; det gick långsamt förbi det lilla täcka stället, som stod der, ändå skönare än förlidet år, men, ack, äfven huru olika i alla afseenden!

— O, om jag åtminstone blott hade fått varit hennes vän! — tänkte Leonard inom sig — Jag kunde då nu fått besöka henne på ett enda ögonblick. Sett henne ännu en gång, inan — och här dogo hans tankar. Dessutom upptäckte han nu tvänne ljusa gestalter, som sväfvade mellan träd och blommor. Han gissade lätt, hvilka de voro, ehuru dessa icke tycktes bekymra sig det ringaste om den förbifarande vagnen eller ens ana det nära grannskapet af honom.

— O, huru annorlunda mot fordom! — tänkte Leonard, drog en djup suck, gaf hästarna en klatsch och var en liten stund derefter hos Jarno, som i staden väntade honom, för att följa honom till Lindsjö och der bivista hans förening med Thekla.

Vännernas återseende var nu, som alltid, gladt och hjertligt, men icke alldeles detta oinskränkta framläggande af hvarje tanka, hvarje nyfödd idé som fordomdags. Det fanns nu flera ämnen, som de icke *ville* tala om, och det binder äfven de öfriga. Linda nämndes aldrig, och, besynnerligt nog,

hela den öfriga verlden, gammal och ung, främlingar och bekanta, talade alltid med Leonard om hans sköna, snillrika fästmö; de frågade, de berömde, de lyckönskade, de beklagade frånvaron, de skämtade, de brydde; men icke ett enda af dessa alternativer föll Jarno in. Han talade sällan om Thekla, och, när det inträffade, så var det ofta likasom ett trösteord, likasom en försäkran, att Theklas kärlek till Leonard och till andra ljufva framtida band skulle slutligen hämma och förminska det för mycket genialiska, det för mycket i konstens och snillets himmel sväfvande hos flickan. Jarno kände i luften *), att detta språk var just *det*, som Leonard helst önskade höra, och dessutom var det en organ af Jarnos verkliga öfvertygelse, byggd på den erfarenhet, han hade om qvinnans rörliga, lätt förändrade temperament, och att hos henne kärleken dock alltid är den sträng, som ljuder klarast, och som slutligen skall öfverrösta de andra.

Men i politikens djupa schakter och i riksdagsangelägenheternas labyrinther, se der möttes de båda vännerna med mera enthuasiasm än någonsin. De voro båda genomträngda af hela den

*) Anhålles ödmjukeligen om benägen tillåtelse att nyttja denna term, när ingen annan passar författaren.

moderna liberalismens anda, men densamma renad och fri från partiskhet och skråsinne. *Frihet och frid på jorden* var deras valspråk; men för detta voro de äfven färdiga att strida till sista blodsdroppan, om det gällde.

Ingenting skulle varit behagligare för denna legends antecknare, än att ordagrannt få anföra hela deras samtal på den tre mils långa resan, som de den kommande morgonen, i Julisolens sken, företogo. — Men ho vet, hvad lidande han deraf kunde få vidkännas! Förtret får man, när någon tycker, att man talar *gult*, förtret, när någon tycker sig märka, att språket är *blått*, och få märka, hvad dock författaren sjelf vet och känner med sig, nämligen att hans tankar sällan äro någondera, utan fastmer en blandning, hvaraf den härligaste *gröna* färg skulle uppstå, om Nb. hans ord vore så klara och rena och tydliga och oförfalskade och ouppblandade, som förf. sjelf önskade, och sådana han *känner* dem i botten af sitt fosterländska hjerta, sin frisinnade själ och sina lagbundna önskningar.

Nej, nej! Vi låta vännerna åka och samtala och vända deremot en blick på Thekla.

Vid sitt afsked från Leonard i Maj var flickan förtviflad, ursinnig, ja, man fruktade för vansinne. Den första dagen *låg* hon och grät, utan att tala, äta, dricka eller sofva. Den andra dagen

gick hon dito, dito, dito, dito. Den tredje dagen började hon beklaga sig för Eva och smaka på litet äppelkaka (hennes favoriträtt). Den fjerde började hon skrifva till Leonard och äta allt hvad Eva bjöd henne. Den femte hände sig, att man hörde henne både skratta och sjunga, men högst obetydligt likväl; och, sade någon: *"Gud vare tack, att du tröstar dig!"* då — var sorgen lika stor. Men småningom började dock Thekla att repa sig samt på sätt och vis att återfå sitt vanliga lynne, dock, om möjligt, med sig ändå högre svingade idéer än någonsin. Hon gick som uti en sorts rus, och hennes distractioner voro ständiga och så fullkomliga, att hon ibland talade, svarade, betraktade föremål, gjorde anmärkningar, allt utan att alls veta sjelf derom. Hon tycktes vara ifrigt fängslad af idéer, som helt och hållet bemägtigat sig henne, och som fullkomligt förtogo alla tankar på det närvarande och omgifvande. Att hon oupphörligt sysselsatte sin själ med ett enda föremål, det såg man, men utan att kunna ana hvilket. Det var icke egentligen *saknad*, ty *detta*, för handen varande, yttrade sig mer verksamt. Sorgen och saknaden äro meräudels högst passiva; men Thekla var i en synbar activitet och själsansträngning. Presidentskan ville nödvändigt, att hon skulle tänka på sin utstyrsel och dylikt,

åtminstone taga någon notice derom; men det var omöjligt.

— Jag är alldeles fullkomligt nöjd som mamma gör; — sade hon alltid — laga bara, att jag icke får för *granna*, för *mångfärgade*, rutiga och randiga, med kaleidoskops-agremenler för-tryckta kläder, ty det biter mina ögon och passar endast för marknadsfolk och den goda smakens styfbarn. Linne och husgeråd och allt sådant vet jag nog att mamma tänker på och förstår tusende gånger bättre än jag, etc.

Detta var allt hvad hon, någon gång, efter olika uppmaningar, yttrade i det ämnet. Någon gång kunde en tanke på meublering och ornering af deras nya bostad (Leonards förut omtalade egendom) falla henne in; men, som detta var Leonards ensak och dessutom icke kunde på så långt håll egentligen bestämmas och utföras, lemnade hon äfven dessa omsorger till framtiden. Evas exempel, som nådig mamma så ofta framdrog, verkade till intet. Lika litet som hon förr velat sätta sig till att noggrannt, ända till den minsta ådra, copiera en tulipan eller georgina, lika litet ville hon nu, likasom Eva, sy, klippa till, ställa och ordna för sömmerskor och kammarjungfrur. Nej, nej! Långt derifrån voro hennes tankar. Oupphörligt var hon sysselsatt i sitt rum, vid sin chiffonière. I början trodde man, att hon i hemlighet målade

något eller någon; men det var en falsk tro. Detta hade icke så väldigt kunnat sysselsätta henne på mellanstunderna, och under dessa, likasom vid måltider etc., var Thekla nu nästan otillgänglig för alla främmande intryck, så helt och hållet var hon absorberad af sina egna idéer; men, hvad *dessa* egentligen innehöllo, det visste ingen. Hon spelade mindre, hon sjöng mindre, hon dansade och hoppade mindre än någonsin, och sällskapslifvet tycktes i allmänhet alldeles förlorat sitt behag för henne. När främmande ankommo till Lindsjö, stampade hon otåligt med den lilla foten och sade halfskrattande till Eva:

— "Min Gud, att de icke kunna lemna oss i fred, bara en liten tid!" — och en gång satt hon så förlorad i sina egna tankar, att hon, utan att det ringaste veta det sjelf, frågade Stephanie Pr. med otålighet, om hon och hennes mamma, och hela familjen med *Bonne* och allt, icke skulle resa snart. Stephanie blängde på henne med sina stora, ljusa, dumma ögon, och då först fann Thekla sitt misstag, hvilket hon dock icke sökte förbättra med annat än ett convulsiviskt skratt, och, för att göra en diversion i saken, tog hon Stephanie om lifvet och svängde henne väl femtio gånger omkring på golfvet och bad henne sedan, när hon sjelf var så utmattad, att hon kastade sig ned der hon stod, då bad hon den förbryllade och

för-educerade flickan för all del *improvisera* för sig; hvilket modern, Fru Hofrättsrådinnan, *låtit förstå* att Stephanie, efter deras sista tre-veckors vistande i hufvudstaden, gjorde "rätt småartigt, rätt nätt, rätt ledigt, rätt naivt, och rätt" — Gud vet icke hvad, ty, när fråga blef om Stephanie's talenter, så gick moderns beröm i ett sådant *crescendo*, att *forte fortissimo* alltid blef sista *instancen*. Men Stephanie *ville icke*, ville inte *nu*, utan lofvade till en annan gång.

— När du får *tänka* litet på saken — sade Thekla, liknande af skratt, och utan att egentligen märka den skarpa och bittra ironi, som låg just i dessa få ord, ty då hade hon aldrig yttrat dem. Det är ingalunda det *verkliga* snillets utbrott, att *bita omkring sig*, utan det underordnade och halfva, och det hade varit stor synd att så kalla Theklas. I hela känslan af eget värde och öfverlägsenhet, var hon dock aldrig den, som ville nedsätta en annans förtjenst; tvärtom, hon hade ännu aldrig funnit något menligt af att framdraga andra och gifva deras större eller mindre talenter all den rättvisa, som de möjligen kunde fordra. Men *medelmåttan*, som tror sig stå så högt, och små marionett- och duodece-talenter, som villja mäta sig med den verkliga konsten, och skrytet öfver en tunn, oäkta förgyllning, på hvars andra sida fanns — ingenting, se, allt detta var något,

som oemotståndligt väckte hos Thekla ett godsint skrattbegär, mycket mer än klanderlust, dels emedan hon icke orkade nagelfara det ömkansvärda, dels emedan hon verkligen var god och kände samma medlidande med dessa menniskor, som med blinda, döfva, halta och annars bristfälliga personer, som villja dölja sina lyten och endast derigenom väcka vårt löje.

Men, för att återkomma till Theklas aversion för främmande, så var den dock icke lika för alla. Kom det någon, hvars samtal och idéer aldrig så litet höjde sig öfver mängdens, se, då hade Thekla hvarken ondt i hufvudet, eller angelägna bref att skrifva, eller andra Påsksysslor och Märthas bekymmer. Jarno var för henne ett helt Conversations-Lexicon. Hon hade, mellan hvar gång hon råkade honom, antecknat en mängd frågor, som hon ämnade göra honom i de mest olikartade ämnen; men stackars vår goda Jarno, om han icke fullkomligt kunde besvara dem alla! Detta var dock för honom icke så brydsamt, dels emedan Doctorn hade, snart sagdt, en universalkännedom om allt, hvad en ung man med förträffligt godt hufvud, lärdomshog, tillfälle till samlande af alla möjliga kunskaper samt medfödt konst- och skönhets-sinne kan ega, dels genom den otroliga lätthet, med hvilken Thekla uppfattade äfven de mest complicerade ämnen. Blott några

ord, och hon var, som man säger, genast på tråden. Det var en glädje att förklara henne något eller undervisa henne i en sak, som hon icke visste förut. Det var, som när man öppnar de båda stämportarna till en sluss: *Vetandet* inströmmade lika lätt, lika obehindradt i hennes förstånd, som vattnet i den tomma slussen, och likasom detta tycke det sig endast varit af en obehörig fördämning hindradt och uppehållet i sin fart, men nu ändtligen sluppit löst.

Men hvad gjorde hon? Hvad var denna hennes stora sysselsättning, som icke en gång gaf vika för tankarna på bröllopp, på allt, hvad dermed är förknippadt, ja, på sjelfva den i början så outsägligen efterlängtade stunden af hennes Leonards återkomst? Hennes drömlika tillstånd blef allt mer och mer förunderligt. Presidentskan trodde, hon skulle blifva sjuk. Adolf trodde, hon skulle blifva sinnessvag. Eva var högst orolig för sin vän, som hon nu icke mer fattade. Den klarseende Presidenten var kanske den enda, som anade något af sanningen, men teg dermed.

Detta är det yttre, det för andra åskådliga af Theklas underbara förhållande, och nu är det väl äfven tid att göra reda för den innersta kärnan och orsakerna, ty en del af verkningarna har man redan sett. Theklas konstsinne och lågande inbildning hade, alltifrån hennes barndom, likasom

jäst inom henne och hållit henne ifrån hvarje annat intryck af verlden. Hon hade delat sin förtjusning imellan de njutningar, som musik, poesi och bildande konst kunna bjuda ett sinne sådant som hennes, så rikt på egna tillgångar, så öppet för alla intryck. För hvilken gren af skön konst, som sist fänglade hennes inbildning och tjusade hennes sinne, var hon färdig att ensamt och uteslutande egna sig. Men det var dock alltid mycket, som talade deremot. Kanske var Thekla af naturen bestämd att blifva en af de större skådespelerskor, som någonsin framträdde på den höga cothurnen, kanske ock en fulländad och ryktbar sångerska; men — preliminairerna till båda delarna hafva för ett ungt, Svenskt, rikt fruntimmer ur en af de äldsta familjerna dock alltid så många mindre lockande och föga angenäma sidor och hinder, att de sällan eller aldrig rätt kunna öfvervinnas. Att ensamt och allena egna sig åt målarekonsten, föll väl Thekla stundom in, när hon kom i enthusiasm öfver något verkligt konstverk, eller ock när de härliga originalerna, som naturen bjuder, stort och mägtigt inverkade på henne; men dertill var hon dock egentligen för rörlig. Hon sväfvade således ifrån den ena njutningen till den andra, ifrån den ena förtjusningen till den andra, och allt annat var henne nästan likgilltigt. Tillbedd och firad öfver allt, ansåg hon detta som en skyldig gärd,

hvilken hon hvarken begärde eller satte något särdeles värde på. Under alla dessa augurer började dock en svag kärleksgnista att gry, som endast fordrade några svårigheter, några motgångar för att resa sig till en hög, flammande låga. Äfven detta inträffade: Theklas gryende kärlek till Leonard hade må hända slocknat eller ock brunnit med ett ganska matt, ganska svagt lif, om icke svartsjukan, fruktan att förlora honom, och den första motgång, hon någonsin erfarit, tändt och underblåst en känsla, som förut endast slumrat. Ingen salighet, man måste medgifva det, kunde likna hennes, när hon slutligen öfvervunnit alla dessa skyhöga svårigheter, och hon ändtligen var det enda, hon då på jorden önskade sig, nämligen Leonards trolofvade brud. Inga drömmar om en fulländad konstfärdighet, intet perspective af att vara med skäl beundrad af verlden derför, ingen storhet på jorden, intet mästerskap i verlden kunde nu i hennes tanka dermed förliknas. Hon var nu blott den älskande qvinnan, men den till största ytterlighet älskande, ty *intet* annat föremål än hennes kärlek egde för henne ringaste behag. Sjöng hon sjelf eller hörde hon musikens förtrollande språk, så var det blott om hennes Leonard, den talade. Läste hon något, så antingen försvann ämnet helt och hållet, och hennes tankar sysselsatte sig ensamt med Leonard, fast blicken mechaniskt följ-

de bokstäfverna, eller ock såg hon i hvarje ord, som talade till hennes känsla, blott ett uttryck, som påminde om honom. Endast *honom* eller hvad som rörde eller hade något samband med *honom* ville hon låta sin pensel framtrolla, och all konst, allt skönt på jorden hade nu värde för henne, endast i den grad det talade eller påminde om honom.

I denna förtrollning, i denna "*tems de fête et de verdure*" framlefde Thekla de första månaderna af sin förlofning, och de smärre moln, hvilka uppstego genom Lindas närhet och minnen af hvad hon hört om hennes och Leonards förhållanden, voro blott de erforderliga skuggor, som de starka tjusande soldagrarne skulle hafva, för att framstå rätt fullkomligt. Detta tillstånd af ren förtjusning hade nästan uppnått sin höjd, när afskedstimman slog. Den *smärta*, den väckte hos Thekla, kan endast liknas vid hennes lågande *kärlek*. Dessa voro båda för häftiga, för skyhöga, att icke så småningom af tid och vana sänkas och ljusna och, om icke just blekna och försvinna, dock antaga mildare färger och former. Detta gjorde de äfven; men hvad var det, som åstadkom metamorphosen? Hvad var det, som *steg*, allt som den öfverdrifna kärleken och saknaden *föllo*? Hvad var det? Ingen må inbilla sig, att det hos Thekla kunde vara köld eller liknöjdhet eller

något dermed beslägtadt. Nej, långt derifrån! Det var *något*, som helt och hållet kan fylla en menniskosjäl, hurn öppen och stor den ock är, som ersätter *allt*, nöjen, vänner, sällskapslif, förluster, sorger, ondt och godt, som döfvar hvarje annan känsla, som bemägtigar sig ensam hela vår varelse, som sysselsätter alla våra intellectuela krafter med en magt, intet annat förmår, som kommer oss att glömma hela den öfriga verlden och att lefva endast i den nya sjelfskapade. Jag menar *dikten*, och ingen lär väl missförstått mig, åtminstone ingen, som någonsin njutit af detta skapande lif i dess fullhet, som någon gång doppat i denna förtrollande kopp, der vi finna hvilken färg vi önska; ingen, som anslagit denna lyra, hvars strängar icke ega några missljud, och hvars toner äro just *de*, som man i det ögonblicket *vill* höra. Hvem kan väl neka, att i dessa heliga stunder, i dessa sjelfva skapelsens ögonblick, då en ny verld uppstår med tusende mångfärgade blomster och med himlar utan moln och solar utan töcken, och der hvar natt har sin fullmåne och sina stjernor; hvem kan väl neka, att just *då*, när alla dessa under upprinna ur skaldens innersta, han är den lyckligaste af sitt slägte? Detta kände Thekla i rågadt mått. Nyss Leonard var rest, skref hon till honom långa, glödande bref, hvilka lika litet liknade en vanlig flickas skrifvelser, som

våra små enbuskar likna söderns skogar, behängda med fullmogna oranger och glödande drufvor. Dessa bref blefvo allt längre och längre samt antogo slutligen en mer målande och idealiserad färg, än man nästan bör tillåta sig i ett bref, helst när svaren på intet sätt quadrera deremot, utan endast gifva lugna, varma bevis om trohet och tillgifvenhet, i få och manliga ord, mycket innefattande, men obetydligt prydda med alla diktens behag. Detta blef snart klart för den finkänsliga och allt fattande Thekla.

— Nå väl! — tänkte hon — Jag vill hädanefter icke säga honom mera, än att jag älskar honom öfver allt annat. Till mig sjelf och för mig sjelf vill jag försöka bilda något, som ändå i sjelfva daningens behag tusende gånger öfvergår allt, hvad målarekonst och musik kan bjuda.

Thekla hade icke förut försökt denna gudaskänk; men se, nu framsprungo, likasom af sig sjelfva under hennes hand, alla Indiens rosor med sin ambradoft och sina glödande färger och yppigt svällande former, på samma gång som alla nordens milda blommor, ljuslockiga och blyga likt dess tärnor.

Hvad dikten är rik!

Theklas skapelser förenade den största sanning, liflighet, värma och färgprakt. Deras behag voro runda och qvinnliga, deras förtjenster redba-

ra och obestridliga. Man såg af hennes raska, ledige drag, att naturen ensam var den stora läromästaren, fast kunskaper, insigter och en hög grad af intellectuel bildning stodo vid sidan likasom goda hjelptrouper, hvilka dock aldrig anlitades mer än *just då*, när de behöfdes, aldrig gingo främst i *téten*, aldrig befunno sig ensamma på platsen.

Thekla band sig icke uteslutet inom meterns och rimmets trånga gränsor. Hon lät phantasien helt och hållet bestyra om formerna, och det arbete, som på detta sätt med vindens snabbhet rann fram under hennes hand, var en sorts roman, der sjelfva prosan var poesi, och hvars lyriska stycken hade denna grazie, denna inneboende musik, dessa qvinnliga behag, som fabelns Euphrosyne en gång förut lånade Nordens. Theklas prosa *sväfvade* fram, hennes poesi *dansade* fram (just som hon sjelf), och till båda delarna tyckte man sig höra osynliga toner.

Redan någon tid förrän Leonard skulle komma, var Theklas skapelse fulländad, och hon hade, med vanlig qvinnlig fintlighet och utan att rådgöra med någon, hemligt tillställt densamma en af hufvudstadens största förläggare, nästan i form af en ödmjuk skänk, ty hon bad blott, att någon fattig, obemedlad, värnlös, men verklig talent, som suckade i mörker och hjelplöshet, att en sådan af den möjliga inkomsten skulle få en liten skärf,

samt utbad sig för egen del endast noggrannhet i tryck, elegans i det yttre och så mycken skyndsamhet, som lät sig göra med utgifvandet.

Det svar, hon (under ett lånadt namn) inhändigade, var en försäkran, att hvarje hennes önskan skulle på det noggrannaste sätt blifva uppfylld, och för resten innehöll det en bildad och mångkunnig mans högst smickrande uttryck om ett arbete, hvars stora framgång han genom sin erfarenhet fullkomligt garanterade. Thekla blef nu på en gång så lugn och så lycksalig och återvände nästan sjelfmant till sina små qvinnliga bestyr, som väl aldrig just haft särdeles mycket behag för henne, men som hon dock var vida för klok och för finkänslig att någonsin egentligen förneka. I hela hennes väsende var ock något så qvinnligt, så behagligt, att ännu aldrig hade det fallit någon in att kalla henne *ett lärdt eller vittert fruntimmer;* men nu insåg Thekla, att stunden var kommen, då hon mer än någonsin skulle akta sig för denna missfosterlika benämning, som dödar all känsla *för* och breder ett grått stoft *öfver* den qvinna, som det tillägges.

Man såg nu Thekla sjungande vecka på en tyllrimsa eller dansande knyta ljusröda bandrosor, och hennes längtan att återse sin Leonard, hvilken en tid likasom hvilat, tycktes nu stiga, allt som stunden närmade sig.

Cap. 3.

OM BRÖLLOPP OCH MERA SÅDANT.

Fastän min inbildning snart eldades till utflygter i min idealiska krets, hade jag alltid funnit, huru snart hon kallnar, då hon sättes i beröring med verkligheten; likasom dessa luftsken, hvilka likna stjernor, men slockna i samma ögonblick de röra jorden.

Thomas Moore.

— Se, der är han! — ropade Thekla med outsäglig glädje, när Leonard och Jarno raskt körde in på den vackra borggården, i hvars midt springvattnet högt uppsteg, för att sedan uppfriska alla de tusenfärgade blomster, hvilka omgåfvo bassinen likt en bred krans, och som bröto så skönt mot den gula sanden och de gräsgröna planerna.

Leonard kände en verklig glädje af att återse sin sköna fästmö. Hon hoppade glad emot honom, och hennes närvarande sinnesstämning gaf hopp om en lugn och ljuf sammanlefnad i framtiden.

De båda unga parens förening följde kort efter denna dag. Dervid tillgick allt, just som det plär gå till. Gäster och mat, nya kläder och gamla satser och d:o vanor, skratt och skämt vexlande med rörande tårar, gratulationer och spådo-

mar, raillerie och bryderi, dans och lek, kyssar och smek, och allt detta i dubbel portion, ty det var ju två unga par. Adolf och Eva voro stumma af bara lycka, Leonard artig, glad, tillgänglig och sansad, Thekla yr och lekande, som en ung hind. Men, om någon haft ro och sans att noggrannt betrakta henne, skulle man snart upptäckt, att i hennes glädje var äfven en främmande beståndsdel, något, som icke egentligen hörde till det muntra brölloppslifvet.

Detta sednare varade ganska länge, ty hela orten och trakten voro vänner och bekanta af Presidentens hus, och alla ville med större eller mindre fester visa sin artighet och välvillja. Hela Juli månad försvann i sus och dus; men allt oroligare och oroligare blef Thekla vid hvarje posts ankomst. Tidningarne, som hon förr litet eller intet bekymrat sig om, blefvo nu ett mål för hennes odelade uppmärksamhet och nyfikenhet. Om glädjen stod aldrig så högt, om sång och dans voro i aldrig så liflig fart — kom bara posten, så lemnade Thekla *allt* för att noga genomgå de sista spalterna af hufvudstadens intelligens-blad. Men ack, alltid utan lön för sin möda! Förtretad stampade hon ibland med den lilla foten, bet ihop de små perlraderna och sade tyst för sig sjelf:

— Sådana sköldpaddor till boktryckare! Jag skulle förr tryckt det sjelf, jag, som aldrig ens sett ett tryckeri! Jag skall väl *dö* af bara väntan och otålighet, inan min längtan uppfylles o. s. v. — ty med hvart tomt Aftonblad vexte hennes harm.

Men midt i all denna yra glädje, midt i all denna glada, hänförande väntan, midt i denna härliga sommar*), som var lik ett lån från den glödande varma södern, midt i all denna sommarfröjd och ungdomsförtjusning, blomsterdoft och Juliluft, kärlek och hänryckning, hvad skallar väl för en thordönsröst, för ett hemskt budskap! Hvillen hydra spänner icke ut sina klor öfver all mensklig förnöjsamhet och glädje! Hvilket rysligt, allt löje, allt lugn förjagande spöke uppträdde icke midt i sjelfva soldagern, utan att vika, utan att rädas för något? Hvem, om icke den allt förhärjande Choleran?

Från vester komma dess första förfärliga rop; men snart närma de sig allt mer och mer. Hvad som i början blott var en fruktan, blir för hvar dag en vissare, hemskare sanning. Och nu är det afgjordt! Tvifvel finnas icke mer. Man må tvista derom så mycket man vill, man må gifva sjukdomen hvad namn man behagar, — — Choleran är i X***!

*) 1834.

Ingen fiende i verlden kunde så fort jaga hvar och en till dess plats som denna förfärliga epidemi. Nu slutade på en gång alla bröllopsfester, och en hvar, som hade, om ock en aldrig så liten, tillflykt på landet, skyndade tyst, och ängsligt seende sig bakom, dit. Men Jarnos plats var i staden, och dit skyndade han med detta lugn, detta hjeltemod i faran, detta uppoffrande af alla tankar på sig sjelf och för sig sjelf, och med dessa föresatser att till sista andetaget bispringa lidande likar, som utmärker den verkliga menniskovännen, d. v. s. med andra ord, den verkliga hjelten, ty endast en *sådan* är *den*, som för ett godt ändamål uppoffrar sig, sin fördel och sjelfva sitt lif, om det behöfs. Man såg under dessa bistra tider flera läkare, som i högsta grad utmärkte sig genom sjelfförsakelse och ospard möda för menskligheten bästa. Jarno var af de förnämsta deribland, och icke bland deras antal, som kände på patientens puls med käpp, ordinerade från gatan eller stängde in sig inom fyra väggar och barricaderade sina dörrar. Nej, raka motsatsen deraf var Jarno — nätter och dagar, rika och fattiga, allt var honom lika. Han fanns öfver allt, och äfven der hans åtgärder icke kunde verka all den nytta, han önskade, spridde han tröst och lugn, frimodighet och behjertenhet hos de omgifvande.

Men ack! Menniska är menniska!

— Mamma, du må säga hvad du vill, befalla, förbjuda, neka, jag måste, jag måste in till honom! — sade Martina en dag till Linda, då denna med yttersta svårighet skaffat sig en liten underrättelse från staden, och då densamma innehöll den sorgliga tidningen, att Jarno samma morgon häftigt blifvit angripen af ett våldsamt sjukdomsanfall.

— Mitt arma barn, hvad kan du väl göra för nytta? — sade Linda, högt gråtande — Herrans villja kan ingen sätta sig emot. Hvad kunna dina svaga händer uträtta mot all denna fasa?

— *Herrans villja* kan det icke vara, att den ädle Jarno skall försvinna från jorden *ännu*, — svarade Martina, likasom inspirerad — och, hvad mina svaga händer angår, så är det icke på *dem*, jag litar, utan på de böner, jag vill uppskicka till höjden, knäfallande vid min älskade väns sjukbädd, på den tröst jag vill intala honom, ty jag *känner*, jag *känner* mägtigt, att jag detta förmår, och äfven att inga band, inga riglar, inga lås kunna längre hålla mig qvar här. Om en stund *vill* jag vara hos *honom*.

Det var icke mer barnet. Det var icke mer den lydiga, undergifna, blyga och medgörliga dottern, det var Jarnos älskarinna, som i ett enda ögonblick kände hela magten af den kärlek, som förut endast slumrat hos henne.

Linda hvarken hade eller förmådde finna någon undanflykt. Hon förtrodde sin lilla Alfred till en trogen tjenarinna och för resten i Guds egen hand.

— Ser du mig aldrig, min gosse, — sade hon vid åfresan — så tänk bara på Gud, ty det är ditt bästa stöd, var from och rättskaffens och leta upp Gref Leonard!

Och, då dessa orden voro väl utsagda, rullade hon och Martina tyst och fort på vägen till X***.

Vid tullen hemskickade hon kusk och vagn, ty hon ville icke onödigt blottställa en tjenare, som tycktes frukta faran. Tyst och skyndsamt gingo hon och Martina genom de hemska, tomma gatorna. Det var nu icke mer den trefliga, prydliga, lilla staden. Allt var förbytt. Intet gladt ansigte tittade ur något fenster. Hvita lakan voro för de flesta. Alla bodar, alla portar stängda. Likvagnar och likbärare var det enda, som rörde sig på gatorna, och här och der en nedslagen varelse, som med snabba, oroliga steg skyndade till eller ifrån apotheket, utan att gifva minsta uppmärksamhet på omgifningarna. Någon gång såg man svartklädda varelser öppna ett fenster och med spejande blickar se ut åt gatan, men, då de icke upptäckte den, de väntade, hastigt stänga detsamma och draga sig undan. Anblicken af det hela var förfärlig. Alla band, alla förhållanden

tyektes på en gång lösta. Det var icke mer fråga om tjenare och husbönder, om barn och föräldrar, slägtingar och vänner, hvar och en tänkte för sig och egen säkerhet. All conveniens, all fruktan för opinionens blickar och omdömen voro kastade åt sidan. Man hade vigtigare tankar, och, utan alla omvägar, rakt till Jarnos boning vände de båda fruntimmerna sina steg. Huset tycktes öde. Ingen mensklig varelse fanns, som kunde besvara deras frågor, utan Linda och Martina inkommo obehindradt, och utan att ännu ha mött någon, i Jarnos yttre rum. Äfven der var tomt; men från det inre rummet hörde man qväfda jämmerrop, och, då Martina utan all besinning störtade in, såg hon med fasa sin älskade vän utsträckt på hans bädd och ett rof för förfärliga plågor. Han kände dock genast igen henne.

— Fly, för himlens skull, mitt älskade barn! — sade han — Kom icke hit! Döden lurar på ditt unga lif, här i min närhet!

— Då är döden mig kär! — svarade flickan och närmade sig skyndsamt den sjuka, tog hans händer, värmde dem i sina, gned hans tinningar med ättika, värmde om honom med servietter och gaf honom all den hjelp, hon i sin enfald och kärlek kunde påfinna. Äfven Linda sparade ingen möda, och, då fram på dagen en af Jarnos kamrater, en ung, skicklig läkare, ankom, fann han patientens

tillstånd vida bättre och snart sagdt fritt från fara. Martina var nära att förlora all sans vid denna glada tidning. Den unga läkarn bad för himlens skull, att flickan skulle sjelf taga litet ro, ty efter en fullkomligt sömnlös natt hade hon nu ansträngt sina krafter öfver sin förmåga flera timmar. Linda och sjelfva Jarno instämde i läkarens föreställningar; men de voro fruktlösa. Hon förblef oupphörligt vid hans bädd, med blicken beständigt fäst på honom, och i hvart ögonblick färdig att efterkomma hans minsta önskan. Detta fortfor till fram på natten; men då tycktes Jarno betydligen lugnas, och inom några ögonblick var han försänkt i en stilla och välgörande sömn. Då dukade äfven Martinas små krafter under. I sin stol, insvept i sin stora shawl, insomnade äfven hon, halft liggande mot den älskade vännens hufvudgärd. Linda och en dunkel lampa vakade ensamma i nattens hemska tystnad, som då och då afbröts af likvagnarna, hvilka förnämligast gingo om nätterna. Men i sjelfva huset var allt tyst som i en graf, hvilket mest kom deraf, att, sedan några personer der aflidit, de andra flyktat derifrån, och att Jarnos egen betjent redan föll bland de första offren för farsoten. Klockan var nära ett. Linda satt tankfull och sorgsen, betraktade den sofvande groupen samt drog då och då en djup suck, hvars anledning var mångfaldig. Men nu

lyssnar Linda. Hon vågar icke draga andan. Hon hör tysta, snabba steg i trappan. Hon tror, att det är den unga läkarn. "Det kan ju icke vara någon annan." Hon tar lampan, för att möta honom och bedja honom gå tyst för den sofvande; men hvem kan måla hennes förvåning, hennes tusenfaldiga känslor, när det bleka anlete, som hon med lampan upplyser, är — Leonards!!!

— Linda! Du här! — var hans första utrop; men, då hon bad honom vara tyst, blef han det äfven, och i ett stumt betraktande blefvo de några ögonblick stående gent emot hvarandra.

— Huru är det med vår Jarno? — sade ändtligen Leonard med en mild och sagta röst.

— Bättre! Mycket bättre! — svarade Linda — Han slumrar nu rätt stilla och lugnt. Vi hoppas det bästa.

— Så fort jag fick veta, att han insjuknat, flög jag hit. — fortfor Leonard, hviskande, och gick sagta några steg, för att se in till Jarnos inre rum.

— Ja, nu behöfver icke Gref G. hafva oro för honom eller hans skötsel, — svarade Linda lika sagta — utan, om jag törs säga, bör ni genast återvända *dit*, der ni säkert väntas med största otålighet, och der eder frånvaro troligen väcker ett gränslöst bekymmer.

— Hvem är det, som sitter vid hans hufvudgärd?

frågade Leonard, utan att svara Linda på hennes uppmaning.

— Det är Martina.

— Om *hon* lefver, om *han* lefver, — sade Leonard, likasom för sig sjelf — så blir hon säkert hans maka.

— Det gifve Gud! — suckade Linda nästan ohörbart.

— Linda! — sade Leonard, efter en liten tystnad, och vände sig till henne — Linda, ögonblicken äro dyra! Kanske stå vi båda vid vår öppna graf. Säg, jag besvär dig, säg! *Hvarföre* flydde du mig? Blott ett enda *hvarföre*, och jag vill dö nöjd.

— Ty jag trodde, — svarade Linda, som nu icke fann någon hog hos sig att längre förtiga en hemlighet, hvilken egentligen icke mer kunde verka hvarken godt eller ondt — ty jag trodde mig se, jag fruktade att — —

Men här afbröts hon af ett genomträngande rop från Jarno. I ett ögonblick voro alla tre de öfriga på fötter vid hans säng. Fruktan af ett récidive gjorde dem alla modfällda; men Jarno försäkrade dem snart, att det blott var ett tillfälligt och hastigt öfvergående ondt, och att han nu befann sig ganska väl och troligen snart restituerad. Med ett matt, men hjertligt handslag helsade han vännen.

— Du äfven här! — sade han — Må nu ingen

komma och säga mig, att icke vänskap och sjelfuppoffring finnas på jorden?

Nu först märkte Martina, att den främmande icke var den unga doctorn.

— Se, Gref Leonard! — sade hon något liknöjdt — Det var bra snällt att komma in till sin vän nu, — tillade hon lifligare — och äfven var det roligt få se Grefven en gång till, fast han är sig grufligt olik. Blek och mager, det var han aldrig förr.

Ingen svarade.

Slutligen sade dock Leonard och tog sig med detsamma om pannan:

— Ja, blek må jag väl vara, ty jag har så rysligt ondt i hufvudet.

Linda såg förfärad upp på honom, och hela hans utseende bevittnade hans utsago, att han mådde illa.

Jarno, som nu var nästan återställd, fast ändligen matt, vexlade med Linda en blick, hvaruti mycken oro låg.

— Åh nej! Jag får ingen Cholera! — sade Leonard, som deras blickar icke undfallit; men just i samma ögonblick anfölls han af en häftig krampattaque, som lemnade intet tvifvel om den olyckliga sanningen öfrigt.

Med en öfvermensklig ansträngning bragte Linda honom till en bädd i yttre rummet, och Martina, dertill uppmanad af Jarno, sprang efter do-

ctorn, genom de mörka, hemska gatorna, som hon dock så väl kände sedan moderns första sjukdom. — Linda, min älskade Linda! — sade Leonard, öfverväldigad af plågor och med ett af döden nästan uppbrutet hjerta.

— Stilla dig, lugna dig, o Leonard! — bad Linda och uppbjöd all sin förmåga, för att punktligt följa de föreskrifter, som Jarno stadigt och redigt gaf ifrån sin bädd, från hvilken han dock icke förmådde ens lyfta sig.

Inom några ögonblick var Martina tillbaka med läkaren. Leonards sjukdomsanfall var ett af de aldra häftigaste och farligaste, och läkaren påstod sedan, att hans vederfående helt och hållet berodde på den förträffliga skötsel, han fick i sjukdomens aldra första stadium.

Linda vek icke ett ögonblick från honom. Med all en makas ömhet skötte hon den högt älskade, och med all en makes kärlek emottog han det, de få ögonblick han hade sans eller redighet.

Bud var länge sedan afsändt till Lindsjö. Dagen var långt framliden. Linda väntade hvart ögonblick att se Leonards maka inträda, och ändå — ändå — ändå var hon icke i stånd att skilja sig ifrån honom, att öfverlemna honom i främmande händer, helst en pålitlig sjukvårderska i detta ögonblick var omöjlig att finna.

— Man må *slita* mig från hans dödsbädd, — tänkte hon förtviflad — förr viker jag icke derifrån.

För hvar vagn, som rullar, tänker hon på den *säkert* kommande, på den stunden, då *en annan* skall intaga hennes plats vid Leonards sida, *en annan* förrätta alla hennes värf vid hans sjukbädd, och detta allt med en makas fulla rättigheter och företräden. Hon tänkte sig oupphörligt att nästa ögonblick vara kallt betackad och skiljd från Leonard. Hennes hjerta ville brista tusenfaldigt. Hon vågar icke mer tänka, icke mer lyssna, bara handla, och detta endast och allenast för den outsägligen älskade. Ändtligen mot aftonen i sjelfva solnedgången hör man en vagn komma från vester, hvilken med stor skyndsamhet närmar sig och slutligen tvärt stadnar vid porten. Steg höras genast derefter i trappan. Linda darrar häftigt, men lemnar icke sin plats; det tar i låset, det svartnar för Lindas ögon. Dörren öppnas, hennes blick är fullkomligt skum, och hon kan på länge icke förmå sig att slå upp den; men, när det ändtligen sker, när hon är säkrare att finna Thekla för sina ögon, än om allt annat på jorden, huru förundrad, huru förstenad blir hon icke att endast se en äldre man med ädla drag och en högst bekymmerfull uppsyn stå framför sig!

Det var Presidenten.

— Huru är det med eder patient, med Gref G.? —

frågade han, högst orolig och knappt bemärkande, att den, han talade till, alldeles icke kunde vara en lejd vakhustru eller dylikt.

— Hans tillstånd är ännu icke möjligt att rätt bestämma; — svarade Linda — men vi skola hoppas det bästa. Doctorerna gifva väl ännu hvarken hopp eller hopp förloradt, och Gud är god!

Presidenten såg med förvåningens stora ögon på det vackra, okända och med en viss enkel elegans klädda fruntimmer, som tycktes med så odelad omsorg sköta hans måg.

— Hvem är ni, min sköna, okända dame, som så ädelmodigt och djerft trotsar faran för att sköta en främling? — frågade han.

— Det gör litet eller intet till saken, Herr President! — svarade Linda undvikande — Måtte jag blott lyckas! Det är min högsta önskan.

Presidenten frågade icke vidare, utan nöjde sig med att på det vänligaste, artigaste och förbindligaste sätt tacka Linda för hennes ovärderliga hjelp och försäkra henne, att han och hela hans familj stadnade i en evig skuld af tacksamhet till henne, och aldra mest hans beklagansvärda dotter.

Ett moln tycktes hvila öfver hans drag, när han sade detta sista ord, och en ovillkorlig ovilja färgade Lindas kinder. Presidenten hade på sin heder lofvat maka och barn, att efter erhål-

len säker underrättelse om Leonards tillstånd, det måtte då vara hurudant som helst, återvända till Lindsjö. Han afvaktade nu endast läkarens ankomst och var icke litet förundrad, att under tiden se en annan, kanske icke alldelesså skön, men yngre, okänd person af högre stånd, och som, i anseende till likheten, tycktes vara en yngre ogift syster till den förra damen, som sysslade, obekymrad för allt annat, omkring Jarnos säng. Han var mycket för finkänslig, att här ännu yttra en fråga, utan, sedan han af läkaren fått alla de tröstande underrättelser och försäkringar om noggrann tillsyn, som kunde gifvas, tog han ett sorgligt afsked af den sjuke, som dock icke kände igen honom, tryckte Lindas hand till sitt hjerta och tackade henne ännu en gång på egna och en älskad dotters vägnar — och afreste.

Linda andades lättare.

Men hennes första rediga tanke var en gränslös förundran, öfver att Thekla uteblifvit, och att Linda af Presidenten icke ens hörde ett enda ord, som antydde, att hon *ämnade* komma.

— Hon måste vara okunnig om allt, eller ock — här stadnade alla Lindas tankar.

Dock, somliga ord af Presidenten bevisade likväl motsatsen. Han hade ju talat om sin dotters gränslösa oro, sorg och bekymmer. Huru kunde allt detta förenas? Linda fattade det icke

och grubblade snart icke mycket derpå, ty omsorger om Leonard upptogo nu odeladt hela hennes tanka och verkningsförmåga. Det var många ögonblick, som hon glömde, att han icke var hennes, att det icke var till den mest älskade make, som hon slösade sina tusenfaldiga omsorger. Så snart Leonard hade ringaste sans eller medvetande, tog han Lindas hand, tryckte den till sin panna, till sina brännande läppar, lade den på sina skumma ögon eller på sitt klappande hjerta; men han talade nästan icke ett ord. Hans tunga tycktes alldeles förlamad af plågor och mattighet.

Det vore imellertid kanske icke ur vägen att under tiden se efter, huru det stod till i den arma, olyckliga Theklas bröst, ty der var ingalunda lugn eller liknöjdhet, utan en storm af så olika och mångartade känslor, att man fruktade understundom för hennes sinnen.

Cap. 4.

BARA OM MERA SÅDANT.

L'excès de la douleur, comme l'excès de la joie, est une chose violente qui dure peu. Le cœur de l'homme ne peut rester long-tems dans une extrémité.

Victor Hugo.

Redan vid första underrättelsen om Cholerans utbrott i Göteborg hade denna nyhet verkat högst nedslående på Thekla. Alla andra tänkte på sig sjelfva, på vänner och bekanta samt den lidande mensklighetен i allmänhet. Thekla hade ännu ett grämelseföremål *mer*, än alla andra. Hon tänkte på sin bok.

— Om jag dör, så får jag ju icke se eller veta, hvad man tänker derom; om alla andra dö, så är det ju ingen, som läser och tycker; om Choleran bortrycker förläggare och boktryckare etc., så kan ju manuscriptet för alltid förloras. — Så der ungefär tänkte Thekla, fast icke just så redigt, och dessa tankar äro för en ung författare, hvilken första gången beträder den slippriga banan, icke just de angenämaste, ty må hända finns ingen nyfikenhet plågsammare, ingen otålighet större, än den en författare känner att väl få se sitt snilles

barn i allmänhetens hand, sedan han en gång nb. beqvämt sig dertill och vant sig vid den tankan.

Allt som Choleran närmade sig, steg Theklas oro och fruktan. Hon darrade för sina vänner, hon darrade för sig. I ett annat sakernas tillstånd skulle hon må hända gått döden hjeltemodigt till mötes. Icke så nu.

— Om jag bara finge höra, hvad verlden tänkte om mitt arbete, — sade hon till sig sjelf — så skulle jag gerna dö nöjd sedan. Men ack, men ack, att dö ifrån det! Det vore förfärligt.

Och just detta bevisade, att Thekla var född till skald och författare, ty hon ansåg föremålet för sitt nattvak, sina oinskränkta omsorger, med samma kärlek och tillgifvenhet, som en moder egnar sitt barn, och hvem vill väl dö ifrån ett sådant, inan man litet vet dess bestämmelse i verlden?

Thekla ville således för ingen del dö. — Hennes omgifning förundrades i sanning att se henne så frukta en sak, som man skulle trott *henne*, mycket mer än någon annan, kunna trotsa och frimodigt möta.

Adolf kallade henne feg, och många disputer uppstodo i följd deraf mellan de båda syskonen. Eva var väl rädd äfven, men ett intet emot Thekla, som ofta sjelf förebrådde sig denna, henne ovärdiga, känsla; men den var och förblef oöfvervinner-

lig. Kom ett bud eller annars någon lefvande varelse ifrån den smittade staden, sedan Choleran brutit ut der, så blef Thekla blek och förfärad, rökte sig och alla andra, och trodde alltid, att faran genast var vid dörren. Leonard var stundom tröstlös öfver denna mer än oförklarliga räddhoga och besvor sin unga maka, vid allt hvad som var henne heligt och kärt, att taga sitt stora, ovanliga förstånd till fånga och söka att bekämpa denna för hvar och en ovärdiga känsla. Hon försökte det äfven verkligen. Hon gjorde ofta ett ytterligt våld på sig, för att åtminstone dölja sin farhoga för de andra; men i botten af själen var och förblef den lika stor. Resultatet af alla hennes inre strider blef alltid: att hon väl icke var rädd för döden, men att hon icke ville dö *nu*.

Slutligen kom nu äfven den sorgetidningen, att Jarno insjuknat; — han, som alla i nödens stund litade sig till!

Thekla var utom sig.

— Nu reser jag in till staden, — sade Leonard bestämdt — ty Jarno har en gång räddat mitt lif, och jag vill göra för honom hvad jag förmår.

Thekla hängde sig vansinnig om hans hals och bad honom, under floder af tårar, afstå från sitt beslut. Leonard raisonnerade, föreställde, bad, afmålade det föraktliga hos en karl i en dylik liknöjdhet för en vän. Han uppletade alla de argu-

menter, han kunde finna; men Thekla var och förblef lika förtviflad öfver hans beslut. Ett ögonblick var han färdig att afstå derifrån. En ljuf aning slog honom med blixtens hastighet — han frågade sin unga, rodnande maka på samvetet derom. — Hon drog ett ögonblick i betänkande att begagna sig af hans förmodan; men till en lögn i ett dylikt ögonblick och i en dylik sak var den ädelsinnade, unga qvinnan dock icke i stånd, utan hon svarade ett sorgligt, men bestämdt *nej* — och Leonard reste, sedan han med upprigtig tillgifvenhet försäkrat Thekla, huru dyrbar hon var för honom, och huru han ärade hennes kärlek till sanning och det rätta, som i detta ögonblick så härligt uppenbarade sig.

— Vi skola säkert se hvarandra åter, min hulda Thekla! — sade Leonard, när han tog afsked af henne — Vi skola lefva glada och lyckliga ett långt godt lif, utan förebråelser att för en låg fruktan ha uppoffrat vänskapens heligaste pligter. Farväl, min dyraste maka, Gud vare med dig, och äfven med mig! Farväl! — och han rullade fort, och ängslig till mods, på vägen till X***.

Thekla var förtviflad. Hon tänkte nu mer icke på egen fara, utan på Leonards. Ingen tröst, ingen föreställning verkade till något. Hon ansåg för en afgjord sak, att Leonard *skulle* få Choleran. Hon införlifvade sig så med denna tanka, att, när

slutligen den sorgliga bekräftelsen af hennes fruktan ankom, var det icke mer en *nyhet*, utan blott en *visshet* för henne.

Hvad var nu att göra?

Thekla *ville* resa in till staden; men, för hvar gång hon ämnade sätta sitt beslut i verksamhet, öfverföllo hon af en sådan vanmagt och verklig sanslöshet, att de, af hvilka hon var omgifven, insågo allt för väl, det hennes närvaro vid Leonards sjuksäng skulle vara till intet gagn för honom, men till en säker död för den arma, af oro och ängslan försvagade Thekla.

Modern gjorde slag i saken:

— Hon *får* icke resa! — Och dervid blef det.

Presidenten afreste således ensam, ty Adolf lydde då ändtligen Evas böner att stadna hemma. Thekla gick till sängs, yrade och tycktes återfå ett anfall af sin nervfeber, hvilken Presidentskan dock genast titulerade med: *"den aldra värsta sort af Cholera."*

Hela huset var otröstligt. Man tog redan för *afgjordt*, att Leonard var död, Presidenten drogs med sista andetagen, och att den öfriga familjen blott hade några timmar qvar. Presidentskan lopp ut och in som en väderil. Än kastade hon sig, i förfärligt ulfvande, tjut och gråt, till Adolfs och Evas bröst, än läste hon utan all sans och besinning, huller om buller, alla de Choleracurer, som

så dussintals utkommo under denna tid. Med Sondéns cur i ena handen, Forshælls i den andra, och alla de öfriga under båda armarna, ropade hon till Eva:

— Gif henne vatten, kanntals, såtals, bara ideligen vatten! Låt koka soppa på alla hönsen, på hela hönshuset, och gif henne! — och hörde icke det ringaste, när Eva försäkrade, att Thekla visst icke hade något tecken till Cholera, utan en annan nerv-attaque, följden af hennes grufliga själsansträngning och oro.

— Gnid henne med camphert från topp till tå, gif henne camphert-spiritus hvar enda minut! — ropade hon, sedan hon kastat ögonen i en annan föreskrift; och slutligen:

— Värm filtar och rulla henne uti, lägg varma trätallrickar öfver och under henne, värm sand och lägg på henne! — befallde hon, sedan hon tittat i den tredje; men Eva muttrade för sig sjelf:

— Gud bevars för att lyda Tante! Då skulle jag väl förderfva den stackars Thekla, som ligger der i full feber och yrar, och som endast tarfvar lugn och feberstillande medel.

Detta gaf henne Eva också, och efter några timmar tycktes hon blifva vida stillare. Hon frågade nu oupphörligt, men redigt efter Presidenten, och, när han slutligen ankom, bad hon som den största nåd, att man icke ville förtiga något

för henne. Eva förde Presidenten således genast in till Thekla, under det att Presidentskan gick både före och efter med en rökelseapparat, som insvepte alla menniskor i en så förqväfvande chlorkalksrök, att hela familjen höll på att gifva upp andan, visst icke af Cholera, utan af os och rök och välmening.

Sjelfva Thekla, förr den ifrigaste rökaren, bad nu om förskoning, och, så snart Presidenten kunde hosta lungorna fria från den förderfliga röken och draga ett, för allt samspråk nödigt, andetag, berättade han: att Leonard troligen redan öfverstått det värsta, att Jarno var alldeles utan all fara, och att för resten rara exempel funnos, att så der unga och friska karlar ströko med.

— Men fruntimren, fruntimren! De stackars arma fruntimren! De dö väl som flugor? — frågade Presidentskan, skälfvande i hvar led och med halsen så full af den välgörande röken, att hon hostade och harklade mellan hvart enda ord.

— De stryka i allmänhet mer med; — sade Presidenten — men modiga i faran, det äro de, trots någon. Din man, min goda Thekla! vår älskade Leonard, skötes med den största tänkbara omsorg af ett ungt, sorgkläddt bättre fruntimmer med ett högst intagande utseende, men som jag vet mig aldrig förr sett, så länge jag vistats här i orten; och Jarno af en ung flicka, troligen en yngre sy-

ster till den unga frun, efter hvad jag kunde sluta af deras likhet.

Eva rodnade, och Thekla bleknade.

— Hvad kan det vara för några? — sade Presidentskan, som nu, litet lugnad för Choleran, fick ett lindrigt anfall af nyfikenhet.

— Ja, derpå är jag icke slug, — svarade Presidenten — ty den sorgklädda damen svarade mig på min fråga, hvem vi hade att tacka för så mycken godhet, att namnet gjorde intet till saken, blott hon lyckades i sitt bemödande.

— Jag *vill* resa in till staden! — sade Thekla häftigt, sättande sig upp i sängen.

— Nej, mitt goda, goda barn! — svarade Presidenten — Du gjorde der ingen tänkbar nytta, utan exponerade dig endast för faran, så svag och sjuk som du sjelf är. Hvar tredje, fjerde timma få vi dessutom underrättelser derifrån.

Presidenten gick nu till hvila, ty natten var långt framliden, och han förmådde äfven Presidentskan till detsamma, under förevändning, att hvar och en behöfde rätt väl sina krafter för kommande händelser. Eva och Adolf stadnade hos Thekla. Men nu var med henne ingen reda mer. Den våldsammaste feber infann sig, och hon tycktes på en gång marteras af alla svartsjukans och fruktans demoner.

— Han dör! — Dör i hennes famn, lutad mot

hennes bröst, utan att tänka på mig, utan att minnas, att jag är till! — utropade hon ibland i förtviflan, och dessimellan skrattade hon under feberyrseln och sade hemskt:

— Jag är ju redan död! Spökar bara! Vill bara se, hur' Leonard befinner sig med sin nya maka, och hvad verlden tycker om min bok. — Ja så! Det var skönt! Den är rosenröd, med pressade ornamenter och guldsnitt! Det ser ju bra ut! — Och de som läsa! De gråta, och de skratta, de känna sig ömsom *varma* som elden i Vesuvius, och *kalla* som snön på Montblanc. Det är bra! Just som jag ville ha det, när jag gick och lefde på den gröna, sköna jorden!

(och hon klappade i händerna af förtjusning.) — Men hvad är det? — fortfor hon — Jo, det är den svarta Linda, som har förhexat min Leonard, ty han blir dock aldrig mer, hvad han var i fordna, lyckliga, glada dagar. Finns ingen dolk, som af *sig sjelf* kan genomborra detta grymma hjerta! — Lindas grymma, hårda hjerta, som skall med sina ränkfulla välgerningar draga min Leonards kärlek från mig och kanske *döda* honom, för att jag icke mer skall *kunna* återfå honom! Ha, — jag vill skrifva en hel bok om dig, du svarta, förrädiska qvinna! Jag vill ropa upp ur afgrunden alla dess andar, för att plåga dig. Men

nej! Jag vill blott låta dig erfara, hvad jag sjelf lider, och du skall hafva nog — nog — nog — —

Adolf och hans Eva fällde bittra tårar öfver det arma offret för sina våldsamma känslor och önskade endast, att hon måtte återfå sin sans, så att man med religionens tröst kunde få mildra hennes själs smärta. Detta inträffade dock icke förr än efter många, många dagar, sedan Leonard långt för detta, blek och aftynad, men alldeles återställd, var återkommen till Lindsjö. Han satt nu oupphörligt vid Theklas säng, och hon tycktes märkbart lugnas vid hans åsyn.

Lefver du ännu? Har hon icke mördat dig, denna svarta, falska Linda? Är du ännu *min*? — O, min älskade Leonard!

Detta var hennes första ord till sin hemkomna make. Han gjorde allt för att stilla och lugna henne. Han nekade väl icke, att den, som under hans sjukdom skötte honom, var fru M. — men tillade mildt och skonande:

— Du skulle sett, min goda Thekla, huru hon och hennes *fullvuxna* dotter delade sina omsorger imellan mig och Jarno, — hennes första vänner här på denna främmande orten. De dröjde hos oss, tills Doctor W. försäkrat, att all fara var förbi, sedan återvände de med våra tacksägelser till sitt lilla hem, på andra sidan staden. Du skall lära

känna henne, min goda Thekla, och sjelf tacka henne, för det hon frälsat din Leonards lif. Hon har ju ringa fröjd deraf; men *du*, min goda, älskade maka, du, åt hvilken jag skall helga detta mitt återvunna framdeles lif, du kan väl icke hata *den*, som återgifvit mig detsamma? *Du* med ditt sköna, goda hjerta!

— Jo! — svarade Thekla; men hennes tårar jäfvade hennes svar, och sedan hörde man henne aldrig nämna Linda, och ingen annan gjorde det heller.

Först sedan *alla* åter voro friska, såg man henne ifrigt arbeta på en liten målning, hvilken dock ingen fick se, emedan hon sorgfälligt gömde den för allas blickar; men, när den var färdig, lät hon dyrbart och smakfullt infatta den och skickade den hemligt till Linda. Den föreställde hennes och Leonards bild bredvid hvarandra, och båda synnerligen lika. Underskriften var: *evig tacksamhet af båda*, och för resten hennes vanliga namnteckning under alla målningar.

Men hvarje försök, som Presidenten gjorde, att hon personligen skulle göra Fru M:s bekantskap, afböjde Thekla med hela qvinnans fintlighet, och Leonard var i denna sak alldeles passiv; hvilket äfven var ganska rätt.

Cap. 5.

STILTJE.

Dreifach ist der Schritt der Zeit:
Zögernd kommt die Zukunft hergezogen,
Pfeilschnell ist das Jetzt entflogen,
Ewig still steht die Vergangenheit.

Schiller.

E tu che sa si mai
Ti sovverai di me!

Huru mycket har icke nu förändrat sig på några månader!

Kallt och höstlikt hvina Novembervindarne. Staden, der den vilda Choleran nyss rasade så härjande och förfärligt, är nu i lugn och stillhet. Visst råder här och der sorg och saknad efter anhöriga och vänner, och månget nödens barn har icke mer föräldrar och slägtingar att tacka för sitt knappa uppehälle, utan endast välgörande menniskovänner. De handlande börja åter sina speculationer, den arbetande klassen sina göromål. Flit och idoghet råda nu, der en stum sysslolöshet nyss egde rum. Sällskapskretsarne återbilda sig så småningom. Man börjar tala om *något* annat än Cholera. Leonard har länge sedan flyttat till sin egendom med sin unga maka. Adolf och Eva hafva lofvat att öfver vintern stadna hos föräldrarne i staden.

Jarno är frisk och vore gladare och lyckligare än någonsin, saknade han blott icke sin vän, sin goda, trogna Leonard. Linda går stilla och tyst på sitt lilla Alviken, tänker med lugn glädje på sina barn och med ett vemod, i hvilket finnes en gnista af ljufhet, på sin *vän*, på *honom*, hvars bild sitter *der*, så lik, så trogen, vid sidan af sin sköna maka, "den unga, lyckliga Thekla" — så säger Linda åtminstone. — Martina är icke mer den *lilla flickan*. Hon är sin älskade Jarnos trolofvade brud. Hon har fyllt sina runda fjorton år; men, först sedan de sexton äfven förrunnit i tidens flod, skall hon kalla sig Jarnos maka. Hela hennes utseende, lynne och förnuft tyckas nu, mer än någonsin, antyda, att hon är ganska tidigt utvecklad för sina år och således i fullkomlig motsats med sin moder, hvilken alltid tyckts vara vida yngre än hennes egentliga ålder. Martina liknar i allt sin fader och har endast några få drag af Linda. Martina är nu glad, sedig och arbetsam, som det anstår en ung fästmö. Jarno är lycklig, *så* som han det aldrig var, och delar sin tid mellan sina patienter och Alviken, och de förra anlita honom verkligen *litet mindre*, af ren öfvertygelse, att han deraf plågas *litet mer* än fordom. Han har ofta bref från sin Leonard, goda, glada, lugna, någon gång litet vemodiga, och aldrig utan helsningar, varma och innerliga, till Linda och Martina. Al-

fred går i scholan, gör pojkstrek och läser latin, bryr syster Martina förtvifladt för *Doctorn* och talar oupphörligt om, när han skall få resa till Gref Leonard (hvilket är honom lofvadt), samt om framdeles, när *han* sjelf skall blifva informator för Jarnos och Leonards gossar.

— De pojkarne skall jag nog veta att hålla i tukt! — sade han en gång, och Martina måste bestå honom ett helt skålpund confect i mutor, för att slippa höra talas om detta välsignade informatorskap och dessa evigt omtalade *"ostyriga disciplar"*. Men vår goda Alfred tog sin skada igen i annat *onödigt prat*, ty deraf hade han ett stort öfverflöd; hvaraf Jarno ibland slöt, att han torde bli en *stor talare* med tiden, som troligen mycket skulle utmärka sig under kommande riksmöten.

Nå, men Theklas röda bok med guldsnitt, huru gick det med den?

Jo, alldeles som vanligt här i Sverige, den hördes ännu icke utaf. Thekla började mista tålamodet och skref, i sin mans frånvaro, redan på något nytt. Hon var ömsom ond, ömsom uppledsen vid detta dröjsmål och anade intet godt deraf.

— Kanske har min egenkärlek bedragit mig; — tänkte hon ibland — kanske var det mera lappri, än jag tyckte sjelf, ja, så mycket, att man lemnat

alltsammans till framtiden, tills man får tid, tills efter riksdagen, och Gud ensam vet, när den tager ett saligt slut.

Så der ungefär stod allt, då en vacker dag, just när Thekla det minst väntade, hennes *"älskade barn"* syntes annoncerade i flera tidningar. Detta var en fröjdestund för Thekla, men en jubelstund *den*, då hon kort derefter ser de skönaste, de härligaste, de mest rosande recensioner öfver detta nya, alldeles hänförande snillefoster, som det kallades. Nu först mägtade hon icke concentrera all sin glädje inom sig sjelf, utan delade den äfven till Leonard. För *Theklas skull* gladde han sig äfven deråt, men uppmanade henne dock att bibehålla den stränga anonymitet, förutan hvilken allt qvinnligt författareskap har så oändligen många obehag. Detta både lofvade och önskade hon sjelf, och, förunderligt nog! misstankar föllo på *alla*, rimliga och orimliga, dumma och qvicka, qvinnor och män, på dem, som aldrig hvarken kunde skrifva eller läsa, ja, på *dem* till och med, som aldrig kunde lära någondera, men aldrig, aldrig, på den förtjusta och lyckliga Thekla.

Nu skref hon, natt och dag, bittida och sent på det nya.

Men, Leonard! Huru gick det med honom? Hvar var väl hans sällskap, hans omsorgsfulla, ömma maka, som tänkte på alla dessa små bestyr

och värf till hans fröjd, hvilka äro de största af de rosor, som dölja Hymens kedjor? Hvar var hon? — Hon var icke att finna, och Leonard klagade aldrig, anklagade endast tyst sig sjelf, men slöt sig äfven inom sig sjelf mer och mer för hvar dag. Ingen må dock tro, att Thekla med köld eller ovänlighet mötte sin make. — Nej, tvärt om: hon var så god, så innerligt honom tillgifven, men lefde och andades endast i sin idealiska nya verld, hvaraf kom, att hon ofta var otillgänglig och liknöjd för denna vanliga.

— Du arbetar dig sjuk, min goda, älskade Thekla! — sade en dag Leonard, bekymrad öfver att se helsans färg fly från Theklas kind, samt ögonen ovanligt matta och dunkla.

— Åh nej! — menade hon — Det gör mig mera *godt* än *ondt*. Jag håller nu på med ett *slut*, och, när jag vunnit seger deröfver, då skall jag hvila mig *länge*, kanske *alltid*. Då skall jag bara sy, prata, skratta, resa bort med dig, när du vill och hvart du vill, rida ut och promenera, spela och sjunga, dansa och hoppa, nu som förr.

Men den tiden kom aldrig! Thekla nådde väl slutet af detta sitt ännu vida förträffligare snilleprof än det första; men den bortjagade helsan, kindens rosor, ögonens glans, lusten att leka och skämta och att vara en liten glad och fryntlig husmoder, den kom aldrig!

Sedan Thekla å nyo afsändt till tryck sitt sednare arbete, var hon äfven i en beständig oro. Än halflåg hon blek och matt, än svärmade hon omkring i en sorts excentriskt febertillstånd, som grufligen oroade Leonard.

— O min Gud! — sade han ibland — Huru skall jag få lugn och stillhet inom detta oroliga bröst, icke för min skull, utan för hennes? Hon är så god, så älskvärd, men ack, hvilken liflighet! Den dödar henne sjelf — och mig.

Vintern var imellertid till en stor del framfluten, och snart nalkades en *dag*, som för Leonard hade mer än *ett* sorgligt och ljuft minne. Det var hans egen födelsedag. Leonard hade i tysthet föresatt sig att fira den på ett sätt, som han visste skulle göra Thekla en oändlig glädje. Han hade nämligen, under loppet af tiden, så planerat allt, att han samma år, efter mötenas slut, kunde göra sig ledig att få tillbringa det återstående halfva året, den kommande vintern, och kanske äfven en stor del af det nya året, utrikes, i Europas sydligare länder; hvilket han väl visste vara en af Theklas största, fast nu mer dolda önskningar, samt dessutom en, om icke nödvändig, åtminstone för hennes vacklande helsa högst nyttig diversion.

Thekla, å sin sida, hade äfven föresatt sig att fira den kära dagen, och, ehuru i vida mindre sca-

la, medförde dock hennes plan vida mera besvär för ögonblicket.

Alla deras grannar och bekanta skulle ditbjudas, en vacker sångpièce gifvas, en theater föranstaltas, transparenter och dansmusik anskaffas, och allt detta i största tysthet. Dertill fordrades äfven hela Theklas fintlighet och uppfinningsförmåga. Hon lyckades ock i allt, och äfven i det förnämsta, som var, att Leonard icke anade det ringaste. Ja, hon lyckades öfver all förmodan väl; men hon tog äfven dertill sina sista krafter, sin sista andeliga och lekamliga spänstighet.

För att något litet förvilla Leonard om den rätta fêten, ställde hon till en liten attrape redan om morgonen, hvilken Leonard lönade med underrättelsen om hans redan färdiga resplan. Denna oförmodade glädje, detta uppfyllande af hennes ifrigaste önskningar, som hon såg på så nära håll, gjorde henne ännu själfullare, gladare än förut, men ökade äfven den invärtes feber, som rasade inom henne, och hjelpte till att ännu vidare uppröra hennes blod, som af de sednare dagarnas kropps- och själsansträngningar var i en förfärlig svallning.

Att beskrifva alla aftonens rika, smakfulla och med en utbildad konstfärdighet arrangerade nöjen, skulle blott vara att trötta läsaren, ingifva leda och äckel hos *dem*, som dagligen njuta af

dylikt, harm och förtret hos *dem*, som endast höra talas om så beskaffade nöjen *par rénommé*, apningsbegär hos de rika, förargelse hos de hushållsaktiga och recensionslust hos alla dem, som kunde tycka, att Theklas fest borde varit *på helt annat sätt;* med ett ord: att anföra detailerna derom, kunde väl på ett lätt och behagligt sätt fylla några capitel, men tjena till intet, bevisa intet och vara för det hela endast en onödig sidogrannlåt, en modern *entre-mets*, eller ett sådant *tomt* lockfat, som i våra farföräldrars tid, då den välsignade födan upprågades på bordet, placerades der endast för symmetriens och fyllnadens skull. Vi lemna det således; men allt hvad läsaren kan behöfva att få veta, skall han visst få:

Thekla spelade Preciosa och det så mästerligt, att både högt och sagta utsades de orden: att för scènen var hon dock skapad, fast ödet utstakat hennes bana så långt derifrån. Blygsamt och tacksamt upptog hon sitt välförtjenta lof, såsom den verkliga talenten alltid gör, samt delade sedan i rikt mått med sig till sina skickliga medspelare, hvilka dock för det mesta hade haft hennes råd och ledning att tacka för sin framgång.

Efter den dramatiska föreställningens slut kom en högst animerad bal, der Leonard valsade med sin Thekla, nästan med samma glädje-yra,

som i fordna, lifvets ljusgröna vårdagar. Hon var utom sig af ren, oblandad glädje och förnöjelse, men dertill så ljuf, så stilla, så sagtmodig. Själen var väl ännu lika liflig, ja, kanske lifligare än någonsin; men de kroppsliga krafterna, men ungdomsstyrkan! Hvar voro de? — Ack, borta, borta, för att aldrig mer återkomma! Mot slutet af aftonen ankom Stockholmsposten, och, huru upptagen Thekla än tycktes vara af allt hvad som henne omgaf, försummade hon dock ingalunda att kasta ett forskande öga på Aftonbladets sista spalter, och se! — Denna dagens förtjusning och olika förtrollning räckte ända tills aftonen på alla sätt: Theklas nya snillebarn var icke allenast utkommet, utan på samma gång en recension deröfver, som, efter det fullkomligaste och mest oinskränkta beröm, slutligen kallade det hela: *"ett fulländadt mästerverk."* — Då knäppte Thekla ihop de små, afmagrade händerna och höjde ett verkligt, ett innerligt, ett brinnande tacksamhetsoffer till höjden och den Evige, och hennes sista ord voro:

— Och på *jorden* har jag icke mera att *önska* — icke mera att *vinna!* Må jag få dö!

Och se! Hon bönhördes, dock icke genast.

Dagen var slut. Gästerna afreste med lifstidsminnen af den angenäma aftonen; ljusen släcktes; tjenareskaran gick trött och förnöjd till hvila, och Thekla slumrade lugnare och nöjdare än någonsin på sin Leonards arm, hvars kärlek hon nu ändtligen trodde sig fullt ega. Men med en häftig smärta i bröst och hufvud vaknar hon, och en stark och mattande blodspottning blir följden deraf. Denna förgick dock snart; men en skicklig läkare hemtades likväl genast, och till Leonards största förvåning och ängslan tycktes läkaren mer bekymrad och betänklig, än man kunde finna rimligt, när man såg Theklas lugna, stilla tillstånd, utan tecken till oro eller plåga.

— O min Gud, om jag hade min Jarno här! — sade Leonard en gång, när läkaren lemnat rummet.

— Ja, det vore godt, min älskade Leonard! — svarade Thekla mildt och med en henne alldeles främmande stillhet. — Det gifve Gud! Han skulle blifva *dig* en stor och god tröst, när du det snart behöfver, ty med *mig* fruktar jag han kunde icke mer göra något af sina vanliga under. Nej: *"Det är förbi!"**) — sjöng hon långsamt. Och dessa sångens begrafnings-ord voro de *aldra sista* lyriska ljud, som hördes från denna Nordens Philomele. Mot aftonen bad hon sin otröstliga

*) Ur Axels monolog. Musiken af Fru Montgomery.

make att taga penna och papper samt upptecknа hennes afsked till föräldrar och syskon. Med beklämdt hjerta hörsammade Leonard hennes begäran och skref följande:

"Fader, moder, syskon! Sörjen mig icke, mi-"na älskade! Jag går ju blott till *'min faders hus'*, "för att der vänta på er, och, som mitt samvete är "rent och lugnt, har jag hopp att få instämma i "den chor af änglar, som en gång skall möta och "emottaga er. Sörjen mig icke, J älskade vänner! "Jorden var mig så trång, och himmelen alltid så "öppen och lockande. I dess eviga blå — der är "*rum* för den vidt kringsväfvande anden. Icke så "på vår lilla hvardagsjord. Lefven väl och drö-"jen icke för länge här nere, J älskade vänner; men "må edert *första*, edert *största* jordiska värf blifva "att trösta min ädla, min älskade Leonard, den "enda manliga varelse, som stod framom *dem*, min "inbildning skapade, och der inga brister behöfde "finnas! Trösta och muntra honom! Uppmana "honom att åter uppsöka den ädla Linda, som sä-"kert älskar honom ännu! — — Leonard ville icke fortfara; men Thekla påminde honom, att han *heligt* lofvat skrifva allt hvad hon dicterade.

— — "som älskar honom ännu! — fortfor hon — "ty Leonard G. glömmer man *aldrig*, när man en "gång älskat honom, icke en gång i *döden*, fast "man då svingar sig så högt öfver jordlifvet, att

"alla dess små, svartgrå passioner och lidelser "uppgå i en ljus låga och försvinna i luften, och "ur dess flamma uppstiger en fogel med klara, "bländande färger, som fladdrar lätt i ljusa rym-"den, med guld- och azurvingar, och som heter: "*ren, verklig, allt uppoffrande, allt försakande*, — "*himmelsk kärlek*. Sådan är *den*, jag nu i detta "ögonblick känner för min Leonard, och så re-"nad är den allaredan från allt grus, att jag lof-"var, om himmelen ser så ut, som jag den tänkt, "att möta *honom* och *hans* Linda, och *deras* små "änglar, med ljus och palmer i händerna, när de "en gång komma till sin föregångna vän, sin Thek-"la i höjden, och — —

— Nej, håll upp, Thekla! — bad Leonard — Jag kan icke mera. *Jag är väl icke en tiger heller*, och det skulle jag vara, om jag kallt och lugnt kunde afhöra dina änglaord. Gif mig din hand, — säg mig en gång ännu, att du älskar mig, att jag icke bidragit *sjelf* till den sorg, som jag kanske snart får! O Thekla, säg mig det! — Den tanken är mördande.

— Du, min Leonard! — sade Thekla, förvånad — *Du* skulle vara en tusendedels orsak till min bortgång! O, långt derifrån! Du har blott förljufvat mina sista stunder, du har bevisat mig, att *qvinnans jordiska lycka endast är att finna i mannens kärlek*. Mitt öde var det icke att

länge vandra här på jorden, och Gud är nådig, som ser dertill, att jag aldrig rätt kunnat lära mig hopsamla och för vintern gömma qvinnans *rätta* lyckomanna. *Han* ser det, och derföre gör han mitt lif kort och mitt slut ljuft. Det bevisar ju, att han förlåter mig, och att, *om* jag är en af dessa ödets phantasi-blommor, som upprinna ur jorden blott *en* gång, och som icke alls likna de vanliga, utan kallas naturphenomener, om jag är ett sådant, så rycker han mig äfven snart bort, att icke mitt lif må stå de andra blomstren till harm och förundran. Jag vet icke, om du rätt fattar mina feberidéer; men min enkla mening vore att säga dig, det *du* varit mitt lifs renaste glädje, men att jag i denna upplöselsestund ser tingen så klart, så redigt, just sådana de *verkligen* äro, och att jag då äfven finner, att, om *du* var *min* lycka, så kunde *jag* dock aldrig blifva *din* i längden, och att vi nu båda skola tacka Gud för hans visa beslut.

Leonard biföll väl icke till hennes idéer; men han motsade henne heller icke, ty i detta ögonblick föreföll det honom, som hade han då velat kämpa med ett allseende väsende eller med sin egen öfvertygelse.

— Nå väl, min Thekla, om du var för *hög*, för *god* för mig, så måtte himlen ersätta dig, hvad du hos mig nödvändigt skulle sakna! Lofva mig

blott, att du *tror mig*, när jag säger dig, att, verlden må stå eller remna, ödet må slunga mig hvart som helst, minnet af dig skall dock alltid vara ljust och ljufligt, likasom minnet af min ungdom och alla mina ungdomsfröjder.

— Tack! — sade Thekla, och aldrig hörde man mer något ord, något ljud från de bleka läppar, som nyss voro så fulla och så röda.

— Frid vare med dig, du unga *Svan!* — sade Leonard med kufvad smärta — Du unga svan, du har nu lyft dina ljusa vingar, och jordens barn skola icke mer höra och tjusas af din sång. Du har sjungit *den sista*. — Frid vare med dig! —

Och han bredde en slöja öfver de sköna, bleka dragen, hvilka nu voro lika lugna och stilla, som de fordom voro lifliga och rörliga.

Leonards saknad var stor, men hans smärta mer ljuf än bitter. Han hade *intet* att förebrå sig. Han insåg tydligt, att Thekla dock på jorden icke kunnat finna sin *lycka*, och att dennas culminationspunkt just var den omtalade födelsedagen. Han saknade i hvart ögonblick detta själfulla väsende, som alltid gaf, alltid var färdigt att emottaga intryck. Han saknade, han sörjde; men han förtvifladę icke. Sina angelä-

genheter satte han i ordning. Till sina svärföräldrar skref han långa, sonliga, kärleksfulla och innerliga bref; men han besökte dem icke! Han styrde icke sin kosa till X***! Sin tjenst och sina möten förrättade han med en ovanlig ifver och verkningshog, och, medan nu tiden förrinner och sommaren försvinner för honom, skall man väl återvända för en gång till de välkända trakterna, på den klara, stora, blå insjöns härliga stränder.

Cap. 6.

EGENTLIGEN OM INGENTING.

Les jours se succederent!

Victor Hugo (Nôtre Dame, Tom. III, pag. 188).

Vid Jultiden hade Linda, som ämnadt var, inflyttat till sin lilla våning i staden och lofvat Jarno att något mer än förr egna sig åt sällskapslifvet och ett nödvändigt umgänge. Choleran hade gjort en revolution i allt. Man tyckte väl, att den redan var nära bortglömd; men dyningar derefter kändes dock beständigt, icke så mycket i lekamlig mening just, som icke mer i förhållanden menniskor imellan. Så var Linda nu icke

mer en okänd främling. Hennes förträffliga uppförande i allt, hvad som rörde Leonard, med hvilken man en tid dock påstått henne trolofvad, rättvisades henne nu. Hennes hjeltemod vid hans sjukbädd och försvinnande, när hon icke mer behöfdes, hade äfven gifvit en ny stråle åt hennes gloria. Dessutom voro hon och hennes dotter nu att anse som en del af stadens och ortens älskling, den goda, ädla Jarno, och, kommer nu dertill nyfikenheten, så finner man lätt, hvarföre hvarje hus, hvarje familj tycktes öppna sina dörrar och hjertan för Linda och Martina.

Så snart hon ankommit till staden, skyndade Presidenten till henne och frambar hela sin familjs tacksamhet samt talade äfven om Presidentskans otåliga önskan att göra hennes bekantskap, m. fl. artigheter, hvarpå den ganska belefvade fru M. svarade, att hon skulle med stort nöje utbedja sig den äran, att af Presidenten blifva presenterad för hans fru. Sagdt och gjordt. Presidentens vagn stod för dörren. Några utvalda vänner af Presidentens hus voro samlade hos dem, och alla visade sin förnöjelse och tillfredsställelse, då den aktade värden sjelf införde den sköna, allmänt omtyckta fru M. och den lilla blygsamma blomman, som alla visste vara Jarnos unga fästmö.

Presidentskan sade så mycket artigt och vackert till *"min lilla söta, nådiga Fru M."*, att det

fordrades säkert *en hel del* till, för att upprepa det; men förf. är snål om rum, ty han har ännu i friskt och lifligt minne den ordre, en annan arm författare en gång fick af sin *aldra strängaste* recensent*), nämligen att gifta och försörja hela sin romanpersonal; och, ehuru densamma i denna enkla och sannfärdiga legend är ganska ringa och visst icke tilltagen i vexten, finnas dock *de*, som rätt mycket bekymra förf. att finna passande soutien åt på gamla dagar. Fröken Stephanie med alla sina *halfva* talenter och *hela* pretentioner gör förf. sannerligen grå hår, och ma bonne, är heller icke godt att finna någon, som vill taga till last på sitt lifs ångskepp. Gamla gouvernanter äro en inexportable vara, ju *helfransyskare*, dess värre; men, som detta är en egenskap, särdeles värderad af Aftontidningens*) Herr Recensent, tar förf. redan i förhand det ädla beslutet att till arf och eget *skänka* honom hela den Fransyska mamsellen, som aldrig än uteglömde artikeln *de* framför någonting, der den skulle vara, och som troligen in i sjelfva döden conjugerar: *je t'aime*, *tu m'aime*, *il s'aime* etc., så väl, så correct och med så äkta Fransysk accent, som någonsin sjelfva Högtsalig Hans Majestät Gustaf III:dje, glorvördigst i åminnelse, kunnat det göra*).

---

*) Se Aftontidningen, N:o 10 för 1835.

Imellertid har man ur askan hoppat i elden, ty, för att undvika Presidentskans ordström, har man blifvit indragen i sin *egen*, hvilket är det värsta fel, en förf. kan råka förfalla uti. Vändom derföre rakt åter till Presidentens fredagssällskap!

Linda blef högst väl emottagen af alla. Eva fann uti dessa husets vänner ett högst angenämt och älskvärdt sällskap, och sjelfva Adolf, som nästan aldrig såg på någon annan qvinnlig varelse än sin Eva, förklarade dock sitt stora välbehag öfver moder och dotter, hvilka i staden gemenligen kallades *de båda systrarna M.*; hvilket härledde sig dels af deras likhet, dels af deras förunderligt jemnåriga utseende, dels af den omständigheten, att snart voro de mesta af stadens yngre damer på en förtrolig fot, och hvad man på *"frökenspråket**)" kallar *du-systrar*, med så väl Linda som Martina. Lindas mjeltsjuka lynne försvann så småningom. Med lugn och glädje hörde hon ofta talas om — den evigt, fast tyst, älskade Leonards lycka. Hon bad Gud för den och trodde den sannerligen stadfäst och orubblig, när — fram emot våren den Jobsposten en dag så oförväntadt kom, att Thekla, att denna fogel Phenix hastigt och utan särdeles plågor spänt vingarna och svingat sig till höjden.

---

*) Se Aftontidningen, N:o 10 för 1835.

Föräldrarnes sorg var otänkbar. Presidentskan gaf sin smärta luft i hög klagan, gråt och skrik, handvridningar och ett otroligt springande fram och åter. Hela bouteiller med nervdroppar, Hoffmanns och Odhelii muntrande d:o, förtärde hon, och endast i högljudda utgjutelser af sin sorg fann hon någon tröst.

Presidenten åter gick tyst och stilla, förrättade med vanlig omsorg sina vanliga åligganden; men den raka, välbildade, lätta och ädla gestalten började småningom luta något framåt, och de bruna lockarne, som alltid varit Theklas förtjusning, och som hon så gerna vred om sina små fingrar och afmålade på de många portraiter, hon gjort af sin älskade fader, de glesnade och grånade för hvarje dag märkbart.

Eva sörjde sin vän, men var nog klarsynt att finna, att hon det gjorde för sin egen skull, och att Theklas lycka dock aldrig egentligen kunde både blomstra och bära frukt på jorden, åtminstone icke här i vår svala nord.

Adolf sade väl icke mycket om saken; men i hans redliga hjerta uppstod ofta en viss ånger, öfver att hafva missförstått sin ädla, upphöjda syster, och att han till henne ofta hyst ett litet barnsligt agg, som, han medgaf det nu, från början haft sin upprinnelse i en skymt af afund öfver Theklas mångfaldiga gånger större lätthet att

lära och fatta; hvilket honom alltid i yngre åren förebråddes.

Deraf ser man bäst, huru illa föräldrar göra, som tro, att de böra höja förtjensten af den enas framsteg på den andras bekostnad, för att genom *täflan* befrämja kunskapers vinnande. Detta sker väl understundom, det medgifves; men ofta födes äfven, syskon imellan, ett *agg*, om icke ett hat, som annars, om hvars och ens förtjenster fått uppskattas efter sin egen scala och mätas med sin egen och icke med den andras tariff, kunnat blifva de ömmaste och bästa vänner i verlden.

Jarno var kanske den enda, utom Eva, som rätt uppfattade, att Thekla *"lefvat nog"*; och dessutom, genom långa, detailerade bref från sin Leonard, bekräftades han allt mer och mer i denna sin tanka. Men dessa bref talade mindre än någonsin om Linda. Endast hjertliga helsningar till henne, men annars *intet*, och aldrig ett ord om att komma till X***, utan tvärtom planer att under sommaren få se Jarno hos sig. Men detta var och förblef en omöjlighet. Jarno var nu mer upptagen, mer anlitad än någonsin, och Linda samt Martina voro stundom färdiga att tro, det något ondt drabbat honom, så sällan kunde han afskudda sig sina göromål, för att söka lugn och glädje ute på det lilla, sköna, blomstrande, paradisiska Alviken, der Linda och Martina nu å nyo

vandrade bland sina blommor och gladde sig åt sommarens återkomst och lefde, den ena af ljusa, ljufva förhoppningar, och den andra af — sina minnen.

Cap. 7.

SMAKEN.

— — det är likt en stadsbos trädgård nära London: en vacker parterr här, och en Chinesisk pagod der; ett ekträd i det ena hörnet, och en champignon-säng i det andra. Du kan öfverfara alltsammans i ett gående; det är de fyra verldsdelarne i en mullvadshög.

Bulwer.

Som Linda aldrig visste, när Jarno skulle komma till Alviken, kunde hon heller aldrig vänta honom, utan en eftermiddag hade hon lofvat sig och Martina till Hofrättsrådinnan Pr. på kaffe och var just klädd och färdig att sätta sig i vagnen, när Jarno kom.

— Förb...! — sade Doctorn — Hennes kaffe-conseil kunde hon hållit en annan inte *nu!*

Linda och Martina bådo skrattande och glada att få stadna hemma och att få skicka återbud; men det var heller inte i Jarnos smak den dagen, utan, sedan man kommit öfverens att åka *långsamt dit* och *snart hem*, satte Jarno sig äfven upp i vagnen, och man for åstad.

— Jag känner en viss ironisk längtan — sade Jarno under resan — att se detta Hofrättsrådinnans Eldorado eller *Paradis terrestre*, som hon sjelf kallar det, och der hon påstår att hon uttömt all sin *smak*, både den hon fått af sin styfmoder, Natur, och den hon förvärfvat under sin "3 *veckors sejour*" i fjol i Stockholm.

Martina skrattade hjertligen och försäkrade, att Jarno skulle få se så många och så vidunderliga saker hopade på hvarandra, att det hela föreföll som en modellkammare eller ett dockskåp, der man i smått samlat allt hvad man kan tänka sig, ty platsen och utrymmet voro så knappa, att allt var i en verklig leksaks-scala tilltaget.

— *Allt*, — sade Linda — ja, det är just rätta ordet, ty der finns sannerligen *allt*, utom den beprisade goda smaken, ty den har verkligen icke fått rum.

Och nu var man à costi.

go[illegible]
skudda si[illegible]te på påfoglarna! — ropade Linda till
glädje ute[illegible]r de hunnit in genom gårdens zirliga
disiska Alv[illegible]ärgade, men något trånga portar.

— Aj, aj! Akta lavendeln! — ropade Martina.

— För tusan, — ropade Jarno — kör då inte midt uti blomsterkorgen!

— Ja, Herre Gud! — sade kusken, nedslagen — Jag skulle heldre köra herrskapet rakt uppför ett berg eller på den trängsta getastig, än kroka in på denna förhexade örtagården, der jag alltid skall förderfva något och få förtret på köpet.

I ett hjertligt skratt stego Jarno och damerna ur vagnen, och genom en liten obetänkt sväng af den uppmuntrade Martina drog hennes kappa med sig en af de blomsterkrukor, mellan hvilka man skulle lotsa sig uppför trappan. Vexten, en rar *Campanula pyramidalis*, låg afbruten bredvid; men Jarno petade ned den i jorden igen, satte krukan i sin ordning och gjorde ett godt löfte inom sig, att aldrig hafva blomster och örter, just der man skulle klifva och gå, annars gerna öfver allt, ty han var stor blomsterälskare.

Som Jarnos ankomst något fördröjt damernas afresa, var det öfriga sällskapet redan i "*parken*", dit en beställsam jockey, mångfärgad och brokig som en sillsalade, förde Linda och hennes sällskap. Hofrättsrådinnan kom doek sjelf emot sina väntade gäster, och nu uppstod ett fasligt krus, *hur*' man skulle *gå*, ty *krypa* hade visst bättre passat för localen, emedan det förra hade sina led-

samma och betänkliga sidor, särdeles för damernas toilette och frisure.

— Gå före, lilla, söta Fru M.! — sade Hofrättsrådinnan — Så kommer jag, så kommer den söta Martina, och så Doctorn.

Men detta var lättare sagdt än gjordt. Gången var så smal och öfvervuxen, att man för hvart steg fick be de efterkommande förlåta de örfilar, näsknäppar, kindpustar och munfiskar, som man fick af grenarna. När man på detta sätt boxerat sig fram en 50 alnar, ropade Hofrättsrådinnan halt.

Man skulle nödvändigt se och admirera hennes *"cascade"*.

En liten uthuggning var gjord åt höger, och man såg verkligen litet vatten, som en liten bit derifrån rann ned öfver en liten sten, hvilken såg så ditlagd och olycklig ut. Gröna bänkar och soffor funnos deremot i parti, och stället hette — *Niagara.*

Man gick vidare.

— Här är min andra *"cascade!"* — sade Hofrättsrådinnan och pekade åt venster, der en dylik inrättning, fast i ändå mindre scala, syntes — Det var *Tivoli.*

— Vi taga denna lilla omväg. — sade Hofrättsrådinnan och kröp in i en ändå smalare passage — Jag vill så gerna, att Doctorn skall se mitt Gö-

tiska tempel och min lilla vackra Ontario; de ligga här strax till höger.

— En *sjö* och ett *Götiskt tempel!* Det måtte väl ändå vara ställen, der man kan stå rak och slippa armbåga sig fram! — tänkte Jarno.

Men ack, så han bedrog sig! Nu var man då ändtligen med en och annan rispa i ansigtet vid det så kallade Götiska templet. Men se! Det var snarare ett Götiskt skåp. I samma ordning som man gått eller krupit fram (ty ställningen blef allt mer och mer lutande) ingick man äfven i detta Hofrättsrådinnans tabernakel, och ve öfver den femte person, som äfven skulle velat dit intränga! Stående, med alla fyra näsorna tillsamman grouperade, admirerades detta *"mästerverk"* invärtes, och dess utvärtes förtjenst undersökte Jarno, när han commodement lade sin uttröttade lekamen mot de öfra partierna af cornicherna och endast behöfde höja sig litet på tå, för att mycket väl se öfver sjelfva taket.

— Det är ju rätt nätt? — sade Hofrättsrådinnan, och man fortsatte vägen till *"sjön"*.

Denna bestod uti en, i små uddar piquerad, rud-damm, på hvars yta oupphörligt vexte detta ohyggliga gröna skum, som ser så ängsligt och vedervärdigt ut. När *"sjön"* således skulle presenteras, hade alltid Hofrättsrådinnan varit betänkt på att låta skumma densamma, af tu eller tre

dagsverkare, på morgonen. Men nu begaf det sig ibland, att de hade dåliga *skumslefvar*, och att *skummet* var af den dåliga natur, som icke låter *bortskumma* sig, med ett ord, derutaf var mycket qvar på Ontarios grumliga yta. Ett par brädlappar, med ett onaturligt grannt staket omkring, lågo utlagda och sågo just litet vådliga ut att beträda; men, då Hofrättsrådinnan bedyrade, att *"båtbryggan"* var ganska säker, klef man på, icke utan en viss farhoga, att bryggan ej torde bära så många, utan man snart komma att få ett litet kallt bad, åtminstone fotvatten, helst *"Jockeyen"* (som ej fick inträda i Götiska templet, dock) nu skuttade före på bryggan, för att till Lindas, Jarnos och Martinas förskräckelse göra lös en liten båt, eller snarare ett litet, oändligt brokigt och grannt tråg, hvilket Hofrättsrådinnan med all magt ville persuadera sällskapet att våga sina lif uti, ty dammen såg rätt djup och otäck ut.

— Nej, min nådigaste! — sade Jarno torrt — Det blir då platterdings inte utaf! Vi dränka oss allesamman i denna gyttjepöl, och det är ingen, som tackar oss för det.

Men Hofrättsrådinnan försäkrade och bedyrade, att ingen möjlig fara kunde ega rum, att ofta åtta personer *"seglat"* i denna lilla farkost, att Ontario endast var sex quarter djup och *icke* hade gyttjebotten, och att hon just exprès arrange-

rat detta lilla parti, för att man *utan omväg* skulle kunna komma till *"eremitaget"*, der det öfriga sällskapet väntade dem. Med ett ord, hon var så vältalig, eller åtminstone så mångtalig, och Linda så god och ville så gerna göra alla till villjes, och Martina hade ännu hela barndomens oförvägenhet qvar och var dessutom kommen i ett sådant skratt, att hon icke kände ringaste farhoga. Jarno blef således öfverröstad, och man tog ett, visst icke väldigt, hopp, ty då hade hela *"Salamandern"* (det var trågets namn) kantrat, utan det försigtigaste och sagtmodigaste steg i verlden, just som hade man varit färdig att stjäla höns eller spela skrapnos.

— Gud gifve detta en god utgång! — sade Jarno, som sist steg uti, då tråget nästan sänkte sig till relingen. Jockeyen tog nu ett par små år-ungar, gröna, gula, röda och svarta, och snart sade det: plask, plask, plask! — just som när man tvättar sig om händerna i ett handfat.

— Den, som nu hade litet musik! — sade Hofrättsrådinnan, som satt så förtjust och tolfpundig midt uti skorptråget — Musik på sjön är för sött och vackert! Häradshöfding Pt. var här med sin basviol här om dagen; men han fick ej rum i båten, utan gick omkring på stranden och spelade för oss andra, som rodde. Men de, som hafva god röst, de få alltid rum med sitt instrument.

Sjung en liten bit, söta Fru M.! Hon sjunger ju så täckt? Secundera dertill, bästa Doctor Jarno! Musik på vattnet låter tusen gånger bättre än på land. etc. etc.

Men olyckan ville, att *just nu* var man *på land*, ty båten satt fast på en osynlig tufva eller en buske, och man kom hvarken fram eller åter.

— Jo, jo! Detta upptåg skulle icke aflöpa för intet, det visste jag nog! — mumlade Jarno och försökte dessimellan att med sin käpp göra *"Salamandern"* lös från grundet. Hofrättsrådinnan gjorde flera oroliga svängar, hvilka Jarno buttert nog bad henne för all del spara, tills hon kom *"ur det våta"*, ty han var så förbittrad öfver hela tillställningen, att han icke en gång ville kalla tråget för *båt* och pölen för *sjö*. Man kom dock snart lös och slapp ur sin farhoga för godt köp, utom Martina, som doppat ned sin nya parasol, subbat ned ett par rose-silkesvantar, trampat i smutsigt vatten och hade kramp af bara skratt, ty långt fram i framtiden kunde hon dock aldrig påminna sig, att hon så skrattat. Jarno och Linda hade sett på henne gång efter gång och försökt alla medel att få henne ur detta skratt; men så mycket omöjligare blef det, och, först när hon vid *"Eremitaget"* fick beklaga all sin nöd för Stephanie, slutade hennes skrattparoxysm.

Eremitaget — — dock hvarföre uppehålla lä-

saren längre i Hofrättsrådinnans park? Det var dessutom så trångt i eremitaget och så varmt, att, är han icke desto subtilare, så får han icke rum der, och, har han aldrig så litet fallenhet för échauffement, så kan han räkna på ett, som räcker till.

Imellan kaffe och thé besåg man trädgården, med alla dess rariteter, hvaribland förnämligast voro alla de plantor och vexter, som Hofrättsrådinnan fått i utdelning från Trädgårdsföreningen, och hvilka nu ganska prydligt och symmetriskt *stodo lik* på sin *lit de parade* och gåfvo icke tecken till hopp om att kunna åter till lifs uppväckas, icke en gång af sin herrskarinnas prat, hvilket annars var af en gäll sort, som borde kunna inverka på skendöda i allmänhet. Äfven admirerades de *frön* och *lökar*, som vår goda värdinna fått, hvilka just lågo och gratulerade sig sjelfva att ändtligen kommit i den jordmån, der de *ville vara*, ty *ofvan jord* syntes af dem icke det aldra ringaste. Dimensionerna i trädgården voro icke större än i parken, och mer än en af sällskapet höll på att dela salig Absalons öde. Ja, sjelfva *bonne amie*, som borde känt alla dessa klippor och skär i skepnad af äple- och pärongrenar, gick och romantiserade sig, gnolande på en "*Fransysk air*", tills hon lemnade hela ena sidans frisure i ett obarmhertigt päronträd, hvars frukt Hofrättsrådinnan ti-

tulerade med *Boncretiens*, ehuru de voro vanliga rödpäron. Men för den *rara artens* skull fick trädet vexa uppför och nedför, som det sjelf behagade.

På hemvägen gjorde Jarno många dråpliga reflexioner öfver denna hopkrympta smak och d:o anläggning.

— Men det förundrar mig icke! — sade han — All denna uselhet var mig icke främmande, ty jag behöfver blott höra hennes uppfostringsidéer, och jag bör äfven känna, huru kortsynt den goda damen i allmänhet är. Den, som kan villja, att en *skata* skall lära sjunga, och en *papegoja* improvisera, den kan äfven utan försyn göra en vattenpuss till en sjö och ett vanligt matskåp till ett tempel. *Smaken*, när den icke af naturen finnes, är en sak, som kryper ihop och vidgar sig, allt efter omständigheterna. Allt som *nödvändigheten* säger, att *mera* är omöjligt att anskaffa, svarar den tillkonstlade smaken: *"det är nog"* och blir slutligen nöjd med *intet*; hvilket äfven är ganska naturligt, ty, der ingen egentlig smak finnes, der eger den ock intet egentligt mål för sina fordringar.

— Ja, af *intet* blir *intet*, det är ett axiom! — sade Martina, som heldre ville skratta åt allt detta *intet* än ingå i långa philosophiska afhandlingar deröfver; men nu blef det hennes egen tour att sitta imellan. Både Linda och Jarno föreställde hen-

ne det obehöriga, det opassande, ja, nästan hjertlösa, att så uppenbart skratta åt saker, som väl voro löjliga, men egentligen intet ondt uti.

— Hade det varit något ondt deruti, så hade jag visst gråtit; — svarade Martina — men, just emedan det var löjligt, skrattade jag.

Detta argument var just icke så godt att bestrida; men i sitt goda, älskande hjerta och i sin hog, att gifva alla Martinas begrepp en god rigtning, fann Linda dock medel dertill.

— Om — sade hon — den goda frun med sitt prål och sin småaktighet förnärmat någon, så hade man haft rätt att uppenbart visa henne sitt förakt och sitt ogillande. Nu deremot är hon sjelf lycklig genom sina små uppfinningar och skadar ingen i verlden dermed; tvärtom roar så lättroade varelser, som du, min kära Martina. Och, om naturen nekat henne omdömesförmåga och konsten att i sitt hufvud uppgöra en rimlig plan, och sedan att utan alla afprutningar utföra den, eller ock att låta den förfalla, så är det naturens sak och icke din att rätta, utan du bör glädja dig öfver, att du blifvit bättre lottad i detta fall, fast kanske sämre i något annat.

Förf. vill icke bestämdt säga, om h[illegible]s-lar Lindas åsigter; men säkert är det, [illegible]sligt, om än den milda qvinnan tala till qvinnan, o[illegible]ena sitt öde je medel, att hos henne inplanta godh[illegible]s, och deraf

seende för hvad som icke är last eller verkliga fel, bör sökas och användas, äfven om det icke skulle innehålla en sats, som mathematiskt kunde bevisas.

Följden af Lindas argumenter blef imellertid ganska god. Martina såg i följden, lika så väl som förut, Hofrättsrådinnans små egenheter och ridiculer; men hon dämpade sitt åtlöje, när hon besinnade, att det nödvändigt skulle såra och dessutom gifva en ganska slät idé, hos den det såg, om Martinas eget hjerta och bildning; ty, är det förra *godt*, och den sednare *verklig*, icke af den oäkta, falska arten, så skrattar aldrig en qvinna i otid.

Derföre, om förf. tordes gifva ett råd, så vore det, att i allmänhet mindre döma en qvinna efter hennes tårar än efter hennes skratt och dettas föremål, och det af många skäl, bland hvilka *ett* är, att *tårarna* får man så sällan se i dessa lyckliga tider; men skrattas, det gör det nästan till export, och ofta utan ringaste skäl dertill.

Troligen straffar mången läsare förf. med att hjertligt skratta åt honom för alla dessa dumma reflexioner; men äfven dermed är han nöjd, ty då de mar.. vunnit *ett* ändamål och bevisat *en* sats. *intet* än in

öfver; me

ta imellan.

Cap. 8.

LEONARDS UTRIKES RESA SAMT HOFRÄTTS-RÅDINNANS POLITIK OCH LOGIK.

Les romans sont de tous les écrits litteraires ceux, qui ont le plus de juges.

M:me de Staël.

Hvilken läsare, som hunnit så långt som till Theklas himmelsfärd, har säkert icke underlåtit att utropa: "Ja, nu kan man precist veta, huru det går!" Men då hafva de troligen *glömt*, det Linda en gång blef hindrad att förtro Leonard den verkliga orsaken till sitt fordna uppförande, och *veta* icke, att hon sedan under Leonards sjukdom hvarken fann tillfälle eller för godt att göra det, helst hon mer än väl märkte, att han ingalunda skulle tagit denna underrättelse lugnt, och att, under detta hans upprörda tillstånd, hvarje sinnesskakning skulle varit för honom ganska farlig. Linda hade således förtegat allt och äfven bedt Jarno om detsamma, hvilken fullkomligt delade Lindas mening häruti. Leonard fortfor således i sin fordna tro, att Linda gjort något obrottsligt, om än phantastiskt, löfte att aldrig mer förena sitt öde med hans, eller kanske med någons, och deraf

kom den lilla förbehållsamhet (i hvad Linda rörde), som nu rådde i Leonards bref, nästan mer än under Theklas lifstid. Hvad Theklas afskedsbref till hennes familj angick, blef det inom densamma en hemlighet. Hennes allusioner på Fru M. ansågos som feberdrömmar, och man kom öfverens att aldrig nämna något derom.

Leonard började nu, i sina bref till Jarno, att tala om fullgörandet af sin resplan. För hvarje bref tog densamma bestämdare former, och snart berättade Leonard, att till slutet af hösten hade han utsatt denna sin resa.

"Hade du icke alla dina patienter," — skref "han en gång — som säkert skulle *dö genast* af "blotta tanken på en ultramarinsk resa för dig, "hade du icke din lilla Martina, som, under dina "ögon och ledd af din hand, uppvexer och för- "kofras till sin ljufva framtida bestämmelse, och "hvilken du väl betraktar med samma snåla, oaf- "vända blickar, som åkermannen sitt enda besåd- "da fält, af hvilket han väntar all sin hjelp och "hugnad för den kommande vintern; hade du icke "Linda, för hvilken du väl nu, på en gång, är fa- "der, broder och son, hade du icke alla dessa "band om händer och fötter och, hvad mera är, "om hjertat, så skulle du följa mig, och både jag "och du skulle dubbelt njutit af denna resa, till- "sammans. Huru ett par år kan ändra allt, alla

"förhållanden, alla planer och utsigter! Det är "icke länge, sedan vi togo hvarandra i hand på, "att endast tillsammans göra en vallfärd till sö-"dern, och nu går jag så ensam, så ensam, som "den botgörande pilgrimen. Ack, att min arma "Thekla icke skulle få göra denna sin önskans-"färd! Hur' hon skulle hafva njutit deraf, och "hur' hon med frikostig hand skulle utgjutit sina "sköna, sublima tankar öfver allt, hvad hon såg "och förnam! Denna tanke kommer att följa mig "öfver allt, kommer må hända att förbittra mån-"gen annars rik och ljuf njutning af konstens el-"ler naturens stora under."

"Troligen råkar jag dig icke före denna min "afresa, ty flerfaldiga omständigheter göra, att "jag väl direcle går på ångfartyg från Stockholm, "dit jag före min afresa ämnar mig. Helsningar "etc."

Så skref Leonard, och från den stunden togo alla Lindas tankar en ny, mer bestämd form. Förut — man måste bekänna det — hade hon fruktat, önskat, hoppats, darrat, rodnat, bleknat, med ett ord, alltid känt en häftig rörelse inom sig, hvarje gång man nämnt Leonards namn. Men *nu!* — Nu blef det så tyst, så dödt! Förmätna läsare, du vill väl icke fråga, om det var lika lugnt inom som utom Linda, i botten som på ytan af hennes varma hjerta. Du vill väl icke göra le-

gendens antecknare en så bekymmersam fråga, ty han vet sannerligen icke, huru han på en gång skall kunna säga dig sanning och ändå icke förråda Lindas enda, innersta, djupast dolda hemlighet.

Nu var det åter höst. Det stormade, det regnade, de gula löfven yrade i hvirflar och lade sig som ett bårkläde öfver jorden. Och jorden! Hon såg så tom och sörjande ut som ett förskjutet, fröjdlöst hjerta; och himlen! Den var så mörk och gråkall som en lång framtid utan kärlek och all den salighet, som dermed är förenad. Linda ville dock icke lemna sitt lilla Alviken. Hon frågade många gånger Martina och Jarno, om de önskade det, då hon gerna och genast gjort dem till villjes; men de sågo, huru kärt det var för henne att ännu en tid få dröja qvar der, och dessutom voro patienterna ovanligt skickliga, friska och inbildningsfria denna höst, hvaraf kom, att Jarno mer än någonsin kunde vända sig och sin hog ut till Alviken, och allt oftare och oftare följde med honom den förut omnämnda Häradshöfding Q., en af Jarnos bästa vänner, en ung, bildad, högst angenäm man, känd som rättskaffens och god, samt med ett af dessa utseenden, som, utan att egentligen vara vackra, dock intaga de flesta fruntimmer. Med ett ord: han var obestridligen en af stadens mest omtyckta unga karlar. Stephanie Pr. och

Martina voro alltid i strid om företrädet mellan hennes Jarno och Häradshöfdingen.

— "Huru kan du ens jemnföra honom med min Jarno? — sade den sednare alltid, halft ond — Se på min Jarnos vackra ögon och tänder, och det skälmska draget omkring munnen, och hans vackra hår, och hans smärta vext!" — — och, Gud vet hvad icke.

— Ja ja, — menade Stephanie — allt det der har väl Häradshöfding Q. lika så väl, och lika så vackert.

Och deruti hade Stephanie rätt; men saken var den: att Martina såg *aldrig* på någon annan än sin Jarno, och Stephanie *rätt gerna* på Häradshöfdingen; men han deremot allt heldre och heldre, allt längre och längre på — Linda.

Detta märkte icke Linda. Men se! Hofrättsrådinnan hon märkte det dock, och hon var nu för tiden mycket på Alviken. För dylika saker var hon ovanligt klarsynt, och sällan undgick henne ett enda *tycke* i hela den lilla goda staden eller omkringliggande orten. Hon var alltid bland de första, som märkte ett dylikt, och, att sedan få kungöra det, var för henne lika nödvändigt under en treflig kaffe-stund, som bönorna och sockret till den Österländska härliga drycken. Men o, under öfver alla under! — Denna gången talade hon *icke* om hvad hennes små grå ögon tydligen

genomskådade. Hon hade nämligen sjelf kastat en huld blick på den unga, hyggliga, rätt förmögna Häradshöfdingen, hvilken hon med moderlig ömhet och omtanka gerna skulle i framtiden velat associera med sin äldsta dotter Stephanie, huru himmelsvidt olika dessa båda unga personer än voro och visst icke mer passande för hvarandra, än Hofrättsrådinnans park- och trädgårdsanläggningar sig imellan öfverensstämde. Men se, det var en punkt, som den goda damen aldrig brydde sig om.

— "*Här* vill jag hafva en *cascade*, och *här* en *sjö*, och *der* en man åt Stephanie, och *der* en hustru åt Algernon, och *der* en caplan åt bonne amie, när lilla Josephine är färdig-educerad."

Se, detta var *planer*, upprunna i Hofrättsrådinnans hufvud, omkring hvilka hon sedan svängde sin verkställighetsförmåga så länge, tills det skulle lyckas. Men ännu hade hon dock icke fått den bittra erfarenhet af verlden och tingen, att, om det är möjligt att *par force* få en *cascade* och en *sjö*, så är det oftast ren omöjlighet att nysta till sig en ung, sjelfständig, bildad och älskvärd man med öppet sinne, hjerta och ögon för allt *verkligt* skönt och godt, men alldeles slutna dito, dito och dito för tillgjordheten och småsinnet och marknadsförgyllningen; och vidare, att få flickor, af dem Hofrättsrådinnan fann för godt

kasta en *metande* blick på, skulle villja hålla till godo den dumma, sjelfkära, gapande, apande, skrytande och utsväfvande sonen och Notarien Algernon; samt slutligen, att comministrar, som villja hafva gamla förtorkade mabonner, i halffransyskt utslitet band, icke heller vexa på träd, handlöst i skogen, utan att Häradshöfdingen går alldeles *sin egen* väg, utan att ens märka alla Hofrättsrådinnans små fina osynliga krokar, och att de unga, älskvärda flickorna veta, hvad som bättre är än Herr Algernon, och att bonne-amie får nöja sig med den plats, henne för framtiden är bestämd (d. v. s. att blifva en frivillig och med varm hand gifven skänk åt en viss tidningsredaction). Dock, hvarföre skall man gå händelserna i förväg? Denna bedröfliga erfarenhet vinner väl vår goda hofrättsrådinna först så långt fram i den ännu osedda framtiden, att då slumrar troligen både legendens antecknare och många af dess värda och kritiserande läsare redan lugnt, och utan hvarken recensions-*lust* eller recensions-*fruktan*, under den tysta, gröna torfvan eller under marmormonumentet, allt efter omständigheterna.

Imellertid, för att återgå till händelserna, så ansåg Hofrättsrådinnan såsom första vehiklet för sin plans vinnande, hvad den unga Häradshöfdingen angick, att icke alls låtsa om sin upptäckt

af hans tycke för Linda, ty hon tänkte verkligen, i ett och annat, alldeles som fordomdags en af de stackars Cousinernas ifrigaste antagonister, nämligen att af *rök* kunde ändå slutligen komma *eld*, *) och af *prat* — verklighet. Teg derföre. Men som en annan, lika nödvändig sak för sin plans befrämjande ansåg hon ett flitigt sammanstötande af de båda unga personerna; derföre inträffade hon nu, mer än vanligt, på Alviken, der Häradshöfdingen, äfven mer än vanligt, denna tiden var synlig.

Linda märkte intet.

En afton var man sålunda samlad på Alviken, och Hofrättsrådinnan länkade samtalet så småningom och oförmärkt på Grefve Leonard G., för att af Jarno få veta, om han icke snart väntades till X***.; en sak, som, i sakernas nuvarande ställning, Hofrättsrådinnan gerna skulle hafva önskat, icke just för det Leonard någonsin visat sig henne eller hennes kära Stephanie särdeles bevågen, men emedan hon allt för väl visste, att den unga Häradshöfdingen icke skulle villja strida med en af Linda föredragen älskare om platsen, och emedan den goda frun väl kände, att sådana *momens de dépit* hos en utträngd älskare stundom äro förträff-

*) Se Aftontidningen, N:o 10, 1835.

Man känner sig i sanning verkligen lycklig att kunna få applicera detta *nyförvärfvade* talesätt på ett ställe, der det verkligen icke är så meningslöst.

ligt välgörande för de *kringstående*, till en af hvilka ett försmäddt hjerta ofta i första förtviflan kastar sig.

— Kommer han icke åter till våra trakter snart, bästa Doctor Jarno? Huru gick det med hans process i somras? Han gick väl längre än blott till häradsrätten? — etc. af frågor, som Hofrättsrådinnan på en gång gjorde Jarno och Häradshöfdingen, för att rätt länge kunna få idisla ämnet.

— Nej! — svarade Jarno, något torrt; men den unga lagkloka fann nu tillfälle att berätta, huru förträffligt Leonard uppfört sig, i frågan om hans tvist med fiskaren.

— Han har visst ingalunda gått längre, — sade Häradshöfdingen Q. — och, om alla med hans öppna, frimodiga, ädla sätt uppträdde inför lagens handhafvare, så skulle vi snart icke få mycket att göra. Utan att det ringaste slingra sig hit eller dit, utan att afvakta något vittnesbörd för eller emot, angaf han sig sjelf såsom helt och hållet den, enligt lagen, brottslige; "ty, — sade han — "hänförd af mitt lifliga, häftiga sin-"ne och uppbragt af egen väntan och otålighet, "sammanlagdt med harmen att se den unga, värn-"lösa qvinnan så illa behandlad, sökte jag att "sjelf upphöja mig både till domare och bestraf-"fare; en sak, som jag, med litet mera eftertanka

"och kallblodighet, säkert icke gjort, emedan det "var *orätt*, *laglöst* och dessutom till intet gag- "nande, hvilket följden aldra bäst bevisar." — Och dermed erlade han den bestämda plikten, och så slutades ett mål, som mången troligen dragit både till den ena och andra domstolen, heldre än att anklaga sig sjelf och sjelf afgifva alla de vittnesbörd, som fordrades.

— Ja, han har en charmant charakter! — sade Hofrättsrådinnan och sneglade litet på Linda, som ändå aldrig rätt kunde hålla färg och sitt hjerta i styr, när det blef fråga om Leonard.

Den unga mannen, som talat, var redan för interesserad af Linda, att icke märka både Hofrättsrådinnans blick och Lindas lätta rodnad, men för ädel, att ett ögonblick ångra ett lof, äfven om det skulle vara kostadt på en lycklig rival. Han drog en omärklig suck och länkade samtalet snart på sitt favoritämne, nämligen den moderna och lättsmälta literaturen.

— Ja, hvad man nu läser för godt köp! — sade Hofrättsrådinnan, som i allmänhet tyckte om goda torgpriser — För en tolfskilling består oss Herr Hjerta en hel dags fröjd.

Jarno och den unga Q. rosade äfven företaget i hög grad, men hade bara litet att anmärka vid valet af pièçer.

Måtte det hela icke med tiden declinera för mycket, — sade Jarno — och måtte man framdeles kunna hitta på bättre och läsbarare saker än t. ex. Nunnan i Gnadenzell, och någon drägligare pastej-fyllnad än Doctor Bischoffs criminal-undersökningar, ty de voro af den lumpnaste sorten.

Den unga Q. frågade Linda, om hon läst Cousinerna eller Vännerna. Linda svarade nej.

— Ack, det är för skada, min söta fru M.! — sade Hofrättsrådinnan — ty nog äro Cousinerna så der småroliga, fast *fasligt* farliga — tillade hon, betydningsfullt ruskande på hufvudet och hyttande med handen. Jag hade verkligen aldrig *attenderat* till deras skadlighet, — fortfor hon — förrän den hederliga Medicinæ Doctorn i Aftonbladet skrämde upp *oss*, allt hvad mödrar heter, och gjorde, att jag hals öfver hufvud genast ryckte Cousinerna ifrån Stephanie, som läste dem, likasom allt annat, som kommer ut, ty hon läser onaturligt gerna.

Jarno och Häradshöfdingen skrattade och sågo på hvarandra.

— Jag ärar visst mycket min confraters omdöme; — sade Jarno — dock tyckes han hafva (just som sig bör) en vida större bekantskap med qvinnohjertat i lekamlig än andelig mening, och, om han så oändeligen väl tyckes förstå sin

egen unga patients, lilla fröken Emili's, sjukdom med alla dess symptomer och upphof, så tyckes han deremot vara alldeles okunnig om, att en qvinna, med *sådana* grundsatser, som han tilltror den förmenade författarinnan till Cousinerna, att en *sådan aldrig* skulle villja måla en Mathilda i hela hennes afskyvärdhet och utan ett enda drag till hennes ursäkt eller förmån. Men ojemnförligt väl, det måste man tillstå, har han lyckats att af skäl, som man icke ens vill ana eller gissa, väcka förskräckelse och fasa hos fruarna, samt gynna bokens afgång i det hela; ty dels stegras nyfikenheten, dels tror mången moder sig göra en Gudi behaglig gerning, när hon rent af kastar Cousinerna i kakelugnen, utan att alls märka eller besinna, huru hennes unga dotter under tiden slukar Spindlers romaner, Tromlitz's dito samt den nyare Franska scholans ännu outbildade och endast ibland tillyxade literatur, hvars *former* ännu icke på länge kunna passa för späda sinnen. Så döma vi män om saken; — slutade Jarno, ironiskt leende — men fruarne, fruarne! De hålla sig till sitt kära, älskade, ovärderliga Aftonblad, som allt vet, till och med bättre än de sjelfva.

— Vännerna äro onaturligt moraliska, men för ledsamma, tycker jag. — anmärkte Hofrättsrådinnan.

Nu skrattade åter Jarno och Häradshöfdingen.

— Jo jo, det kunde jag tro! — sade Jarno — Ställer man bara fram folket, sådant det *är*, då skriker man förfärligt; ty, råkar icke käppen den ena, så träffar han en annan, och hvem som känner sig aldrig så litet igen, den skriker *värst* och *högst* öfver ofoget att måla efter naturen. Men, hänger man deremot upp oupphinneliga mönster, då gäspar man och säger: *"det är ledsamt!"* — och deruti har man verkligen rätt, ty det gör bara ondt i nacksenorna att se upp på *allt för* höga träd; de vanliga, måttligt höga fröjda vida mer våra ögon, fast man icke vid dem utropar: det är för *härligt*, för *sublimt!* utan endast rätt och slätt gläder sig åt deras anspråkslösa grönska och skugga.

Den unga Häradshöfdingen anmärkte, att författaren till Cousinerna och Vännerna torde efter dessa båda försök nedlägga pennan, och att detta troligen var meningen med doctorns recept.

— Jo-jo! — sade Jarno — I hans piller funnos ingredientier af så besynnerlig och tvetydig beskaffenhet, att man väl kunde tro dem om att för *alltid* qväfva en anspråkslös, namnlös nybegynnare, som af alla tillmälen dock minst kunde förmoda att se sin personlighet angripen och

sin bok deremot nästan ansedd som en bisak, — och det i en recension! Och uti ett sådant blad! Hvarthän skall det med tiden leda? Hvem har väl mod eller lust att uppträda på en så slipprig bana, der man icke allenast halkar och faller på egna författare-fel och brister, utan äfven på andra besynnerliga ting, som ligga i vägen, eller som man går i vägen för? Men meningen är väl, att vår inhemska literatur skall hålla sig i en status quo, och att, särdeles för författare af det täcka könet, en liten inhägnad skall utpekas, *inom* hvilken de få svänga och förlusta sig sagta och stilla, bäst de kunna, men *utom* hvilken de strängeligen förbjudas att våga sig, vid straff af en universal onåd. Nej, nu vore mitt råd till Cousinernas och Vännernas författare det: att, sedan han N. B. helt uppfyllt sitt *halfva* löfte, att redogöra för Axel Löwenstern och hans sednare bedrifter, han åter inskjuter pennan i gåsvingen, tömmer sitt bläckhorn, sätter sitt skrifbord verticalt och lägger sig sjelf horizontalt, allt med jorden, och i sin lugna anonyma graf hvilar ut efter sina ringa mödor, ty, slå icke mina aningar felt, så finnas få *så kallade* författare till i verlden, hvilkas producter kosta dem så ringa besvär, som den *vi* nu ordat om. Hela hans lilla talent förefaller mig icke större, än att

den får rum i sjelfva pennan och derutur flyter af sig sjelf.

Alla småskrattade, till och med de, som icke begrepo ett ord af hvad Jarno sade, och resultatet blef: att Linda för all del bad att få både Cousiner och Vänner, och att Martina frågade sin Jarno, om hon finge läsa dem äfven, hvilket Jarno gerna lofvade henne, ehuru han annars var ganska noga i valet af Martinas lecture.

— Men i Cousinerna — sade han — kan Martina se, att den, som haft en god och dygdig moder, hvars föreskrifter och exempel man följt, den är äfven vältänkande och god, såsom Amalia, Bertha och flera; men den, som i yngre åren saknat ledning och goda råd, den blir sådan som en Mathilda, en Fru R., en Olivia och, om icke hjelpen kommer snart, en Rosina. Tacka derföre Gud för din förträffliga moder, min hulda Martina, och tro aldrig, att den bok skadar dig, som framför allt lärer dig detta, och som predikar och bevisar den satsen för en ung flicka, att, utan att göra rätt och gå den rätta vägen, finnes på jorden ingen fröjd, att den ofta nog ändå uteblifver, fast den då är säker att påräkna i ljusare rymder, bland rättvisare varelser än menniskorna, samt att den qvinna, som med ett sken af dygd *vill* och *förmår* att bedraga verlden och

till och med sina närmaste, dock inom sig känner de mest gnagande qval, det djupaste förakt för sig sjelf, och att hon ofta straffas just ifrån det håll hon minst väntat, samt att hennes känsla framdeles, i en dödsstund, troligen blir bra bitter och fasansfull.

Andäktigt afhörde Martina sin Jarno och tog sedan Cousinerna, troligen i en helt annan sinnesstämning än den omtalade Friherrinnan, som hört dem beskrifvas af den omtalade Doctor H.

Hvilket allt bevisar: att hvar sak har *minst* två sidor, men att de flesta äro *facetterade*.

Cap. 9.

DET SISTA PÅ MYCKET LÄNGE.

Statt upp, o själ! På nya vingar sväfva,
Likt vårens fjäril, upp mot kända rymden,
Ditt fosterland, din fordna sälla boning,
Der fridens änglahär dig festligt vinkar
Med segerkronan och med ljusets drägt!

Stagnelius.

En annan afton, ännu längre fram på hösten, då November-vindarne tycktes villja draga menniskorna med sig, fast de icke förmå att bortfö-

ra en enda af deras sorgliga tankar, då kom Jarno ensam till Alviken och fröjdade sig innerligen åt det fula vädret, stormen och regnet, som troligen hindrade "den välsignade Hofrättsrådinnan "att i dag resa ut på visite och plaisir."

— Glädjen att en enda gång slippa se henne och alla hennes satelliter — sade Jarno, när man satte sig omkring skymningsbrasan — den kommer mig att glömma berätta eder, mina älskade vänner, om ett bref från vännen Leonard. Han har nu börjat sin långa färd, och jag får icke tidningar från honom, förrän ifrån Stralsund, dit han går på ångfartyg, och hvarifrån han sedan landvägen fortsätter sin resa. Han lofvar att ofta skrifva; det skall blifva ett stort nöje för oss. Han stadnar väl ute ett par år, tyckes det mig på alla hans tillrustningar. Han ber mig mer än en gång helsa sina vänner på Alviken och frågar, om de icke hafva några uppdrag och commissioner att gifva honom. Min Martinas brudskrud förbehåller han sig att få hemföra och tillägger dervid, att han vill hafva ett band på mig, att jag icke förr träder i det äkta ståndet, än han får bevittna denna min lycka.

Skymningsbrasan var mest kolnad. Jarno berättade ännu mycket annat ur Leonards bref. Martina knäckte nötter och skalade äpplen, hvilka hon utdelade till sina älskade. Linda satt tyst

på ena sidan, i en fullkomlig skugga, och heta, tysta, af hela verlden obemärkta tårar runno ymnigt ned öfver hennes kinder. I Lindas arma hjerta hade dock hittills funnits ett svagt frö till hopp; men nu var äfven detta alldeles förtorkadt och förstördt. Hon ville icke klaga, hon ville se lugn och nöjd ut; men hennes hjerta sved på ett nästan nytt och förfärligare sätt än någonsin. Hon var nu viss att älska, men älska ensam, utan återsvar, och det är dock för en qvinna höjden af olidlig smärta.

Om Jarno märkte hennes stilla tårar, vet man icke rätt; han småpratade imellertid med sin lilla Martina, och Linda fick ostörd i skymningens mörka skugga tänka på *honom*, som nu må hända gungade på den salta skummande vågen, och som för hvart ögonblick troligen aflägsnade sig allt mer och mer ifrån sitt fädernesland, med alla dess ljufva och sorgliga minnen. Emedan hon denna afton hört så mycket om Leonard, såg hon honom lifligare än någonsin för sin inbildnings ögon. Just i detta rum, på denna samma plats, hade Linda så mången gång hört Leonards varma, eldiga kärlekssprål. Och nu! — Huru himmelsvidt var icke allt förändradt och af ödet omskakadt? *Der* satt nu det första hindret till hennes lycka — Martina — jollrande och lycklig som den ädle Jarnos brud. Lindas kärlek

var väl, nu som då, stark och oöfvervinnerlig; men Leonard! Hvilka prof hade han icke genomgått! Och allt inom loppet af tvänne knappa år. Nu var han åter fri, nu stodo inga hinder i vägen — men *nu!* gungade han mot en främmande strand, troligen liknöjd för Linda, eller med hvad man kallar *tillgifvenhet*, *vänskap* för henne, i stället för den varma, brusande, rusande och tjusande kärleken. Dessa tankar voro ungefär Lindas, och ingalunda förmådde de hämma eller mildra bitterheten af de tårar, som heta och oafbrutet runno.

— Jag *vill* icke gråta mera! — tänkte hon på en gång, tog näsduken, torkade bort hvar tår, lagade om elden för sista gången och var just färdig att gå ut, för att bestyra om något, då hon i sjelfva förmaksdörren, som leder till salen, gifver ett häftigt anskri och, oaktadt hela sin "jernhelsa" — och sin starka constitution, neddignar afsvimmad till golfvet.

Hvad var det väl för en apparition, som lik en spökbild träffat hennes blick, när hon skulle träda ut ur rummet? Var det hennes Sigurds vredgade vålnad? Eller annars någon förfärlig, öfvernaturlig, hemsk och ryslig syn? — O nej, långt himmelsvidt, långt derifrån!

Hon bäres till sin säng på starka, dock halfdarrande armar. Hon nedlägges der sagta af

milda, ljufva, kära händer. Hon stöder sitt hufvud mot ett högt klappande hjerta. Hon känner kärlekens och minnets ljufva fläktar, hon känner en försmak af hela himmelens salighet. Hon vill icke se upp, af fruktan att ha irrat sig; men, då hon det slutligen gör, då mötes hennes första ögonkast af hennes älskade och älskande Leonards varma, trånande, hänförande blickar.

— Du här! — var hennes första utrop.

Ännu hade ingen talat. Jarno och Martina voro stumma af förvåning. Alla väntade upplysning af Leonard. En liten stunds tystnad rådde dock ännu. Slutligen sade han:

— Jag kunde icke!

Ännu en liten tystnad, och sedan tillade han med mera fattning:

— Jag *kunde* icke lemna Sverige, utan att först ha sagt eder farväl, mina älskade, innerligen älskade vänner! Ju närmare det led till min afresa, desto mer omöjligt blef det mig, utan jag beslöt — att taga denna vägen — och — här är jag nu!

Jarno var utom sig af glädje. Linda förebar både rimliga och orimliga ursäkter för sin skrämsel och paniska fruktan. Man skrattade, man skämtade, man grät, man talade om Theklas sköna död, och Leonard förtrodde sina vänner, att dessa tvänne literära mästerverk, som ännu icke mött annat än välvillja och oinskränkt bifall, som alla

beundrade, och som troligen några i mjugg bittert afundade, att de voro af hans förklarade Thekla.

Jarno uppfor ifrån sin plats och utropade:

— Sade jag icke det! Jag kände igen hennes lätta, sväfvande anda. Hennes snilleverk äro, som hon sjelf var: *sköna* och *öfverjordiska*, och båda delarne *måste* den qvinna vara, som dikten gifvit nyckeln till sina rikaste skatter och djupaste hemligheter. Ja, *skön* och *öfverjordisk*; *skön*, emedan *qvinnan* annars aldrig rätt erfarit det egentligen sköna, och *öfverjordisk*, emedan en *sådan* qvinna hvarken passar för hvardagslifvet, eller hvardagslifvet för henne; eller att hon *der* någonsin bör söka eller kan finna sin lycka. Sälla äro de döda, de renhjertade och så kallade döda, helst *de*, för hvilka jordlifvet icke ens passade, medan de vandrade med blod och märg, likasom andra! Sälla äro *de!*

Denna afton, ljuf och innerlig, med en varm och liflig colorit, varade tills inemot den kommande morgonen. "Gref Leonard har blott några räknade ögonblick att skänka oss" — tänkte de alla, och af dessa få stunder ville hvar och en njuta så mycket som möjligt, Alfred icke minst.

Men morgondagen kom, och dock hörde man icke Leonard tala om någon resa. Tvärt om, han tycktes oupphörligt söka ett tillfälle att få tala med Linda, ehuru han icke directe utsade sin mening, och Linda, hon hvarken gynnade eller undandrog sig hans önskan. Först emot aftonen lyckades det Leonard att få tillfälle dertill. De sutto nu allena vid samma koleld, der de för sista gången, två år förut, i lugn och ro talat om sin kärlek, och Leonard om sina förhoppningar, utan att Linda motsagt honom. Vid någon liten chronologisk granskning befanns, att just denna afton var årsdagen deraf. Linda kände så oroligt inom sig.

— Huru mycket har icke timat sedan dess, min goda Linda! — sade Leonard och tog hennes

hand — *Du* stötte mig ifrån dig. *Jag* blef en annans make. *Du* räddade mitt lif. *Jag* blef åter fri, och nu — tillade han med stigande känsla och tryckte Lindas hand allt hårdare till sitt klappande hjerta — *nu* stå vi åter förmodligen på samma punkt, som för dessa två år sedan. *Jag* är, jag skäms att bekänna det, alltid lika vansinnigt kär i dig, o Linda! och *du* är troligen, nu som då, lika fast besluten att aldrig i lifvet tillhöra mig eller kanske *någon?*

Han andades icke. Hela hans varelse tycktes vara en fråga, på hvilken lif eller död berodde. Han fordrade nu detta enda, afgörande svar, på andra sidan af hvilket ingen återgång, intet upprepande någonsin kunde finnas.

Och inom Linda, hurn såg der väl ut? Kämpade hon med många stridiga känslor, eller hade hon kämpat ut och öfverlemnade sig nu helt och odeladt åt den *enda*, för hvilken hon nu för första gången dukade under?

O, kärlek! Ren, odelad kärlek och saligheten, som den förer i sina spår! Dig borde resas ett altare, der en låga evigt brann, lika ljus, klar och hög, som *den*, hvilken nu uppsteg ur Lindas trogna hjerta.

Inga omsvep mer, inga villkor, inga betänkligheter, inga hinder, inga halfva löften, utan fritt och öppet bekände hon för sin älskade Leonard, att hon icke mer egde någon önskan ouppfylld på jorden för sin egen del, att hon aldrig haft någon annan, någon så mägtig, som att kunna göra Leonard så lycklig, som hon ville och han förtjenade, och att hon nu, redan under denna hans tillämnade frånvaro, ville anse sig som hans tillgifna, undergifna maka och endast handla och vandra enligt hans villja och föreskrifter i allt, i allt.

— Jag reser visst icke en handsbredd härifrån — svarade Leonard, utom sig af glädje och förtjus-

ning, och Linda kände i detta ögonblick, att äfven sällheten, huru outsägligen stor den ock stundom kan vara, ändå, likasom sorgen, alltid kan stiga ännu högre. Detta var den skönaste råga på hennes lycka.

— Du reser icke? — sade hon med denna barnsliga, allt annat förglömmande glädje, som gör den älskande qvinnan så outsägligen hänförande — Du reser icke? Och jag dör icke af glädje och salighet! Jarno! Martina! Min lilla Alfred! Gref Leonard reser icke, han stadnar hos oss, hos mamma Linda!

Jarno förstod nu allt, och snart blef det äfven begripligt för Lindas barn, huru de verkligen *aldrig* tänkt sig en sådan händelse. Martina grät floder af glädjetårar, och Alfred utropade gång på gång:

— Gref Leonard skall då verkligen blifva min pappa! Ack, så besynnerligt, men så oändligen roligt! Det kunde mamma Linda hittat på förr, då kunde jag ju redan haft små bröder och systrar, eller huru? Och det kan jag behöfva, ty nu gör Martina sig odrägligt till, gör sig så stor, förnäm och präktig mot mig, nu allt sedan Choleran och Doctorn gifvit henne patent på att vara stor, fullvuxen dame, kan tro! Ja, det blir ganska hederligt för mig, att nu snart kunna blifva informator för mina små bröder, ehuru jag alltid hört, att bröder äro svåra disciplar att sköta; men jag skall väl hålla dem vid spatservägen, de skälmarne! etc. etc. etc., ty Alfred pratade odrägligt, när han kom i gång, och, som alla de andra voro så glada, så lyckliga, att de icke funno ord för sina känslor, fick Alfred alldeles ensam och ostörd föra ordet. Jarno och Leonard skrattade väl då och då åt ett och annat af hans utfall på mamma Lindas och Martinas rodningsförmåga; men hvar och en var för verkligt glad, att just mycket bry sig om gossens prat. Framdeles blef det väl nu Lindas

tour att på ett godt manér få Alfred att icke i förtid bekymra sig så mycket om sina tillkommande små syskon, förr än de verkligen funnos till; men denna gången skedde det alldeles utan confect, endast med en liten allvarlig och ganska moderlig framställning af Linda, till "sin lilla Alfred".

Vill du nu ytterligare veta något mera, kära läsare? Det kan jag aldrig förmoda. Vill du kanske veta, hvad den unga Häradshöfdingen företog? Han bleknade, han svettades, han drog ögonbrynen tillsamman, han såg vemodigt på den glada, lyckliga Linda, samt mörkt och bistert på Leonard, men aldrig någonsin en enda gång på Stephanie.

Vill du sedan kan hända veta, hvad Hofrättsrådinnan sade? Högt och till verlden sade hon om Lindas och Leonards förbund: "Det har jag spått, det har jag alltid trott, alltid anat. Jag undrar, om inte den stackars charmanta Thekla ändå dog af chagrin och jalousie. Det fruktar jag ändå, etc." — Och sagta för sig sjelf sade hon: "Det var just bra! Nu är jag säker om Häradshöfdingen;" ty nu kom den goda frun i en paroxysm af sin vanliga tro, att hon kunde allt, hvad hon ville, bara det *första* hindret var väl undanröjdt, såsom t. ex. att, bara hon hade spadar, nog kunde hon få en sjö, och således äfven, att, bara Linda är väl gift med någon annan, nog kan hon få Häradshöfdingen till Stephanie. Men se, det blef aldrig utaf!

Skulle någon läsare ytterligare villja veta, hvad Presidentens, Adolf och Eva sade? De gladde sig i hjertat. Presidentskan kanske minst, ty Linda var icke en nog förnäm efterträdare till hennes Thekla; men hon satte dock ett stort värde på

Linda, som nu helt nyss sytt färdigt *alla* de påbörjade tapisseri-arbetena och dessutom lärt Presidentskan en ny sort *filet rond.*

Och skulle du villja se tvänne verkligt lyckliga makar, gå då sjelf till Alviken (ty nu vet du väl ungefär, hvar det ligger) och inträd, en lugn, vacker afton, eller en stormig och regnig, det är likgilltigt, till Leonard och Linda, som på sin gemensamma födelsedag firat sin förening, icke, som de nästan önskat, i all tysthet ute hos sig sjelfva, i sitt lilla paradis, utan med mycken pomp och ståt hos Presidentens, som förbehållit sig detta.

Frågar du nu, huru det gick med Jarno och Martina? Det vet legendens antecknare ju icke sjelf, ty först om några år skola deras egentliga band tillknytas; men man gissar, att de blifva glada och lyckliga och slutligen gammalt folk i sin tour, just som du sjelf, om du får lefva, och lefvat väl i dina unga år, ty det är först om vintern man rätt kan prisa det goda, rena, äkta vårntsädet.

Nu, min värdaste läsare, kan du blott hafva en enda liten fråga qvar, och den: hvad Aftontidningen säger om sin jouvel (Hofrättsrådinnans bonne amie) med hela dess fattning, för hvilket hela denna lilla boken i all anspråkslöshet kan anses. Men, vill du ändtligen detta veta, så gå till honom sjelf och fråga, eller vänta litet, så får du väl höra det, när vulcanen skrider till någon eruption; men, tror du dig då få höra något vackert eller artigt eller godt eller vänligt eller öfverseende, så blir du troligen ganska lurad på confecten.

Och skulle du slutligen och ändtligen, tvärt emot din vana, villja draga någon liten moralisk slutsats af hela denna lilla bok, så lägg de or-

den på ditt hjerta, antingen du är man eller qvinna, att:

Qvinnan måste ettdera fullkomligt egna sig åt konsten och konstnärslifvet i *den* eller *de* grenar hon valt, eller ock åt husmoderliga och husliga pligter. Hon må aldrig tro sig om att förena båda delarna, ty då blir det fusk af alltsammans.

Ännu en slutsats, men en sorglig slutsats, skulle man väl kunna göra, när man genomläser dessa anspråkslösa sidor, den nämligen, att den bittra, orättvisa kritiken är en oformlig slipsten, som rullar omkring, dragen af osynliga, mörka magter. Men det den i farten råkar, det biter den på med sådan kraft, att, hade det än ifrån början varit aldrig så *rundt*, aldrig så *lent*, aldrig så *mjukt*, aldrig så omöjligt att stöta sig emot eller skrapa sig på, så blir det nu hvasst, skarpt och bitande i sin tour, då deremot rättvisa och billiga, om än hårda, omdömen verka till sakens förbättring samt väcka tacksamhet och en innerlig önskan att kunna förkofra sig, hos en ödmjuk nybegynnare, som nu för en lång tid tar afsked af sin värda läsare.

Fare thee well, and, if for ever,
Still for ever fare thee well!

6000172462
Göteborgs universitetsbibliotek